

Veszprém Megyei Jogú Város Helyi Esélyegyenlőségi Programja

2018 – 2023

2018

Tartalom

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP)	3
Bevezetés	3
A település bemutatása	4
Értékeink, küldetésünk	12
Célok	12
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Helyzetelemzése (HEP HE).....	18
1. Jogszabályi háttér bemutatása	18
3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége	23
4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység	60
5. A nők helyzete, esélyegyenlősége.....	76
6. Az idősek helyzete, esélyegyenlősége	87
7. A fogyatékossgal élők helyzete, esélyegyenlősége.....	99
8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása	108
9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága	112
1. A HEP IT részletei.....	114
A helyzetelemzés megállapításainak összegzése	114
A beavatkozások megvalósítói	118
Jövőképünk	120
Az intézkedési területek részletes kifejtése	121
2. Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT).....	143
3. Megvalósítás.....	157
4. Elfogadás módja és dátuma.....	161
Mellékletek	164

Bevezetés

Esélyegyenlőségről abban az esetben beszélhetünk, ha a különböző helyzetben élő emberek az élet minden területén másokkal egyenlő módon élhetnek jogaikkal, és nem ütköznek akadályokba. Az esélyegyenlőség segít elérni azt a célt, hogy megkülönböztetés nélkül mindannyiunknak esélye legyen a tisztas boldogulásra, a békés társadalmi együttélésre, a munkavállalásra, és a munkaerőpiaci előmenetelre, a minőségi közszolgáltatások elérésére függetlenül életkortól, nemtől, egészségi állapottól, származástól és anyagi helyzetétől.

Közvetlen hátrányos megkülönböztetés esetén egy tulajdonsággal rendelkező személlyel szemben hátrányosabban járnak el, mint ahogyan egy összehasonlítható helyzetben lévő a tulajdonsággal nem rendelkező másik személlyel eljárnak, eljárta, vagy eljárának.

Közvetett hátrányos megkülönböztetésről akkor beszélünk, amikor egy semlegesnek és elfogulatlanak tűnő – és esetleg valóban annak szánt – intézkedés végrehajtása során kiderül, hogy egy bizonyos, körülírható, védett tulajdonsággal rendelkező csoporthoz tartozó személyek számára hátrányokhoz vezet. A közvetett hátrányos megkülönböztetés esetében elegendő a kifogásolt intézkedés hatását vizsgálni, nem lényeges elem, hogy az azt meghozó személy diszkriminálni akart-e.

A diszkrimináció közvetlen és közvetett típusait olyan háromszereplős helyzetekként lehet elképzelni, melyben a három résztvevő

- a diszkrimináló,
- a diszkriminált,
- valamint az, akivel a hátrányos megkülönböztetést elszenvedett helyzetét összehasonlítjuk. A harmadik szereplő (komparátor) a diszkriminálttal hasonló helyzetben van, csak nem rendelkezik a védett tulajdonsággal.

Mind a közvetlen, mind a közvetett diszkriminációt jogszabály is megvalósíthatja, azaz jogszabály is lehet diszkriminatív. Az ilyen jogalkotás kiszűrése elsősorban az alapjogvédő intézmények, megsemmisítésük pedig a jogalkotó és az Alkotmánybíróság feladata.¹

Az esélyegyenlőségi politika mindazokat a jogi és nem jogi eszközöket fogja össze, amelyeknek az élet legkülönbözőbb területein az a céljuk, hogy mindenki egyenlő eséllyel érvényesülhessen. Az esélyegyenlőségi szakpolitika kereteit Magyarország 2012. január 1-jén hatályba lépett Alaptörvénye Szabadság és felelősség című fejezetének XV. cikke határozza meg:

- „(1) A törvény előtt mindenki egyenlő. Minden ember jogképes.
- (2) Magyarország az alapvető jogokat mindenkinek bármely megkülönböztetés, nevezetesen faj, szín, nem, fogyatékoság, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, születési vagy egyéb helyzet szerinti különbségtétel nélkül biztosítja.

¹ Balogh L-Kádár A. K.-Majtényi B.-Pap A. L. (2010): Antidiszkriminációs és esélyegyenlőségi alapismeretek, L'Harmattan, Budapest.

- (3) A nők és a férfiak egyenjogúak.
- (4) Magyarország az esélyegyenlőség megvalósulását külön intézkedésekkel segíti.
- (5) Magyarország külön intézkedésekkel védi a gyermekeket, a nőket, az időseket és a fogyatékkal élőket.”

Az Országgyűlés – az Alaptörvény fenti rendelkezéseire, Magyarország nemzetközi kötelezettségeire, valamint az európai közösségi jogra tekintettel – megalkotta az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség elmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvényt (a továbbiakban Ebktv.) mely szerint az esélyegyenlőség célja, hogy az élet valamennyi területén megelőzze a hátrányos megkülönböztetést, és elősegítse az egyes társadalmi csoportok tagjainak esélyegyenlőségét. Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata az Ebktv. 31. § (1) bekezdése alapján ötévente, öt évre szóló helyi esélyegyenlőségi programot fogad el, melynek időarányos megvalósulását, illetve a helyzetelemzés esetleges változásait – az Ebktv. 31. § (4) bekezdése szerint – kétévente áttekinti, és szükség esetén felülvizsgálja.

Összhangban az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény, a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet és a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól szóló 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelet rendelkezéseivel, Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzatának Közgyűlése Esélyegyenlőségi Programban rögzíti az esélyegyenlőség előmozdítása érdekében szükséges feladatokat.

Az Önkormányzat az elkészült és elfogadott Esélyegyenlőségi Programmal összehangolja a település más dokumentumait, valamint az önkormányzat fenntartásában lévő intézmények működtetését. Az Esélyegyenlőségi Program sorra veszi és elemzi a hátrányos helyzetű csoportok helyzetének alakulását a településen, meghatározza az élethelyzetükhöz kapcsolódó problémákat, célokat, a célok eléréséhez szükséges feladatokat (intézkedéseket) és forrásokat és határidőket.

A település bemutatása

Veszprém földrajzi elhelyezkedése, környezeti adottsága

Veszprém festői fekvésű, történelmi és egyházi vonatkozásaiban páratlan értékeket őrző, műemlékekben gazdag város. A Bakony délkeleti oldalán, egy észak felé fokozatosan lejtő fennsíkon fekszik. Bármelyik irányból közeledünk, úgy tűnik sík területen épült a város. Váratlan és meglepő arculata csak közelről tárulkozik fel. A fennsíkba sülyedt, szelíden kanyargó Séd patak völgye „hegyek” között halad. Ez a felszíni változatosság teszi egyedivé a várost. Mélységet és magasságot lakhatóvá épített, történelmi korok emlékét őrző városrészei a Várhegy körül kezdtek kialakulni. Kevés európai város büszkélkedhet olyan korai történelmi múlttal, mint Veszprém. Hazánk legmagasabban fekvő megyeszékhelye egyedülálló természeti és épített örökséggel rendelkezik, különleges városképe elhelyezkedésének, a városon beüli 30-60 méteres szintkülönbségnek köszönhető.

A legjellegzetesebb műemléki látványt a Vár javarészt barokk épületegyüttese adja. A Séd patak fölé benyúló sziklasírtre épült középkori erődítés eredetileg a Szent-Mihály székesegyház védelmét szolgálta, melynek alapítása Gizella királyné nevéhez fűződik. A végvári szerep megszűnésével az egyházi jelleg maradt domináns. Püspöki székhely lévén kiemelkedő fontosságú épület a Várban az Érseki Palota. A Várban található továbbá a város egyik jelképének számító

Tűztorony, a maga 48 méteres magasságával. Másik különleges és jelképnek tartott épített örökség az 1938-ban elkészült Szent István Völgyhíd, 50 méteres magasságban.

A város másik legjelentősebb tájképi eleme a Kálvária-domb és környezete (Szent Miklós-szeg), amely a középkorban működő templom és vaskohó maradványok tanúsága szerint központi funkciókat töltött be, majd a 18. században a város újjáépítése idején, mind a püspökség uradalmi központja és távolsági szekérforgalmi állomás regnált.

Veszprém gazdasági helyzete

A város a rendszerváltozás utáni gazdasági hanyatlás után erőteljes fellendülő pályára tudott állni. Közben a város gazdasági szerkezete is jelentősen átalakult. A korábbiakhoz képest a szolgáltatások és az ipar jelentősége megnőtt, így mostanra a megye és a régió egyik legnagyobb kereskedelmi, szolgáltató, oktatási és ipari központjává vált. A város gazdasága stabil lábakon áll.

2017-ben 10.729 regisztrált vállalkozás volt a városban, amely a 2016-os évhez képest közel 200-as bővülést jelent. 2010 óta, a tavalyi évben először haladta meg a regisztrált vállalkozások száma a 2010-es csúcst (10.572 vállalkozás).

A kiskereskedelmi üzletek száma azonban folyamatosan csökken, a 2012-es csúcshoz (1.425 üzlet) képes évről-évre tapasztalható csökkenés mellett 2017-ben csak 1.155 kiskereskedelmi üzlet volt a városban, ez közel 20 százalékos csökkenés 5 év alatt.

A vendéglátóhelyek számának alakulásában szintén csökkenés látható, 2008-óta számuk 375-390 között van, a 2013-as évben kiugróan magas 415 volt a vendéglátóhelyek száma, 2017-ben 375-re csökkent.

Ezzel szemben az állami szektorban foglalkoztatottak száma jelentősen növekedett 2008-óta, a legkevesebb foglalkoztatott 2009-ben volt 6.124 fővel a legtöbb pedig 2016-ban 8.278 fővel, ami több mint 30%-os bővülést jelent. A város legnagyobb állami és önkormányzati foglalkoztatói között van a Veszprém Megyei Csolnoky Ferenc Kórház, maga az Önkormányzat, valamint a Pannon Egyetem veszprémi kampusza.

A vállalkozások gazdasági ágak szerinti megoszlásában domináns szerepet játszik a szolgáltató szektor (47%), magas még a kereskedelmi (15%) vállalkozások alacsonyabb aránya. A vállalkozások nagyságrend szerinti megoszlásában – a többi megyei jogú városhoz hasonlóan – a mikro vállalkozások rendkívül magas (96%-os) aránya látható, a kisvállalatok aránya 3% alatt marad, a nagyobb vállalatoké pedig 1 % körül mozgott 2016-ban. Veszprémben 11 jelentősebb nagyvállalat van, melyek többségünkben tőkeerős külföldi multinacionális ipari cégek hazai leányvállalatai (pl. Continental-Automotive Hungary Kft., Valeo Auto-Elektrik Kft., Balluff Elektronika Kft., Unilever Magyarország Kft., Bramac Kft., Lasselsberger-Knauf Kft., Beurer-Hungária Kft.) Közülük a legnagyobb a Continental-Automotive Hungary Kft., mely a veszprémi telephelyén 2.300 munkatársat foglalkoztat, köztük több mint 500 szenzor- és szoftverfejlesztő mérnököt.

Különösen a nagyvállalatokra – elsősorban a járműelektronikai profilú cégekre – jellemző a Pannon Egyetem mellett a K+F tevékenység, az innovációs potenciálok és az innovációs hajlandóság megléte, az utóbbi években látványosan nőtt az ez irányú ráfordítások volumene. Összességében az egész város gazdaságában érzékelhető az innovációs hajlandóság átlagosnál magasabb szintje.

Veszprém, az utóbbi években rendkívül jelentős problémát okoz a munkaerőhiány, elsősorban a magasan képzett és szakképzett munkások hiánya, mely már a vállalkozások tovább fejlődését, sok esetben a működését veszélyezteti. Ez különösen veszélyes a nyugat-európai tulajdonú nagyvállalatok esetében, ahol a központ az egyes országokban lévő leányvállalatait versenyezteti, teljesítményük alapján dönt a fejlesztési irányokról, lehetőségekről. Így a munkaerőhiányt minél előbb szükséges megoldani, mert már rövidtávon is jelentkezhethet komoly versenyhátrány. A munkaerőkrízis megoldásának hatásos támogatása érdekében Veszprém MJV Önkormányzata vezetésével egy négytagú konzorcium valósítja meg a „Foglalkoztatási együttműködés a Veszprémi járásban” című projektet 2016-2020

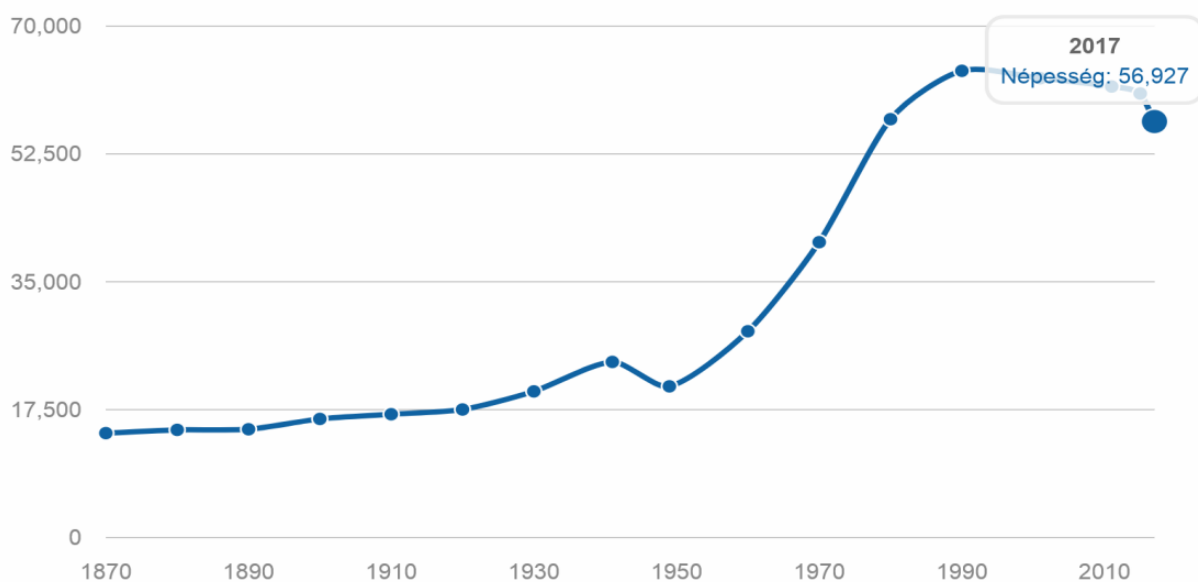
Veszprém demográfiai helyzete

A város népesség számának alakulása

Veszprém **állandó népessége**, a legfrissebb (2017. január 1-jén) adatok szerint 56.927 fő. Ez Veszprém megye népességének 16,42%-a. Népsűrűsége 449 fő/km². A lakások száma 26.562 fő, a népességet figyelembe véve ez lakásonként 2,1 főt jelent. Ha a népesség azonos ütemben változna, mint a 2015-2017-es időszakban (-3.21%/év), akkor 2018 végére Veszprém lakossága 55 102² fő lenne.

Történeti áttekintés: a két világháború közötti 20.000 fős kisvárosból napjainkra 60 ezer fős középváros lett Veszprém, nagyjából belső vándorlás eredményeképp. A megyeszékhely iparosítása az 1960-as évektől gyorsult fel és tartott az 1980-as évek végéig.

Veszprém állandó népességének alakulása 1870-től 2017-ig

Forrás: nepesseg.com

² Becsült érték, az adatgazda saját kalkulációja, lineáris interpolációval számolva két legközelebbi ismert népességi adatból (<http://nepesseg.com/veszprem/veszprem#0>).

Lakónépesség száma az év végén

	Fő	Változás
2007	62286	
2008	62845	101%
2009	63898	102%
2010	64339	101%
2011	64024	100%
2012	60876	95%
2013	60788	100%
2014	60761	100%
2015	60577	100%
2016	59919	99%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Veszprém lakónépessége 2017. január 1-én 59.919 fő volt. Az elmúlt tíz év során a város népessége 3,8%-kal – összesen 2367 fővel – csökkent. A város állandó népessége is csökken, 10 év alatt 2,8%-kal lettek kevesebben az itt élő lakosok. Az országos adatokkal összevetve a Veszprém lakossága valamivel nagyobb arányban csökkent, mint az országé a vizsgált időszakban (-2,3%).

Veszprém népességi adatai a 80-as és 90-es évek között meghatározóan a lélekszám stagnálását mutatják, az 1993-as csúcs 65.789 fő, majd 1997-ig lassú csökkenés, majd 1999-ben ismét kismértékű növekedés történt. 2007 és 2011 között jellemző volt további enyhe növekedési hullám, ezt követően 2012-ben pedig egy meredekebb, közel 6%-os csökkenés látható. 2012-től folyamatos stagnálás látható. A 2010 környékén látható ingadozásban szerepet játszik a szuburbanizáció, a város iparának átsztrukturalódás és az előrecedés is.

Állandó népesség számának változása, valamint az öregedési index (100 fő 0-14 évesre jutó 65-x éves) 2008 - 2016 között

év	állandó népesség (fő)	változás	65 év feletti állandó lakosok száma (fő)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő)	Öregedési index (%)
2007	58539	n.a	7186	6308	113,9%
2008	58582	101%	8470	7953	106,5%
2009	58458	102%	8792	7900	111,3%
2010	58108	101%	9020	7728	116,7%
2011	57917	100%	9208	7741	119,0%
2012	57867	95%	9522	7771	122,5%
2013	57781	100%	9886	7837	126,1%
2014	57689	100%	10186	7889	129,1%
2015	57481	100%	10827	8796	123,1%
2016	56927	99%	10806	7929	136,3%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

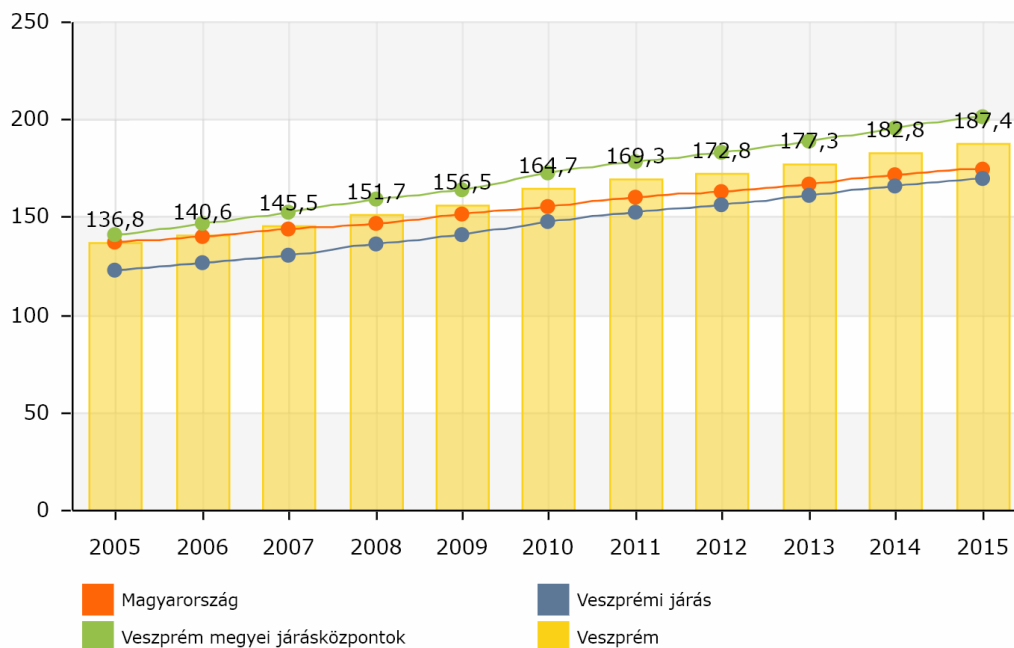
Az állandó népesség száma 2007-ben 58.539 fő volt, mely 2016 végére 56.927 főre csökkent. Az állandó népesség száma az elmúlt évek során kismértékű (10 év alatt közel 2%), de folyamatos – nagyobb kilengéseket nélkülöző – csökkenést mutatott. Látható, hogy az idősödés ütembe jelentősen meghaladja a fiatal korosztály számának bővülését. Míg a 65 év feletti népesség száma 2007-óta majdnem másfélszeresére emelkedett, addig a fiatalok körében csupán 26%-os volt a

lakosságszám bővülés. Veszprémről a fentiek szerint kijelenthető, hogy az idősödő települések közé tartozik.

A csökkenő népességszám mellett tehát gyorsuló ütemű öregedés is jellemzi a város lakosságát. 2016-ban 136 időskorú lakos jutott száz gyermekkorúra, míg 10 évvel ezelőtt ez az arány még 113 időskorút mutatott. A megyei értéknél alacsonyabb, az országosnál magasabb az idős emberek aránya a településen (az országban 128,5, Veszprém megyében 138,9 volt az öregedési index 2017-ben).

Öregési mutató, (száz 0-14 évesre jutó 60-x éves)

(c) 2018 Lechner Nonprofit Kft. Készült a TeIR-rel.

Forrás: Teir

A fenti ábrán látható, hogy 2015-ben Veszprémben 100 fő 0-14 éves lakosra, 187,4 fő 60 évnél idősebb lakos jutott, ami az országos átlag felett (174,8), de a Veszprém megyei járásközpontok alatt van (201,2).

Állandó népesség

2017. január 1-jén	fő			%	
	nők	férfiak	összesen	nők	férfiak
nő	30000	26927	56927	53%	47%
0-2 évesek			1519		
0-14 éves	3844	4085	7929	48%	52%
15-17 éves	618	693	1311	47%	53%
18-59 éves	14431	16142	30573	47%	53%
60-64 éves	2469	1907	4376	56%	44%
65 év feletti	6706	4100	10806	62%	38%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Az állandó népesség körében - az országos átlaghoz hasonlóan alakul - Veszprémben is a nők és férfiak aránya. 2017. január 1-jén a nők aránya 53% volt az állandó népességhez képest. A 65 év feletti népesség körében jelentősen lecsökken a férfiak aránya, itt csupán 38%, melyből látható,

hogy a férfiak várható élettartama jóval alacsonyabb a nőknél. Látható az is, hogy a férfiak és nők arányában 59 évnél van egy trendforduló, addig a lakosság körében a férfiak vannak többségben, ebből következik, hogy a férfiak körében az idősebb korosztályt jobban be kell vonni az egészségügyi szűrővizsgálatokba és jelentősen növelni kell körükben az egészségtudatosságot is.

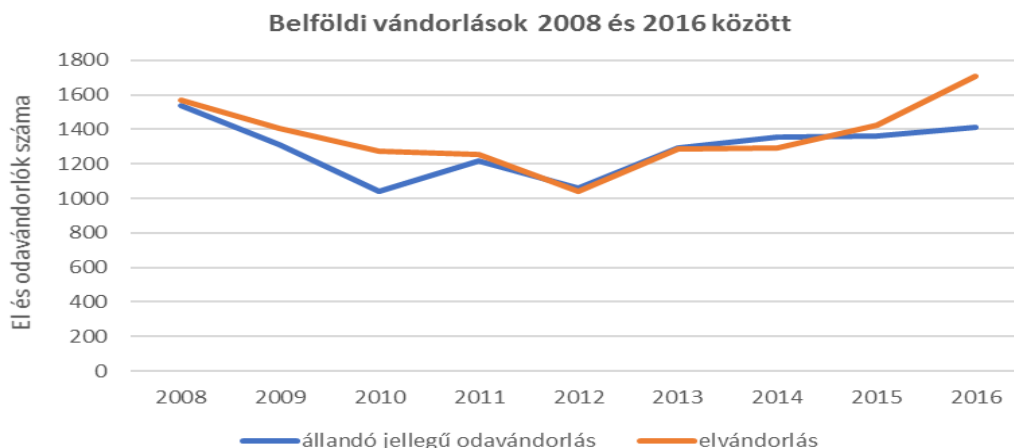
Belföldi vándorlások és a lélekszám változása 2008 és 2016 között

év	állandó jellegű odavándorlás	elváándorlás	egyenleg	élve születések száma	halálozások száma	természetes szaporodás (fő)
2007	1653	1637	16	577	602	25
2008	1540	1571	-31	638	611	27
2009	1309	1403	-94	584	621	-37
2010	1044	1274	-230	540	600	-60
2011	1219	1257	-38	570	624	-54
2012	1059	1039	20	603	575	28
2013	1292	1287	5	545	549	-4
2014	1357	1290	67	531	609	-78
2015	1365	1428	-63	572	642	-70
2016	1414	1710	-296	542	632	-90

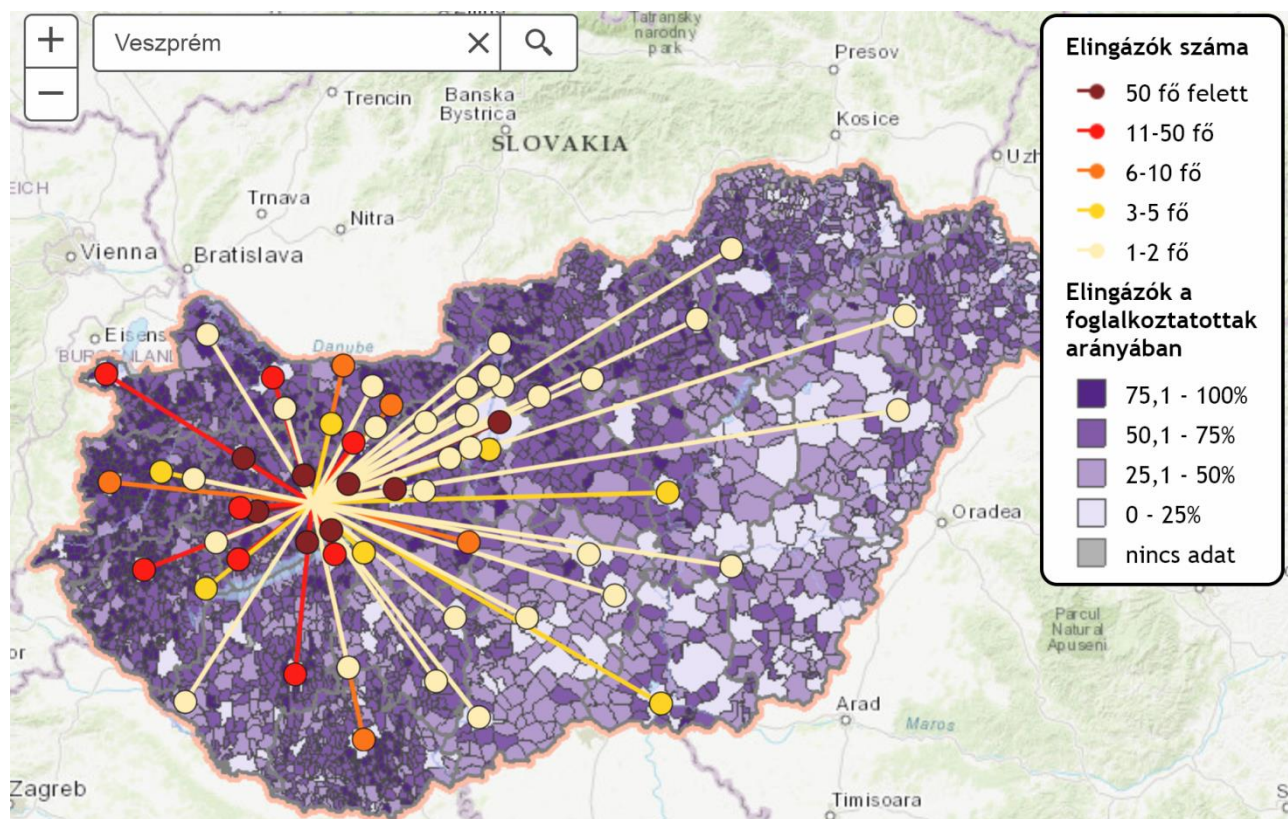
Forrás: TelR, KSH-TSTAR

A népességcsökkenést a népességszámot alakító tényezők negatív egyenlege okozza: a születések száma átlagosan 6,1 százalékkal csökkent, míg a halálozásoké 5 százalékkal nőtt az utóbbi 10 évben. Ráadásul a városba települők száma 14,5 százalékkal csökkent, míg a várost elhagyók 4,5%-kal lettek többen az adott időszakban.

Veszprémben az újonnan lakhelyet létesítők száma 2008 és 2012 között jelentősen lecsökkent (közel egyharmaddal). Ebben az időben az elváándorlás is követte az előző trendet, hiszen míg 2008-ban még 1.571 fő költözött el a településről, addig 2012-ben harmadával kevesebb 1.039 fő. 2013-ban azonban trendforduló következett, azóta jelentősen megugrott a városból elköltözők száma, míg a városba újonnan beköltözők száma kisebb mértékben emelkedett. A 2016-os év végén 296 fővel többen költöztek el a városból, mint amennyien beköltöztek volna. Az emelkedő számú kiköltözések hátterében az ingatlanárak jelentős növekedése állhat, a fiatalok körében egyre népszerűbbek a városkörnyéki településekre való költözés. Ugyanakkor a kiköltözők munkahelye továbbra is a településen marad és a közszolgáltatások nagy részét is itt veszik igénybe, csak az ingázók aránya növekszik.

Az alábbi térképen az **elingázók aránya a foglalkoztatottakon belül** látszik a 2011-es népszámlálás adatai szerint

<http://webmap.lechnerkozpont.hu/webappbuilder/apps/foldgomb1708/>

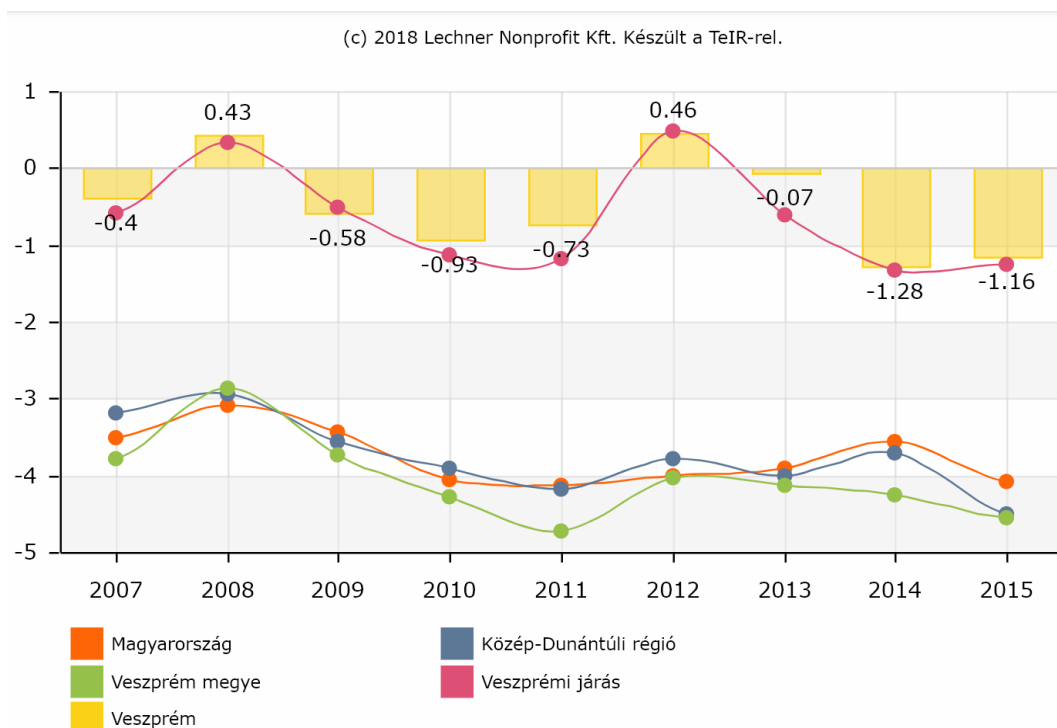
A Lechnerközpont³ adataiból látható, hogy Veszprémből – a foglalkoztatottak mintegy 18,6%-a más településre ingázott munkába 2011-ben. A legtöbben Balatonfüredre ingáztak (438 fő) az ingázók 8,6 %-a. Ezt követte Székesfehérvár (431 fő), Budapest (400 fő), Várpalota (202 fő), Balatonalmádi (192 fő) és Ajka (126 fő). Összesen 5.119 fő volt az elingázók száma.

Veszprémben a halálozások száma évről évre 60-80 fővel haladja meg az elveszületések számát, 2016 végén ez a szám kiemelkedő volt (90 fő). Mégha nem is tűnik olyan jelentősnek a különbség, de hozzáadva az elvándorlás egyre növekvő számát, sajnos a hosszú távú tendenciával számolni kell. A lélekszámban tapasztalható csökkenés várhatóan nem átmeneti jellegű. A városnak szükséges olyan intézkedések meghozatala, amely képes megfordítani ezt a demográfiai trendet és a város lélekszámának növekedését elősegíti.

³ <http://gis.lechnerkozpont.hu/foldgomb/>

Természetes szaporodás, fogyás (ezrelék)

Az élveszületések és a halálozások különbsége ezer lakosra vetítve.

Forrás: Teir

Veszprémben az állandó népesség természetes fogyása az elmúlt 10 évben nem közelítette meg az országos átlagot. 2015-ben a természetes fogyás Veszprémben 1,16 volt, az országos 4,09-hez képest.

Születéskor várható élettartam

	Születéskor várható átlagos élettartam (2016)		Átlagéletkor (2017)	
	nők (év)	férfiak (év)	nők (év)	férfiak (év)
Magyarország	79,21	72,43	44,4	40,2
Veszprém megye	79,33	72,65	45,1	41,3

Forrás: KSH

A rendelkezésre álló adatok szerint Veszprém megyében a születéskor várható élettartam, valamint az átlagéletkor a nők és a férfiak esetében is magasabb az országos átlagnál.

Képzettség

Veszprémben a 15 év feletti lakosság körében az általános iskolával nem rendelkezők aránya a teljes lakossághoz képest 5,2% volt a 2001-es népszámláláskor, ez az arány a 2011-es adatfelvételre kevesebb, mint felére 2,1%-ra mérséklődött, azóta pedig tovább csökkent.

A lakosságon belül magas az aránya a jól képzett, kvalifikált munkaerőnek, országos átlagot meghaladó a tudományos fokozattal rendelkezőknek, valamint az idegen nyelvet beszélőknek az aránya. A városban a 18 évesnél idősebb népesség 63%-a érettségizett, a 25 évnél idősebb veszprémiek 28%-a pedig rendelkezik felsőfokú végzettséggel. Ez főként a nagy hagyományokkal

rendelkező, magas színvonalú, országosan elismert helyi oktatási intézményrendszernek köszönhető.

A városnak megyeszékhelyként társadalmi és gazdasági szempontból is meghatározó szerepe van. Megyei jogú városként koncentrálja a népességet, megyén belül itt a legnagyobb a vállalkozási aktivitás, a tőkekoncentráció, több a munkalehetőség. Mindemellett oktatási, kulturális és közigazgatási központ is, emellett gazdasági, személyi és közösségi szolgáltatások (szociális-, egészségügyi ellátások, idegenforgalom) sokszínűsége teszi igazán jó lakóhellyé. Veszprémet mindenekelőtt iskolavárosként, továbbá tudományos, művészeti és vallási központként is ismerik.

Értékeink, küldetésünk

Esélyegyenlőségi programunk elkészítése során arra törekszünk, hogy a településen élő öt célcsoport:

- mélyszegénységben élők és romák,
- nők,
- gyermekek,
- idősek,
- fogyatékkal élők

esélyegyenlőségének megvalósítását előmozdítsuk, az egyenlő bánásmód feltételeit biztosítsuk. Helyi Esélyegyenlőségi Programunk (továbbiakban: HEP) összeállításakor már az előkészítés fázisától kezdve arra törekszünk, hogy a programtervünk valós problémákon és igényeken alapuljon, a kimunkálásra kerülő intézkedési terv reális szükségletek kielégítésére irányuljon. Ennek érdekében a lehető legszélesebb körű szakmai partnerség kialakítására törekszünk az esélyegyenlőségi célcsoportokkal foglalkozó állami, önkormányzati, egyházi és civil szervezetekkel úgy a program kidolgozása, mint annak megvalósítása során.

Célok

A Helyi Esélyegyenlőségi Program átfogó célja

Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata az Esélyegyenlőségi Program elfogadásával érvényesíteni kívánja:

- az egyenlő bánásmód, és az esélyegyenlőség biztosításának követelményét,
- a közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés elvét,
- a diszkriminációmentességet,
- szegregációmentességet,
- a foglalkoztatás, a szociális biztonság, az egészségügy, az oktatás és a lakhatás területén a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket. A köznevelési intézményeket – az óvoda kivételével – érintő intézkedések érdekében együttműködik az állami fenntartó területi szerveivel (tankerületi központ, szakképzési centrum).

A HEP helyzetelemző részének célja

Elsődleges célunk számba venni a 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet 1. § (2) bekezdésében nevesített, esélyegyenlőségi szempontból fókuszban lévő célcsoportokba tartozók számát és arányát, valamint helyzetét a településen.

A Kormányrendelet előírása értelmében a HEP célcsoportjai a hátrányos helyzetű társadalmi csoportok, különösen a

- mélyszegénységben élők,
- romák,
- gyermekek,
- nők,
- idősek és
- fogyatékkal élő.

E mellett célunk a célcsoportba tartozókra vonatkozóan áttekinteni a szolgáltatásokhoz történő hozzáférésük alakulását, valamint feltárni az ezeken a területeken jelentkező problémákat. További célunk meghatározni az e csoportok esélyegyenlőségét elősegítő feladatokat, és azokat a területeket, melyek fejlesztésre szorulnak az egyenlő bánásmód érdekében.

Az Önkormányzat kiemelt figyelmet fordít

- a közszolgáltatásokhoz, az egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való egyenlő hozzáférés biztosításában,
- a hátrányos helyzetű személyek munkaerő-piaci hátrányainak csökkentésére, foglalkoztatási esélyeik javítására, továbbá
- az egyenlő bánásmód kívánalmának érvényesítésére az Önkormányzat döntéshozatalában, valamint az általa fenntartott vagy támogatott intézményekben, az általa ellenőrzött szolgáltatásokban.

Jelen dokumentumban meg kell határozni a hátrányos helyzetű csoportok esélyegyenlőségét erősítő és támogató feladatokat és azon területeket, amelyek fejlesztésre szorulnak. A fenti célok megvalósításának lépéseit, forrás és erőforrás igényét, végrehajtásának ütemezését az Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT) tartalmazza.

A célok megvalósításának lépéseit, azok forrásigényét és végrehajtásuk tervezett ütemezését az HEP IT tartalmazza.

A programterv készítése során alkalmazott alapelvek

Az információk összhangja

A programterv kidolgozásának kiindulási pontjaként szolgáltak a már rendelkezésre álló információk, a statisztikai adatok (TelR és KSH), korábban elkészült fejlesztési koncepciók és programok (HEP, 2017-es felülvizsgálat). Ezen információk dokumentumelemzésén túl azok

további információkkal való kiegészítése, valamint a legfrissebb statisztikai adatok⁴ kikutatása is indokolt volt, amelyek hozzáférhetősége sok esetben akadályokba ütközött. Az információgyűjtés forrásai az egyes közintézményeket, szolgáltatókat, civil szervezeteket képviselő személyek az általuk kitöltött és begyűjtött koncepciótervező lapok, interjúk és a HEP Fórumokon elhangzottak voltak.

Széles körű egyeztetés keretében az érintettek bevonása

A programterv kidolgozás során jelentős hangsúlyt fektetünk arra, hogy az érintett célcsoportokkal leginkább foglalkozó állami, egyházi és civil szervezetek képviselői befolyásolhassák a tervezési dokumentum tartalmát, érdekeiket, elképzeléseiket megjeleníthessék. Ezt szolgálták a projekt részeként megvalósított HEP Fórumok.

Gyakorlatorientált megközelítés

A programterv elkészítése során az elméleti megfelelés mellett a gyakorlati alkalmazhatóság szem előtt tartására törekedtünk, annak érdekében, hogy a dokumentum a gyakorlatban is megvalósítható elemekkel rendelkezzen, és alkalmas a legyen Veszprém esélyegyenlőségének támogatására.

A helyzetelemzés során alkalmazott módszerek

A helyzetfeltáráshoz, illetve az abból levonható következtetések megalapozásához alkalmazott módszerek és az adatok forrásai az alábbiak voltak:

- Statisztikai adatok: TeIR és KSH, adatbázisának felhasználásával, valamint helyi adatgyűjtés
- Országos, megyei és járási szintű háttéranyagok, koncepciók
- A meglévő Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP) áttanulmányozása, a tapasztalatok begyűjtése
- Koncepciótervező lapokon rögzített javaslatok
- A HEP fórumok keretében moderációs és csoportos döntéshozatali technikák alkalmazása
- Interjúk megkérdezés az érintettek körében
- Jó gyakorlatok feltérképezése.

A HEP IT célja

Célunk a helyzetelemzésre építve olyan beavatkozások részletes tervezése, amelyek konkrét elmozdulásokat eredményeznek az esélyegyenlőségi célcsoportokhoz tartozók helyzetének javítása szempontjából. További célunk meghatározni a beavatkozásokhoz kapcsolódó kommunikációt.

Szintén célként határozzuk meg annak az együttműködési rendszernek a felállítását, amely a programalkotás és végrehajtás során biztosítja majd a megvalósítás, nyomon követés, ellenőrzés-értékelés, kiigazítás támogató strukturális rendszerét, vagyis a HEP Fórumot és a hozzá kapcsolódó tematikus munkacsoportokat.

---

⁴ Minden esetben törekedtünk a legfrissebb statisztikai, intézményi adatok begyűjtésére (2015-ös, 2016-os néhol 2017-es adatok is elérhetőek voltak), ennek ellenére többször is szembesülnünk kellett adathiánnyal, amelyet minden esetben jelzünk az elemzésben.

A település esélyegyenlőségi problémáinak összegyűjtésében, a HEP Intézkedési Tervének kimunkálásában nagyon jelentősen támaszkodtunk a célcsoportokkal foglalkozó helyi szakemberek tapasztalataira, meglátásaira és javaslatára. Az Intézkedési Tervek kidolgozásához alapvetően két csatorna biztosította az aktuális információkat. Az egyik a **HEP Fórumok** voltak, a másik a fejlesztési javaslatok összegyűjtésére és rendszerezésére használatos **Koncepciótervező Lapok**.

Alábbiakban ezeket mutatjuk be.

HEP Fórumok

Az intézkedési terv kidolgozásához 2018 márciusában két tematikus HEP fórumot⁵ tartottunk, ahová a célcsoportokhoz köthető legfontosabb közintézmények, szolgáltatók, és civil szervezetek képviselőit hívtuk meg.

Az első HEP fórum délelőttjén a nők, az idősek és a fogyatékkal élők veszprémi helyzetét értelmezték, problémáit gyűjtötte össze a jelenlevő mintegy 30 veszprémi szakember. A délelőtti munka lezárásaként egy-egy célcsoport problémái kerültek prezentálásra a jelenlevő szakemberek közül választott szóvivők által. Ezt követően az összegyűjtött problémák alapján – a fórum szervezői – arra kérték a résztvevőket, hogy fogalmazzák meg a problémák megoldására szolgáló javaslatukat intézkedéseket az előre kiosztott sablonok alapján⁶. Minden csoport valamennyi célcsoportra dolgozott ki javaslatokat, amelyek közül egy foglalkoztatási fókuszú, egy alacsony költségvetésű, és egy ilyen megkötések nélküli koncepció volt. A csoportok maguk dönthették el, hogy melyik célcsoportra melyik fókuszú koncepciót dolgozzák ki. A félórás csoportmunka lezárásaképpen valamennyi csoport prezentálta az eredményét. A második HEP fórumon hasonló tematika mentén a mélyszegénységben élők és romák, valamint a gyermekek településen tapasztalható problémáinak és intézkedési javaslatainak összegyűjtése történt meg.

A javaslatok (sablonban történő) megfogalmazásánál nagyon fontos rendező elv volt a hármas tagolás, miszerint minden célcsoport fejlesztéseit az alábbi lencséken keresztül gondolják át:

Foglalkoztatási
fókuszú

Alacsony forrásigényű, inkább kreativitást
és egy jó ötletet igénylő intézkedés

Nagyobb forrásigényű
intézkedés

A hármas tagolást alkalmazva nemcsak nagy horderejű és forrásigényű javaslatok kerültek megfogalmazásra, hanem olyanok is, amelyek egy jó ötlettel és közösségi összefogással, jelentős források bevonása nélkül kivitelezhetők, és mégis támogatóan járul hozzá az esélyegyenlőség növeléséhez.

Koncepciótervező Lapok

A dokumentum célja az esélyegyenlőséggel kapcsolatos – célcsoportspecifikus - fejlesztési javaslatok összegyűjtése a Veszprém Megyei Jogú Város 2018-2022. évekre vonatkozó Helyi Esélyegyenlőségi Programjának intézkedési tervéhez. A tervező lapok a HEP fórum meghívóival egyszerre kerültek kiküldésre a közel negyven helyi szervezet vezetőinek.

⁵ A HEP fórumok jegyzőkönyvét a HEP melléklete tartalmazza.

⁶ A sablont a HEP melléklete tartalmazza.

Néhány szó a koncepciótervező lapokról

Az esélyegyenlőség biztosításában érintett helyi szervezetek a fejlesztési javaslatok, kezdeményezések megfogalmazására szolgáló alábbi táblázatba beírva adhatták meg a javaslataik főbb jellemzőit. E javaslatok feldolgozását, majd a márciusra meghirdetett HEP fórumokon történő közös megbeszélése, részletezése és továbbtervezése biztosította, hogy a város új Helyi Esélyegyenlőségi Programja magában foglalja mindazokat a tervezett intézkedéseket, amelyeket az érintett szereplők indokoltnak tartottak az esélyegyenlőség fejlesztése érdekében. Azért is volt fontos, hogy minél több, reálisan teljesíthető esélyegyenlőségi intézkedést gyűjtsünk össze, mert bizonyos pályázatok feltételül szabják, hogy a támogatási kérelemben bemutatott fejlesztés szerepeljen a HEP-ben.

Egy szervezet több intézkedésre is tehetett javaslatot, ebben az esetben kértük, hogy intézkedésenként egy-egy táblázatot töltsenek ki. Nem volt kötelező minden szemponthoz írni, de a közös munkát az segítette a legjobban, ha minél inkább elő vannak készítve az elképzelések. A javaslatokat a március 21-én és 22-én megvalósult (fórumokon) találkozókön (előzetes feldolgozást követően) a résztvevőkkel fejlesztettük tovább.

Koncepciótervező lap

1.	A helyzet, amelyet a fejlesztési javaslat meg kíván változtatni	Kérjük, néhány mondatban mutassa be azt a kiinduló helyzetet, amelyet a jelen fejlesztési javaslat révén meg kíván változtatni.
2.	Elérendő cél	Kérjük, röviden fogalmazza meg a fejlesztési javaslattal elérendő célt.
3.	Számszerűsíthető eredmény	Kérjük, fogalmazza meg, hogy a javasolt fejlesztésének sikere milyen számszerűsíthető eredményekben mérhető, és amennyiben lehetséges, adjon meg hozzá célértéket is. A célérték teljesítésének dátumának meghatározásához a jelen tervező sablon 6. pontja ad támpontot.
4.	Célcsoport	5 fő célcsoport van, de ezeken belül meghatározhatók specifikus célcsoportok is: mélyszegénységben élők és a romák; gyermekek; nők; idősek; fogyatékkal élők. Kérjük, törekedjen arra, hogy egy fejlesztési javaslat egyetlen célcsoportra vonatkozzon.
5.	A fejlesztés tartalma, főbb komponensei (amennyiben részekre bontható)	Az összetettebb fejlesztések komponensekre bonthatók, például a szükséges szakértelem szerint. Egy egészségügyi intézkedésnek lehet többek között építési (új rendelő kialakítása), eszközbeszerzési (új eszközökkel való felszerelése), humán (egészségügyi dolgozók toborzása, felkészítése) és tájékoztatási (szemléletformálás a célcsoport körében) komponense. Kérjük, ebben a pontban részletezze, hogy milyen elemekből állhat a javasolt fejlesztése.
6.	A fejlesztés és bevezetés	Az új HEP 2022 végéig szól. Legfeljebb eddig tarthat egy-

	időtávja	<p>egy intézkedés, vagyis legkésőbb 2022-ben számszerűsíthető eredményeket kell felmutatni valamennyi intézkedésben. Mindemellett, elsősorban olyan intézkedések megfogalmazására van szükség, amelyek legfeljebb két év alatt (rész) eredményt produkálnak. Ezért kérjük, hogy amennyiben hosszabb kifutású intézkedést javasol, akkor is határozzon meg 2019 végéig, vagy legkésőbb 2020 közepéig elérendő eredményeket.</p> <p>Azokra a javaslatokra is számítunk, amelyek később (vagyis nem 2018-ban) indulnak (például azért, mert egy jelenleg megvalósítás alatt álló másik fejlesztésre épülnek).</p>
--	----------	--

Össességében közel 20 – az esélyegyenlőségi témában megkerülhetetlen – szervezet 40 koncepciótervező lapot küldött vissza számunkra, melyben átfogó és részletes javaslatokat, sokszor konkrét intézkedéseket fogalmaztak meg. A koncepciótervező lapokat a legjelentősebb információforrásnak tekintjük a HEP Intézkedési Tervének kidolgozásában, hiszen a célcsoportok problémáit leginkább ismerő intézményektől származnak és aktuális és valós problémákra adekvát válaszokat, fejlesztési lehetőségeket adnak.

Fontosnak tarjuk, hogy Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzatának Helyi Esélyegyenlőségi Programja – a hatékony megvalósíthatóság érdekében – társadalmi elfogadottságot is élvezzen. Ennek érdekében törekszünk az egyenlő hozzáférés biztosítására, valamint arra, hogy a program széles körű nyilvánosságot kapjon.

1. Jogszabályi háttér bemutatása

1.1 A program készítését előíró jogszabályi környezet rövid bemutatása

A helyi esélyegyenlőségi program elkészítését az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló Ebktv. előírásai alapján végeztük. A program elkészítésére vonatkozó részletszabályokat a törvény végrehajtási rendeletei, a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet „2. A helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének szempontjai” fejezete és a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól szóló 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelet alapján alkalmaztuk, különös figyelmet fordítva

- a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (továbbiakban: Mötv.);
- a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (továbbiakban: Szt.);
- a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Flt.);
- a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény (továbbiakban: nemzetiségi törvény);
- az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (továbbiakban: Eütv.);
- a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban: Gytv.);
- a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény (továbbiakban: Nktv.)

előírásaira.

1.2 Az esélyegyenlőségi célcsoportokat érintő helyi szabályozás rövid bemutatása

Veszprém Megyei Jogú Város vezetése döntésein keresztül fejezi ki elkötelezettségét az esélyegyenlőség területén. Az Önkormányzat a kötelező feladatok ellátásán túl a nem önkormányzati fenntartású intézményeivel, társszervezetekkel, civil szerződéseivel, egyesületeivel és alapítványaival közösen (gyakorta azok anyagi támogatása mellett) törekszik érvényre juttatni az esélyegyenlőség eszméjét a társadalmi élet minden területén.

Az Önkormányzat **esélyegyenlőségi célcsoportokat érintő rendeletei**⁷

- 13/2012. (III. 30.) önkormányzati rendelet a civil szervezeteknek nyújtható önkormányzati támogatásokról;
- 5/2015. (II. 26.) önkormányzati rendelet a települési támogatás keretében nyújtott szociális ellátásokról;
- 10/2017. (III. 30.) önkormányzati rendelet az egészségügyi alapellátások körzeteinek meghatározásáról;

⁷ Forrás: <http://www.veszprem.hu/veszpremieknak/onkormanyzat/helyi-rendeletek>

- 32/2016. (VI. 29.) önkormányzati rendelet a köznevelési intézményekben alkalmazandó gyermekétkeztetési térítési díjról, és az óvodában a nemzeti köznevelésről szóló törvényben meghatározott nem magyar állampolgár által fizetendő térítési díjról;
- 24/2017. (IX. 28.) önkormányzati rendelet a Helyi Építési Szabályzatról;
- Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének a 26/2014. (VI. 30.) Ör., a 16/2015. (III. 26.) Ör., a 4/2016. (II. 25.) Ör., a 8/2017. (II. 23.) és a 8/2018. (II. 22.) Ör-rel módosított 10/2014. (III. 27.) önkormányzati rendelete a Családsegítő és Gyermejkölési Alapszolgáltatási Intézményfenntartó Társulás által biztosított személyes gondoskodást nyújtó ellátásokról, azok igénybevételének rendjéről, a fizetendő térítési díjak megállapításáról.

A hátrányos helyzetű csoportokat támogató programok

A településen a *Hátrányos Helyzetű Tanulók Arany János Tehetséggondozó Programja* biztosít lehetőséget az esélyegyenlőségi célcsoportok tagjainak támogatására. A programot 2000-ben indította el a Kormány. Létrejöttét az az elv segítette, mely szerint meg kell adni az esélyt arra, hogy Magyarország valamennyi polgára versenyképes tudással rendelkezessen.

A program céljai:

- az esélyteremtés, azaz a hátrányos szociális, kulturális, gazdasági háttérrel rendelkező szülők gyermekeinek számára egyenlő esélyeket biztosító nevelési-oktatási és támogatási rendszer kialakítása;
- feltételek megteremtése a versenyképes tudás megszerzéséhez;
- tehetséggondozás, személyiség- és képességfejlesztés;
- a nevelés és az oktatás tartalmának korszerűsítése, minőségének fejlesztése.

A program az iskolát a társadalmi mobilitás kitüntetett intézményének tekinti, amelynek meghatározó szerepe van abban, hogy a társadalmi előrejutást minél inkább a tanuló tehetsége, szorgalma, ne pedig családja anyagi helyzete, szülei foglalkozása vagy éppen lakhelye határozza meg. A program alapelve, hogy minden tanuló – függetlenül az adott település földrajzi és anyagi helyzetétől – a társadalmi felemelkedés esélyét biztosító képzést kapjon. A programban kulcsszerepük van a kiemelkedő képzést nyújtó középiskoláknak. A program indulásakor az 5000 fő alatti települések diákjai számára volt nyitott, majd 2003-ban ezt a szabályozást megváltoztatták. Az elsődleges szempont a belépési korlátok kialakításánál többé már nem a település mérete volt, hanem az, hogy a tehetséggondozó programba jelentkező fiatal hátrányos helyzetűnek számít-e. A tehetséggondozó programnak a 2000/2001-es tanévtől kezdve a Lovassy László Gimnázium és a Veszprémi Középiskolai Kollégium ad otthont. Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata 2011. és 2012. évben is hozzájárult ahhoz, hogy a programban egy-egy veszprémi gyermek részt vegyen.

2017-től a Pannon Egyetem vállalkozott arra, hogy a programból érkező, az intézménybe felvételt nyert hallgatókat speciális hallgatói tehetséggondozó programcsomaggal támogatja. A programcsomagban egyebek között hallgatói ösztöndíjak, támogatott kollégiumi elhelyezés, mentorálás szerepelnek.

2. Stratégiai környezet bemutatása

2.1 Kapcsolódás helyi stratégiai és települési önkormányzati dokumentumokkal, koncepciókkal, programokkal

Fontos megemlíteni azokat a koncepciókat, programokat és terveket, valamint a helyi fórumokat, melyek – jóllehet egy-egy szektor konkrét célkitűzéseit és terveit határozzák meg, mégis – szervesen és elválaszthatatlanul kapcsolódnak az esélyegyenlőség kérdésköréhez:⁸

- Civil koncepció
- Fenntartható Városi Mobilitási Terv (2017.)
- Időügyi koncepció (2012.)
- Ifjúsági Koncepció (2014.)
- Integrált Településfejlesztési Stratégia (2014-2020.)
- Integrált Területi Program (2014-2020.)
- Integrált Városfejlesztési Stratégia (2008.)
- Közbiztonsági és Bűnmegelőzési Koncepció (2016-2025.)
- Kulturális Koncepció (2014-2020.)
- Kulturális Stratégia (2018-2030.)
- Sportfejlesztési koncepció (2013.)
- Településfejlesztési koncepció (2014.)
- Szociális szolgáltatástervezési koncepció (2017.)

A Szociálpolitikai Kerekasztal működését a személyes gondoskodást nyújtó szociális intézmények szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 1/2000. (I. 7.) SzCsM rendelet 111/B. §-a határozza meg.

2.2 A helyi esélyegyenlőségi program térségi, társulási kapcsolódásainak bemutatása

Az Mötv. 87. §-a értelmében a helyi önkormányzatok képviselő-testületei megállapodhatnak abban, hogy egy vagy több önkormányzati feladat- és hatáskör, valamint a polgármester és a jegyző államigazgatási feladat- és hatáskörének hatékonyabb, célszerűbb ellátására jogi személyiséggel rendelkező társulást hoznak létre. **A Veszprémi Kistérség Többcélú Társulása a kistérségen belül 20 település összefogásával 2005-ben alakult.** A társulás célja, hogy a társult települések lakói számára egyes közfeladatok ellátását – így különösen szociális- és egészségügyi feladatellátást – gazdaságosan és hatékonyan biztosítsa. A veszprémi székhellyel működő, idősök ellátásáról gondoskodó intézmény a **Veszprémi Kistérség Többcélú Társulása Egyesített Szociális Intézménye**, mely szociális alapszolgáltatási és szakellátási tevékenységét nem csak városi, hanem kistérségi vonatkozásban is ellátja.

A Veszprémi Kistérség Többcélú Társulása Egyesített Szociális Intézménye által ellátott települések:

Bánd, Barnag, Eplény, Hajmáskér, Hárskút, Herend, Hidegkút, Márkó, Mencshely, Nagyvázsony, Nemesvámos, Pula, Soly, Szentgál, Tótvázsony, Veszprém, Veszprémfajsz, Vilonya, Vöröstó (2017. jan. adat).

⁸ Forrás: <http://www.veszprem.hu/veszpremeknek/onkormanyzat/strategiak-programok-koncepcioik>

Az intézmény feladatait az alább felsorolt szervezeti egységekben és telephelyein keresztül végzi:⁹

Székhely	Szervezeti egység	Feladatok
Veszprém Török Ignác u. 10.	I. sz. Idősek Otthona	időskorúak tartós bentlakásos ellátása (Barnag, Bánd, Eplény, Hajmáskér, Herend, Hidegkút, Márkó, Mencshely, Nagyvázsony, Nemesvámos, Pula, Soly, Szentgál, Tótvázsony, Veszprém, Veszprémfajsz, Vilonya és Vöröstó közigazgatási területe)

Telephely	Szervezeti egység	Feladatok
1. Veszprém Völgyikút u. 2.	I. sz. Gondozási Központ 1. sz. Idősek Klubja Kistérségi gondozási központ Jelzőrendszeres házi segítségnyújtás II. sz. Idősek Otthona Időskorúak Gondozóháza	szociális étkeztetés (Barnag, Bánd, Eplény, Hajmáskér, Herend, Hidegkút, Márkó, Mencshely, Nagyvázsony, Nemesvámos, Pula, Soly, Szentgál, Tótvázsony, Veszprém, Veszprémfajsz, Vilonya és Vöröstó közigazgatási területe.) házi segítségnyújtás (Barnag, Bánd, Eplény, Hajmáskér, Herend, Hidegkút, Márkó, Mencshely, Nagyvázsony, Nemesvámos, Pula, Soly, Szentgál, Tótvázsony, Veszprém, Veszprémfajsz, Vilonya és Vöröstó közigazgatási területe.) jelzőrendszeres házi segítségnyújtás (Veszprém közigazgatási területe) idősek nappali ellátása (Veszprém közigazgatási területe) időskorúak tartós bentlakásos ellátása és időskorúak átmeneti ellátása (Barnag, Bánd, Eplény, Hajmáskér, Hidegkút, Márkó, Mencshely, Nagyvázsony, Nemesvámos, Pula, Soly, Szentgál, Tótvázsony, Veszprém, Veszprémfajsz, Vilonya és Vöröstó közigazgatási területe)

Telephely	Szervezeti egységek	Feladatok
2. Veszprém Hóvirág u. 14.	II. sz. Gondozási Központ 3. sz. Idősek Klubja	szociális étkeztetés (Veszprém közigazgatási területe) házi segítségnyújtás (Veszprém közigazgatási területe) idősek nappali ellátása (Veszprém közigazgatási területe)
3. Veszprém Szent István u. 48	2. sz. Idősek Klubja	szociális étkeztetés (Veszprém közigazgatási területe) idősek nappali ellátása (Veszprém közigazgatási területe)
4. Veszprém Március 15. u. 1/A	4. sz. Idősek Klubja	szociális étkeztetés (Veszprém közigazgatási területe) idősek nappali ellátása (Veszprém közigazgatási területe)
5. Herend Kossuth u. 60.	5. sz. Idősek Klubja	szociális étkeztetés (Herend közigazgatási területe)

⁹ Forrás: Veszprémi Kistérség Többcélú Társulása Egyesített Szociális Intézménye Szervezeti és Működési Szabályzata 2017

		házi segítségnyújtás <i>(Herend közigazgatási területe)</i> idősek nappali ellátása <i>(Herend közigazgatási területe)</i>
--	--	---

A Társulási Tanács a 2017. május 29-i ülésén döntött arról, hogy a Társulási Megállapodást és a VKTT Egyesített Szociális Intézmény Alapító okiratát módosítja. A költségvetési szerv által nyújtott étkeztetés szociális alapszolgáltatás ellátási területe Hajmáskér, Sóly, Veszprémfajsz, Vilonya és Vöröstó, a házi segítségnyújtást ellátási területe Barnag, Bánd, Eplény, Hajmáskér, Hidegkút, Márkó, Mencshely, Pula, Sóly, Veszprémfajsz, Vilonya és Vöröstó településekkel bővült.

A Családsegítő és Gyermekjóléti Intézményfenntartó Társulás az alábbi településeken nyújt szolgáltatást: Veszprém város, Barnag, Eplény, Hidegkút, Mencshely, Nagyvázsony, Nemesvámos, Pula, Tótvázsony, Veszprémfajsz, Vöröstó.

2.3 A települési önkormányzat rendelkezésére álló, az esélyegyenlőség szempontjából releváns adatok, kutatások áttekintése, adathiányok kimutatása

A HEP készítése során minden esetben törekedtünk a legfrissebb statisztikai, intézményi adatok begyűjtésére (2015-ös, 2016-os néhol 2017-es adatok is elérhetőek voltak), ennek ellenére többször is szembesülnünk kellett adathiánnyal.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program elkészítéséhez egyrészt a városi intézmények, szolgáltatók és adatgazdák által szolgáltatott információkat, másrészt az Országos Területfejlesztési és Területrendezési Információs Rendszer (TeIR) adatállományát használtuk fel. A TeIR-ben elérhető adatok kapcsán több esetben tapasztaltuk azt, hogy a különféle adatszolgáltatók által benyújtott, ám ugyanarra az adattartalomra vonatkozó adatok nagyságrendekkel eltérnek egymástól. (Jellemzően ilyen terület volt a munkanélküliséggel kapcsolatos adatok köre – egymástól jelentősen eltérő adatokat szolgáltatott a Központi Statisztikai Hivatal, és a Veszprém Megyei Kormányhivatal). Az adatok pontosítása érdekében megkerestük az érintett szervezeteket, akik készséggel álltak rendelkezésünkre. A HEP helyzetelemzésének elkészítéséhez szükséges adatok egy jelentős részét csak az egyes célcsoportokkal kapcsolatban álló, így hiteles információt nyújtani tudó intézmények bevonásával tudtuk összegyűjteni.

Részben a hatékony adatgyűjtés érdekében, de leginkább a megalapozott, igényvezérelt és reális intézkedések összegyűjtése és megtervezése érdekében 2018 márciusában két tematikus HEP Fórumot hívtunk össze, amelyekre a célcsoportokhoz köthető legfontosabb közintézmények, szolgáltatók, és civil szervezetek képviselőit hívtuk meg. A Fórum hatékony munkájának, valamint a szociális intézmények, civil szervezetek illetve az önkormányzati illetésekkel történő egyeztetéseknek köszönhetően sikerült hozzájutni HEP kidolgozásához szükséges információkhoz.

3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége

A mélyszegénység fogalmát a Havas Gábor által összeállított kritériumrendszer írja körül a legáltalában. Eszerint azokat a közösségeket, amelyek mélyszegénységbe süllyedtek, a nagyon alacsony iskolázottság és foglalkoztatási ráta, erős települési, lakóövezeti térségi koncentráció és szegregáció, az ezekből következő súlyos szociális deficit és a hátrányos társadalmi helyzet újra termelődésének nagyon nagy valószínűsége jellemzi.

A mélyszegénység újkeletű fogalom, a XX. század második felében jelent meg. Azt a jelenséget értjük alatta, **amikor valaki hosszú időn keresztül a relatív szegénységi küszöb alatt él, és nem látszik annak lehetősége, hogy helyzetéből önerővel, külső beavatkozás, segítség nélkül ki tudna törni.** A mélyszegénység esetén a kockázati tényezők összeadódnak: alacsony iskolai végzettség, ami miatt kiszorúlnak a munkaerő-piacról, munkalehetőségek hiánya, elzárt falvakban élnek, ahonnan nehéz a közlekedés az esetleges munkalehetőségekhez, a szolgáltatások (oktatás, szociális, egészségügy) csak részlegesen érhetőek el, és mindehhez még társulnak lakhatási problémák is. A mélyszegények körében felülreprezentált a romák aránya, de a többségük nem roma.¹⁰

A mélyszegénység többdimenziós jelenség, amely megmutatkozik többek között a nagyon alacsony képzettségben és foglalkoztatottságban, az ebből következő súlyos megélhetési zavarokban, kihat az elemi lakhatási, táplálkozási körülményekre, az érintettek egészségi állapotára, stigmatizál és kirekesztéshez vezet. Mindezek együtt szükségszerűen előidézik a szegénység és kirekesztődés újratermelődését, generációk közötti átörökítését. Látható, hogy a mélyszegénység kialakulásához összetett folyamatok és hiányok vezetnek. Ezért a kezelésére, enyhítésére, megoldására sem lehet egyetlen szakmát, intézményt megjelölni. Interszektorális együttműködésekre épülő programokra – amelyben jelen van az oktatás, a szociális szakma, az egészségügy, a közösségi művelődés, a közösségfejlesztés, a vidékfejlesztés – és gazdaságfejlesztésre van szükség¹¹.

A társadalmi leszakadás meghatározó részben tehát a szegénységgel összefüggő körülményekből fakad. A szegregáció mértéke, a társadalmi élet jelentős területeiről való tömeges kizáródás súlyos társadalmi probléma. A gyakorlatban a mélyszegénység fogalmát azonosítják a cigánysággal. Ez nem más, mint az etnikai és szociális dimenzió összemosása, és ezzel a társadalmi kirekesztettségéből fakadó összes probléma „cigánykérdésként” való felfogása. Fontos azonban tudomásul venni, hogy a cigányság és a mélyszegénység két olyan halmazt képez, melynek van ugyan közös metszete, ám a kettő nem fedi teljesen egymást. Nem igaz, hogy minden mélyszegénységben élő ember cigány/roma. Az viszont kijelenthető, hogy a cigányok élete a mélyszegénységtől függetlenül is sokkal inkább terhelt az őket érintő diszkrimináció rejtett és nyílt dimenzióinak a kíméletlen érvényesülése miatt.

¹⁰ Esélyegyenlőségi módszertani útmutató – háttéranyag, „Cselekvő Közösségek – aktív közösségi szerepvállalás” – 2017

https://www.kodolanyi.hu/konyvtar/images/tartalom/File/Kozossegszervezes/csk_utmutato_eselyegyenloseg_20170331.pdf

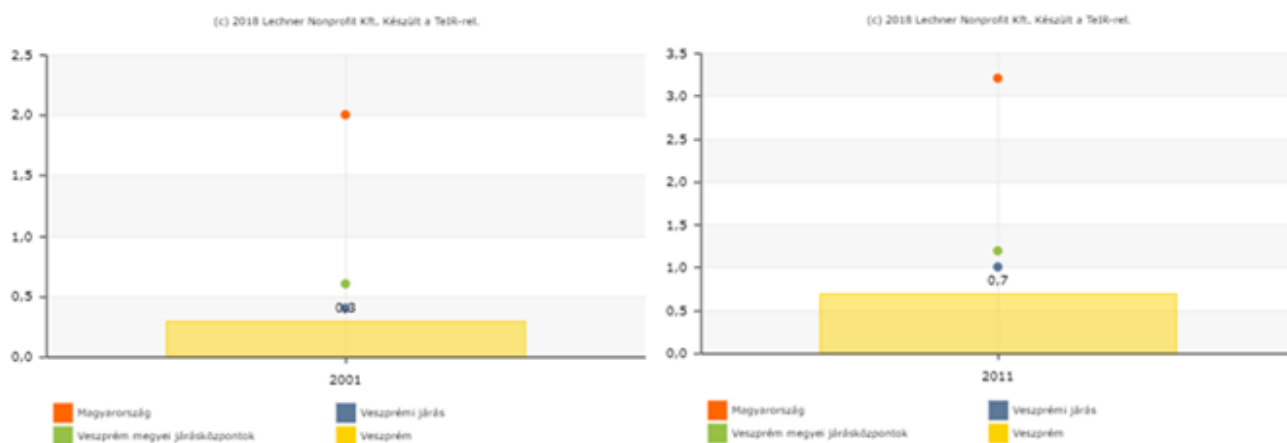
¹¹ <https://cskwiki.hu/melyszegenyse-2/>

Hazánkban a roma lakosság aránya a legutóbbi népszámlálás adatai szerint 3% körüli. A 2011-es népszámláláskor Veszprém megyében 5,3 ezer fő vallotta, hogy a cigány nemzetiséghez tartozik, ez több mint kétszerese 2001. évi létszámuknak. Arányuk a megyében élő hazai nemzetiségek körében így 24 százalékról 29 százalékra emelkedett, jelenleg Veszprém megye népességének 1,5 százalékát adják, szemben a 2001. évi 0,7 százalékkal. A jelentős mértékű számbeli gyarapodás ellenére viszont alig, mindössze 8 százalékkal növekedett a cigány anyanyelvűek száma. 2001-ben a magukat a cigány nemzetiséghez tartozónak vallók közül 41 százaléknyan beszélték valamelyik cigány nyelvet anyanyelvként, 2011-ben már csak 20 százalékuk.¹²

A cigány (romani, beás) etnikai kisebbséghez tartozó népesség aránya (%)

2001. évben

2011. évben

Forrás: Teir

3.1 Jövedelmi és vagyoni helyzet

2016-ban a magyar háztartások jövedelmi helyzete javult, mind színvonala, mind szerkezete pozitív irányban változott. Az egy főre jutó éves átlagos bruttó jövedelem 1 millió 504 ezer forintot tett ki, 4,4%-kal többet a 2015. évinél. A teljes népességre számított egy főre jutó éves nettó jövedelem átlagosan 1 millió 199 ezer forint volt, ami 4,2%-os nominális növekedés. 2016-ban a fogyasztói árak 0,4%-os emelkedése mellett a **reáljövedelem 3,8%-kal nőtt**. 2016-ban tovább folytatódott a jövedelmek szerkezetének javulása, a munkajövedelmek részaránya az előző évihez képest 69,0%-ról 70,1%-ra nőtt, míg a társadalmi jövedelmeké 29,0%-ról 28,3%-ra csökkent. 2016-ban **az egy főre jutó bruttó munkajövedelem a 2015. évihez képest 6,0%-kal**, 1 millió 54 ezer forintra nőtt, az egy főre jutó éves társadalmi jövedelmek pedig átlagosan 426 ezer forintot tettek ki, 1,9%-kal többet, mint előző évben.

2016-ban **folytatódott a szegénység vagy társadalmi kirekesztődés kockázatának kitett népesség számának és arányának csökkenése**. 76 ezer fős mérséklődés mellett összesen 2 millió 465 ezer embert érintett a szegénység legalább egy dimenziója, ami a teljes lakosság 25,6%-át jelentette. Az elmúlt években **folyamatosan csökkent azoknak a száma, akik több dimenzióban is a veszélyeztetettek közé tartoznak**. 2016-ban 175 ezer fővel lettek kevesebben azok, akik két, és 71 ezer fővel azok, akik mindhárom szegénységi típusban érintettek voltak. A **legnehezebb helyzetben lévők** – akik mindhárom dimenzióban érintettek – száma 114 ezer fő volt, arányuk 1,2%-ot tett ki. 2016-ban a teljes népesség 13,4%-a, 1 millió 293 ezer ember élt a szegénységi

¹² 2011. ÉVI NÉPSZÁMLÁLÁS 3. Területi adatok 3.19. Veszprém megye

küszöb alatti jövedelemből, **105 ezerrel kevesebben, mint 2015-ben**. A szegénységi küszöb 2016-ban egy egy fős háztartásra vonatkozóan 77 680 forint volt, 5,1%-kal magasabb egy évvel korábbinál. A korcsoportokat tekintve **legnagyobb javulás a 18 év alatti korosztály helyzetében következett be**, körükben a jövedelmi szegények aránya 5,1 százalékponttal csökkent. A gyermekes háztartások körében 3,5 százalékponttal mérséklődött a szegénységi küszöb alatt élők aránya. 2016-ban folytatódott a depriváltak arányának csökkenése. 2016-ban a **teljes népesség 14,5%-a (1 millió 400 ezer fő) volt súlyosan deprivált, ez 1,7 százalékponttal kevesebb az egy évvel korábbi aránynál**. A legnagyobb javulás a váratlan kiadások fedezésére vonatkozóan történt: míg 2015-ben a háztartások 50,7%-a nem tudott finanszírozni egy váratlan kiadást, addig 2016-ban a háztartások már csak kevesebb mint egyharmada (31,4%) küzdött ezzel a problémával. **Csökkent a munkaszegénységben élők aránya: 2016-ban a teljes népesség 4,9%-a (468 ezer fő) tartozott a nagyon alacsony munkaintenzitásúak csoportjába**, ami 1,2 százalékpontos mérséklődés 2015-höz viszonyítva.

A háztartások fogyasztása településtípusonként és régióként¹³

A fővárosban, a vidéki városokban és a községekben élők életmódbeli különbségei markánsan megmutatkoznak a fogyasztásuk nagyságában és szerkezetében. A budapesti háztartások összes kiadása 34, **a megyei jogú városokban élők 12%-kal meghaladja az országos átlagot**. Az egyéb városokban lakók fogyasztása azonban már átlag alatti (annak 91%-a), a legalacsonyabb fogyasztást pedig a községekben mértük (83%). A legnagyobb különbség a kultúrára és a szórakozásra, valamint a vendéglátásra és szálláshely-szolgáltatásra fordított kiadásokban mutatkozott. A régiók szerinti különbségek **Közép-Magyarország fogyasztási dominanciáját igazolják**, ami Budapest központi szerepének következménye. Ebben a térségben az egy főre jutó kiadási összegek egy-egy kivételtől eltekintve minden főcsoport esetében magasabbak, mint az ország többi részén. Ilyen kivétel **Közép-Dunántúl magas élelmiszer-fogyasztása**, illetve Nyugat-Dunántúl kiemelkedő lakberendezési és háztartásviteli kiadásai.

Veszprém és térsége az ország gazdaságilag legfejlettebb egyharmadához tartozik¹⁴. A város az adóerő-képességi adatok szerint a legjobb jövedelmi helyzettel rendelkezik a 65 ezernél kisebb települések között, míg a megyei jogú városok között az előkelő hatodik helyet foglalja el. A megyeszékhelyek között Veszprémben a legmagasabb – a lakosság 25 százaléka – a diplomások aránya. A szakképzés fejlesztése és az itt lakó, de a szomszédos megyékben dolgozó munkaerő visszacsábításában még előre kell lépnie a megyének.

Keresetek alakulása Veszprém megyében

2016 I. félévben a **Veszprém megyei** székhelyű legalább 5 fős vállalkozásoknál, a költségvetési intézményeknél és a nonprofit szervezeteknél átlagosan 83 ezren álltak alkalmazásban, 4,3%-kal többen, mint az előző évben. A versenyszférában és a költségvetési szervezeteknél is többen dolgoztak, mint egy évvel korábban.

Valamennyi nagy foglalkoztató ágba bővült a létszám, legnagyobb ütemben (10%-ot meghaladó mértékben) az adminisztratív szolgáltatások területén. Az alkalmazásban állók több mint harmadának munkát adó iparban 1400 fővel dolgoztak többen.

¹³ A háztartások fogyasztása, 2015. I. félév (előzetes adatok alapján)

¹⁴ Üzleti fórum 2017. Veszprém <https://www.veol.hu/vezeto-hirek/uzlet-forum-gazdasag-veszprem-2170813/>

A **havi bruttó átlagkereset (226 ezer forint) az országos átlagot meghaladó mértékben, 6,9%-kal nőtt.** A kereseten felüli, egyéb munkajövedelmek az összes jövedelemnek átlagosan 5,8%-át képezték, összegük megközelítette a havi 14 ezer forintot. A havi nettó átlagkereset 150 ezer forintot tett ki, ezen belül a fizikai munkakörben foglalkoztatottak 118, a szellemi foglalkozásúak 200 ezer forintot vittek haza átlagosan.

3.2 Foglalkoztatottság, munkaerő-piaci integráció

A HEP-ben szereplő táblázatokban gyűjtött adatok valamint a helyi önkormányzat a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló Ftt. és a Mötv-ben foglalt feladatai alapján településünkre jellemző foglalkoztatottságot, munkaerő-piaci lehetőségeket kívánjuk elemezni az elmúlt évek változásainak bemutatásával, a különböző korosztályok, illetve nemek szerinti bontásban. Az elemzést összevetjük térségi és országos adatokkal is.

A KSH munkaerő-felvételének adatai alapján 2016 második negyedévében 163,5 ezer gazdaságilag aktív, 15-74 év közötti személy élt **Veszprém megyében**. Az **aktivitási arány 61,9%** volt.

Április-június között 159 ezer foglalkoztatott és 5,0 ezer munkanélküli élt a megyében, előbbiek száma 2,9 ezerrel nőtt, utóbbiaké 2,3 ezerrel csökkent egy év alatt.

A munkanélküliségi ráta 3,1% volt, ami a régió megyéi között a legmagasabb, az országos értéknél viszont 2 százalékponttal kedvezőbb.

A Nemzetgazdasági Minisztérium adatai alapján **Veszprém megyében** a 2016. júniusi zárónapon **6624 fő álláskeresőt regisztráltak**, negyedével kevesebbet, mint egy évvel korábban.

A nyilvántartásba vett álláskeresők 8,8%-a pályakezdő, számuk egy év alatt harmadával csökkent. Az álláskeresők fele részesült valamilyen jövedelempótló támogatásban. A szociális ellátásban és álláskeresői járadékban részesülők száma 38%-kal csökkent. Az álláskeresői segélyben részesülők száma 19%-kal emelkedett.

A bejelentett üres álláshelyek száma az időszak végén 1937 volt, 5%-kal meghaladva az egy évvel korábbi. Az elhelyezkedési esélyek kedvezőbben alakultak: 5 helyett 3 álláskereső pályázhatott egy álláshelyre.

Veszprémben a nyilvántartott álláskeresők száma és aránya a munkaképes korú lakosságon belül 2011 óta folyamatosan csökken. 2016-ban a 15-64 évesek 2,3%-a nem rendelkezett munkahellyel, míg ez az arány több, mint kétszeres volt 2010-ben (5,4%). A férfiak körében 2009-ben volt a legmagasabb a munkanélküliség (7,2%), ez az arány 2016-ra 2,4%-ra zuhant. A munkaképes korú női lakosságnak 2010-ben közel 5 %-a volt álláskereső, arányuk 2016-ra 2,2%-ra esett vissza. **A nők között kisebb az álláskeresők aránya, mint a férfiaknál.**

Nyilvántartott álláskeresők száma és aránya, 15-64 évesek száma

év	15-64 év közötti lakónépesség (fő)			nyilvántartott álláskeresők száma (fő)					
	nő	férfi	összesen	nő		férfi		összesen	
	fő	fő	fő	fő	%	fő	%	fő	%
2008	22078	16355	38433	n.a	n.a	n.a.	n.a	n.a	n.a
2009	34014	16967	50981	1019	3,0%	1223	7,2%	2242	4,4%
2010	21714	20454	42168	1072	4,9%	1219	6,0%	2291	5,4%
2011	21496	20322	41818	992	4,6%	1055	5,2%	2047	4,9%
2012	n.a	n.a	n.a	978	n.a	1077	n.a	2055	n.a
2013	n.a	n.a	n.a	992	n.a	1114	n.a	2106	n.a
2014	n.a	n.a	41601	756	n.a	781	n.a	1537	3,7%
2015	21084	19685	40769	647	3,1%	645	3,3%	1292	3,2%
2016	20608	19270	39878	451	2,2%	459	2,4%	910	2,3%
2017	n.a	n.a	n.a	369	n.a	360	n.a	729	n.a

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Foglalkoztatottak, munkanélküliek, tartós munkanélküliek száma, aránya

Veszprémben a regisztrált álláskeresők aránya 2017-ben a 61 évnél idősebbek körében a legmagasabb, ezt a korosztályt követi a 36-40 év közöttieké. A regisztrált álláskeresők aránya a 20 év alatti korcsoportban a legkisebb, a tanulásban töltött évek miatt, illetve a 16 éves korig tartó iskolalátogatási kötelezettség okán. A 21-35 éves korosztály a legjobban foglalkoztatott, 56 éves kortól viszont egyre nagyobb a munka elvesztésének kockázata.

2009-hez képest a 61 év feletti korosztály esetében a nyugdíjkorhatár megemelése okozhatja az magasabb kockázatot, de az 56-60 év közöttiek esetében is több mint kétszeresére nőtt az álláskeresők aránya. Az összes többi korcsoportnak javult a munkaerő-piaci helyzete, ez alól csak a **36-40 év közöttiek jelentenek kivételt, náluk folyamatosan 12% körüli, a többiekhez képest magas a regisztrált álláskeresők aránya.**

Regisztrált álláskeresők száma és aránya korcsoport szerint

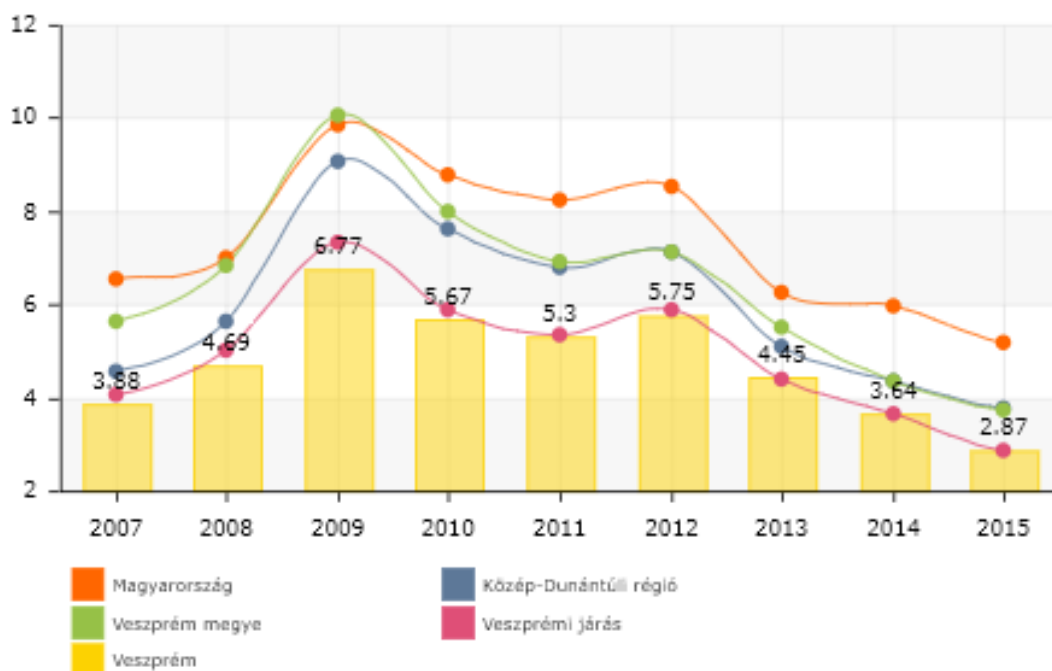
2016-os adat szükséges		2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Regisztrált álláskeresők száma összesen	fő	2242	2290	2049	2056	2106	1539	1292	910	729
20 éves és fiatalabb	fő	71	62	47	65	86	51	40	22	11
	%	3,2%	2,7%	2,3%	3,2%	4,1%	3,3%	3,1%	2,4%	1,5%
21-25 év	fő	288	278	240	274	307	204	136	77	63
	%	12,8%	12,1%	11,7%	13,3%	14,6%	13,3%	10,5%	8,5%	8,6%
26-30 év	fő	310	290	238	227	225	180	122	88	65
	%	13,8%	12,7%	11,6%	11,0%	10,7%	11,7%	9,4%	9,7%	8,9%
31-35 év	fő	331	338	307	257	240	162	126	82	65
	%	14,8%	14,8%	15,0%	12,5%	11,4%	10,5%	9,8%	9,0%	8,9%
36-40 év	fő	267	288	257	269	257	180	160	111	86
	%	11,9%	12,6%	12,5%	13,1%	12,2%	11,7%	12,4%	12,2%	11,8%
41-45 év	fő	258	280	255	258	252	171	138	101	79
	%	11,5%	12,2%	12,4%	12,5%	12,0%	11,1%	10,7%	11,1%	10,8%
46-50 év	fő	249	258	241	226	227	170	160	105	81
	%	11,1%	11,3%	11,8%	11,0%	10,8%	11,0%	12,4%	11,5%	11,1%

2016-os adat szükséges		2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Regisztrált állás keresők száma összesen	fő	2242	2290	2049	2056	2106	1539	1292	910	729
51-55 év	fő	314	326	280	257	243	172	131	88	72
	%	14,0%	14,2%	13,7%	12,5%	11,5%	11,2%	10,1%	9,7%	9,9%
56-60 év	fő	148	166	177	214	247	210	199	139	102
	%	6,6%	7,2%	8,6%	10,4%	11,7%	13,6%	15,4%	15,3%	14,0%
61 év felett	fő	6	4	7	9	22	39	80	97	105
	%	0,3%	0,2%	0,3%	0,4%	1,0%	2,5%	6,2%	10,7%	14,4%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Munkanélküliségi ráta (%) Regisztrált állás keresők száma száz 15-59 éves állandó lakosra.

(c) 2018 Lechner Nonprofit Kft. Készült a TeIR-rel.

Forrás: Teir

Az országos átlaghoz képest (5,19%) Veszprémekben majdnem 50 %-kal kevesebb a 15-59 éves állandó lakosok közül a regisztrált állás keresők százalékos aránya.

A nyilvántartott munkanélküliek között kisebb kilengésekkel, de **folyamatosan nő a tartósan, 180 napnál régebb óta regisztrált állás keresők aránya.** Ez különösen a női munkanélküliek között gyakori jelenség, úgy tűnik, hogy a nők könnyebben beleragadnak a munkanélküli létbe, nehezebben tudnak újra elhelyezkedni, ha egyszer elvesztették a munkájukat.

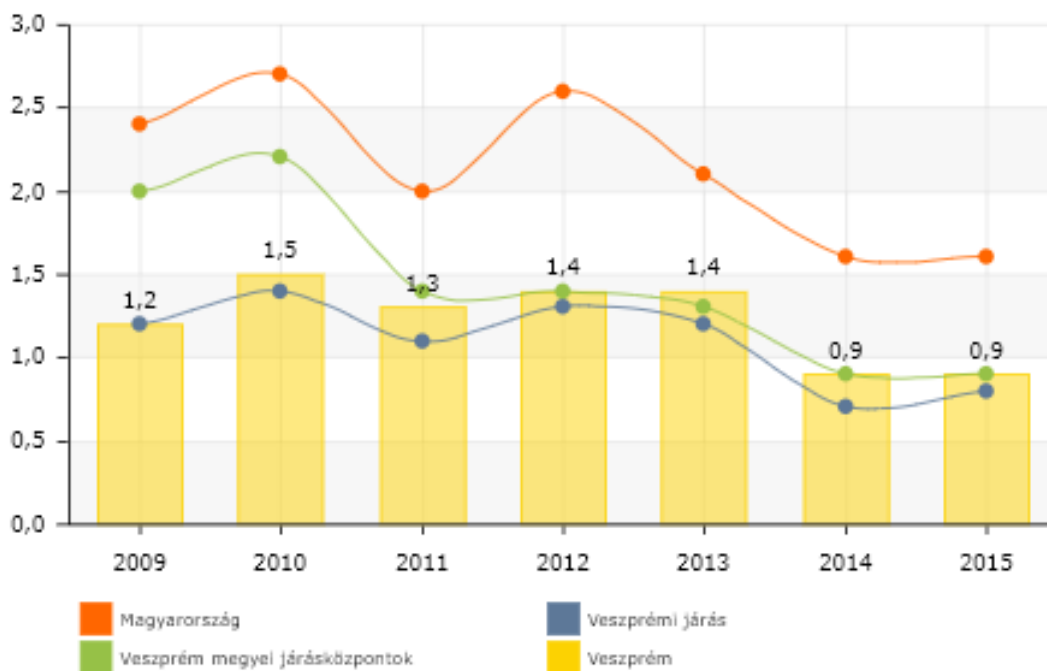
A munkanélküliek és a 180 napnál régebben regisztrált álláskeresők száma és aránya nemenként

év	nyilvántartott/regisztrált munkanélküli			180 napnál régebben regisztrált munkanélküli					
	fő			fő			%		
	nő	férfi	összesen	nő	férfi	összesen	Nő	férfi	összesen
2008	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2009	1019	1223	2242	395	470	865	38,8%	38,4%	38,6%
2010	1072	1219	2291	493	548	1041	46,0%	45,0%	45,4%
2011	992	1055	2047	449	479	928	45,3%	45,4%	45,3%
2012	978	1077	2055	429	467	896	43,9%	43,4%	43,6%
2013	992	1114	2106	538	620	1158	54,2%	55,7%	55,0%
2014	756	781	1537	470	485	955	62,2%	62,1%	62,1%
2015	647	645	1292	367	366	733	56,7%	56,7%	56,7%
2016	451	459	910	246	257	503	54,5%	56,0%	55,3%
2017	369	360	729	228	209	437	61,8%	58,1%	59,9%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Tartós munkanélküliek (legalább 360 napig) aránya

(c) 2018 Lechner Nonprofit Kft. Készült a TeIR-rei.

Forrás: Teir

Veszprém-ben a tartós munkanélküliek aránya az országos átlagnak kicsivel több mint fele. A fenti két ábrából látható, hogy a városban kevesen maradnak munkanélkül legalább egy éven is túl. Míg a fél éven túl munkanélküliek aránya még több mint 50%, addig az egy éven túl állást nem találóké már kevesebb mint 1 %.

Alacsony iskolai végzettségűek foglalkoztatottsága

A fiatal pályakezdők között, ahogy már említettük, viszonylag alacsony a nyilvántartott munkanélküliek aránya, valószínűleg az oktatásban való részvétel miatt.

Nyilvántartott pályakezdő álláskeresők száma és a 18-29 éves népesség száma nemenként

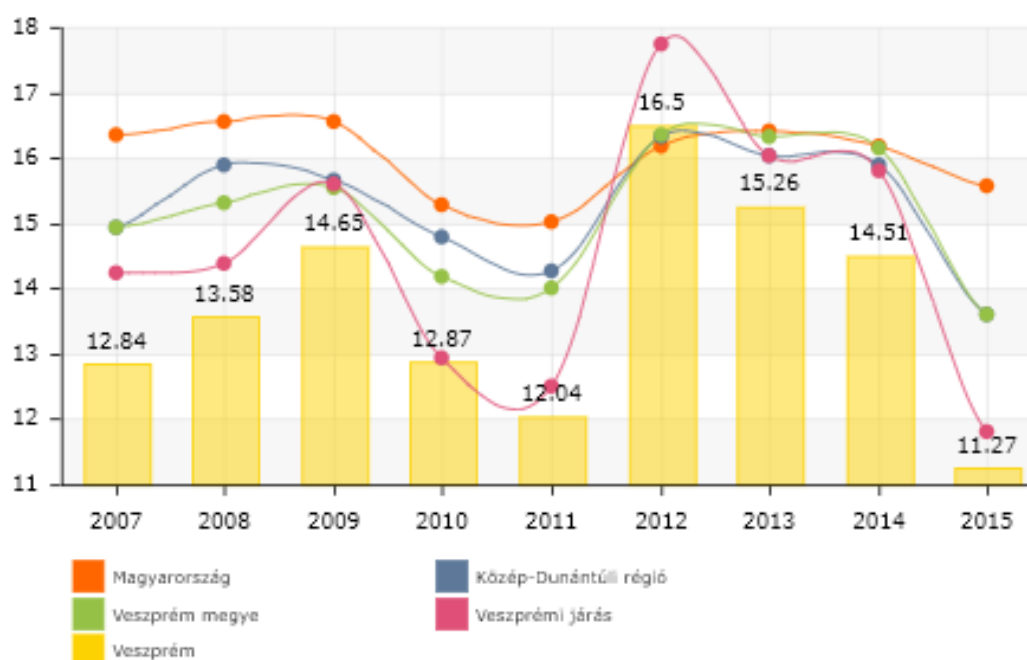
év	18-29 évesek száma			Nyilvántartott pályakezdő álláskeresők száma					
	nő	férfi	összesen	nő		Férfi		összesen	
	fő	fő	fő	fő	%	fő	%	fő	%
2008	4777	4846	9623	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2009	4569	4681	9250	74	1,6%	79	1,7%	153	1,7%
2010	4387	4507	8894	87	2,0%	88	2,0%	175	2,0%
2011	4202	4395	8597	76	1,8%	78	1,8%	154	1,8%
2012	4075	4297	8372	101	2,5%	118	2,7%	219	2,6%
2013	4026	4225	8251	129	3,2%	152	3,6%	281	3,4%
2014	3947	4128	8075	81	2,1%	93	2,3%	174	2,2%
2015	3851	4020	7871	56	1,5%	61	1,5%	117	1,5%
2016	3691	3824	7515	26	0,7%	32	0,8%	58	0,8%
2017	n.a.	n.a.	n.a.	19	n.a.	16	n.a.	35	n.a.

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

25 év alatti regisztrált álláskeresők aránya (%)

25 év alatti regisztrált álláskeresők aránya (az összes munkanélküli százalékában).

(c) 2018 Lechner Nonprofit Kft. Készült a TeIR-rel.

Forrás: Teir

Veszprémben a 25 évnél fiatalabb álláskeresők aránya 11,27%, amely az országos átlag kevesebb, mint 2/3-a.

A város 15 évnél idősebb lakosságának a legutóbbi népszámláláson 2,1%-a volt alacsony iskolai végzettségű, 2001-hez képest kevesebb, mint a felére csökkent a lakoságon belüli létszámuk és arányuk. A nők körében azonban még mindig több mint kétszerese az általános iskolát be nem fejezők aránya és száma, mint a férfiak között.

Alacsonyan iskolázott népesség

év	15 éves és idősebb lakosság száma összesen			15-X éves legalább általános iskolát végzettek száma			általános iskolai végzettséggel nem rendelkezők 15-x évesek száma					
	összesen	nő	férfi	összesen	nő	férfi	Összesen		nő		férfi	
	fő	fő	fő	fő	fő	fő	fő	%	fő	%	fő	%
2001	53167	28055	25112	50420	26139	24281	2747	5,2%	1916	6,8%	831	3,3%
2011	53567	28428	25139	52417	27616	24801	1150	2,1%	812	2,9%	338	1,3%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A Munkaügyi Hivatal adatai alapján a **8 általánosnál magasabb iskolai végzettségűek teszik ki a regisztrált álláskeresőket 81%-át**. Az arány közel 5%ponttal nőtt 2009 óta, míg az alacsony iskolai végzettségűek száma és aránya 2013-ig nőtt, majd lecsökkent a 2009-es érték alá.

Regisztrált álláskereső száma iskolai végzettség szerint

év	Regisztrált álláskereső száma összesen	Regisztrált álláskereső megoszlása iskolai végzettség szerint					
		8 általánosnál alacsonyabb végzettség		8 általános		8 általánosnál magasabb iskolai végzettség	
		Fő		fő	%	fő	%
2009	2242	41	1,8%	493	22,0%	1708	76,2%
2010	2291	44	1,9%	491	21,4%	1756	76,6%
2011	2046	52	2,5%	450	22,0%	1544	75,5%
2012	2055	51	2,5%	452	22,0%	1552	75,5%
2013	2106	57	2,7%	506	24,0%	1543	73,3%
2014	1537	32	2,1%	316	20,6%	1189	77,4%
2015	1292	30	2,3%	273	21,1%	989	76,5%
2016	910	14	1,5%	153	16,8%	743	81,6%
2017	729	10	1,4%	128	17,6%	591	81,1%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Felnőttoktatás, felnőttképzés Magyarországon¹⁵

Az oktatás, képzés, tanulás kifejezések korábban hagyományosan a gyermekkorhoz kötődtek. Az élet minden területén tapasztalható egyre gyorsabb ütemű változások azonban nem teszik lehetővé, hogy a felnőttkorba lépett nemzedék abbahagyja a tanulást, és csak az élete első szakaszában megszerzett ismeretekre hagyatkozzon.

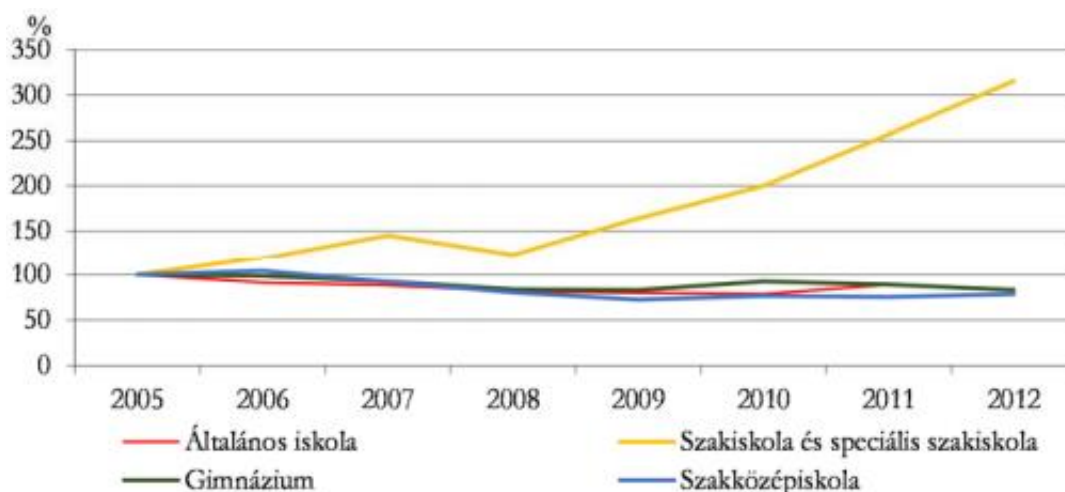
Magyarországon a formális képzések közé soroljuk az iskolarendszerben államilag elismert képesítéssel járó képzéseket, valamint az iskolarendszeren kívüli OKJ-képzéseket is. Minden más iskolarendszeren kívüli képzést a nem formális képzések között tartjuk számon.

Magyarországon köznevelési intézményekben felnőttoktatás keretei között a 2012/2013-as tanévben közel 88 ezer fő tanult, 10%-kal, azaz közel 9 ezer fővel kevesebb, mint 2005-ben. A

¹⁵ Forrás: <https://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/stattukor/felnottoktatasi13.pdf>

változás azonban eltérő volt az egyes iskolatípusokban. 2005 óta az alapfokú képzés részaránya alig változott, és a tanulók száma az elmúlt négy évben 2 ezer fő körül állandósult. Az általános iskolai felnőttoktatás helyett a hangsúly az **érettségit adó középiskolák és a szakképzés felé tolódott**. A **szakiskolákban a diákok száma 2005 és 2012 között megháromszorozódott**, az időszak végén már 13 ezer felnőtt folytatta ebben az iskolatípusban a tanulmányait. A vizsgált periódusban a középiskolai felnőttoktatásban tanulók száma 19%-kal csökkent, 2012-ben gimnáziumban nem egész 39 ezren, szakközépiskolában pedig 34 ezren tanultak.

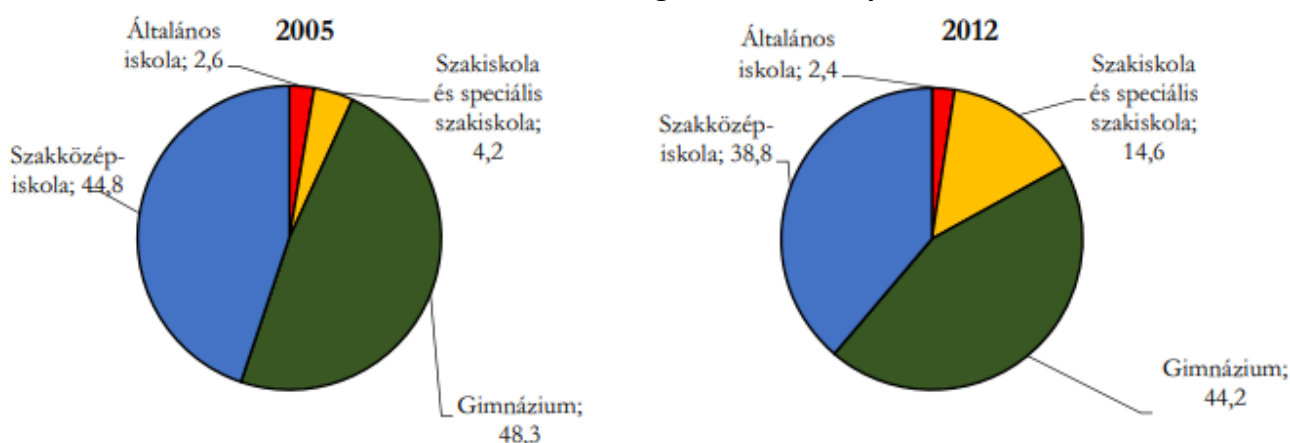
A felnőttoktatásban tanulók számának alakulása (2005. év=100%)

Forrás: KSH

Míg a felnőttoktatásban tanulók körében az általános iskolások aránya 2005-ben és 2012-ben is hasonló volt, 2,6, illetve 2,4%, addig a középfokú oktatásban résztvevőké jelentősen változott. A szakiskolások részesedése 4,2%-ról 14,6%-ra nőtt, a gimnáziumba járóké 48,3%-ról 44,2%-ra, a szakközépiskolásoké pedig 44,8%-ról 38,8%-ra esett vissza.

A felnőttoktatásban tanulók megoszlása iskolatípusonként, %

Forrás: KSH

Veszprémben 2012-es adatok alapján a **középfokú felnőttoktatásban résztvevők túlnyomó része (73%) gimnáziumi végzettséget kívánt szerezni**. A szakiskolai végzettséget a felnőttoktatásban résztvevők 26 % célolta meg, míg a szakközépiskolai felnőttoktatásban nem vettek részt az érintettek.

Felnőttoktatásban résztvevők száma középfokú iskolában

év	középfokú felnőttoktatásban résztvevők összesen	szakiskolai felnőttoktatásban résztvevők		szakközépiskolai felnőttoktatásban résztvevők		gimnáziumi felnőttoktatásban résztvevők	
	fő	fő	%	fő	%	fő	%
2009	98	24	24,5%	1	1,0%	73	74,5%
2010	40	40	100,0%	0	0,0%	0	0,0%
2011	101	34	33,7%	0	0,0%	67	66,3%
2012	95	25	26,3%	0	0,0%	70	73,7%

Forrás: TelR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Közfoglalkoztatás

2011. évtől a közfoglalkoztatás eddigi rendszerét egy új támogatási rendszer váltotta fel. Megszűnt a közmunkaprogram, a közcélú munka, valamint a közhasznú munkavégzés, helyükbe egy egységes közfoglalkoztatás lépett.

A közfoglalkoztatással kapcsolatos szakmai vélemények megoszlanak. Számtalan hatástanulmány és kutatás egybehangzó megállapítása szerint a közfoglalkoztatás formái alacsony hatásfokúak, drágák és nem mindig váltják be a hozzájuk fűzött reményeket. A reintegráció helyett az ellátórendszerben való ciklikus mozgást (parkoltatást) azaz a segélyezettek bennragadását segíthetik elő¹⁶.

2016-ban végzett kutatás¹⁷ viszont arra mutat rá, hogy a jelenlegi formájában 2011. január 1. óta működő egységes közfoglalkoztatás rendszerének kialakítása **előrelépést jelentett a korábbi, segélyezés alapú társadalompolitikai gyakorlathoz képest**. A tanulmány tereptapasztalatok, valamint esettanulmányok alapján arra a következtetésre jutott, hogy a közfoglalkoztatás optimális működésének előfeltétele a kormányzati célkitűzések világos elkülönítése, illetve összhangba hozása: elsődlegesen a munkapiaci célok és a szociális célok összhangba összehangolása. A közfoglalkoztatás definíció szerinti eredeti célja a tranzitfoglalkoztatás megvalósítása, vagyis az 5-10-15 éve inaktívok, és kisebb részben az átmenetileg munkanélkülivé váló rétegek át-, illetve visszavezetése az elsődleges munkaerő-piacra. Ugyanakkor, ezzel párhuzamosan több más szempont is megjelent a közfoglalkoztatás kapcsán. Ezek közül fontos a településfejlesztés, hiszen a komplex fejlesztéseket igénylő települések és járások felzárkóztatása csak egy átfogó fejlesztési megközelítéstől várható, amelynek eleme lehet a közfoglalkoztatás is. Ezen túlmenően, a közfoglalkoztatás – különösen ezeken a településeken – a segélyezést helyettesítő szociális feladatokat is ellát. A funkciók régióként, településtípusonként, illetve a közfoglalkoztatásban résztvevők tulajdonságai szerint eltérő mértékben lehetnek jelen, valamint bizonyos mértékig össze is fonódhatnak és szemben is állhatnak egymással. Magyarországon a szegénység egyik legfontosabb eleme a munkanélküli lét, vagyis azok a tartósan inaktívok, munkanélküliek, akik a közfoglalkoztatás célcsoportját jelentik, a szociális rendszer rászorultjai is egyben. Szintén látható, hogy ha egy adott településen nincsenek piaci munkahelyek, úgy a munkaerő-piaci integráció célja a relatíve kvalifikáltak, munkára alkalmasabb személyek ingázásához, rosszabb esetben elköltözésükhöz vezet, amelynek nyomán a település népesség megtartó képessége tovább romlik, ez pedig a településfejlesztési cél ellenében hat.

¹⁶ Szabó Andrea : A közfoglalkoztatás jelentősége két gazdasági recesszió tükrében, Esély 2013/4

¹⁷ Esettanulmányos kutatás: a gazdasági és társadalmi szervezetek bevonása a közfoglalkoztatási programokba, Századvég, 2016

A közfoglalkoztatás helyzete Veszprémben

Teljes éves adatok 2013-2016 közötti időszakra állnak rendelkezésre. Ez alapján 2016-ban átlagosan 263 fő (a fluktuációt, ugyanazon létszám adott programon belül, vagy programok között történő ki- és belépését tartalmazó érintett létszám lényegesen magasabb). A közfoglalkoztatottak száma a település aktív korú lakosságán belüli aránya alacsony szinten, 1% alatt mozog, 2016-ban 0,65% volt. A foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesülő álláskereső aránya ezzel párhuzamosan folyamatosan csökkent a vizsgált időszakban.

Közfoglalkoztatás

Közfoglalkoztatásban részt vevők havi átlagos létszáma (Veszprém)	2013. év	2014. év	2015. év	2016. év	2017. 01-12.hó
Hosszabb időtartamú közfoglalkoztatás támogatása	45	147	120	138	93
Országos közfoglalkoztatási program támogatása	83	100	126	122	81
Járási startmunka mintaprogram támogatása összesen	1	1	3	3	0
Mindösszesen	130	248	248	263	174
Közfoglalkoztatási mutató	0,30%	0,62%	0,63%	0,65%	0,44%
Ellátásban nem részesülő álláskereső száma zárónapon	1 249	890	672	430	325
Álláskeresői ellátásban részesülő álláskereső száma zárónapon	277	267	260	249	245
Foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesülő álláskereső száma zárónapon	580	381	359	232	159
Regisztrált álláskereső száma zárónapon	2 106	1 537	1 292	910	729
Nyilvántartott álláskereső relatív mutatója	4,93%	3,84%	3,26%	2,23%	1,83%
Közfoglalkoztatási ráta	5,59%	12,45%	16,64%	22,43%	19,29%
Munkavállalási korú (15-64 éves) népesség száma	42 701	42 082	39 614	40 769	39 878

<http://kozfoglalkoztatasi.bm.hu/>

A településen nem történik nemzetiségi alapon adatgyűjtés a közfoglalkoztatásban résztvevőkről.

év	Közfoglalkoztatásban résztvevők száma	Közfoglalkoztatásban résztvevők aránya a település aktív korú lakosságához képest	Közfoglalkoztatásban résztvevő romák/cigányok száma	Közfoglalkoztatásban résztvevők romák aránya az aktív korú roma/cigány lakossághoz képest
2010	253	1%	n.a.	n.a.
2011	253	1%	n.a.	n.a.
2012	458	1%	n.a.	n.a.
2013	130	0,30%	n.a.	n.a.
2014	248	0,62%	n.a.	n.a.
2015	248	0,63%	n.a.	n.a.
2016	263	0,65%	n.a.	n.a.
2017	174	0,44%	n.a.	n.a.

Forrás: Kormányhivatal

Fiatalok foglalkoztatása

A Kormány fiatalok munkavállalását segítő kezdeményezése az Ifjúsági Garancia (IG) Rendszer. Az Ifjúsági Garancia Rendszerhez többek között a GINOP 5.2.1. Ifjúsági Garancia program tartozik, amely a 25 év alatti fiatalok képzését, elhelyezkedését, vállalkozóvá válását segíti. A GINOP 5.1.1 „Út a munkaerőpiacra” kiemelt program egyik célcsoportját a **25 év feletti pályakezdő állás keresők** jelentik.

A **GINOP 5.2.1 projekt** 2015. január 1-jével indult el. Célja a fiatalok belépésének segítése a munka vagy a tanulás világába, komplex, személyre szabott, a helyi munkaerő-piaci lehetőségekhez és igényekhez igazodó szolgáltatásokkal és támogatásokkal, vállalva, hogy a munka vagy tanulás világába történő ajánlat megtételére meghatározott időn belül (ez jelenleg négy hónap) kerüljön sor a fiatal számára. A program célcsoportjai a 25 év alatti (15-24 év közötti) sem nem tanuló, sem nem dolgozó fiatalok, akkor is, ha állás keresőként vagy egyéb módon — akár szolgáltatást, közvetítést igénylőként — nyilvántartottak az állami foglalkoztatási szervnél, illetve akkor is, ha annak nyilvántartásában a projektbe vonást megelőzően még semmilyen módon nem szerepeltek.

Az „**Út a munkaerőpiacra**” **GINOP 5.1.1 projekt** 2015. október 1-jével indult el. Az kiemelt projekt keretében megvalósuló munkaerő-piaci program célja egyrészt az állás keresők és inaktívak, különösen az alacsony iskolai végzettségűek foglalkoztathatóságának javítása, nyílt munkaerő-piaci elhelyezkedésének támogatása, másrészt a közfoglalkoztatásból a versenyszférába való átlépés elősegítése azon közfoglalkoztatottak esetében, akik képessé tehetőek és készek munkát vállalni a versenyszférában. A munkaerő-piaci program azokra a 25-64 év közötti nyilvántartott állás keresőkre, a szolgáltatást igénylők és közvetítést igénylők azon körére, valamint azokra a versenyszférába kiléptethető közfoglalkoztatottakra céloz, akiknek elhelyezkedése az állami foglalkoztatási szerv megítélése szerint jelen munkaerő-piaci program segítségével mozdítható elő. A program-előkészítés során figyelem fordul az inaktívakra is (a felkutatáskor/jelentkezéskor az állami foglalkoztatási szerv nyilvántartásában általában még semmilyen módon nem szereplőkre).

Az alábbiakban a fiatalok foglalkoztatását és az oktatásból a munkaerőpiacra való átmenetet megkönnyítő, Veszprémben és vonzáskörzetében elérhető programokat, illetve munkaerő-piaci reintegrációt elősegítő képzéshez, továbbképzéshez való hozzáférési lehetőségeket, hozzáférési lehetőségeket ismertetjük

Foglalkoztatáshoz való hozzáférést segítő programok

2016-os év	van/nincs	Felsorolás
fiatalok foglalkoztatását megkönnyítő programok a településen	van	GINOP 5.2.1. Ifjúsági Garancia Program (célcsoport 25 év alatti nem tanuló és nem dolgozó fiatalok) GINOP 5.1.1. "Út a munkaerőpiacra" (a projekt egyik célcsoportja a 25 és 30 év közötti pályakezdő állás keresők)
fiatalok foglalkoztatását megkönnyítő programok a vonzásközpontban	van	GINOP 5.2.1. Ifjúsági Garancia Program (célcsoport 25 év alatti nem tanuló és nem dolgozó fiatalok) GINOP 5.1.1. "Út a munkaerőpiacra" (a projekt egyik célcsoportja a 25 és 30 év közötti pályakezdő állás keresők)

2016-os év	van/nincs	Felsorolás
az oktatásból a munkaerőpiacra való átmenetet megkönnyítő programok a településen	van	GINOP 5.2.1. Ifjúsági Garancia Program (célcsoport 25 év alatti nem tanuló és nem dolgozó fiatalok) GINOP 5.1.1. "Út a munkaerőpiacra" (a projekt egyik célcsoportja a 25 és 30 év közötti pályakezdő állás keresők)
az oktatásból a munkaerőpiacra való átmenetet megkönnyítő programok a vonzásközpontban	van	GINOP 5.2.1. Ifjúsági Garancia Program (célcsoport 25 év alatti nem tanuló és nem dolgozó fiatalok) GINOP 5.1.1. "Út a munkaerőpiacra" (a projekt egyik célcsoportja a 25 és 30 év közötti pályakezdő állás keresők)

Forrás: helyi adatgyűjtés

Munkaerő-piaci integrációt segítő felnőttképző programok és egyéb munkaerő-piaci szolgáltatások elérhetősége Veszprémben

2016-os év	van/nincs	Felsorolás
felnőttképző programok a településen	van	GINOP 5.1.1. "Út a munkaerőpiacra" kiemelt program; GINOP 6.1.1 "Alacsony iskolai végzettségűek és közfoglalkoztatottak képzése" kiemelt program; TOP-6.8.2-15 Helyi foglalkoztatási együttműködések Veszprém Megyei Jogú Város területén és várostérségében
felnőttképző programok a vonzásközpontban	van	GINOP 5.1.1. "Út a munkaerőpiacra" kiemelt program; GINOP 6.1.1 "Alacsony iskolai végzettségűek és közfoglalkoztatottak képzése" kiemelt program; TOP-6.8.2-15 Helyi foglalkoztatási együttműködések Veszprém Megyei Jogú Város területén és várostérségében
egyéb munkaerő-piaci szolgáltatások a településen	van	GINOP 5.1.1. "Út a munkaerőpiacra" kiemelt program; GINOP 6.1.1 "Alacsony iskolai végzettségűek és közfoglalkoztatottak képzése" kiemelt program; TOP-6.8.2-15 Helyi foglalkoztatási együttműködések Veszprém Megyei Jogú Város területén és várostérségében
egyéb munkaerő-piaci szolgáltatások a vonzásközpontban	van	GINOP 5.1.1. "Út a munkaerőpiacra" kiemelt program; GINOP 6.1.1 "Alacsony iskolai végzettségűek és közfoglalkoztatottak képzése" kiemelt program; TOP-6.8.2-15 Helyi foglalkoztatási együttműködések Veszprém Megyei Jogú Város területén és várostérségében
Helyi foglalkoztatási programok a településen	van	GINOP 5.1.1. "Út a munkaerőpiacra" kiemelt program; TOP-6.8.2-15 Helyi foglalkoztatási együttműködések Veszprém Megyei Jogú Város területén és várostérségében

2016-os év	van/nincs	Felsorolás
Helyi foglalkoztatási programok a vonzásközpontban	van	GINOP 5.1.1. "Út a munkaerőpiacra" kiemelt program; TOP-6.8.2-15 Helyi foglalkoztatási együttműködések Veszprém Megyei Jogú Város területén és várostérségében

Forrás: helyi adatgyűjtés

A településen 2008 óta felnőttképzésben összesen 727 fő, 366 férfi és 361 nő vett részt. Egyéb munkaerőpiaci szolgáltatást a településen összesen 12 403 fő, 6346 férfi és 6067 nő vett igénybe. A helyi foglalkoztatási programokon 460-an vettek részt (200 férfi és 260 nő).

A foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyének helyi potenciálja – programokon résztvevő felnőttek száma

év	felnőttképző programok a településen		felnőttképző programok a vonzásközpontban		egyéb munkaerő-piaci szolgáltatások a településen		egyéb munkaerő-piaci szolgáltatások a vonzáskörzetben		helyi foglalkoztatási programok a településen		helyi foglalkoztatási programok a vonzáskörzetben	
	férfi	nő	férfi	nő	férfi	nő	férfi	nő	férfi	nő	férfi	nő
2008	18	31	118	122	1325	1267	853	875	0	0	0	1
2009	34	41	51	50	1295	1378	977	953	2	6	1	1
2010	55	82	59	35	1228	1069	903	799	7	5	1	3
2011	19	20	109	62	1488	1325	879	903	11	10	6	3
2012	71	21	19	24	658	623	435	504	0	1	0	0
2013	73	57	97	77	113	113	159	152	41	60	64	80
2014	76	73	101	100	85	89	117	119	10	18	16	21
2015	8	5	11	10	25	28	28	43	12	16	13	26
2016	10	25	11	29	72	98	108	126	62	73	97	97
2017	2	6	3	7	57	77	82	104	55	71	79	97

Forrás: Helyi adatgyűjtés: TÁMOP 112, illetve GINOP 511 programokba bevonat álláskereső létszám adatai

3.3 Pénzbeli és természetbeni szociális ellátások, aktív korúak ellátása, munkanélküliséghez kapcsolódó támogatások

Az Ft. 2005. november 1-jétől tartalmazta az **álláskeresői segély** elnevezésű ellátást. Erre az volt jogosult, aki munkát akart vállalni, de önálló álláskeresője nem vezetett eredményre, rokkantsági, baleseti rokkantsági nyugdíjra nem volt jogosult, táppénzben nem részesült, korábban álláskeresői járadékban részesült és

- a reá irányadó öregségi nyugdíjkorhatár betöltéséhez legfeljebb öt éve hiányzott, és legalább 140 napon át álláskeresői járadékban részesült, és az álláskeresői járadék folyósítási időtartamát kimerítette, vagy
- az álláskeresői járadékot részére legalább 180 nap időtartamra állapították meg és annak folyósítását megszüntették, vagy
- álláskeresővé válását megelőző négy éven belül legalább 200 nap munkaviszonnyal rendelkezett, és álláskeresői járadékra nem volt jogosult.

Az álláskeresői segély **2011. augusztus 31-vel megszűnt, megmaradt a biztosítási jogviszonyhoz kötött álláskeresői járadék**. Álláskeresői járadékot az kaphat, aki álláskereső, aki munkát akar vállalni, de önálló álláskereső nem vezetett eredményre és a foglalkoztatási szerv sem tud a számára megfelelő munkát felajánlani. Az ellátás egyik fontos jellemzője, hogy az azt igénylőnek az álláskeresővé válást megelőző három éven belül legalább 360 nap jogosultsági idővel kell rendelkeznie.

A biztosítási jogviszonyhoz nem kötött, **segély típusú ellátásokat** az Szt. szabályozza.

Az aktív korúak ellátása két pénzbeli ellátástípust foglal magába:

- a foglalkoztatást helyettesítő támogatást, és
- az egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatást.

A jogosult hátrányos munkaerőpiaci helyzetéhez kapcsolódóan szociális rászorultság esetén foglalkoztatást helyettesítő támogatásban vagy egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásban részesülhet, amelyet a járási hivatal állapít meg. Az ellátásra való jogosultságot évente legalább egyszer felülvizsgálják.

A Szt. szerint aktív korúak ellátására az, illetve családtagja lehet jogosult, aki hátrányos munkaerőpiaci helyzetű aktív korú személy,

- aki munkaképességét legalább 67%-ban elvesztette, aki legalább 50%-os mértékű egészségkárosodást szenvedett, vagy akinek az egészségi állapota a rehabilitációs hatóság komplex minősítése alapján nem haladja meg az 50%-os mértéket, vagy
- aki vakok személyi járadékában részesül, vagy
- aki fogyatékosági támogatásban részesül [az a)-c) pont szerinti személy a továbbiakban együtt: egészségkárosodott személy], vagy
- akinek esetében a munkanélküli-járadék, álláskeresői járadék, álláskeresői segély, vállalkozói járadék (a továbbiakban együtt: álláskeresői ellátás) folyósítási időtartama lejárt, vagy
- akinek esetében az álláskeresői ellátás folyósítását keresőtevékenység folytatása miatt a folyósítási idő lejártát megelőzően szüntették meg, és a keresőtevékenységet követően az Ft. alapján álláskeresői ellátásra nem szerez jogosultságot, vagy
- aki az aktív korúak ellátása iránti kérelem benyújtását megelőző két évben az állami foglalkoztatási szervvel vagy a rehabilitációs hatósággal legalább egy év időtartamig együttműködött, vagy
- akinek esetében az ápolási díj, a Cst. szerinti gyermekgondozási támogatás, a rendszeres szociális járadék, a bányász dolgozók egészségkárosodási járadéka, az átmeneti járadék, a rehabilitációs járadék, a rokkantsági nyugdíj, a baleseti rokkantsági nyugdíj, a megváltozott munkaképességű személyek ellátása, az ideiglenes özvegyi nyugdíj folyósítása megszűnt, illetve az özvegyi nyugdíj folyósítása a Tny. 52. §-ának (3) bekezdése szerinti okból szűnt meg, és közvetlenül a kérelem benyújtását megelőzően az állami foglalkoztatási szervvel vagy a rehabilitációs hatósággal legalább három hónapig együttműködött,

Az aktív korúak ellátására való jogosultság az álláskeresői támogatás időtartamának kimerítésétől vagy a keresőtevékenység megszűnésétől vagy a rendszeres pénzellátás folyósításának megszűnésétől számított tizenkettő hónapon belül benyújtott kérelem alapján állapítható meg.

Az a személy, akinek az aktív korúak ellátására való jogosultságát megállapították, vagy foglalkoztatást helyettesítő támogatásra, vagy egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásra jogosult. Foglalkoztatást helyettesítő támogatásra akkor jogosult, amennyiben munkaképes az illető. A támogatás havi összege az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 80%-a. Az öregségi nyugdíjminimum összege 2017-ben 28500 forint, ennek 80 százaléka 22 800 forint volt. Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásra pedig az lehet jogosult, aki egészségi állapotából adódóan nem képes munkát vállalni. Az egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás havi összege a családi jövedelemhatár összegének és a jogosult családja havi összjövedelmének különbözete, de nem haladhatja meg a közfoglalkoztatási bér mindenkori kötelező legkisebb nettó összegének 90%-át, 48 795,- forintot.

Nyilvántartott álláskereső az a személy, aki a munkaviszony létesítéséhez szükséges feltételekkel rendelkezik, és oktatási intézmény nappali tagozatán nem folytat tanulmányokat, és öregségi nyugdíjra nem jogosult, valamint rehabilitációs járadékban nem részesül és az alkalmi foglalkoztatásnak minősülő munkaviszony kivételével munkaviszonyban nem áll, és egyéb kereső tevékenységet sem folytat, és **elhelyezkedése érdekében az állami foglalkoztatási szervvel együttműködik, és akit az állami foglalkoztatási szerv álláskeresőként nyilvántart.**

Munkanélküliség helyzete Magyarországon¹⁸

2017-ben¹⁹ az ILO4 definíciója szerinti munkanélküliek (nincs munkája, aktívan keres munkát és rendelkezésre áll) száma 192 ezerre csökkent, amely 43 ezerrel kevesebb, mint egy évvel korábban volt, és a 2010. évi létszámnak alig több mint 40%-a. A munkanélküliségi ráta éves átlagban 4,2, ezen belül az év utolsó negyedében 3,8%-ra süllyedt. A munkanélküliség átlagos időtartama továbbra is viszonylag hosszú (bár csökkenő tendenciát mutat), 2017-ben éves átlagban 16,4 hónapnak felelt meg. Mivel a hazai munkaerőpiac a teljes foglalkoztatottsághoz közeli állapotban van, a munkájukat elvesztők nagy része szinte azonnal el tud helyezkedni. A csak rövid ideig munkanélküliek mellett azonban továbbra is jelentős nagyságrendet képviselnek a legalább egy éve munkát keresők. 2017-ben a munkanélküliek 42,6%-a számított tartósan munkanélkülinek, ami érdemi javulás az előző évi 48,4%-hoz képest (az elemzés a KSH adatainak felhasználásával történt ebben és a következő bekezdésekben is).

A területi különbségek a munkaerő-piaci helyzet általános javulásával párhuzamosan sem csökkentek. Miközben **három megyében a munkanélküliségi ráta már a 2%-ot sem érte el (Vas, Veszprém, Győr-Moson-Sopron megye)**, addig Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében még mindig 8,5%-os volt az értéke.

A **Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálatnál 2017-ben átlagosan 283 ezer álláskeresőt tartottak nyilván**, közel 10%-kal kevesebbet az egy évvel korábbinál. Márciusban volt a legmagasabb a regisztrált álláskeresők száma, mivel a közfoglalkoztatási programok egy elég jelentős része februárban zárult, és a kilépők egy része újra visszakerült a nyilvántartásba. 10 álláskeresőből egy pályakezdőnek minősült, akik az első alkalommal regisztrálók döntő többségét adják. A **regisztrált álláskeresők** iskolai végzettség szerinti összetétele nemcsak a megfelelő korú lakosságénál rosszabb, de az ILO módszertana alapján számított munkanélküliekétől is elmarad. 2017 decemberében **44,1%-uk legfeljebb általános iskolai végzettséggel** rendelkezett, ebből a

¹⁸ <https://www.vg.hu/gazdasag/egyre-kozelebb-teljes-foglalkoztatottsag-769277/>

¹⁹ <http://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/idoszaki/mpf/mpf1712.pdf>

pályakezdek mutatója a 47%-hoz közelített. Az alacsony iskolai végzettségűek jelentős része a közfoglalkoztatásban való részvételt célozza meg a nyilvántartásba vétellel.

A regisztrált álláskeresőkön belül kismértékben, de **folyamatosan csökken az ellátatlanok aránya**. A 3 hónapig járó keresetarányos juttatást, illetve a nyugdíj előtti álláskeresői segélyt átlagosan 63 ezren kapták 2017-ben, némileg többen, mint egy évvel korábban, míg az évek óta változatlan összegű (havi 22 800 forint/hó) foglalkoztatást helyettesítő támogatásban több mint 87 ezren részesültek. **A regisztrált álláskeresőknél így átlagosan már 53,2%-a kapott valamilyen rendszeres pénzbeli ellátást**, szemben az előző évi 51%-kal. A munkaerő-felmérésben a 15–74 évesek közül átlagosan 317,2 ezren sorolták be magukat munkanélkülinek, 52 ezerrel kevesebben, mint egy évvel korábban. Az önbesoroláson alapuló és az ILO-definíció szerinti munkanélküliek száma továbbra is párhuzamosan mozog, a regisztrált álláskereső létszám alakulása viszont – vélhetően a közfoglalkoztatás trendalakító hatása következtében – az utóbbi években kismértékben elszakadt tőlük.

Munkanélküliség Veszprémben

A városban 2008 óta a nyilvántartott álláskeresők száma lecsökkent oly módon, hogy 2013-ig 33%-kal nőtt, majd 2017-ig közel harmadára csökkent. Az álláskeresőkön belül az álláskeresői ellátásra jogosultak aránya 2013-ig csökkent, majd lassan növekedni kezdett, tehát a városban – az országos folyamatokhoz hasonlóan csökken az ellátatlanok aránya.

Járadékra jogosultak száma

év	nyilvántartott álláskeresők száma	álláskeresői járadékra jogosultak	
	fő	fő	%
2008	1583	588	37,1%
2009	2242	825	36,8%
2010	2291	636	27,8%
2011	2046	507	24,8%
2012	2055	315	15,3%
2013	2106	250	11,9%
2014	1537	217	14,1%
2015	1292	189	14,6%
2016	910	179	19,7%
2017	729	173	23,7%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Változások a segélyezés rendszerében²⁰

2009-ben a tartósan munkanélküli szegények két ellátási formában részesülhettek: rendszeres szociális segélyben és rendelkezésre állási támogatásban. Az előbbire jogosultak mentesültek a közhasznú munka és országos közmunkaprogram kötelezettsége alól, az utóbbit viszont csak azok kaphatták, akik éppen nem vettek részt a közfoglalkoztatás rendszerében, ám munkára foghatóaknak minősültek. Az előbbi összege függött a család jövedelmi helyzetétől (a korábban

²⁰ Mózer Péter – Tausz Katalin – Varga Attila: A segélyezési rendszer változásai

létezett családi segély mintájára), az utóbbi viszont fix összegű volt. Egy családban már ekkor is csak akkor lehetett legfeljebb két segélyezett, ha az egyik rendszeres szociális segélyre volt jogosult, a másik pedig a közmunkára várók ellátását kapta.

2011-ben a rendelkezésre állási támogatást átnevezték foglalkoztatást helyettesítő támogatásra. Bevezették az akkor éppen bérpótló juttatásnak nevezett (ma foglalkoztatást helyettesítő támogatás) ellátás jogosultsági feltételeként a lakókörnyezet rendben tartását. A rendszeres szociális segély esetében lehetővé tették, hogy az ellátás egy részét utalványban adják; a rendszeres gyermekvédelmi támogatásnál pedig kötelezővé tették az utalvány használatát. Ezt a szabályt egészítették ki 2012 nyarától azzal, hogy az önkormányzat előírhatja: a tízezer forintot elérő összegben folyósított rendszeres szociális segély összegéből ötezer forintot természetben, fogyasztásra készétel vásárlására felhasználható Erzsébet-utalvány formájában kell adni.

2012-től a rendszeres szociális segély összege már nem a minimálbér, hanem a nettó közfoglalkoztatási bér mindenkor kötelező legkisebb összegének 90 százaléka lehetett legfeljebb, azaz csökkent a maximálisan adható segély összege. Emellett bevezették, hogy ha egy családban rendszeres szociális segélyre és foglalkoztatást helyettesítő támogatásra jogosult is van, a rendszeres szociális segély összege nem haladhatja meg a nettó közfoglalkoztatási bér 90%-ának és a foglalkoztatást helyettesítő támogatás összegének különbözetét.

2015. március 1-től a rendszeres szociális segély nevű ellátás megszűnt, helyette egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásra lettek jogosultak azok a személyek, akik azért voltak jogosultak rendszeres szociális segélyre, mert egészségkárosodottnak minősülnek, vagy 14 év alatti gyermekük felügyeletét másképp biztosítani nem tudják. Másrészt a továbbiakban foglalkoztatást helyettesítő támogatásra jogosultak azok, akik vállalják a foglalkoztatást helyettesítő támogatáshoz kapcsolódó együttműködési kötelezettséget (álláskeresőként való nyilvántartásba vétel, együttműködés a Veszprém Megyei Kormányhivatallal).

Mindezen változások tükrében látható, hogy Veszprémben a rendszeres szociális segélyben részesültek számának növekedése 2011-ben megállt és csökkenésnek indult a foglalkozást helyettesítő támogatásban (ill. annak elődjében) részesültek száma viszont 2012-ben tetőzött, azóta csökken (az országos tendenciához hasonlóan²¹). Rendszeres szociális segélyben a munkaképes korosztály elenyésző, 1 százalék alatti része részesül, bár arányuk enyhe növekedést mutat. Veszprémben a munkahellyel nem rendelkezők közel 30 százaléka kap foglalkoztatást helyettesítő támogatást.

Rendszeres szociális segélyben és foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesítettek száma

év	rendszeres szociális segélyben részesülők		Foglalkoztatást helyettesítő támogatás (álláskeresői támogatás)		Azoknak a száma, akik 30 nap munkaviszonyt nem tudtak igazolni és az FHT jogosultságtól elesett	Azoknak a száma, akikről helyi önkormányzati rendelet alapján megvonták a támogatást
	fő	15-64 évesek %-ában	fő	munkanélküliek %-ában		
2008	21	0,05	261	16,5	2012-től van	A helyi rendeletben

²¹ KSH http://www.ksh.hu/docs/hun/xstadat/xstadat_eves/i_fsp010b.html

év	rendszeres szociális segélyben részesülők		Foglalkoztatást helyettesítő támogatás (álláskeresői támogatás)		Azoknak a száma, akik 30 nap munkaviszonyt nem tudtak igazolni és az FHT jogosultságtól elesett	Azoknak a száma, akiktől helyi önkormányzati rendelet alapján megvonták a támogatást
	fő	15-64 évesek %-ában	fő	munkanélküliek %-ában		
					ilyen	nincs erre szabályozás
2009	96	0,19	531	23,7	n.a	A helyi rendeletben nincs erre szabályozás
2010	119	0,28	465	20,3	n.a	A helyi rendeletben nincs erre szabályozás
2011	161	0,39	603	29,5	n.a	A helyi rendeletben nincs erre szabályozás
2012	129	n.a.	637	31	235	A helyi rendeletben nincs erre szabályozás
2013	160	n.a.	579	n.a.	190	A helyi rendeletben nincs erre szabályozás
2014	153	n.a.	381	n.a.	n.a	A helyi rendeletben nincs erre szabályozás
2015	146	n.a.	359	n.a.	19	A helyi rendeletben nincs erre szabályozás
2016	n.a.	n.a.	232	n.a.	n.a.	A helyi rendeletben nincs erre szabályozás
2017	n.a.	n.a.	159	n.a.	n.a.	A helyi rendeletben nincs erre szabályozás

Forrás: TelR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

2015-től az állami szabályozási hatáskörben nyújtott és az önkormányzat segélyezéssel kapcsolatos feladatok szétváltak. Az Szt. csak a **járások hatáskörébe tartozó ellátásokra vonatkozó szabályokat tartalmazza. E körbe tartozik az időskorúak járadéka, a foglalkoztatást helyettesítő támogatás, az egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás, az ápolási díj, az alanyi és normatív közgyógyellátás, valamint az egészségügyi szolgáltatásra való jogosultság. A rendszeres szociális segély, mint ellátási forma megszűnt 2015. március 1-től és felváltotta az egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás. Az egyéb rendszeresen adható támogatások, mint lakásfenntartási támogatás, az adósságkezelési szolgáltatás, méltányossági közgyógyellátás és a méltányossági ápolási díj megszűnt. 2015. március 1-től az önkormányzatok a helyi viszonyokhoz mérten, a krízishelyzetben lévő személyek számára, illetve a helyi szociális problémák kezelésére települési támogatást nyújthatnak.**

A kötelezően nyújtandó ellátásokat 2015. március 1-től a járási hivatalok állapítják meg. Ezek az ellátások a következők:

- aktív korúak ellátása,
- időskorúak járadéka,
- ápolási díj (alapösszegű, emelt összegű és kiemelt ápolási díj),
- közgyógyellátás (alanyi és normatív formák),
- egészségügyi szolgáltatásra való jogosultság.

Települési támogatás

A települési támogatás keretében – a korábbi rendszeres támogatások helyett – támogatás nyújtható a lakhatáshoz kapcsolódó rendszeres kiadások viseléséhez, a 18. életévét betöltött, tartósan beteg hozzátartozójának az ápolását, gondozását végző személy részére, a gyógyszerkiadások viseléséhez, a lakhatási kiadásokhoz kapcsolódó hátralékot felhalmozó személyek részére. Ugyanakkor a létfenntartást veszélyeztető rendkívüli élethelyzetbe került, valamint az időszakosan vagy tartósan létfenntartási gonddal küzdő személyek részére rendkívüli települési támogatást köteles nyújtani az önkormányzat. A támogatások egyes típusait és jogosultsági feltételeit az önkormányzat rendeletében határozza meg.

Aktív korúak ellátása²² az aktív korú, nem foglalkoztatott személyeknek nyújtott ellátás, amely olyan személyeknek állapítható meg, akiknek a családjában az egy fogyasztási egységre jutó jövedelem az öregségi nyugdíjminimum 90%-a (25 650 Ft) alatt van, és a családnak nincs a törvényi értékhatárt meghaladó vagyona. Az ellátás keretében kétféle támogatás állapítható meg, a **foglalkoztatást helyettesítő támogatás, valamint a rendszeres szociális segély helyébe lépő egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás**. Az előzőleg jegyzői hatáskörben lévő aktív korúak ellátásának megállapítása 2015. március 1-től a járási hivatal hatáskörébe került. A kérelmeket továbbra is be lehet nyújtani a polgármesteri hivataloknál, amelyek azt továbbítják a járási hivatalok részére. Az aktív korúak ellátása keretében megállapítható ellátástípusok és az ellátásra jogosultak körei esetenként változtak.

A foglalkoztatást helyettesítő támogatás szabályaiban nem történt változás azon kívül, hogy a támogatást a járási hivatal állapítja meg. A támogatás havi összege továbbra is 22 800 Ft

A rendszeres szociális segély nevű ellátás 2015. március 1-től megszűnt. A korábban erre a támogatásra jogosult személyek más ellátásokra szerezhettek jogosultságot. Az egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásra lettek jogosultak azok a személyek, akik azért voltak jogosultak rendszeres szociális segélyre, mert egészségkárosodottnak minősülnek, vagy 14 év alatti gyermekük felügyeletét másképp biztosítani nem tudják. Akik vállalták a foglalkoztatást helyettesítő támogatáshoz kapcsolódó együttműködési kötelezettséget (álláskeresőként való nyilvántartásba vétel, együttműködés a Veszprém Megyei Kormányhivatallal), azok foglalkoztatást helyettesítő támogatást kaphatnak, amennyiben a nyugdíjkorhatárt 5 éven belül betöltik, és azok, akik az önkormányzat rendeletében meghatározott feltételek alapján jogosultak jelenleg rendszeres szociális segélyre. Az újonnan bevezetendő egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás (EGYT) összegét a rendszeres szociális segély összegére vonatkozó szabályok alapján kerül kiszámításra.

Veszprémben a járási hivatal által elbírált egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásban részesültek száma 2015-ben valamivel több, mint egynegyede volt az addig rendszeres szociális segélyben részesültek számának, 2016-ra az arány már egyharmadra nőtt. Az önkormányzat hatáskörében nyújtott települési támogatásban részesültek száma kicsivel nagyobb mértékben 1,54-szeresére nőtt, mint a támogatásra szánt összeg (1,49), ez azt jelenti, hogy kevéssel, de csökkent az egy ellátottra jutó pénzösszeg 2016-ra az előző évhez képest.

---

²² Jogszabályi háttér: 1993. évi III. törvény a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról (a továbbiakban: Szt.), 33.§-37/C.§, az átmeneti rendelkezések vonatkozásában: 134.§, 134/B.§

Az aktív korúak ellátásában részesültek száma és a támogatásra fordított összeg Veszprémben

év	Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásban		települési támogatás		
	fő	eFt/év	fő	eset	eFt/év
2015	33	11558	917	2433	12564
2016	55	17060	886	3747	18745

Forrás: Teir

Az egyéb támogatás biztosításáról a települési önkormányzatok döntenek. **Az önkormányzatok által nyújtható támogatások neve egységesen települési támogatás lett**, amelynek jogosultsági feltételeit, típusait az önkormányzatok határozhatják meg.

3.4 Lakhatás, lakáshoz jutás, lakhatási szegregáció

A népszámlálás és a mikrocenzus hazai lakásállományra vonatkozó országos adatai

A 2011. évi népszámlálás során összeírt 4 millió 390 ezer lakás 8,0%-kal haladta meg az előző népszámláláskor regisztrált lakások számát. A nem lakott lakások lakás-állományon belüli arányának növekedése tovább folytatódott, 11%-ra emelkedett. Az épített lakások száma 2011 után tovább csökkent, évente kevesebb, mint tízezer új lakás épült. Ennek következtében a 2016. évi mikrocenzus lakásállomány-növekedése mindössze 0,3% volt 2011-hez képest. A nem lakott lakások aránya a köztes öt évben kismértékben tovább nőtt, 2016-ban meghaladta a 12%-ot.

A lakásállomány területi jellemzői

A **4 millió 405 ezer lakás** egyötöde a fővárosban található, tizede Pest megyében. Négy megye (Borsod-Abaúj-Zemplén, Bács-Kiskun, Hajdú-Bihar és Szabolcs-Szatmár-Bereg) lakásállománya 200 ezer feletti volt. A két legkisebb lélekszámú megye, Nógrád és Tolna 100 ezer alatti lakásállománnyal rendelkezett 2016-ban. **A többi megyében (így Veszprém-megyében is) a lakásállomány az öt évvel korábbi szinten stagnált, vagy lakásszám csökkenés következett be. A lakott lakások száma csak a fővárosban, Pest és Győr-Moson-Sopron megyében nőtt.**

A lakásállomány megoszlása megyék szerint, 2016, %

Forrás: KSH

A lakásállomány változása 2011–2016 között

Terület	Lakott	Nem lakott	Összes
	lakások száma 2011-hez képest, %		
Budapest	101,7	91,0	100,3
Bács-Kiskun	96,6	119,8	99,4
Baranya	98,1	122,2	100,5
Békés	95,1	131,7	99,0
Borsod-Abaúj-Zemplén	94,6	142,3	99,4
Csongrád	99,1	107,3	100,1
Fejér	98,7	123,8	100,6
Győr-Moson-Sopron	101,7	110,0	102,5
Hajdú-Bihar	97,4	126,0	100,1
Heves	95,4	133,5	99,6
Jász-Nagykun-Szolnok	95,3	135,5	99,7
Komárom-Esztergom	95,4	153,9	99,7
Nógrád	96,1	125,1	99,6
Pest	101,7	106,4	102,1
Somogy	96,9	125,4	101,1
Szabolcs-Szatmár-Bereg	96,8	125,3	99,3
Tolna	95,8	140,4	99,7
Vas	99,8	102,9	100,2
Veszprém	97,5	130,0	100,7
Zala	97,9	115,5	100,3
Összesen	98,5	115,1	100,3

Forrás: KSH

Veszprém megyében stagnált (0,7 százalékkal nőtt) a lakásállomány 2011-2016 között. A lakott lakások száma kicsit csökkent, míg a nem lakott lakások számában az országos átlagot meghaladó növekedés történt.

2017-ben Veszprém megyében 415 lakást vettek használatba, 45%-kal többet, mint az előző évben. A növekedést elsősorban a természetes személyek fokozódó szerepvállalása okozta, beruházásukban az egy évvel korábbinál 64%-kal több, 240 lakás épült fel. A vállalkozások által építtetett lakások száma (174) negyedével nőtt. Az új otthonok 55%-át saját használatra, 42%-át pedig értékesítés céljából építették.

A lakások 54%-a családi házként, 24%-a többszintes, többlakásos épületben, 18%-a javarészt lakóparki épületben épült. A használatbavételek 33%-a a megyeszékhelyen, 41%-a a megye többi városában (elsősorban Pápán és Balatonalmádiban), 26%-a pedig a községekben történt. A kiadott lakásépítési engedélyek és az új lakások építésére vonatkozó egyszerű bejelentések száma együtt 1049 volt, az egy évvel korábbinál 9,4%-kal kevesebb. 2017-ben 52 lakás szűnt meg, 13-mal kevesebb, mint 2016-ban, így az építések és megszűnések egyenlegeként a megye lakásállománya 363-tal bővült.

Lakhatási helyzet Veszprémben

Lakás állomány

év	összes lakásállomány (db)		bérlakás állomány (db)		szociális lakásállomány (db)		egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanok (db)	
		ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma		ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma		ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma		ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma
2008	26062	283	198	5	132	5	n.a	n.a
2009	26193	280	187	4	121	4	n.a	n.a
2010	26246	263	175	3	109	3	n.a	n.a
2011	26364	207	168	2	102	2	n.a	n.a
2012	n.a.	150	167	2	101	2	n.a	n.a
2013	26493	n.a	187	22	79	20	n.a	n.a
2014	26499	n.a	161	n.a	n.a	n.a	n.a	n.a
2015	26562	n.a	161	n.a	n.a	n.a	n.a	n.a
2016	26689	n.a	187	n.a	n.a	n.a	n.a	n.a

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatok

Veszprémben a lakások száma 2016-ban 26 689 volt, 2008-2016 között összesen 627 lakással, az előző évhez képest pedig 127-tel volt több lakás a városban. Az elégtelen lakhatási körülményekkel rendelkező lakások száma a vizsgált időszakban folyamatosan csökkent.

A megfelelő lakáshoz jutás az egész országra jellemző probléma, Veszprémben szintén jelentős gondot jelent. A lakhatás javítására irányuló központi források (pl. CSOK) elsősorban a jobb anyagi helyzetben lévő csoportokat segítik abban, hogy saját tulajdonú lakáshoz jussanak, tehát a lakhatási szegénység problémáját nem igazán érintik, nem oldják meg. Megoldást jelenthetne az állami, **szociális bérlakás-szektor előtérbe helyezése, fejlesztése, amivel a rászoruló, nehéz helyzetben levő családokat, vagy a fiatal, családalapítás előtt állókat fokozottan támogatná.**

Veszprémben a lakásállományon belül a bérlakások aránya kevesebb, mint 1%, számuk és arányuk folyamatosan csökken. A szociális bérlakások száma is folyamatosan csökken (adatok 2013-ig állnak rendelkezésre), körükben az elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások aránya 2008-ban 4% volt, 2012-ig csökkent, majd 2013-ban megugrott, ekkor a **szociális lakásoknak már negyede elégtelen lakhatási körülményeket biztosított.** Mindez a szociális bérlakás állomány átgondolt fejlesztését igényelné.

Lakhatást segítő támogatások

1. Lakásfenntartási támogatás

A támogatást igényelheti Veszprém város közigazgatási területén bejelentett lakóhellyel, vagy tartózkodási hellyel rendelkező és életvitelszerűen a városban élő személy, akinek háztartásában

az egy főre jutó jövedelem nem haladja meg az öregségi nyugdíj legkisebb összegének 200 %-át, ami 57.000 Ft, egyedül élő személy esetében a 250 %-át, ami 71.250 Ft, feltéve, hogy a háztartásban élők egyike sem rendelkezik vagyonnal. Az ellátás összege havi 5.000 Ft, melyet havonta utólag, a hónap 5. napjáig, elsősorban természetbeni ellátásként a szolgáltató részére folyósítanak. A támogatás a kérelem benyújtását követő hónap 1. napjától kezdődően egy évre jár. A támogatás sajnos a problémát nem oldja meg, sőt a támogatás összege miatt nem is igazán kezeli, ezért szükséges lenne az ellátás felülvizsgálata és az önkormányzat lehetőségeihez mérten a támogatási összeg emelése és a jogosultsági kritériumok enyhítése.

2. Szociális alapon bérbe adott önkormányzati lakás bérlőjének támogatása

A támogatásra jogosult Veszprém város közigazgatási területén bejelentett lakóhellyel, vagy tartózkodási hellyel rendelkező és életvitelszerűen a városban, szociális alapon bérbe adott önkormányzati lakásban élő bérlő, aki

- nyugdíjas, vagy a reá irányadó nyugdíjkorhatárt betöltötte, vagy
- munkaképességét legalább 67 %-ban elveszítette, vagy legalább 50 %-os mértékű egészségkárosodást szenvedett, vagy akinek egészségi állapota a rehabilitációs hatóság komplex minősítése alapján nem haladja meg az 50 %-os mértéket, vagy
- saját háztartásában 3 vagy több kiskorú, illetve nappali tagozaton tanulmányokat folytató és önálló jövedelemmel nem rendelkező nagykorú gyermeket tart el és a családban az egy főre jutó havi jövedelem az öregségi nyugdíj legkisebb összegének 200 %-át nem haladja meg. Ez az összeg 57.000 Ft.

A támogatás összege a bérlő által fizetendő lakbér 10 %-a. A támogatás a kérelmezőt a kérelem benyújtása hónapjának első napjától illeti meg. A támogatást havonta utólag, a hónap 10. napjáig a szolgáltató részére folyósítjuk, aki azt a lakbér számlában jóváírja.

Lakásfenntartási és adósságcsökkentési támogatásban részesülők

év	lakásfenntartási támogatásban részesítettek száma	adósságcsökkentési támogatásban részesülők száma
2008	775	16
2009	742	32
2010	783	35
2011	1606	40
2012	1539	28
2013	1248	24
2014	842	14
2015	766	12
2016	343	4
2017	224	2

Forrás: Önkormányzat

A lakásfenntartási támogatásban részesültek száma 2008-2012 között kétszeresére duzzadt, majd 2014-re visszacsökkent a 2010 körüli létszámmra. A 2015-ös támogatási rendszer átalakítását követően az ellátásban részesültek száma radikálisan lecsökkent.

Az adósságkezelési támogatottság hasonlóan alakult, a 2011-es csúcs után 2014-re visszacsökkent az ellátottak száma, 2017-re pedig a vélhetően kifutó esetek ellátását leszámítva lényegében megszűnt ez a támogatási forma.

3.5 Telepek, szegregátumok helyzete

Veszprém városban nem található szegregátum, nagyon kevés a mélyszegénységben élők száma, és ők sem feltétlen a roma származásúak.

3.6 Egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

E fejezet jogszabályi környezetét az alábbiakban foglaljuk össze. Elsőként kiemeljük az egészségügyről szóló 2015. évi CXXIII. tv. 5.§. (1) bek. mely előírja, hogy a települési önkormányzat az egészségügyi alapellátás körében gondoskodik:

- a) a háziorvosi, házi gyermekorvosi ellátásról,
- b) a fogorvosi alapellátásról,
- c) az alapellátáshoz kapcsolódó ügyeleti ellátásról,
- d) a védőnői ellátásról,
- e) az iskola-egészségügyi ellátásról.

A települési önkormányzat a környezet- és település-egészségügyi feladatok körében gondoskodik

- a) a köztisztasági és településtisztasági feladatok ellátásáról,
- b) biztosítja a rovarok és rágcsálók irtását,
- c) folyamatosan figyelemmel kíséri a település környezet-egészségügyi helyzetének alakulását és ennek esetleges romlása esetén – lehetőségeihez képest – saját hatáskörben intézkedik, vagy a hatáskörrel rendelkező és illetékes hatóságnál kezdeményezi a szükséges intézkedések meghozatalát,
- d) együttműködik a lakosságra, közösségekre, családi, munkahelyi, iskolai színterekre irányuló egészségfejlesztési tevékenységekben, valamint támogatja és aktívan kezdeményezi ezeket.

A szociálisan rászorultak részére személyes gondoskodást az állam, valamint az önkormányzatok biztosítják. A Szt. értelmében a személyes gondoskodás magában foglalja a szociális alapszolgáltatásokat és szakosított ellátásokat.

Szociális alapszolgáltatások: falugondnoki és tanyagondnoki szolgáltatás, étkeztetés, házi segítségnyújtás, családsegítés, jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, közösségi ellátások, támogató szolgáltatás, utcai szociális munka, nappali ellátás.

Személyes gondoskodás körébe tartozó szakosított ellátások: az ápolást, gondozást nyújtó intézmény, a rehabilitációs intézmény, a lakóotthon, az átmeneti elhelyezést nyújtó intézmény, az egyéb speciális szociális intézmény.

A **2015. évi CXXIII. törvény** az egészségügyi alapellátásról értelmében a Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata az **egészségügyi alapellátás** körében gondoskodik:

- a háziiorvosi, házi gyermekorvosi ellátásról 25 felnőtt és 14 házi gyermekorvosi körzetben, vállalkozó orvosokkal, feladat-ellátási szerződés alapján, főként önkormányzati tulajdonú háziiorvosi rendelőkből,
- a fogorvosi alapellátásról 14 fogorvosi körzetben, vállalkozó fogorvosokkal feladat-ellátási szerződés alapján, részben saját tulajdonú, részben önkormányzati tulajdonú, illetve önkormányzat részére tartós, ingyenes használatba adott fogorvosi rendelőkből,
- a fogorvosi ügyeletet a területi ellátási kötelezettségű fogorvosok látják el. A felnőtt és gyermekorvosi ügyeletet feladat-ellátási szerződéssel külső szolgáltató látja el,
- a védőnői ellátásról 18 területi védőnői körzetben, önkormányzati tulajdonú védőnői tanácsadóknál. A városban 11 iskolavédőnői körzet található.
- az iskola-egészségügyi ellátásról kizárólag vállalkozó ifjúság-egészségügyi orvosokkal, feladat-átvállalási megállapodás alapján, az iskolákban lévő orvosi rendelőkből, egy-egy iskola-ifjúságorvossal és összesen három ifjúság-fogorvossal, valamint egy gyermek-fogszakorvossal, továbbá 11 iskolavédőnői körzetben alkalmazott védőnővel gondoskodik az Önkormányzat, valamennyi városban működő nevelési-oktatási intézményben. Az általános iskolákban az iskolaorvosi feladatokat a területi ellátási kötelezettségű házi gyermekorvosok látják el, körzeti feladatellátásuk mellett. A városban működő középiskolák tanulói iskolaorvosi ellátásáról három, szintén vállalkozó iskola/ifjúság orvos gondoskodik, az önkormányzattal kötött feladat-átvállalási megállapodás és az iskola-egészségügyi ellátásról szóló 26/1997. (IX.3.) NM rendelet alapján.
- az Önkormányzat a városban élő valamennyi középiskolás részére - az iskola-fogászati ellátást, három vállalkozó fogszakorvossal, három ifjúsági fogászati körzetben biztosítja. Az általános iskolások fogászati szűréséről, ellátásáról - szintén vállalkozó fogszakorvossal kötött feladat-ellátási szerződés alapján -, egy gyermekfogászati körzetben gondoskodik. A fogorvosi ügyeletet a Veszprémi Bölcsődei és Egészségügyi Alapellátási Integrált Intézmény szervezi a területi ellátási kötelezettségű fogszakorvosok közreműködésével. Közreműködői szerződés alapján. Orvosi ügyeleti ellátást egy debreceni cég szolgáltatta az Önkormányzattal kötött szerződés alapján. A házi orvosok nem vesznek részt az ügyeletben.

A városban – valamint megyei szinten is – a legjelentősebb egészségügyi szakellátást nyújtó intézmény a Csolnoky Ferenc Kórház.

Orvosi ellátás

év	Felnőttek és gyermekek részére tervezett háziiorvosi szolgálatok száma	Csak felnőttek részére szervezett háziiorvosi szolgáltatások száma	házi gyermekorvosok által ellátott szolgálatok száma
2008	0	25	14
2009	0	25	14
2010	0	25	14
2011	0	25	14
2012	0	25	14
2013	0	25	14
2014	0	25	14
2015	0	25	14

év	Felnőttek és gyermek részére tervezett háziiorvosi szolgálatok száma	Csak felnőttek részére szervezett háziiorvosi szolgáltatások száma	házi gyermekorvosok által ellátott szolgálatok száma
2016	0	25	14
2017	0	25	14

Forrás: TelR, KSH Tstar

Veszprém Megyei Jogú Városban az egészségügyi alapellátási feladatokat az Önkormányzat a Veszprémi Bölcsődei és Egészségügyi Alapellátási Integrált Intézmény fenntartásával szervezi, koordinálja, a vállalkozó háziorvosokkal, fogorvosokkal, ifjúsági/gyermekorvosokkal kötött feladat-ellátási, feladat átvállalási és közreműködői megállapodások, valamint a finanszírozó hatósággal kötött finanszírozási szerződés és az önkormányzat költségvetési forrása biztosításával. A sürgősségi betegellátást kistérségi szinten biztosítja a fenti intézmény Központi Ügyelet szervezeti egységében.

A Magyar Máltai Szeretetszolgálat Befogadás Háza 2013. március 1-től 24 Órás Egészségügyi Centrumot működtet, mely 24 órás háziorvosi ellátást biztosít a Közép-dunántúli Régióban élő hajléktalanok számára. A centrum 3 egységből áll:

- *24 órás háziorvosi ellátás*, mely területi ellátási kötelezettség nélküli háziorvosi ellátást biztosít folyamatosan a Jutasi út 24-26. szám alatt található háziorvosi rendelőben.
- *Lábadozó szobák* a nap 24 órájában biztosítanak átmeneti elhelyezést a háziorvosi ellátás és a szociális munka által meghatározott ideig. Szakápolási feladatokat nem tudnak ellátni, a szociális, egészségügyi ellátást kizárólag a házi betegápolás keretei között tudják biztosítani.
- *Mozgó orvosi szolgálat*, mely heti 3 alkalommal (hétfőn, szerdán és csütörtökön) a Közép-dunántúli Régióban jelenleg Veszprém, Balatonalmádi, Balatonfüred, Pápa, Ajka városában területi ellátási kötelezettség nélküli háziorvosi ellátást biztosít az adott helyeken.

Az eltelt öt év alatt a szolgáltatást igénybevevők száma folyamatosan és jelentősen növekedett.

Háziorvosi rendelés:

Hétfőtől-Péntekig: 8.00-16.00

Vizit: Kedd: 8.00-10.00

Háziorvosi ügyelet:

Hétköznapokon: 16.00- 08.00

Hétfőn és ünnepnapokon: 24 órában

Továbbá a Máltai Szeretetszolgálat Tüdőszűrő busza lehetőséget biztosít gondozottjaink számára az esetleges tüdőbetegségeik kiszűrésére.

Veszprém városában az alapellátáshoz és a szakellátáshoz való egyenlő hozzáférés mindenki számára biztosított.

Közgyógyellátás

Szintén jelentős mutatója az egészségügyi ellátásnak a közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma. A közgyógyellátás a szociálisan rászorult személy részére – egészségi állapota megőrzéséhez és helyreállításához – az egészségügyi szolgáltatásokkal kapcsolatos kiadások kompenzálását célzó hozzájárulás. Három jogcímen kaphat valaki közgyógyellátási igazolványt:

- alanyi jogon,
- normatív alapon,

A közgyógyellátást a járási hivatalnál lehet kérelmezni. A következő táblázat e fenti három jogcím alapján kiállított közgyógyellátási igazolványok összesített számát tartalmazza.

Közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők számának alakulása 2008-2016 között

év	közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma
2008	1098
2009	1033
2010	1117
2011	1073
2012	949
2013	830
2014	775
2015	802
2016	852
2017	n.a

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A táblázat adatai alapján elmondható, hogy Veszprémben kifejezetten magas azoknak az aránya, akik e támogatási formában részesednek. A 2012. évi létszámcsökkenés jogszabályi változások következménye, hogy egyre kevesebb az igazolvánnyal rendelkezők száma, bár a 2014-es legalacsonyabb szinthez képes érzékelhető némi emelkedés az engedélyek számával kapcsolatban.

Ápolási díj

Az ápolási díjban részesülők száma szintén esélyegyenlőségi szempontból fontos mutató. Ápolási díjat az a nagykorú hozzátartozó (a közeli hozzátartozók fogalmát a Polgári Törvénykönyv 685§ b.) kaphat, aki tartósan gondozásra szoruló személy otthoni ápolását látja el, aki súlyos fogyatékkal él - akár idős, demens beteg -, vagy tartósan beteg 18 év alatti személy gondozását, ápolását végzi.

Az ellátásnak tehát 3 fajtája van: az alapösszegű, 32.600 Ft, az emelt összegű, 48.900 Ft, és a kiemelt összegű 58.680 Ft. A támogatás a jogosultsági feltételek bekövetkezésének napjától, de legkorábban a kérelem benyújtását megelőző hatodik hónap első napjától állapítható meg. A támogatás a jogosultság kezdő hónapjára tekintettel is teljes összegben jár. A tartós ápolást végzők időskori támogatása nem minősül nyugellátásnak. 2018. január 1-jétől a tartósan beteg gyermeküket legalább húsz éven át otthon ápolók számára tartós ápolást végzők időskori

támogatása néven új támogatási forma érhető el, mely kompenzációt nyújt azoknak, akik az otthoni tevékenységük mellett a munkaerőpiacon kevésbé tudtak, tudnak jelen lenni, ami miatt alacsonyabb összegű nyugdíjra jogosultak. A támogatás havi összege 50.000,- forint.

**Ápolási díjban részesítettek számának
alakulása 2008-2016 között**

év	ápolási díjban részesítettek száma
2008	114
2009	117,58
2010	117,99
2011	114,91
2012	135,33
2013	82,85
2014	95,97
2015	n.a
2016	90
2017	n.a

Forrás: TelR

A táblázat tört számokat tartalmaz, mert a folyósított ellátásokat időarányosan összesített formában adja meg. (Egy főnek számít az a személy, aki a tárgyévben 365 napon keresztül részesült ebben az ellátási formában.)

Az ápolási díjban részesítettek aránya 2012-ig mintegy 8,5 százalékkal emelkedett. Az önkormányzat szűkös forrásai miatt 2012. július 1-jétől megszüntette a méltányosságból megállapítható ápolási díjat, illetve 2013. január 1-jétől a járási hivatal hatáskörébe került a súlyosan fogyatékos személy ápolására tekintettel megállapítható ápolási díj. Láthatjuk, hogy az ápolási díjban részesítettek aránya 2012 és 2016 között jelentősen csökkent 34%-kal.

Prevenációs és szűrőprogramokhoz való hozzáférés

Magyarország átfogó egészségvédelmi szűrőprogramja 2010-2020

Magyarország átfogó egészségvédelmi szűrőprogramja 2020-ig mintegy tíz éven keresztül az országot járva vizsgálta és vizsgálja a hazai lakosság egészségügyi állapotát. A program nyolc év alatt 1500 helyszínen több mint 6 millió vizsgálatot végzett, 500 ezer látogatót fogadott, ugyanakkor a kitöltött kérdőívek száma elérte a 15 milliót. A kezdeményezés az Európa Nemzeti Egészségvédelmi Program (European National Healthcare Program) valamint a Magyar Orvostársaságok és Egyesületek Szövetsége (MOTESZ) által koordinált szív- és érrendszeri betegségek megelőzésének és gyógyításának Nemzeti Programjával konszenzusos együttműködésével valósul meg.

A 2010-2020 közötti program segít a lakosság egészségi állapotának folyamatos megfigyelésében, beteg orvos kapcsolatok találkozásában, az egészségvédelem több dimenziós megismerésében. A program a szűrések mellett, külön figyelmet fordít a társadalom egészségét fenyegető káros jelenségekre is.

A szűrőprogram elmúlt nyolc évének statisztikai adatai tükrében kijelenthető, hogy a magyar lakosság a kiemelten nagy kockázatú csoportba tartozik. Minden második ember szív- és

érrendszeri, valamint daganatos megbetegedésben hal meg. Legalább hárommillió embernek magas a vérnyomása, egymillióan cukorbeteg, a lakosság 40 százaléka pedig túlsúlyos. Az uniós átlaghoz képest az emberek jóval többet dohányoznak, és több alkoholt fogyasztanak, viszont sokkal kevesebb zöldséget és gyümölcsöt esznek, ugyanakkor a legtöbben mozgásszegény életmódot folytatnak.

A szűrésen résztvevők átlagéletkora 40-41 év volt, 57 százaléka a nők, míg 43 százalékuk a férfiak köréből került ki. **A legaktívabbak Budapesten és Pest megyében voltak a látogatók, amelyeket Veszprém, Heves, Fejér megye követett a sorban.**

2018-ban 74 szakmai szervezet összefogásával tovább folytatódik. Veszprémben az országos program keretében 2018 májusában három helyszínen történt átfogó egészségvédelmi szűrés.

Fejlesztő és rehabilitációs ellátások

Veszprém megyében a szociális intézmények több lépcsős integrációjára került sor 2009-től. A Veszprém Megyei Fogyatékos Személyek, Pszichiátriai és Szenvedélybetegek Integrált Intézménye néven a székhelyintézmény a dákai intézmény lett. 2017. szeptember 1-től a székhelyintézménybe integrálódtak további szociális szolgáltatások: Foglalkoztató Intézet Darvastó, valamint Tapolca város jelzőrendszeres házi segítségnyújtása. Az intézményekben étkeztetés, egészségügyi és mentálhigiénés ellátás valamint terápiás és fejlesztő foglalkoztatás is zajlik.

2015-ben Európai uniós forrásból került felújításra a Veszprém Megyei Kormányhivatal Családtámogatási és Társadalombiztosítási Főosztály Rehabilitációs Ellátási és Szakértői Osztályának otthont adó épületrész. A veszprémi beruházás a megváltozott munkaképességű személyek rehabilitációs vizsgálatainak infrastrukturális feltételeit fejlesztő, közel 4 milliárd forintos program részeként került megvalósításra.

Az egészséges táplálkozás szempontjainak megjelenése a közétkeztetésben

Veszprémben a Hungaro Csoport biztosítja a gyermekek közétkeztetését. A cég 2015 első félévében előadássorozatot indított, amellyel az azt megelőző évben bevezetett táplálkozás-egészségügyről szóló rendelet kapcsán szerettek volna hidat képezni a jogszabályi elvárás és a fogyasztók között.

A 2010-ben, a népegészségügyi szakemberek által Békés megyében elindított Menza minta = Mintamenza program Veszprém-megyében 2013 januárjában indult. Azóta több egészség és szakmai napot tartottak, hogy meggyőzte megismertessék a közétkeztetési reformprogramot. A megyei mintamenza programhoz eddig 6 konyha csatlakozott, akik ezzel a közétkeztetés megújítását is vállalták, valamint azt, hogy egészségesebb, korszerűbb táplálkozási kultúrát alakítanak ki.

Sportprogramokhoz való hozzáférés

Az Önkormányzat az esélyegyenlőségi célcsoportok sportprogramokhoz való hozzáférését lehetővé teszi azáltal, hogy a városban számos ingyenes – a költségvetési rendeletben

meghatározott mértékig támogatott – tömegsportolási lehetőséget biztosít, azaz a sportolás lehetőségének megteremtését az esélyegyenlőségi célcsoportok számára pénzügyi eszközökkel is támogatja.

Az Önkormányzat által ellátott sporttal kapcsolatos feladatokról szóló 20/2012. (IV.26.) önkormányzati rendeletének 9.§-a alapján a polgármester a költségvetési rendeletben meghatározott polgármesteri keretből átruházott hatáskörben támogatást biztosíthat a következő célokra:

- a város szabadidő sportjához és a szabadidő sporttal foglalkozó egyesületek működéséhez,
- közoktatási intézményekben működő sportegyesületek, sportkörök működéséhez,
- a lakossági sporthoz, a helyi közösségek sportéletének segítéséhez, akciók szervezéséhez,
- az egészséges életmód iránti igény felkeltéséhez, fontosságának elismerésére irányuló szemléletformáláshoz,
- a nők, és családok sportjának segítéséhez,
- hátrányos helyzetű csoportok sportjának segítéséhez,
- tömegsport rendezvények lebonyolításához, megszervezéséhez,
- városi szintű, a közoktatási intézmények közötti sporttevékenység feltételeinek elősegítéséhez,
- sportrendezvények feltételeinek biztosításához,
- a városi kispályás labdarúgás támogatásához, téli teremtornák szervezéséhez, finanszírozásához,
- rekreációs tevékenység támogatásához.

Szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

A szociálisan rászorultak részére a személyes gondoskodást az állam, valamint az önkormányzatok biztosítják. A Szt. értelmében a személyes gondoskodás magában foglalja a szociális alapszolgáltatásokat és szakosított ellátásokat.

Szociális alapszolgáltatások: falugondnoki és tanyagondnoki szolgáltatás, étkeztetés, házi segítségnyújtás, családsegítés, jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, közösségi ellátások, támogató szolgáltatás, utcai szociális munka, nappali ellátás.

Személyes gondoskodás körébe tartozó szakosított ellátások: az ápolást, gondozást nyújtó intézmény, a rehabilitációs intézmény, a lakóotthon, az átmeneti elhelyezést nyújtó intézmény, az egyéb speciális szociális intézmény és 2013. január 1-jétől a támogatott lakhatás.

Az Ebktv. rendelkezése értelmében az egyenlő bánásmód követelményét érvényesíteni kell a társadalombiztosítási rendszerekből finanszírozott, továbbá a szociális, illetve gyermekvédelmi pénzbeli és természetbeni, valamint személyes gondoskodást nyújtó ellátások igénylése és biztosítása, a betegségmegelőző programokban és a szűrővizsgálatokon való részvétel, a gyógyító-megelőző ellátás, a tartózkodás céljára szolgáló helyiségek használata, az ételmezési és egyéb szükségletek kielégítése során.

Az egyenlő bánásmódhoz való jog magában foglalja különösen az azonos egészségügyi intézmények használatának, az ugyanolyan színvonalú és hatékony, illetőleg nem magasabb kockázattal járó gyógykezelésben, valamint betegségmegelőző programokban (szűrővizsgálatokban) való részvétel jogát.

Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzatának személyes gondoskodást nyújtó ellátásai 2017-ben a következők voltak²³.

Alapszolgáltatások

Étkeztetés

- Szociális étkeztetés (Veszprémi Kistérség Többcélú Társulása Egyesített Szociális Intézménye; „Életöröm” idősök Otthona)
- Népkonyha (a Magyar Máltai Szeretetszolgálat „Befogadás Háza”).

Házi segítségnyújtás

- a VKTT Egyesített Szociális Intézmény
- Napáva Szociálisgondozó Közhasznú Nonprofit Kft
- „Életöröm” Idősök Otthona
- Szociális Ellátó Közhasznú Nonprofit Kft. szolgáltatást nyújt ellátási szerződés nélkül: Árpádházi Szent Piroska Szeretetszolgálat
- Hajmáskér-Sólyi Református Társegyházközség

Családsegítés család és gyermekjóléti szolgáltatás keretében

- Veszprémi Családsegítő és Gyermekjóléti Integrált Intézmény

Közösségi ellátás

- szenvedélybetegek ellátása: A Magyar Vöröskereszt Veszprém Megyei Szervezete ellátási szerződés nélkül működteti a városban.
- Pszichiátriai betegek ellátása: „Horgony” Pszichiátriai Betegekért Közhasznú Alapítvány ellátási szerződés nélkül működteti a városban.

Támogató Szolgáltatás

- a Magyar Máltai Szeretetszolgálat Veszprémi Támogató szolgálata áll az Önkormányzattal szerződéses jogviszonyban.
- Ellátási szerződés nélkül még biztosítják ezt a szolgáltatást: 1. Magyar Vöröskereszt Veszprém Megyei Szervezete Fogytékossággal Élők Támogató Szolgálata. 2. MOVE BÉTA Emberiség Integrált Támogató Szolgálata.

Utcai szociális munka

- Magyar Máltai szeretetszolgálat „Befogadás Háza”

Nappali ellátások

---

²³ Forrás : VMJV Önkormányzata Szociális Szolgáltatástervezési Konceptió felülvizsgálata (2017)

- Idősek klubja (négy telephelyen, VKTT Egyesített Szociális Intézménye; „Életöröm” Idős Otthon Szociális Ellátó Közhasznú Nonprofit Kft.)

Fogyatékossgal Élő Személyek Nappali Ellátása

- Göllesz Viktor Fogyatékos Személyek Nappali Intézménye – 60 férőhely

Hajléktalanok nappali ellátása

- Magyar Máltai Szeretetszolgálat „Befogadás Háza”

Pszichiátriai betegek nappali ellátása

- „Horgony” Pszichiátriai Betegekért Kiemelten Közhasznú Alapítvány/„Horgony” Pszichiátriai Betegek Nappali Klubja – 30 férőhely

Szenvedélybetegek nappali ellátása

- Alkohol- Drogsegély Ambulancia Egyesület

Szaksított ellátási formák

Ápolást-gondozást nyújtó ellátási formák

- Idősek számára (VKTT Egyesített Szociális Intézménye; Életöröm” Idős Otthon Szociális Ellátó Közhasznú Nonprofit Kft; TÁMASZ 2 Idősek Otthona Veszprém Szociálisellátó Nonprofit Kft.
- Hajléktalanok számára (Magyar Máltai Szeretetszolgálat „Befogadás Háza”)

Rehabilitációs Intézmények

- Alkohol Drogsegély Ambulancia Egyesület
- Szenvedélybetegek Rehabilitációs Intézménye Noszlopon ellátási szerződés nélkül fogadja a rászorulókat az ország egész területéről

Átmeneti elhelyezést nyújtó ellátási formák

- Időskorúak Gondozóháza (1. Veszprémi Kistérség Többcélú Társulása Egyesített Szociális Intézménye 2. „Életöröm” Idős Otthon Szociális Ellátó Közhasznú Nonprofit Kft 3. TÁMASZ 2 Idősek Otthona Veszprém Szociálisellátó Nonprofit Kft.)
- Hajléktalanok ellátása /éjjeli menedékhely, átmeneti szállás, valamint rehabilitációs célú átmeneti szállás/ (Magyar Máltai Szeretetszolgálat „Befogadás Háza”)

Támogatott lakhatás (ÉFOÉSZ)

Önkormányzati hatáskörből kikerült ellátási formák

Jelzőrendszeres Házi Segítségnyújtás

- Az állam (Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság) a megrendelő a VKKT ESZI-nél, továbbá piaci alapon több kft. is jelen van, pl. Helpbox)

Fogyatékos Személyek Gondozóháza (2013 januárjától a Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság hatáskörébe tartozik)

- Szenvedélybetegek Átmeneti Otthona (Állami feladattá vált)
- Pszichiátriai Betegek Átmeneti Otthona (állami feladattá vált)

3.7 Közösségi viszonyok, helyi közélet bemutatása

A közösségi élet színterei, fórumai²⁴

A közösségeknek fontos, lényeges szerepe van az életminőség javításában. Közösségek alatt az emberek olyan összefüggő hálózatait értjük, amelyek a lakóhelyük (település, szomszédság), a napi tevékenységüket legnagyobb mértékben kitöltő elfoglaltságuk (oktatási intézmények), munkájuk (munkahelyük), valamilyen életkori (idősek), demográfiai jellemzőik (nők), esetleg közös problémáikra közös válaszokat kereső (önsegítő csoportok) dimenziók mentén „szerveződnek”.

Az önkormányzat jelentős szerepet vállal a civil szervezetek támogatásában. Elsősorban a helyi civil szervezetek számára nyújtja mindazon támogatásokat, amelyekkel saját működésüket, illetve a veszprémi polgárok számára nyújtott szolgáltatásaikat fenntarthatják. A nem helyi szervezetek számára abban az esetben lehet támogatást nyújtani, ha a felkínált programjuk, szolgáltatásuk hiánypótló Veszprémben. Az önkormányzatnak az is feladata, hogy ösztönözze a civil szervezetek létrejöttét, a közösségek formalizálódását. Ezért a civil közösségeknek – elismerve az ilyen típusú szerveződések hasznosságát is – közvetlen pénzügyi támogatást a pályázati keretből nem nyújt, de a város polgárait, a civil szervezetek együttműködését szolgáló programokat támogathatja pénzügyi és tárgyi feltételekkel. Az önkormányzat az általa létrehozott közalapítványokon keresztül is nyújt támogatást a bejegyzett civil szervezeteknek, valamint a nem bejegyzett veszprémi civil közösségeknek.

Veszprémben 780 civil szervezet van hivatalosan bejegyezve, az Önkormányzat éves szinten mintegy 200 civil szervezettel tartja a kapcsolatot, aktív civil szervezet nagyjából 100 van, közülük a legaktívabbak száma nagyjából 20-ra tehető.

A kulturális, környezetvédő, fogyatékossgal élő, sport, állatvédő szervezetek jól kiépítettek, jól működnek. Az ifjúsági szervezetek száma alacsony, szerepük a helyi társadalom életében nem meghatározó, kevésbé kiépítettek, formalizáltak; megszólításuk ezért alternatív útvonalon történhet. A lakótelepekhez kötődő szervezetek jól kiépítettek.

²⁴ <http://www.veszprem.hu/veszpremieknak/onkormanyzat/strategiak-programok-koncepcio/4519-civil-koncepcio>
<http://prohalo.hu/veszpr%C3%A9m-megyei-civil-h%C3%A1l%C3%B3zat%C3%A9rt-k%C3%B6zhaszn%C3%BA-egy%C3%BClet-veszpr%C3%A9m>

Általánosságban elmondható, hogy a város civil szervezetei forráshiánnyal küzdenek, tagságuk elöregedő, szervezeti kultúrájuk nem megfelelő (a vezetés túl nagy szerepet vállal), alacsony a képzettség a projektek végrehajtását illetően, nem kellően felkészültek egy-egy projekt lebonyolítására, végrehajtására. A civil szféra kommunikációja gyenge, nem jut el a vállalkozói szektorhoz, valamint a széles társadalmi rétegekhez, s emiatt az együttműködési csatornák is akadoznak, illetve ki sem alakulnak. Civil és civil kapcsolódása nem megfelelő, nem épült ki a kapcsolattartás, egyeztetés rendszere. A korábbi, erre vonatkozó kezdeményezések forráshiány és inaktivitás miatt elhaltak, a hálózatosodást a jogszabályi megfelelés kényszere is nehezíti.

Az önkormányzatok és a civil szervezetek egymás természetes szövetségesei, partnerei. A Veszprémben élők elégedettségét, a város fejlődését jelentősen befolyásolja kapcsolatuk és együttműködésük minősége. Az Önkormányzat aktív kapcsolatot ápol a városi civil szervezetekkel, a civil szférában tevékenykedő szakemberekkel, városi kulturális rendezvényekbe, projektekbe, fejlesztésekbe való bevonás, közös lebonyolítás útján. Az Önkormányzat éves szinten több mint 200 civil szervezettel tartja a kapcsolatot, megközelítőleg 10%-uk szakmai segítséggel is támogatja a város vezetését, ugyanakkor meglévő szakmai tudásuk, kreativitásuk, nyitottságuk kihasználtsága a város életében tovább növelhető. Ugyanakkor elmondható, hogy öt esztendeje része a város költségvetésének a civil keret, mely pályázati úton nyújtott támogatást jelent, civil szervezetek működéséhez, programjaihoz.

A településen 2003 óta bejegyzetten tevékenykedik a **Veszprém Megyei Civil Hálózatért Közhasznú Egyesület**. Az egyesület fő célkitűzése, a **Veszprém megyében működő civil szervezetek szakmai tevékenységének támogatása szakmai szolgáltatások kialakításával**. Az információk adásán túl, pénzügyi, pályázati, jogi, szervezetfejlesztési tanácsadásokat, szakmai workshopokat, fórumokat, képzéseket, konferenciákat szerveznek.

Az egyesület két nagy állandó programot működtet:

1. A **Veszprém Megyei Civil Információs Centrum** általános civil szolgáltatásokkal segíti a több mint 3000 Veszprém megyei civil szervezetet. A civil törvény változásai és az annak való megfelelés civil szervezetek felé közvetítése érdekében évente 40 szakmai fórumot, és 10 képzést szerveznek, valamint folyamatos ügyfélszolgálati rendszert biztosítanak.
2. A **Család, Esélyteremtő és Önkéntes Ház** projekt a hátrányos helyzetű célcsoportoknak (idősek, ifjúság, nők, fogyatékosokkal élők, romák, hátrányos helyzetű településeken élők) ad szakmai segítséget. Az esélyegyenlőség népszerűsítése, az esélyteremtés időszerű kérdéseinek szakmai körökben történő megvitatása, a problémák megoldása, a társadalom érzékenyítése határozza meg a programok évenkénti kialakítását. 2011-től prioritást kapott a családok támogatása, az önkéntesség elterjesztése, népszerűsítése is.

Együttműködnek az általuk létrehozott Veszprémi Civil Kerekasztallal, továbbá a Megyei Civil Kerekasztalt vezetik, mely a térségért felelős civil szervezetek részvételével, megteremti az önkormányzati és civil szféra hatékony együttműködését.

2011-ben létrehozták a **Veszprémi Fogyatékosügyi Kerekasztalt**, majd 2014-ben a **Veszprémi Kulturális Civil Kerekasztalt**, melyek a hálózatban való gondolkodást és az együttműködések sikerét hivatottak biztosítani. Emellett folyamatosan segítik a civil szervezetek partnerség építési törekvéseit, mind egymás között, mind az önkormányzati és a gazdasági szereplőkkel.

3.8 A roma nemzetiségi önkormányzat célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége, partnersége a települési önkormányzattal

A Veszprémi Cigány Kisebbségi Önkormányzat az 1989. évi helyi önkormányzati és helyi kisebbségi önkormányzati választások óta működik, 2012. január 1. napjától neve megváltozott. A szervezet új elnevezése: Veszprémi Roma Nemzetiségi Önkormányzat.

Az önkormányzattal való partnerség a Roma Nemzetiségi Önkormányzat működési feltételeit biztosítja, támogatja a nemzetiséget a pályázati tevékenységében, működéséhez éves szinten támogatást nyújt.

A Roma Nemzetiségi Önkormányzat szerződéses formában, szorosan és rendszeresen kölcsönösen együttműködik a városi önkormányzattal a romákat érintő kérdésekben. A Veszprémi Roma Nemzetiségi Önkormányzat szükség szerint, de legalább évente négy alkalommal ülésezik a Szervezeti és Működési Szabályzatban foglaltaknak megfelelően.

3.9 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása

A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
A hajléktalan ellátó egységek (Befogadás Háza éjjeli menedékhely, átmeneti szállás) rossz állapotban vannak. A városban rendelkezésre álló szociális bérlakások száma nem elegendő az igények teljesítéséhez. A lakások jelentős részének állapota leromlott.	A leromlott lakókörnyezetben, mélyszegénységben élő hátrányos helyzetű emberek lakhatási körülményeinek javítása, és ezáltal társadalmi felzárkózásuk segítése. A lakhatási körülmények infrastrukturális javítása.
A mélyszegénységben élők és a romák társadalmi elfogadottsága nem megfelelő, nincs megfelelő és hatásos fórum a célcsoporttal kapcsolatos problémák átbeszélésének, és az érzékenyítésnek.	A hátrányos helyzetű, és negatív megkülönböztetést elszenvedő célcsoportok (elsősorban, de nem kizárólag a mélyszegénységben élők és romák) iránti elfogadás erősítése.

4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység

4.1. A gyermekek helyzetének általános jellemzői (pl. gyermekek száma, aránya, életkori megoszlása, demográfiai trendek stb.)

Lakónépesség száma az év végén

év	állandó népesség (fő)	változás	65 év feletti állandó lakosok száma (fő)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő)	Öregedési index (%)
2007	58539	n.a	7186	6308	113,9%
2008	58582	101%	8470	7953	106,5%
2009	58458	102%	8792	7900	111,3%
2010	58108	101%	9020	7728	116,7%
2011	57917	100%	9208	7741	119,0%
2012	57867	95%	9522	7771	122,5%
2013	57781	100%	9886	7837	126,1%
2014	57689	100%	10186	7889	129,1%
2015	57481	100%	10827	8796	123,1%
2016	56927	99%	10806	7929	136,3%

Forrás: KSH

Veszprém város népessége 2016. december 31-én 56.927 fő volt, ami az előző évhez képest 554 fős csökkenést mutat. 2017. december 31-én 55.830 fő volt, ami az előző évhez képest 1.097 fős csökkenést mutat. A csökkenés mértéke az előző évihez viszonyítva (554 fő) jelentős.

A 0-18 éves korú lakosság megoszlása (2016. év)

életkor	0-14 éves	15-18 éves	Összesen
2016. december 31.	7.937 fő	1.755 fő	9.692 fő

Forrás: PH Közföldéti Iroda

2016. évben A 0-18 éves korosztály képezi a város lakosságának 17,03 %-át, ami 2015-ben 17,01 % volt.

A 0-18 éves korú lakosság megoszlása (2017. év)

életkor	0-14 éves	15-18 éves	Összesen
2017. december 31.	7.747 fő	1.807 fő	9.554 fő

Forrás: PH Közföldéti Iroda

2017. évben a 0-18 éves korosztály képezi a város lakosságának 17,11 %-át, ami 2016-ban 17,03 % volt, vagyis a gyermekek számában kismértékű emelkedés tapasztalható.

A helyi ellátórendszer különféle támogatásokkal és szolgáltatásokkal segíti a családokat a gyermek nevelésében, iskoláztatásában, valamint védelmet biztosít megfelelő támogatások és szolgáltatások nyújtásával.

A helyi rendszer feladata továbbá, hogy a gyermekek veszélyeztetettségét megelőzze. Ebben különös szerepe van a köznevelési, az egészségügyi, a szociális, a közművelődési intézményeknek és az abban dolgozó munkatársaknak.

A veszélyeztetett és védelembe vett, a hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint a fogyatékossgal élő gyermekek száma és aránya, egészségügyi, szociális, lakhatási helyzete

A Veszprémi Családsegítő és Gyermekjóléti Integrált Intézmény a szociális alapellátások közé tartozó családsegítést, a gyermekjóléti alapellátások közé tartozó gyermekjóléti szolgáltatást és gyermekjóléti központ feladatait, valamint a gyermekek átmeneti gondozását, továbbá 2017. július hónaptól a gyermekek napközbeni ellátása keretén belül a gyermekek alternatív napközbeni ellátását látja el.

A Család - és Gyermekjóléti Központban az elmúlt év folyamán 7 esetmenedzser látta el a hatósági intézkedéshez kapcsolt tevékenységet Veszprémi járás területén. A gyermekvédelmi gondoskodás keretébe tartozó hatósági intézkedések számszerűsített adataiban látható növekedés tapasztalható az előző évekhez képest, amely változás a járási szintű feladatellátásból adódott.

Hatósági intézkedés nyomán gondozott kiskorúak számának alakulása

	2015	2016
Védelembe vett	57	125
Ideiglenes hatállyal elhelyezett	5	5
Nevelésbe vett	81	90
Utógondozás, szakellátásból kikerült	4	3
Összesen	147	223

Forrás: Család és Gyermekjóléti Központ adatai

A hatósági intézkedés nyomán gondozott kiskorúak számának növekedése leginkább a védelembe vett gyermekek esetében tapasztalható, amely az ellátandó települések bővüléséből adódott. A Család - és Gyermekjóléti Központ 2016. évben összesen 125 fő gyermek esetében kezdeményezte a védelembe vételt.

Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság megállapításának célja annak igazolása, hogy a gyermek szociális helyzete alapján jogosult a Gyvt.-ben meghatározott gyermekétkeztetés normatív kedvezményének, valamint az évente két alkalommal nyújtott természetbeni támogatásának igénybevételére.

A jogosultság feltételeit a Gyvt. és a gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról szóló 149/1997. (IX. 10.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Gyer.) határozza meg.

A Gyvt. szerint a gyámhatóság annak a gyermeknek, fiatal felnőttnek, akinek rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultsága a tárgyév augusztus 1. napján fennáll, a tárgyév augusztus hónapjára tekintettel, a tárgyév november 1. napján fennáll, a tárgyév november

hónapjára tekintettel természetbeni támogatást nyújt fogyasztásra készétel, ruházat, valamint tanszer vásárlására felhasználható Erzsébet-utalvány formájában.

A támogatást igénybe vevők köréről elmondható, hogy hozzávetőlegesen a családok 60%-ában egyik vagy mindkét szülő munkanélküli, csupán a szülők 40%-a rendelkezik rendszeres jövedelemmel (munkabér, nyugellátás, vagy társadalombiztosítási ellátással).

Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma

év	Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma	Ebből tartósan beteg fogyatékossgal élő gyermekek száma	Kiegészítő gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma	Ebből tartósan beteg fogyatékossgal élő gyermekek száma	Rendkívüli ²⁵ gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma
2008	717	6	nincs ilyen ellátott	nincs ilyen ellátott	656
2009	960	8	nincs ilyen ellátott	nincs ilyen ellátott	1122
2010	1212	11	nincs ilyen ellátott	nincs ilyen ellátott	1035
2011	1218	18	nincs ilyen ellátott	nincs ilyen ellátott	957
2012	1027	25	nincs ilyen ellátott	nincs ilyen ellátott	912
2013	925	31	nincs ilyen ellátott	nincs ilyen ellátott	864
2014	714	9	nincs ilyen ellátott	nincs ilyen ellátott	521
2015	538	12	nincs ilyen ellátott	nincs ilyen ellátott	181
2016	333	12	nincs ilyen ellátott	nincs ilyen ellátott	290
2017	205	18	nincs ilyen ellátott	nincs ilyen ellátott	75

Forrás: TEIR, KSH Tstar, PH Közléti Iroda, Önkormányzati adatok

A fenti adatokból kitűnik, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők száma 2016. évhez képest csökkenő tendenciát mutat, hiszen 128-cal kevesebb kérelmező volt 2017-ben.

Az önkormányzati rendelet elsősorban azokat a családokat részesíti rendkívüli gyermekvédelmi támogatásban, akiknek az ellátásáról más szociális rászorultságtól függő támogatás biztosításával nem lehet gondoskodni, illetve alkalmanként jelentkező többletkiadások miatt anyagi segítségre szorulnak.

A fenti adatokból kitűnik, hogy 2017-ben 75 fő részesült rendkívüli gyermekvédelmi kedvezményben, tehát az előző évhez képest ez a szám is csökkenő tendenciát mutat.

²⁵ A települési támogatással (2015. március 1.-től) a Gyvt.-ból kikerült a rendkívüli gyermekvédelmi támogatás szabályozása.

Gyermek jogán járó helyi juttatásokban részesülők száma, aránya

Rendkívüli települési támogatás

Rendkívüli települési támogatásra az a gyermeket nevelő család jogosult, ahol a családban az egy főre jutó havi nettó jövedelem nem haladja meg:

- a 2-4 tagú család esetében az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 160 %-át, ami 45.600 Ft,
- 5-6 tagú család esetében a 130 %-át, ami 37.050 Ft,
- 6-nál több személy esetén pedig a 115 %-át, ami 32.775 Ft.

2016. évben 131 alkalommal állapítottak meg rendkívüli települési támogatást, mely 118 családot, illetve 290 gyermeket érintett. A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményhez hasonlóan ennél a támogatásnál is megfigyelhető a megállapítások számának csökkenése, melynek oka megegyezik a rendszeres gyermekvédelmi kedvezménynél leírtakkal.

Gyermekes bérlet

A helyi közúti közforgalmú személyszállítási szolgáltatás igénybe vételéhez természetbeni ellátásként havi időszakra szóló gyermekes bérlet váltására jogosult:

- kedvezményesen az, aki várandós, 18 év alatti súlyosan fogyatékos vagy tartósan beteg személy gondozására tekintettel az Szt. szerint ápolási díjban részesül, gyermeknevelési támogatásban, csecsemőgondozási díjban, gyermekgondozási díjban, vagy három év alatti gyermekekre tekintettel folyósított gyermekgondozási segélyben részesül,
- térítésmentesen az, akinek családjában három év alatti rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek nevelkedik.

Kedvezményes iskolai étkeztetésben részesülők száma, aránya

A Gyvt. 2016. január 1-jén hatályba lépő újraszabályozásával az ingyenes és kedvezményes intézményi gyermekétkeztetésre jogosult gyermekek köre 2016-ban nem változott, de a települési önkormányzat kötelező feladatává vált a szünidei gyermekétkeztetés (déli meleg főétkezés) biztosítása a hátrányos és a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek részére. A rendelet 2016-ban egy alkalommal került módosításra, melynek eredményeként valamennyi rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek igénybe veheti a szünidei gyermekétkeztetést.

Kedvezményes óvodai - iskolai juttatásokban részesülők száma, aránya

év	Ingyenes étkezésben résztvevők száma óvoda	Ingyenes étkezésben résztvevők száma iskola 1-8. évfolyam	50 százalékos mértékű kedvezményes étkezésre jogosultak száma 1-13. évfolyam	Ingyenes tankönyv-ellátásban részesülők száma	Óvodáztatási támogatásban részesülők száma	Nyári étkeztetésben részesülők száma
2008	194	371	1441	3593	0	197
2009	224	464	1614	3850	0	218

év	Ingyenes étkezésben résztvevők száma óvoda	Ingyenes étkezésben résztvevők száma iskola 1-8. évfolyam	50 százalékos mértékű kedvezményes étkezésre jogosultak száma 1-13. évfolyam	Ingyenes tankönyv-ellátásban részesülők száma	Óvodáztatási támogatásban részesülők száma	Nyári étkeztetésben részesülők száma
2008	194	371	1441	3593	0	197
2009	224	464	1614	3850	0	218
2010	251	505	1738	4002	0	234
2011	245	0	582	1616	0	240
2012	198	612	1899	3839	0	236
2013	206	n.a	25	269	4	n.a
2014	187	n.a	19	291	5	230
2015	1068	30	110	1361	2	178
2016	1377	224	1155	1537	megszűnt ellátás	63
2017	1345	132	128	1886	megszűnt ellátás	19

Forrás: helyi adatgyűjtés (2015-ben és 2017-ben az ingyenes étkezésben résztvevők számáról, az 50%-os kedvezményre jogosultakról és az ingyenes tankönyvben részesülőkről (itt 2016-ban is) az alábbi iskolák szolgáltattak adatokat: Szilágyi Keresztény Iskola, Padányi Katolikus Iskola, Veszprémi Szakképzési Centrum)

Kimutatás a veszprémi lakóhellyel rendelkező, és intézménybe járó étkeztetést igénybe vevőkről (2015. év)

Intézmény típusa	Intézmény gyermeklétszáma (fő)	Étkezést igénybe vevők száma (fő)
Bölcsőde	460	460
Óvoda	1.714	1.714
Általános iskola	3.831	3.022
Középiskola	1.832	320
Összesen	7.837	5.516

Forrás: Család és Gyermekjóléti Központ adatai

2015-ben az intézményi ellátott gyermekek 74,7 %-a, 2016-ban a 70,4 %-a vette igénybe az étkeztetést, a korosztályokat tekintve a bölcsődések és óvodások 100 %-a, az általános iskolások 79 %-a, és a középiskolások 17 %-a.

Feltűnő, hogy a középiskolába lépéssel drasztikusan lecsökken az intézményi gyermekétkeztetést igénybe vevők száma.

Kimutatás a gyermekétkeztetést kedvezménnyel igénybe vevőkről (2015. év)

Ingyenesen étkezők	Bölcsődés	Óvodás	Általános iskolás	Középiskolás
Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény okán	8	58	208	
Három, vagy több gyermekes	85	357		

Ingyenesen étkezők	Bölcsődés	Óvodás	Általános iskolás	Középiskolás
családban él				
Tartós betegség, vagy fogyatékoság okán	26	66		
Jövedelemnyilatkozat alapján	215	755		
Nevelésbe vétel okán	1	3	16	-
Ingyenesen étkezők összesen	335	1.239	224	-
50 %-os kedvezményben részesülők	Bölcsődés	Óvodás	Általános iskolás	Középiskolás
Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény okán				25
Három, vagy több gyermekes családban él			775	126
Tartós betegség, vagy fogyatékoság okán			187	36
Települési támogatásban részesül	-	-	-	6
50 %-os kedvezményben részesülők összesen	-	-	962	193
Ingyenesen és kedvezményesen étkezők együtt	335	1.239	1.186	193

Forrás: Önkormányzat

Az étkező gyermekek 53,5 %-a – 2.953 fő – részesült a kedvezmény valamilyen formájában, az előző évi 48,5 %-hoz képest. Korosztályi bontást tekintve a bölcsődések 73 %-a (2015-ben 69 %-a), az óvodások 72 %-a (2015-ben 64 %-a), az általános iskolások 39 %-a (2015-ben 38 %-a), és a középiskolások 60 %-a (2015-ben 44 %-a).

4.2 Szegregált, telepszerű lakókörnyezetben élő gyermekek helyzete, esélyegyenlősége

Veszprém város területén nincsenek szegregált lakókörnyezetben élő gyerekek.

4.3 A hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint fogyatékossgal élő gyermekek szolgáltatásokhoz való hozzáférése

Védőnői hálózat és gyermekorvosi ellátás

Mindkettő a gyermekvédelmi jelzőrendszer állandó tagjaként működnek, jelzési kötelezettségük van a Család- és Gyermekjóléti Központok felé. A szolgáltatás hatékonyságát nagymértékben befolyásolja a jelzőrendszer működésének minősége. Az intézmény munkatársai folyamatosan törekszenek és sokat tesznek azért, hogy a jelzőrendszer jelzési kötelezettségének teljesítését elősegítsék.

A Szolgálathoz érkezett jelzések száma

Év	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Jelzések száma	336	381	324	449	367	270	306

Forrás: Család és Gyermekjóléti Központ adatai

2016 évben 306 jelzés érkezett a szolgálathoz, melyek közül 282 kiskorúakkal kapcsolatos, 24 pedig felnőttekkel kapcsolatos jelzés volt. A jelzések között is jellemző az anyagi problémák, a gyermek magatartási problémáival, illetve teljesítményzavarral, az intézménybe való beilleszkedési nehézséggel, valamint gyermeknevelési problémákkal kapcsolatos jelzések száma.

A legtöbb jelzés köznevelési intézményekből érkezett, 2015-ben 129, 2016-ban 165 jelzés érkezett. Megnőtt az egészségügyi szolgáltatást nyújtóktól érkezett jelzések száma 2015-ben 36, 2016 évben 58 jelzés érkezett, ezek zöme a védőnőktől, házi- valamint kórházi gyermekorvosoktól érkezett.

Védőnői szolgálat

Veszprém városában a védőnői szolgálat leterheltsége – az elmúlt évek javuló tendenciáinak ellenére viszonylag magasnak mondható. (Az alábbi táblázat csak a területi védőnők adatait tartalmazza 0-7 éves korosztály ellátását illetően, az iskolavédőnői körzetek és az iskolavédőnői körzetben ellátottak számát nem.) A területi védőnői szolgálat a 49/2004 (V.21.) ESzCsM rendeletnek megfelelően a várandósokat és 0-7 éves korosztályt látja el.

Veszprém város területén területi védőnői feladatot 2008-ban összesen 17 fő látott el. Az egy védőnőre jutó gyerekszám 2008-ban rendkívül magas volt: 102. Ezek az arányok 2010-től valamelyest javultak – a változatlanul magas gyermeklétszám ellenére – amikor is a területi védőnői státuszok száma egy fővel növekedett. 2017-ben már csak 85 kisgyereket látott el egy védőnő átlagosan, ami a 2008-as adatokhoz viszonyítva csökkenő tendenciát mutat. Ezek az arányok kisebb ingadozásokkal azóta is tartják magukat.

Az elmúlt évek veszprémi sajátossága az a vegyes körzet volt, ami státusz szerint a területi védőnői szolgálathoz tartozott, de a gyakorlatban vegyes körzetnek számított. A területek között ugyanis volt egy kisebb (az 1. számú körzet), valamint az iskolák között egy (a Gyulaffy László Német Nemzetiségi Nyelvoktató Általános Iskola), ami szintén kisebb létszámú a városban található többi iskolához viszonyítva, valamint területileg távolabb esik a város centrumától (közigazgatásilag Veszprémhez csatolt kis településen, Gyulafirátóton található). Ezt a két „kisebb” körzetet egy védőnő látta el, un. vegyes körzetben, részben területi, részben pedig iskolai védőnőként.

A 2013. március 01-jei változást követően a vegyes körzet megszűnt. A változás abból fakad, hogy Eplény ellátási területét az 1. számú körzethez csatolták, így a korábban vegyes körzet tisztán területivé vált. A vegyes körzet iskolája – a Gyulaffy László Német Nemzetiségi Nyelvoktató Általános Iskola – iskola-védőnői feladatainak ellátását egy másik iskolai védőnő gondjaira bízták, megjegyzendő, hogy az így kialakult körzetben kiemelten magas, 1000 fő fölötti a gyermeklétszám. Veszprém városában betöltetlen védőnői státusz – jelenleg – nincs.

Védőnői álláshelyek száma

év	védőnői álláshelyek száma	Egy védőnőre jutó gyermekek száma
2008	17	102
2009	17	101
2010	18	92
2011	18	89
2012	18	89

év	védőnői álláshelyek száma	Egy védőnőre jutó gyermekek száma
2013	18	87
2014	18	87
2015	18	87
2016	18	85
2017	18	85

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatgyűjtés

Gyermekorvosi ellátás

Veszprém gyermek-egészségügyi ellátása megyeszékhelyi státuszának megfelelő. A megye 48 gyermek háziorvosa közül 14 Veszprém városban praktizál, azaz a megye majdnem minden harmadik gyermekorvosa Veszprémbe rendel. A gyermekek folyamatos – körzeti orvosi rendelési idején kívüli – ellátását a gyermekorvosi ügyelet üzemeltetése biztosítja. A városban betöltetlen gyermekorvosi álláshely nincs. Az ellátás a város valamennyi területi egységét lefedi. Az alábbi táblázat a gyermekorvosi ellátás mérőszámait foglalja magába.

Gyermekorvosi ellátás jellemzői

év	Betöltetlen felnőtt háziorvosi praxis/ok száma	Háziorvos által ellátott személyek száma	Gyermekorvos által ellátott gyerekek száma	Felnőtt házi orvos által ellátott gyerekek száma
2008	0	254139	91311	0
2009	0	261808	98034	0
2010	0	252608	90984	0
2011	0	269405	90335	0
2012	0	272164	80025	0
2013	0	272113	81974	0
2014	0	276146	88636	0
2015	0	278048	91859	0
2016	0	273128	91494	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatgyűjtés

A fenti két táblázat adataiból tehát egyértelműen kitűnik, hogy a 2008-2017 közötti időszakban csökkenés tapasztalható az egy védőnőre eső gyermeklétszám tekintetében. Ezzel szemben a gyermekorvosi ellátásnál a 2009-es év kiugróan magas gyereklétszámot mutat, majd a 2010-es évtől a 2013-as évig csökkenő, ezt követően pedig folyamatosan növekvő tendencia figyelhető meg az ellátott gyermekek számát tekintve.

Gyermekvédelem, gyermekjóléti alapellátás

A gyermekjóléti alapellátás egyik fontos pontja a bölcsőde. A gyermekek napközbeni ellátásaként a családban élő gyermekek életkorának megfelelő nappali felügyeletét, gondozását, nevelését, foglalkoztatását és étkeztetését kell megszervezni azok számára, akiknek szülei, nevelői, gondozói

munkavégzésük, betegségük vagy egyéb ok miatt napközben ellátásukról nem tudnak gondoskodni.

Az Önkormányzat a gyermekek napközbeni ellátását biztosító bölcsődei ellátást a fenntartásában működő Veszprémi Bölcsődei és Egészségügyi Alapellátási Integrált Intézmény útján biztosította 2016. évben. (2016. július 1-jétől az Egészségügyi Alapellátási Intézmény beolvadt VMJV Egyesített Bölcsődéje költségvetési szervbe. Az intézmény új neve: Veszprémi Bölcsődei és Egészségügyi Alapellátási Integrált Intézmény).

Az alábbi táblázat mutatja, hogy az intézmény a gyermekek napközbeni ellátását 5 önkormányzati fenntartású + 8 családi bölcsődében biztosítja a 2016-os adatok szerint összesen 557 engedélyezett férőhellyel (önkormányzati bölcsődei férőhely 2018. évben: 498). A bölcsődés kisgyermekek beszoktatása fokozatosan történik. A bölcsődei csoportban gondozott kisgyermekek engedélyezett számát a sajátos nevelési igényű, illetve korai fejlesztésre és gondozásra szoruló, valamint az egészséges kisgyermekek létszáma, kora, továbbá a bölcsődei csoportszoba hasznos alapterülete határozza meg. A bölcsődék iránti igény 2017. év folyamán is jelentős volt, és ennek következtében a családi bölcsődék száma 1-el nőtt, valamint a bölcsődei férőhelyek száma is megemelkedett. A felvételi ok leggyakrabban a szülők munkavégzése volt. Az év során kérelem elutasítására nem került sor, minden kisgyermek felvételre került az intézménybe.

Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzatának a személyes gondoskodást nyújtó ellátásokról, azok igénybevételének rendjéről, a fizetendő térítési díjak megállapításáról szóló 8/2014. (III. 27.) rendeletében került szabályozásra az intézményi és személyi térítési díj. A bölcsődei ellátás térítési díja 2016. évben ÁFÁ-val növelve: 410,- Ft / nap.

Bölcsődei és családi bölcsődei ellátás 2008 – 2017 között

év	3 év alatti gyermekek száma a településen	működő bölcsődék száma	bölcsődei férőhelyek száma		működő családi bölcsődék ²⁶ száma	férőhelyek száma családi bölcsődékben	férőhelyek összesen
			önkormányzati	egyéb			
2008	1224	5	382	0	0	0	382
2009	1207	5	382	0	0	6	388
2010	1108	5	456	0	5	14	470
2011	1066	5	474	0	5	18	492
2012	1072	5	474	0	8	52	526
2013	1559	5	474	0	8	61	535
2014	1558	5	474	0	6	56	530
2015	1557	5	474	0	9	68	542
2016	1528	5	474	0	8	61	557
2017	1530	5	498	0	9	59	557

Forrás: TeIR és helyi adatgyűjtés

Az Önkormányzat a gyermekjóléti szolgáltatást, a gyermekjóléti központ szolgáltatásait és a gyermekek átmeneti gondozását (bizonyos szinten) biztosító családok átmeneti otthonának szolgáltatásait és a gyermekek alternatív napközbeni ellátását a Családsegítő és Gyermekjóléti Alapszolgáltatási Intézményfenntartó Társulás fenntartásában működő Veszprémi Családsegítő és Gyermekjóléti Integrált Intézmény útján biztosítja. A Család- és Gyermekjóléti Központ kiemelt

²⁶ Ennek a szolgáltatásnak korábban családi napközi volt a neve.

feladata a veszélyeztetettséget észlelő- és jelzőrendszer működtetése, mely a prevenciós munka első számú eszköze.

A jelzőrendszer tagjainak együttműködése az esetek és problémák mentén történik. A jelzőrendszer tagjai számára folyamatosan lehetőség nyílik a jelzőrendszeri szakmaközi megbeszéléseken a problémák megvitatására, az együttműködés még hangsúlyosabbá tételére.

A gyermekek átmeneti gondozása: az átmeneti gondozás célja, hogy az átmenetileg rövid időre ellátatlanul maradó gyermekek lehetőleg ne kerüljenek a szakellátásba, valamint speciális segítséget nyújtson a szociálisan, mentálisan teljesítőképességük határára sodródott szülőknek, gyermekeknek problémáik időben történő felismerésében, kezelésében. Veszprémben jelenleg nincs gyermekek átmeneti otthona, amelynek pótlása fontos fejlesztési célként szerepel az Önkormányzat leendő intézkedései között.

A családok átmeneti otthona teljeskörű szolgáltatást nyújt olyan krízishelyzetben lévő családoknak, akik különböző okok miatt otthontalanná, illetve hajléktalanná váltak. Az Önkormányzat gyermekek átmeneti otthonát nem működtet.

4.4 A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek/tanulók, valamint fogyatékossgal élő gyerekek közoktatási lehetőségei és esélyegyenlősége

Óvodai ellátás

A 0-7 éves korosztály ellátásában jelentős szerepet vállalnak az óvodák. A veszprémi intézményekbe 2-14 településről járnak be gyerekek. A legkevesebb településről (2) a Gyulafirátóti Veszprémi Kastélykert Körzeti Óvoda vonzza a gyerekeket, a legtöbbről (14) a Veszprémi Egry Úti Körzeti Óvoda. A Veszprémi Bóbita Körzeti Óvodába és a Veszprémi Ringató Körzeti Óvodába is viszonylag sok (10) településről járnak be gyerekek.

Az óvodák nyitvatartási ideje kisebb eltérésekkel egységesnek mondható. A leggyakrabban 6-17 óra között várják a gyerekeket. A Veszprémi Csillag Úti Körzeti Óvoda 6.15-től, a Veszprémi Egry Úti Körzeti Óvoda és a Szent Margit Óvoda 6.30-tól fogadja a gyerekeket; a Veszprémi Csillag Úti Körzeti Óvodából 17.45-ig, a Veszprémi Egry Úti Körzeti Óvodából és a Veszprémi Ringató Körzeti Óvodából legkésőbb 17.30-ig haza kell vinni a gyerekeket. A nyitvatartási idők tekintetében elmondható, hogy a városban található termelőüzemekben három műszakban dolgozó szülőknek ez a fajta nyitvatartási idő nem kedvez. Ám azt is elmondhatjuk, hogy sem a szülők, sem az intézményektől nem érkezett javaslat az önkormányzathoz az óvodák nyitvatartási idejének módosítására. Ennek alapján joggal feltételezhetjük, hogy a városban élő szülőknek nem okoz jelentős nehézséget az óvodák nyitvatartási idejéhez való alkalmazkodás.

Az iskolákhoz hasonlóan az óvodákban is tartanak nyári szünetet – ezalatt az idő alatt végzik el az intézményekben a kisebb-nagyobb karbantartási és felújítási munkákat, az éves nagytakarítást, fertőtlenítést, stb. Természetes, hogy ezalatt az időszak alatt az óvodák nem tudják a gyerekeket fogadni.

Fontos megjegyezni, hogy a Veszprémi óvodák nem egy időben zárnak be – a nyári szünet idején egy óvoda mindig fogadni tudja azokat a gyerekeket, akiknek az elhelyezéséről szüleik nem tudnak gondoskodni.

Óvodai nevelés adatai

ÓVODAI ELLÁTOTSÁG	db	
Az óvoda telephelyeinek száma	13	
Hány településről járnak be a gyermekek	14	
Óvodai férőhelyek száma	2020	
Óvodai csoportok száma	82	
Az óvoda nyitvatartási ideje (...h-tól ...h-ig):	Átlagban 6:30 - 17:45-ig	
A nyári óvoda-bezárás időtartama: ()	változó	
Személyi feltételek	Fő	Hiányzó létszám
Óvodapedagógusok száma	259	0
Ebből diplomás óvodapedagógusok száma	184	0
Gyógypedagógusok létszáma	1	0
Dajka/gondozónő	93	0
Kisegítő személyzet	58	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati, intézményi adatgyűjtés, PH Közjóléti Iroda

Az óvodai ellátás tekintetében a fenti táblázat adatai szerint elmondható, hogy az önkormányzat 13 telephelyen - 6 körzeti óvoda és 7 tagóvoda- 82 óvodai csoportot működtet 2020 férőhellyel és nincs gyógypedagógiai csoport. A férőhely tekintetében a személyi feltételek megfelelőek, hiszen 2020 gyermekre jut 259 óvodapedagógus, 1 gyógypedagógus, 93 dajka és 58 fő technikai személyzet. Ez a törvényi előírásoknak teljes mértékben megfelel.

Az alábbi táblázatból kitűnik, hogy az önkormányzati fenntartású intézményekben az óvodai férőhelyek száma az óvodába beíratott gyermekek létszámához igazodott. Az elmúlt években mind az óvodai férőhelyek, mind pedig az óvodába beíratott gyermekek létszáma csökkenő tendenciát mutat. Az adatokból kitűnik, hogy a helyhiány miatt elutasított gyermekek száma a 2015-ös évben kiugróan magas volt (107 fő), de a 2017. évben ez a szám 76 fővel csökkent a KSH adatai szerint.

Óvodai nevelés adatai

év	3-6 éves korú gyermekek száma	óvodai gyermekcsoportok száma	óvodai férőhelyek száma	óvodai feladat-ellátási helyek száma	óvodába beírt gyermekek száma	óvodai gyógypedagógiai csoportok száma
2008	1957	83	2260	15	1809	1
2009	2126	87	2365	15	1868	1
2010	2177	87	2365	15	1898	1
2011	2243	88	2393	16	1971	1
2012	2164	89	2435	16	1914	1
2013	2237	91	2430	18	2114	1
2014	2197	93	2471	18	2017	1
2015	2130	93	2305	18	1986	1
2016	2080	94	2296	19	1962	1

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati, intézményi adatgyűjtés, PH Közjóléti Iroda

Az alábbi tábla mutatja, hogy a helyhiány miatt elutasított gyermekek közül a 2013-as évben összesen 4 gyermek (5,26%) volt hátrányos (HH), illetve halmozottan hátrányos helyzetű (HHH), míg ez az arány 2017-re lecsökkent 1 gyermekre (3,22 %-ra). A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek óvodai ellátása tehát biztosított, mely fejlesztési esélyeik növelését eredményezi. Az egyéb településről bejáró gyermekek létszáma összesen 124 fő. A beíratott gyermekek közül a hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetűek létszáma 0 fő, viszont nincsenek adataink arról, hogy az óvodába be nem íratott gyermekek közül mennyi a HH, illetve HHH gyermek, illetve arról, hogy az óvodás korúak közül hányan járnak kerületen kívüli óvodákba.

Óvodai nevelés adatai 2.

év	Helyhiány miatt elutasított gyermekek száma (fő)	Ebből hátrányos / halmozottan hátrányos helyzetű (fő)
2008	49	0
2009	56	0
2010	53	0
2011	46	0
2012	22	0
2013	76	4
2014	72	0
2015	107	1
2016	40	0
2017	31	1

Forrás: TelR, KSH Tstar, önkormányzati, intézményi adatgyűjtés, PH Közjóléti Iroda

Az Önkormányzat teljes mértékben hozzájárul a gyermekekkel kapcsolatos költségekhez, illetve a gyermekek gondozásával kapcsolatos feladatokhoz. A helyi gyermekvédelmi rendszer sajátossága, hogy minden gyermek számára gondoskodást nyújt, ugyanakkor fokozott védelemben részesíti az arra rászorulókat. A különböző ágazatok együttműködnek és egymást segítik. Az egyes szolgáltatások, ellátások szociális rászorultság alapján, más ellátások ún. alanyi jogon járnak a gyermekek részére.

Közsoktatás

Az alapfokú oktatás a Klebelsberg Központ által fenntartottan, az Önkormányzat tulajdonában lévő infrastruktúrával, a Veszprémi Tankerületben 11 általános iskolában, és 8 középokú intézményben zajlik. A Római Katolikus Érsekség tart fenn egy általános és egy középiskolát, továbbá a városban jelenleg 3 alapítványi iskola is működik. A veszprémi általános iskolákba a környező településekről bejárók aránya közel 15%. A középokú oktatás összesen két gimnáziumban történik, mellettük öt szakközépiskola is működik a városban. Az öt veszprémi szakiskolában pedig a diákok csak szakmát tanulnak, érettségi vizsgát nem tesznek. Összességében elmondható, hogy Veszprém középiskoláiban magas szintű, országosan is kiemelkedő oktatási eredményekkel büszkélkedhetnek. A Lovassy László Gimnázium az egyik legeredményesebb vidéki gimnázium. Két veszprémi intézményben zajlik felsőfokú oktatás, a Pannon Egyetemen, mely a térség meghatározó egyetemének számít; és az Érseki Hittudományi Főiskolán, együttesen közel 12 ezer hallgató folytat tanulmányokat.

Általános iskolában tanuló száma

tanév	Általános iskola 1-4 évfolyamon tanulók száma	Általános iskola 5-8 évfolyamon tanulók száma	általános iskolások száma	napközis tanulók száma	
	fő	fő	fő	fő	%
2010/2011	n.a	n.a	n.a	n.a	n.a
2011/2012	2351	2294	4645	2426	52,2%
2012/2013	2571	2227	4798	2686	56,0%
2013/2014	2647	2278	4925	2730	55,4%
2014/2015	2766	2281	5047	2917	57,8%
2015/2016	2772	2294	5066	2751	54,3%
2016/2017	2351	2362	4713	2794	59,3%

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Veszprémi Tankerületi Központ (VTK)

Általános iskolák adatai

tanév	általános iskolai osztályok száma			általános iskolai osztályok száma a gyógypedagógiai oktatásban			általános iskolai feladat- ellátási helyek száma
	1-4 évfolyamon	5-8 évfolyamon	összesen	1-4 évfolyamon	5-8 évfolyamon	összesen	db
2010/2011	n.a	n.a	n.a	n.a	n.a	n.a	n.a
2011/2012	n.a	n.a	n.a	n.a	n.a	n.a	13
2012/2013	n.a	n.a	n.a	n.a	n.a	n.a	13
2013/2014	93	82	175	6	8	14	12
2014/2015	95	81	176	6	7	13	12
2015/2016	97	81	178	5	7	12	12
2016/2017	95	86	181	5	8	13	12

Forrás: TeIR, KSH Tstar, VTK

Az általános iskolai osztályok száma az elmúlt négy évben nőtt, emellett a gyógypedagógiai osztályok száma közel azonos, bár a 2013/2014 tanévhez képest 1-el csökkent, a feladat-ellátási

helyek száma viszont nem változott. Megfigyelhető az is, hogy az általános iskola 1-4 évfolyamán tanulók száma magasabb volt a felső évfolyamon tanulók számához képest egészen a 2015/2016-os évig. Az alsó tagozatos diákok számát vizsgálva a tavalyi évben igen nagyarányú csökkenés tapasztalható az 5-8 évfolyam tanulói létszámához viszonyítva, mely az elmúlt évekre vetítve növekvő tendenciát mutat.

Általános iskolások adatai – el- és bejárás

2016-2017-es tanévre	fő
A településen élő általános iskoláskorú gyermekek összlétszáma	4713
Más településről bejáró általános iskolások létszáma	705
Más településre eljáró általános iskolások létszáma	n.a
Általános iskoláskorú gyermekek közül a HH gyerekek létszáma	235
Általános iskoláskorú gyermekek közül a HHH gyerekek létszáma	36

VTK, Egyházi + Alapítványi iskolák adatai

A 2016/2017. tanévben a településen élő 4713 általános iskoláskorú tanuló közül 235 tanuló (4,98%) hátrányos helyzetű, 36 tanuló (0,76%) pedig halmozottan hátrányos helyzetű.

A 8. évfolyamot eredményesen befejezettek a nappali oktatásban

tanév	8. évfolyamot eredményesen befejezettek száma / aránya a nappali rendszerű oktatásban	
	fő	%
2013/2014	506	99,38
2014/2015	481	98,64
2015/2016	450	97,49
2016/2017	554	94,58

Forrás: VTK, Egyházi + Alapítványi iskolák adatai

Az intézmények továbbtanulási mutatói kiegyenlítettek, habár a 2017-es évben már csökkent a 8. évfolyamot eredményesen befejezettek aránya.

Az országos kompetencia-méréseken a város iskolái évek óta, viszonylag kiegyensúlyozottan, az országos átlag körüli, illetve annál magasabb, értéket produkálják. A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek teljesítményére nem állnak rendelkezésre minden intézményben adatok, az intézményekben szükség van az eredmények monitorozására és kiértékelésére alkalmas rendszeresített eljárásrend életbe léptetésére, hogy a tapasztalatok visszacsatolása az oktatási folyamatba megtörténhessen.

4.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása

A gyerekek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek

A gyerekek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Nem működik a Gyvt. 94. § (3) bekezdés b) pont szerint gyermekek átmeneti otthona, miközben a célcsoporttal foglalkozó szakemberek jelzései alapján jelentős számú gyermek szorul rá.	A településen élő, összes gyermek esélyegyenlőtlenségének csökkentése, kiemelten a hátrányos vagy halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek szolgáltatásokhoz való hozzáféréseinek biztosítása a gyermekek átmeneti elhelyezésének megoldása révén.
A bántalmazás vagy egyéb okból menekülő és/vagy hajléktalanná váló gyermeket nevelő szülők elhelyezésének tárgyi körülményei nem megfelelőek a jelenlegi családok átmeneti otthonában. Fogytékossággal élő felnőttet/gyermeket nem tud fogadni az intézmény.	Színvonalas szolgáltatás nyújtása a családok átmeneti otthonában. Az ellátás hozzáférhetővé tétele minden célcsoport (fogytékossággal élők, akár gyermek, akár szülő) számára.
A sajátos nevelési igényű tanulók és a pszichés fejlődési zavarral küzdő gyermekek száma – az egyre kifinomultabb mérési módszerek miatt is – folyamatosan nő. A tanároknak, egészségügyi szakembereknek és mindazoknak, akik gyermekekkel foglalkoznak, egy része nem rendelkezik a hátrányos helyzetű (beleértve többek között az SNI-sek vagy fogytékossággal élők) tanulók megfelelő kezelésének képességével. A diákok egy része nem elég érzékeny a hátrányos helyzetű társaikkal kapcsolatban.	Érzékenyítési programok révén a hátrányos helyzetű, magukat kirekesztettnek érző gyerekek hatékony integrációja.
A nyári szünidő idején a szülők számára rendkívül megterhelő feladat a gyermekek elhelyezése. Piaci alapon számos szolgáltatás elérhető, azonban éppen a leginkább rászoruló gyerekek e szolgáltatásokból nem részesedhetnek. Az önkormányzat által támogatott napközis táborra nagyobb az igény, mint a rendelkezésre álló férőhely.	A szociálisan rászoruló (halmozottan hátrányos helyzetű, mélyszegénységben élő, családjukat elvesztő, stb.) gyermekek részére ingyenes tábor biztosítása, szociális és tanulási hátrányaik kompenzációja érdekében.
Nagy eltérés figyelhető meg a családok szociális háttere tekintetében, amit az iskola nem, vagy csak csekély mértékben képes kompenzálni, ahogy a kompetenciamérések eredményei is jelzik. Az eltérő szociális háttér feszültséget generálhat a köznevelési intézményekben.	A generációkon át mélyülő foglalkoztatási, megélhetési, iskolázottsági, közösségi, szociokulturális természetű hátrányokból adódó szociális feszültségek enyhítése.
A gyermekek szociális és egészségügyi ellátását, valamint nevelését biztosító infrastruktúra nem teljes körűen akadálymentes.	Gyermekek szociális és egészségügyi ellátását, valamint nevelését biztosító infrastruktúrához való egyenlő esélyű hozzáférés biztosítása.
A szociálisan hátrányos helyzetű gyermekek tanulási felzárkózását visszaveti az otthoni környezet. A tanulási hátrányok kompenzációját segítő, tanórán kívüli programok száma kevés, illetve a fejlesztéshez szükséges infrastruktúra nem korszerű, nem áll teljes körűen rendelkezésre.	A cél, hogy a hátrányos helyzetű gyermekeknek elérhetővé váljon olyan iskolán kívüli, de az iskolai felzárkózást motiváló kulturális környezet, ahol részesülhetnek hátránykompenzáló programokban.

5. A nők helyzete, esélyegyenlősége

5.1 A nők gazdasági szerepe és esélyegyenlősége

Veszprémben a nők, férfiakhoz viszonyított arány a megegyezik az országos átlaggal, és az elmúlt években nem változott.

Nők aránya az állandó népességhez viszonyítva

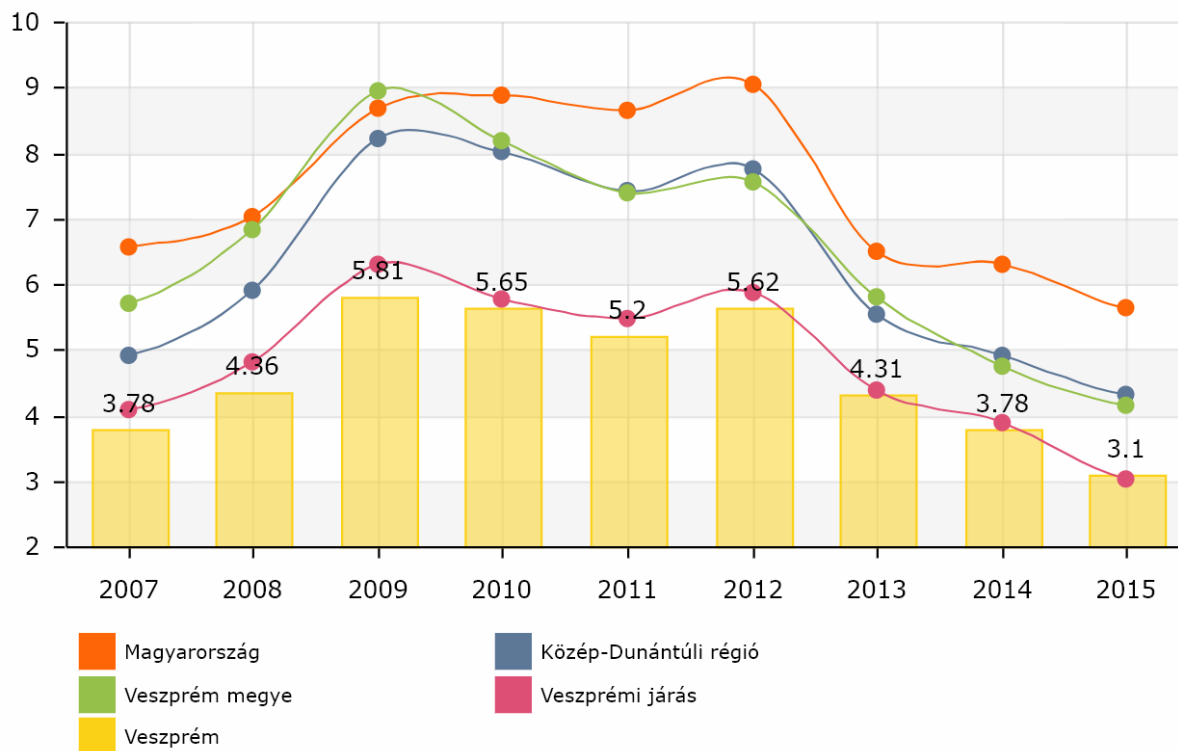
év	állandó népesség (fő)	állandó népesség nők (fő)	állandó népesség férfiak (fő)	nők lakossághoz viszonyított aránya (%)	nők férfiakhoz viszonyított száma (fő)
2011	57917	30496	27421	52,65%	3075
2012	57867	30476	27391	52,67%	3085
2013	57781	30447	27334	52,69%	3113
2014	57689	30415	27274	52,72%	3141
2015	57481	30275	27206	52,67%	3069
2016	56927	30000	26927	52,70%	3073

Forrás: KSH, TEIR

Női munkanélküliségi ráta (%)

Regisztrált munkanélküli nők száma száz 15-59 éves állandó női lakosra.

(c) 2018 Lechner Nonprofit Kft. Készült a TeIR-rel.

Forrás: Teir

A fenti táblából látható, hogy a regisztrált munkanélküli nők aránya jelentősen – közel felére csökkent 2012 és 2015 között Veszprémben. A város 3,1 %-os aránya, 1 százalékkal kedvezőbb a megyei átlagnál és 2,5 %-kal kedvezőbb az országosnál.

Az alábbi táblázat adatai azt mutatják, hogy a férfiak az elmúlt években többen voltak a regisztrált álláskeresők között, mint a nők, de ez a tendencia 2017-re megfordult. Az iskolai végzettség szerint vizsgálva a veszprémi álláskeresők nemek szerinti összetételét, szintén azt tapasztaljuk, hogy 2017-ben mind az alafokú, mind a középfokú, mind pedig a felsőfokú végzettségű regisztrált álláskeresők között egyre kevesebb a nők száma.

A munkanélküliek és a 180 napnál régebben munkanélküliek száma és aránya

év	nyilvántartott/regisztrált munkanélküli			180 napnál régebben regisztrált munkanélküli					
	fő			fő			%		
	nő	férfi	összesen	nő	férfi	összesen	Nő	férfi	összesen
2009	1019	1223	2242	395	470	865	38,8%	38,4%	38,6%
2010	1072	1219	2291	493	548	1041	46,0%	45,0%	45,4%
2011	992	1055	2047	449	479	928	45,3%	45,4%	45,3%
2012	978	1077	2055	429	467	896	43,9%	43,4%	43,6%
2013	992	1114	2106	538	620	1158	54,2%	55,7%	55,0%
2014	756	781	1537	470	485	955	62,2%	62,1%	62,1%
2015	647	645	1292	367	366	733	56,7%	56,7%	56,7%
2016	451	459	910	246	257	503	54,5%	56,0%	55,3%
2017	369	360	729	228	209	437	61,8%	58,1%	59,9%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A nyilvántartott munkanélküliek között kisebb kilengésekkel, de folyamatosan nő a tartósan, 180 napnál régebb óta regisztrált álláskeresők aránya. Ez különösen a női munkanélküliek között gyakori jelenség, úgy tűnik, hogy a nők könnyebben bennmaradnak a munkanélküli létbe, nehezebben tudnak újra elhelyezkedni, ha egyszer elvesztették a munkájukat.

Pályakezdő álláskeresők száma és a 18-29 éves népesség száma

év	18-29 évesek száma			Nyilvántartott pályakezdő álláskeresők száma					
	nő	férfi	összesen	nő		Férfi		összesen	
	fő	fő	fő	fő	%	fő	%	fő	%
2008	4777	4846	9623	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2009	4569	4681	9250	74	1,6%	79	1,7%	153	1,7%
2010	4387	4507	8894	87	2,0%	88	2,0%	175	2,0%
2011	4202	4395	8597	76	1,8%	78	1,8%	154	1,8%
2012	4075	4297	8372	101	2,5%	118	2,7%	219	2,6%
2013	4026	4225	8251	129	3,2%	152	3,6%	281	3,4%
2014	3947	4128	8075	81	2,1%	93	2,3%	174	2,2%
2015	3851	4020	7871	56	1,5%	61	1,5%	117	1,5%
2016	3691	3824	7515	26	0,7%	32	0,8%	58	0,8%
2017	n.a.	n.a.	n.a.	19	n.a.	16	n.a.	35	n.a.

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A fiatal pályakezdők között, ahogy már korábban is említettük, viszonylag alacsony a nyilvántartott munkanélküliek aránya, valószínűleg az oktatásban való részvétel miatt.

Valószínűsíthető, hogy a magasabb létszám az oka annak, hogy a nők munkanélküliségének adatait iskolai végzettség szerinti bontásban vizsgálva azt tapasztaljuk, hogy az elmúlt tíz év átlagában legnagyobb arányban a szakmunkásképzőt végzetek, és a gimnáziumi végzettséggel vagy érettséggel rendelkezők vannak. Kifejezetten magas még a 8 általános iskolai végzettséggel rendelkező munkanélküli nők aránya is.

Alacsony iskolai végzettségű nők elhelyezkedési lehetőségei

év	munkanélküli nők száma	8 általánosnál alacsonyabb végzettségű	8 általános	szakiskola/szakmunkás-képző	gimnázium	érettségi	főiskola	egyetem
2008	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2009	1020	21	224	280	164	226	76	29
2010	1072	25	216	276	182	239	91	43
2011	992	26	191	239	177	223	94	42
2012	978	18	185	251	172	199	97	46
2013	992	31	201	230	187	215	74	54
2014	756	18	146	195	136	162	57	42
2015	647	19	133	164	115	130	51	38
2016	451	7	75	117	78	97	42	34
2017	369	7	60	99	66	74	29	33

Forrás: TEIR és helyi adatgyűjtés

A vizsgált táblázat alapján elmondhatjuk, hogy a 8 általános iskolai osztállynál alacsonyabb végzettséggel rendelkező munkanélküli nőknek az összes munkanélküli nőhöz viszonyított aránya (2,36%) a legalacsonyabb a munkanélküli nők iskolai végzettség szerinti csoportosítását tartalmazó táblázatban. Azt feltételezzük, hogy ennek az alacsony arányszámnak oka nem abban keresendő, hogy a rendkívül alacsony iskolai végzettség nem eredményez a munkaerő-piacról való kiszorulást, hanem abban, hogy alapvetően viszonylag kevés olyan lakója van a városnak, aki még 8 általános iskolai végzettséggel sem rendelkezik.

Hasonlóan alacsony az arány a diplomások körében. Az ő esetükben – tekintettel a lakónépesség körében előforduló magasnak mondható számukra és arányukra – az alacsony iskolai végzettségűekkel ellentétben – feltételezhetjük, hogy az iskolai végzettség foka, és a munkanélküliségben való részesedés hányada ellentétben állnak egymással (azaz minél magasabb az iskolai végzettsége valakinek, annál kisebb a valószínűsége a munkanélkülivé válásának.) A munkanélküli nők 4,96%-a rendelkezik egyetemi, 8,39%-a főiskolai végzettséggel.

Nők részvétele foglalkoztatást segítő és képzési programokban

év	Foglalkoztatást segítő programok száma	Képzési programok száma	részvevők száma	részvevő nők száma
2008	n.a	n.a	n.a	n.a
2009	n.a	n.a	n.a	n.a
2010	n.a	n.a	n.a	n.a
2011	n.a	3	11	8
2012	n.a	30	134	48
2013	n.a	47	176	77

év	Foglalkoztatást segítő programok száma	Képzési programok száma	részvevők száma	részvevő nők száma
2014	n.a	48	201	100
2015	n.a	7	21	10
2016	n.a	16	41	29
2017	n.a	12	28	20

Helyi adatgyűjtés, TÁMOP 1.1.2 és GINOP 5.1.1 programokban résztvevők létszáma

2017-ben a képzési támogatásban résztvevők több mint fele nő. Veszprém városában két szociális szövetkezet működik – a maga módján, lehetőségeit és sajátos eszközrendszerét felhasználva-, mindkettő aktívan közreműködik a női esélyegyenlőség megteremtésében. A városban megvalósult HEFOP, TÁMOP 1.1.1 (2013. év végéig tartott), TÁMOP 1.1.2 (2015. október 31-ig tartott), és a TÁMOP 1.1.3. programok egyik célja volt – többek között –, hogy a nőket a munkaerő-piacra segítse, komplex, személyre szabott, a helyi munkaerő-piaci lehetőségekhez és igényekhez igazodó szolgáltatásokkal és támogatásokkal. A nők bevonása ezen programokba több mint 50%-os. Jelenleg a GINOP 5.1.1. és GINOP 5.2.1 kiemelt uniós projektek segítik a hátrányos helyzetű álláskeresőket, illetve a 25 év alattiak elhelyezését, vállalkozóvá válását, munkaerőpiacra történő (re)integrálását.

5.2 A munkaerő-piaci és családi feladatok összeegyeztetését segítő szolgáltatások (pl. bölcsődei, családi bölcsőde, óvodai férőhelyek, férőhelyhiány; közintézményekben rugalmas munkaidő, családbarát munkahelyi megoldások stb.)

A munka és a gyermekvállalás összehangolása érdekében a családok számára nagy segítséget jelent a településen működtetett bölcsődei ellátás. Ennek hiánya a szülőket különösen nehéz helyzetbe hozza. Nagyszülői, vagy egyéb segítség híján gyakran megoldhatatlan a munka, utazás és gyermekmegőrzés összeegyeztetése.

Ahogy korábban írtuk, a város bölcsődéiben azoknak a gyermeknek, akiknek napközbeni ellátásáról szülei, nevelői, gondozói munkavégzésük, munkaerő-piaci részvételt elősegítő programban, képzésben való részvételük, betegségük, vagy egyéb ok miatt nem tudnak gondoskodni, életkoruknak megfelelő nappali felügyeletét, gondozását, nevelését, foglalkoztatását és étkeztetését szervezik meg.

A városban nem megfelelő a bölcsődei ellátottság, bár a bölcsődéken kívül rendelkezésre áll számos családi bölcsőde is. Az intézmények nyitvatartási ideje átlagosan (06.30-17.45 óra) igazodni kíván a szülők munkaidejéhez. Minden bölcsőde maximális kihasználtsággal működik, ezért szükséges lenne a férőhely bővítés az ilyen típusú intézményekben.

A bölcsődei felvétel során előnyben részesülnek azok az állandó lakcímmel rendelkező rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermekek, akiknek

- szülője igazolja, hogy munkaviszonyban vagy munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyban áll;
- szülei munkaerő-piaci részvételt segítő programban, képzésben vesznek részt (igazolással);
- szülője, gondozója a szociális helyzete miatt az ellátásról nem tud gondoskodni;
- vagy szülője egyedülálló, vagy 3 vagy annál több gyermeket nevel és munkába kíván állni;
- védelembe vették.

A munkaerő-piaci és családi feladatok összeegyeztetését segítő szolgáltatások

év	3 év alatti gyermekek száma a településen	működő bölcsődék száma	bölcsődei férőhelyek száma		működő családi napközik/jelenleg családi bölcsődék száma	férőhelyek száma családi napközikben/jelenleg családi bölcsődékben	férőhelyek összesen
			önkormányzati	egyéb			
2008	1224	5	382	0	0	0	382
2009	1207	5	382	0	0	6	388
2010	1108	5	456	0	5	14	470
2011	1066	5	474	0	5	18	492
2012	1072	5	474	0	8	52	526
2013	1559	5	474	0	8	61	535
2014	1558	5	474	0	6	56	530
2015	1557	5	474	0	9	68	542
2016	1528	5	474	0	8	61	535
2017	1530	5	498	0	9	59	557

Forrás: TelR és helyi adatgyűjtés

Az Önkormányzat a gyermekek napközbeni ellátását biztosító bölcsődei ellátást a fenntartásában működő Veszprémi Bölcsődei és Egészségügyi Alapellátási Integrált Intézmény útján biztosította 2016. évben.

Az alábbi táblázat mutatja, hogy az intézmény a gyermekek napközbeni ellátását 5 önkormányzati fenntartású + 8 családi bölcsődében biztosítja a 2016-os adatok szerint összesen 557 engedélyezett férőhellyel (önkormányzati bölcsődei férőhely 2018. évben: 498). A bölcsődés kisgyermekek beszoktatása fokozatosan történik. A bölcsődei csoportban gondozott kisgyermekek engedélyezett számát a sajátos nevelési igényű, illetve korai fejlesztésre és gondozásra szoruló, valamint az egészséges kisgyermekek létszáma, kora, továbbá a bölcsődei csoportszoba hasznos alapterülete határozza meg. A bölcsődék iránti igény 2017. év folyamán is jelentős volt, és ennek következtében a családi bölcsődék száma 1-el nőtt, valamint a bölcsődei férőhelyek száma is megemelkedett. A felvételi ok leggyakrabban a szülők munkavégzése volt. Az év során kérelem elutasítására nem került sor, minden kisgyermek felvételre került az intézménybe.

5.3 Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe

A városban a gyermekek egészségügyi, pszichés és mentális gondozása komplex feladat, amelyben jelentős szerepet tölt be a védőnői szolgálat, ezen túl kiemelt funkciójuk van az iskolás korban előforduló magatartási, és/vagy tanulási zavarok kezelésében is a szolgálatnak. A városban élő családok gyermekeinek védelme a család- és gyermekjóléti központ feladata (ld. gyermekvédelem).

A városban működő védőnői szolgálat célja - az alapellátás részeként - a családok egészségének megőrzése, egészségromlásuk megelőzése érdekében végzett egészségnevelés. A védőnő a gondozási tevékenységet azon családok körében végzi, ahol várandós és gyermekágyas anya, illetve 0-7 éves korú gyermek él. A nővédelem területén a védőnő tanácsot ad a családtervezéssel kapcsolatban, segíti a nők anyaságra való felkészülését.

A gyermekágyas, szoptató anyákat a szülészeti intézetből történő távozást követően 24 órán belül meglátogatja, segítséget nyújt és tanácsot ad a szülést követő egészségi állapotra vonatkozóan a

szoptatással, a gyermekgondozással, valamint a családtervezéssel összefüggő kérdésekben. A 0-7 éves korú gyermekek esetében családlátogatás és tanácsadás során segíti a harmonikus szülő-gyermek kapcsolat kialakulását, az egészséges életmód és az egészséges táplálkozás gyakorlásához szükséges ismeretek elsajátítását, a gyermeknevelést, a szocializációt.

Az iskolai védőnők fontos feladata 6-16 éves korban, a gyermek fejlődését veszélyeztető tényezők időben történő észlelése. A szűrővizsgálatok végzésével, szükség szerinti intézkedéssel, a védőnő mindent megtesz a gyermek zavartalan fejlődésének biztosítása érdekében.

Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe

év	védőnők száma	0-3 év közötti gyermekek száma	átlagos gyermekszám védőnőnként
2008	n.a	1224	n.a
2009	n.a	1207	n.a
2010	n.a	1108	n.a
2011	35	1066	30
2012	34	1072	32
2013	34	1559	46
2014	34	1558	46
2015	33	1557	47
2016	30	1528	51
2017	29	1530	53

Forrás: TeIR és helyi adatgyűjtés

A fenti táblázat, a 0-3 éves korú kisgyermekek ellátásával kapcsolatos számadatokra koncentrál, azaz csak a területi védőnők adatait tartalmazza a 0-3 éves korosztály ellátását illetően, az iskolavédőnői körzetek és az iskolavédőnői körzetben ellátottak számát nem. (A területi védőnői szolgálat a 49/2004. (V.21.) ESzCsM rendeletnek megfelelően a várandósokat és 0-7 éves korosztályt látja el, így az alábbi adatok nem adnak teljes képet a védőnők által gondozott gyermekek számáról.

Az adatok alapján látható tehát, hogy Veszprém város területén területi védőnői feladatot 2017. évben összesen 29 fő látott el. Átlagban az 1530 fős gyermeklétszámból (0-3 éves korosztály) 53 gyermek gondozása jutott egy védőnőre.

Krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások (családok átmeneti otthona)

A Családok Átmeneti Otthona (a továbbiakban: CSÁO) 8 család, összesen 30 fő számára biztosít, gyermekek átmeneti gondozásán alapuló elhelyezést. Az ellátott családok a beköltözést követően készített gondozási tervhez igazodva legfeljebb 12 hónapig lakhatnak az intézményben, amely a tervnek megfelelő irányú, de több időt igénylő közös munka estén még 6 hónappal meghosszabbítható.

A CSÁO jellemzően a város legelesettebb családjait karolja fel. Ugyanakkor konkrét esetekben a családgondozók kapcsolatot tartanak a családdal gyermekekkel kapcsolatban álló intézményekkel, hivatalokkal, egészségügyi és szociális szolgáltatókkal.

A CSÁO-ban hivatali időben családgondozók a szociális munka módszereivel dolgoznak a bent lakó családok problémáinak megoldásán, hosszabb távon sikeres kiköltözésén. Emellett a

gyermekfelügyelők/gondozók 24 órás felügyeletet látnak el, mindennapi tevékenységeikben szükség szerint (és a közösen megfogalmazott célokkal összhangban) segítik a családokat.

Az átmeneti gondozás során a CSÁO a szülővel közösen biztosítja a gyermek teljes körű ellátást. A házirend és a családokkal kötött egyéni megállapodás tartalmazza, hogy az átmeneti gondozás során mely időszakokban mely ellátásokat nyújtja a szülő és melyeket a CSÁO.

A CSÁO-ban töltött idő alatt az intézménynek abban is segítenie kell a családokat, hogy a bekerülési okok megszűnjenek, és a kiköltözés sikerrel járjon. Ezt a feladatát az intézmény minden esetben maradéktalanul teljesítette.

5.4 A nőket érő erőszak, családon belüli erőszak (anyaotthon)

A nőket érő erőszak, és a családon belüli erőszak kérdésköre igen nehezen megfogható.

Az ENSZ meghatározása szerint: "A nők elleni erőszak bármely olyan, a nőket nemük miatt érő erőszakos tett, mely testi, szexuális vagy lelki sérülést okoz vagy okozhat nőknek, beleértve az effajta tettekkel való fenyegetést, valamint a kényszerítést és a szabadságtól való önkényes megfosztást, történjen az a közéletben vagy a magánszférában."

A családon belüli erőszakról nincs önálló tényállás, a párkapcsolati erőszakra jelenleg a Büntető Törvénykönyv különböző tényállásai vonatkoznak, ld. testi sértés, zaklatás, távoltartás. A családon belüli erőszak esetén alkalmazható legfontosabb rendelkezéseket a távoltartásról szóló 2009. évi LXXII. tv. és a Büntető Törvénykönyv tartalmazza. Azt gondoljuk, hogy a majdani súlyos testi sértés sok esetben ott kezdődik, amikor pl. egy férfi a párját elkezdi izolálni a környezetétől – kezdi leszoktatni a barátnőkről. Nem tűnik súlyosnak, de a folyamat vége általában az lesz, ha időben nem avatkozunk be. A korlátozás tehát ugyanúgy a bántalmazás egyik formája, mint a fent felsorolt esetek.

A nők elleni erőszak különböző formáira, vagy ugyanezeknek nem a párkapcsolaton belül megnyilvánuló formáira (pl. szexuális jellegű visszaélések) is a Büntető Törvénykönyv releváns paragrafusai vonatkoznak.

A nőket érő erőszakos cselekmények miatti rendőri riasztások száma, valamint a bántalmazás miatt tett rendőrségi feljelentések száma alulmarad a tényleges esetek számától.

A nőket érő erőszak, családon belüli erőszak

év	rendőrök riasztása családi viszályhoz	tényleges feljelentések száma	bírósági ítélet
2008	43	86	n.a
2009	61	86	n.a
2010	69	94	n.a
2011	79	67	n.a
2012	82	84	n.a
2013	30	62	n.a
2014	45	87	n.a
2015	67	109	n.a
2016	41	74	n.a
2017	29	50	n.a

Forrás: TeIR és helyi adatgyűjtés, Rendőrség

A fenti táblázat a rendőrség adatait felhasználva mutatja be, hogy az elmúlt 10 év során hány esetben riasztották a rendőröket családi viszályokhoz, illetőleg hány esetben született feljelentés hasonló okok miatt. A bírósági ítéletek számáról nincs adatunk. A Veszprémi Járásbíróság elnökének tájékoztatása alapján elmondhatjuk, hogy a bírósági nyilvántartás rendszeréből az adatgyűjtés során bekért adatok (tudniillik: a nőket érő családon belüli erőszakos események kapcsán hány esetben született bírósági ítélet) nem gyűjthetők ki. A bíróságra érkező ügyekben nem vezetnek nyilvántartást arról, hogy a Veszprémi Járásbíróság illetékességi területén belül Veszprém városában hány erőszakos bűncselekményt követnek el nők sérelmére.

A városban a bántalmazott nők a rendőrségen kívül a Veszprémi Családsegítő és Gyermejkölési Integrált Intézményhez, valamint a Veszprém Megyei Kormányhivatal Veszprémi Járási Hivatal Hatósági Főosztály Gyámügyi és Igazságügyi Osztályához fordulhatnak segítségért.

Krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások

év	Önkormányzati családok átmeneti otthona a településen	Önkormányzati családok átmeneti otthona a település 50 km-es körzetében	Nem önkormányzati (egyházi, alapítványi) családok átmeneti otthona a településen	Nem önkormányzati (egyházi, alapítványi) családok átmeneti otthona a település 50 km-es körzetében
2008	40	0	0	2/55 fh
2009	40	0	0	3/79 fh
2010	30	0	0	5/159fh
2011	30	0	0	5/159 fh
2012	30	0	0	5/179 fh
2013	30	0	0	5/179 fh
2014	1/30 fh	0	0	5/179 fh
2015	1/30 fh	0	0	5/179 fh
2016	1/30 fh	0	0	5/195 fh
2017	1/30 fh	0	0	5/195 fh

Forrás: Helyi adatgyűjtés, CSSK, Kormányhivatal Gyámhivatala

A krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások közül Veszprém városában az egyik legjelentősebb a CSÁO által nyújtott ellátás.

A fenti táblázat adatai azt mutatják meg, hogy hogyan alakult a férőhelyek száma a városban, illetve annak 50 kilométeres vonzaskörzetében a különböző fenntartású CSÁO-kban az elmúlt években. A városban csak önkormányzati fenntartású CSÁO működik. Az önkormányzati fenntartású 30 fő befogadására alkalmas, míg a település 50 kilométeres körzetében az egyházi és alapítványi fenntartású CSÁO-k közel 200 férőhelyesek, amelyeknél az utóbbi 10 évben jelentős volt a férőhelybővülés.

5.6 A nők szerepe a helyi közéletben

Az alábbi táblázat alapján jól érzékelhető, hogy a város közéletében a nők egyre jobban képviseltetik magukat, ugyanis a képviselőtestületben a 2008-as adatokhoz képest 4 fővel nőtt a nők létszáma, ugyanakkor még mindig közel fele annyi nő tölt be képviselőtestületi, vagy közgyűlési tisztséget, mint amennyi férfi. Az önkormányzati intézmények, iskolák, művelődési és kulturális központok vezetői javarészt nők. A Veszprémi Törvényszék jelenlegi (2018) elnöke és

elnökhelyettese nő, továbbá fontos megjegyezni, hogy a Járási Ügyészség vezetője és mindkét helyettese is nő. Ugyanakkor sajnálatos, hogy a városi rendőrség vezetői között nincs nő, illetve, nagyon gyakori, hogy a nők/lányok az őket ért bántalmazásokkal kapcsolatosan férfi rendőröknek kell, hogy elmondják, feljelentést tegyenek az őket ért sérelmek ügyében. A női áldozat sok esetben nem bír, nem képes bizalommal fordulni ilyen helyzetekben férfi rendőrök felé.

A nők szerepe a helyi közéletben

év	Képviselőtestület tagja		Városi bíróság és ítéltáblák vezetői		Községi ülések tagjai	
	Férfi	Nő	Férfi	Nő	Férfi	Nő
2008	24	2	1	0	24	2
2009	24	2	1	0	24	2
2010	24	2	1	0	24	2
2011	13	5	1	0	13	5
2012	13	5	1	0	13	5
2013	12	5	1	0	12	5
2014	11	6	1	0	11	6
2015	11	6	1	0	11	6
2016	11	6	1	0	11	6
2017	11	6	1	0	11	6

Polgármesteri Hivatal

A Veszprémi Járásbíróságon a vizsgált időszakban (2008-2017) férfi elnök volt. Vezetői tisztség még a járásbíróságokon a csoportvezető, jelenleg a Veszprémi Járásbíróságon 2 csoportvezető van. 2013-ban 1 női csoportvezető volt, míg 2014-2017-ig terjedő időszakban 2 női csoportvezető volt. Férfi csoportvezető nem volt. 2013. előtt csoportvezetői tisztség nem volt a Veszprémi Járásbíróságon. A Veszprémi Járásbíróságon 2008-2017 női elnökhelyettes volt.

A Veszprémi Törvényszéken a vizsgált időszakban 2008-2012-ig férfi elnök volt; 2012-2017-ig női elnöke volt a Veszprémi Törvényszéknek. A törvényszékeken vezetői tisztség még a kollégiumvezető. Két kollégiumvezető van. 2008-2014-ig 2 férfi kollégiumvezető volt, 2015-2017-ig 1 női és 1 férfi kollégiumvezető volt. A Veszprémi Törvényszéken 2008-2012-ig férfi elnökhelyettes volt; 2012-2017-ig női elnökhelyettese volt a Veszprémi Törvényszéknek.

5.7 A nőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és felszámolásukra irányuló kezdeményezések

Veszprém városában a nők hasonló hátrányokkal szembesülnek, mint az ország bármely más településén. Sőt, talán éppen abból fakadóan, hogy Veszprém megyei jogú város, infrastruktúra és szolgáltatások tekintetében elmondható, hogy a veszprémi nők előnyben részesülnek más, kisebb településeken élő nőtársaikkal szemben.

A helyzetelemzés készítése során feltérképezésre kerültek olyan programok, melyek kifejezetten a nők munkaerő-piaci esélyegyenlőségének megvalósulását szolgálják. Ezek közé tartoznak a HEFOP, TÁMOP 1.1.1, TÁMOP 1.1.2, és a TÁMOP 1.1.3. programok, melyeknek egyik célja – többek között –, hogy a nőket a munkaerő-piacra segítse, komplex, személyre szabott, a helyi munkaerő-piaci lehetőségekhez és igényekhez igazodó szolgáltatásokkal és támogatásokkal. A nők bevonása ezen programokba, több mint 50%-os.

Ezen kívül már 1995. óta működik a Veszprémi Nők Kerekasztala Egyesület (VENŐKE), amely célja a nők és férfiak esélyegyenlőségének elősegítése, a női értékek megőrzése és felmutatása, hogy a nők társadalmi elfogadása növekedjen.

Könyvekkel, kiadványokkal, előadásokkal, konferenciák szervezésével, és a közösségi médián keresztül az egyesület hozzájárul, hogy a veszprémi lakosok minél nagyobb részében tudatosodjon a nemek közötti hátrányos megkülönböztetés tilalma.

AVENŐKE tervei között szerepel, hogy a közéleti szerepvállalás elősegítésére a „Hiányzol, Éva” című könyvükkel felkeresnek néhány középiskolát, bemutatva, mennyire fontos lenne a nők részvétele a közéletben.

A nőkkel szembeni erőszak csökkentése érdekében évente, február 14-én megszervezik, az un. V-day-t, ahol a település lakosai csatlakozhatnak egy közös tánchoz, e tánccal tiltakozva a nőket érő erőszak minden formája ellen, továbbá a rendőrséggel együttműködve aktívan vesznek részt a családon belüli erőszakra szóló fórumokon is.

5.8 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A nők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
<p>A kisgyermekes anyák az új élethelyzetükben könnyebben tudnának újra munkába állni, amennyiben rugalmasabbak lennének a foglalkoztatási körülmények. Ugyanakkor, még a munkaerőhiány ellenére sem elég elterjedtek a rugalmas munkavégzési formák a munkáltatók körében. A kisgyermekes anyák foglalkoztatási problémái:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) családbarát munkahelyek hiánya; 2) rugalmas munkaidő hiánya; 3) alternatív munkaerőpiaci eszközök (távmunka, részmunka) hiánya; 4) egyedülálló anyák munkahelyi megbecsültségének hiánya. <p>Nincs elég bölcsődei és óvodai férőhely, ami hozzájárulna a kisgyermekes anyák munkába való visszatérésének megkönnyítéséhez.</p>	Nők foglalkoztatási arányának növelése.
<p>Az otthoni gyermeknevelésből a munkába visszatérni szándékozó nők sok esetben szakmai kompetenciái, tudása, képzettsége a munkából kiesett, akár több éves időszak miatt aktualizálásra és fejlesztésre szorul. Az ismereteik frissítése nélkül, a nőkkel szembeni munkaerő-piaci diszkrimináció egyéb tényezői miatt (a munkaerőhiány ellenére) még kisebb eséllyel tudnak újra dolgozni.</p>	A foglalkoztatott és az az önfoglalkoztatóvá váló nők számának növelése.
<p>Nem csökken a testileg, illetve lelkileg bántalmazott nők és gyermekek száma. A jelzőrendszer nem mindig képes megfelelő módon, és megfelelő</p>	<p>A nőket és gyermekeket érintő bántalmazás visszaszorítása.</p> <p>A nők és a gyermekeke bántalmazása esetén a</p>

<p>időben reagálni az esetekre. Az áldozatok nem mindig vannak tisztában a saját jogaikkal, valamint sok esetben nem tudják, hová forduljanak. Mindebből következően akadályoztatva vannak jogaik érvényesítésében.</p>	<p>minél gyorsabb és hatékonyabb, szakszerű beavatkozás feltételeinek megteremtése. A nők, gyermekek, fiatalok jogtudatosságának fejlesztése.</p>
---	---

6. Az idősök helyzete, esélyegyenlősége

6.1 Az időskorú népesség főbb jellemzői (száma, aránya, jövedelmi helyzete, demográfiai trendek)

Köztudott, hogy Magyarországon a kedvezőtlen férfi mortalitás miatt egyértelmű nőtöbbség van idősebb korban, különösen a városokban. Ez a feminizálódási tendencia Veszprémben is megfigyelhető. A fiatal korcsoportokban még meglévő kismértékű férfیتöbbség később, már a 41-55 év közötti korcsoportnál megszűnik, s az idősebb korcsoportokban erőteljesen megnő a nők aránya, már 2013-ban a 60 év felettieknél a férfi - nő arány 39,4 és 60,6 %, ami az átlagtól való erős tíz-tíz százalékos eltérés a nők javára. Lényegében ez a helyzet ma is, 2017-ben a 60 feletti lakónépesség 60,6 százaléka nő, a 70 felettiek kétharmada nő és egyharmada férfi. Ami a későbbi tendenciákat illeti, a demográfusok által készített prognózisok szerint az elöregedés 2020 után válik aggasztóvá. Jelenleg Veszprém fiatalabb korstruktúrájú, mint Veszprém megye városai, vagy az ország megyei jogú városai.

Állandó népesség - 2016-os adat

2016-os adat	fő			%	
	nők	férfiak	összesen	nők	férfiak
nő	30000	26927	56927	53%	47%
0-2 évesek			1519		
0-14 éves	3844	4085	7929	48%	52%
15-17 éves	618	693	1311	47%	53%
18-59 éves	14431	16142	30573	47%	53%
60-64 éves	2469	1907	4376	56%	44%
65 év feletti	6706	4100	10806	62%	38%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

A születéskor várható élettartam Magyarországon az utóbbi években javult, 2008-ban a férfiaké 69,8, a nőké 77,8 év volt, ami 5-6 évvel alacsonyabb, mint az Európai Unió nyugati államaiban. „Magyarországon a 65 éven felüliek várhatóan hátralevő életükben csupán 30-40 százalékban számíthatnak korlátozásmentes évekre, 20-30 százalékuknak az évei lesznek tartós, krónikus betegségtől mentesek, s mindössze 6-7 százalék számíthat jó, vagy nagyon jó állapotban eltöltött évekre.”²⁷ A szépkorúak (70 év felettiek) aránya Veszprém lakónépességében valamivel magasabb 10 százaléknál, enyhén emelkedő tendenciájú (11,5 %). Az utóbbi évtizedekben felerősödött a veszprémi népesség elöregedése. A népesség struktúráján belül csökkent a fiatal korcsoportok aránya, s nőtt az időseké.

Veszprém városának Önkormányzata felismerte annak fontosságát, hogy hosszú távon olyan társadalmi és gazdasági környezet kialakítására kell törekedjen, amelyben az idősödő és az idős emberek minél tovább meg tudják őrizni aktivitásukat. Fontos, hogy teret nyerjen egy újfajta szemléletmód, mellyel növelhető az időskor presztízse, és az idősek iránti szolidaritás.

Ma Magyarországon – egyelőre – az idősek inkább diszkrimináció áldozatai, s nem értékes, integrált, értékteremtő részei társadalmunknak. Országos, és helyi szinten is megoldandó

²⁷ Időügyi Nemzeti Stratégia, 2009. 21.o.

feladattal állunk szemben. E feladat időszerűségének és fontosságának súlyát felismerve Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata 2012-ben megalkotta a város idősügyi koncepcióját, valamint meghatározta ezzel kapcsolatos rövid és hosszú távú (2012-től 2034-ig terjedő időszakra vonatkozó) stratégiáját is. Kiemelten fontos a város vezetősége számára, hogy a településen élő idős emberek megőrizhessék emberi méltóságukat, önállóságukat és autonómiájukat.

Nyugdíjban, nyugdíjszerű ellátásban részesülők száma nemek szerint

év	Állandó lakosok száma (fő)	nyugdíjban, nyugdíjszerű ellátásban részesülő férfiak száma (fő)	nyugdíjban, nyugdíjszerű ellátásban részesülő nők száma (fő)	nyugdíjban, nyugdíjszerű ellátásban részesülők száma (fő)	állandó lakossághoz viszonyított arány (%)
2008	58582	6649	9754	16403	28,00%
2009	58458	6543	9614	16157	27,64%
2010	58108	6535	9436	15971	27,49%
2011	57917	6560	9765	16325	28,19%
2012	57867	6451	9774	16225	28,04%
2013	57781	6314	9834	16148	27,95%
2014	57689	6146	9787	15933	27,62%
2015	57481	6000	9768	15768	27,43%
2016	56927	5989	9819	15808	27,77%
2017	55830	5849	9744	15593	27,93%

Forrás: TeIR, KSH Tstar, NYUFI

A fenti táblázatból kiolvasható, hogy Veszprémben a nyugdíjban, nyugdíjszerű ellátásban részesülők száma 2008-2017 közötti időszakot vizsgálva csökkenő tendenciát mutat. A kormány által 2006-ban elfogadott nyugdíjváltozások 2008-ban léptek életbe. Az előrehozott nyugdíjba vonulás, valamint a nyugdíj melletti munkavállalás szigorodó feltételei okozta kedvezőtlen hatások figyelhetők meg a 2009-es évtől kezdődően. A 2008-as szinthez képest (16.403 fő) 2010-re kb. 400-zal csökkent a nyugdíjasok, nyugdíjszerű ellátásban részesülők száma (15.971 fő), majd 2011-től újra intenzív emelkedés tapasztalható (16.325) egészen 2013-ig, majd 2014-től újra csökkenés tapasztalható. A nyugdíjban és nyugdíjszerű ellátásban részesülők számának csökkenő tendenciáját elsősorban a nyugdíjkorhatár fokozatos emelése okozza, ami a nőknél azért nem releváns, mert 2011. évtől kezdődően életkortól függetlenül, 40 év jogosultsági idő alapján igényelhetik az öregségi nyugdíjat. Ez a lehetőség a férfiak számára nem biztosított.

6.2 Idősek munkaerő-piaci helyzete

A város munkaerő-piaci helyzete alapvetően kedvező. Magas arányú a kvalifikált munkaerő, (különösen a diplomásoké), az országos átlagot jóval meghaladja a tudományos fokozattal rendelkezők és az idegen nyelvet beszélők számaránya. Érdekes sajátosság, hogy a megyei átlaghoz képest viszonylag alacsony Veszprémben a munkanélküliségi ráta, öt százalék körüli. A munkanélküliségi ráta, amely a munkanélküliség mértékének egyik jelzőszáma, a munkanélküliek aránya az aktív korú népességhez viszonyítva.

A regisztrált álláskereső életkorcsoportjainak „belső” megoszlása a két szélső értéktől eltekintve, viszonylag kiegyenlített. A legnagyobb csoport a 60-62 éveseké (120 személy=16 %), a legkisebb a 19 éven aluliaké (1,2 %). Pozitív változás, hogy a fiatalok, a pályakezdők körébe kevesen

tartoznak. Az idős, nyugdíj közeli álláskeresők helyzete nyugtalanító, segítségük fontos feladat. A többi csoport viszonylag arányosan oszlik meg 56 és 91 fővel.

Veszprémi álláskeresők megoszlása életkor szerint (2016)

19 év és alatta	20-24 év	25-29 év	30-34 év	35-39 év	40-44 év	45-49 év	50-54 év	55-59 év	60-62 év	62 év felett	Összes
9	56	83	59	81	92	80	76	91	120	3	750

Forrás: KSH

Hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

Országosnak mondott tendencia, hogy a foglalkoztatók hajlamosak fiatalabb, nagyobb teherbírású és kevésbé költséges munkaerőt alkalmazni. E tendencia természeténél fogva nem kedvez az idős(ödő) – különösen a nyugdíj előtt álló – korosztály számára. Sajnálatos tény, hogy a Veszprém Megyei Kormányhivataltól kapott adatok alapján ez a tendencia Veszprém városára is jellemző.

Hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás terén

év	Regisztrált álláskeresők száma	55 év feletti regisztrált álláskeresők száma		Tartós munkanélküliek száma	55 év feletti tartós munkanélküliek száma	
	fő	fő	%	fő	fő	%
2008	1583	n.a.	n.a	297	n.a.	n.a
2009	2242	154	7%	368	48	13%
2010	2291	170	7%	541	62	11%
2011	2046	184	9%	514	71	14%
2012	2055	223	11%	501	73	15%
2013	2106	269	13%	581	126	22%
2014	1537	248	16%	374	123	33%
2015	1292	279	22%	330	134	41%
2016	910	237	26%	288	142	49%
2017	729	208	29%	208	115	55%

Forrás: Helyi adatgyűjtés, TeIR, MÜK

A fenti táblázat mutatja, hogy a városban élő regisztrált álláskeresők között az 55 év feletti aránya évről-évre növekszik. 2009-ben és 2010-ben 7%-nyi volt az 55 évesnél idősebb személyek száma a regisztrált álláskeresők csoportjában, 2011-ben pedig már 2%-os emelkedés tapasztalható, majd 2012-ben már 11%-ra nőtt. Szomorú tény, hogy az arányszám 2015-re megkétszereződött, és azóta is folyamatos emelkedést mutat. Hasonló tendenciát láthatunk a tartós munkanélküliek csoportjának vizsgálatánál is, azzal az eltéréssel, hogy a tartós munkanélküliek körében még – éves szinten átlagosan 4 százalékpontnyival – magasabb az 55 év feletti aránya. 2009-ben a tartós munkanélkülieknek 13%-a, 2010-ben 11%-a, 2011-ben 14%-a, 2012-ben pedig már 15%-a tartozott az 55 év feletti csoportjába. Gyakorlatilag minden hetedik tartós munkanélküli az 55 év feletti korosztályhoz tartozik. Ez a jelenség arra hívja fel a figyelmünket, hogy az idősebb korosztály sokkal inkább kiszolgáltatott a munkaerő-piaci diszkriminációnak – tehát az 55 év feletti nehezebben helyezkednek el, és a munkahelyi leépítéseknek is könnyebben eshetnek áldozatául.

Tevékeny időskor

Az életminőség alakulására jelentős hatást gyakorolhat az élethosszig tartó tanulás jelentőségének elfogadása. Sajnos országszerte kevés az olyan képzés, ami kifejezetten az idősödő nemzedékeket célozza meg, elősegítve, hogy ők is képezhessék magukat, akár 50 éves koruk felett. Annak ellenére is kevés a képzés ezen a téren, hogy a tanulásnak ez a formája nem feltétlenül iskolarendszerű képzésben átadható tudást kell közvetítsen. Sőt e képzéseknek már elsősorban nem az a célja, hogy a munkaerő-piaci reintegrációt segítő ismereteket közöljenek, mint inkább az, hogy személyes hiányokat pótoljanak, kerekké, beteljesedettté téve az időskort. A nyugati társadalmakban megfigyelhető jelenség, hogy az idősök (különösen a nyugdíjazásukat követően) saját maguk örömeire állnak neki újra tanulni, fejlesztik készségeiket, képességeiket. Gyakran utaznak, az utazáshoz előzetesen ismereteket gyűjtenek, vagy éppen rajzolni, festeni, zenélni, fotózni tanulnak.

A nyugdíjasok foglalkoztatásának egyik lehetősége az önkéntes tevékenység végzésébe való bekapcsolódás lehetne. Az idősebb korosztály egyrészt nagy szakmai tapasztalatokkal rendelkezik, másrészt sokan keresik az aktív elfoglaltság és szabadidő-eltöltés lehetőségeit, így az önkéntességben fontos szerepet játszhatnak.

A nyugdíjasok foglalkoztatásának új lehetősége a nyugdíjas szervezetekben való munkavégzés. 2017. július 1-jétől hatályba lépett az egyes törvényeknek a közérdekű nyugdíjas szervezetek létrehozásával összefüggő módosításáról szóló 2017. évi LXXXIX. törvény, mely a szervezetekről szóló 2006. évi X. törvény módosításával lehetőséget nyújt úgynevezett közérdekű nyugdíjas szervezet létrehozására. E rendelkezések szerint a közérdekű nyugdíjas szervezet célja, hogy a még aktív időskorú tagjai számára foglalkoztatást, munkalehetőséget biztosítson nyugellátásuk folyósítása mellett. A nyugdíjas szervezet működésének célja továbbá, hogy a következő generációk számára a tagoknál felhalmozódott tudás, szakmai és élettapasztalat átadásra kerüljön.

Továbbra is 42 nyugdíjas klub működik a városban, közel 1900 taggal. A klubok részben városrészekhez, részben foglalkozásokhoz kötődnek. A klubokat összefogja, koordinálja és érdekeiket képviseli a Veszprém Városi Nyugdíjasok Érdekvédelmi, Érdekképviselői Egyesülete (továbbiakban Egyesület), amely az Önkormányzattal és a Szenior Tanácsadókkal dolgozik együtt. Ebből az összefogásból számos népszerű program, kezdeményezés született, amelyek változatlanul jól működnek, pl. Év „Szuper Nagyija” és az Év Nagypapája” díj, „Mesél a múlt” pályázat, angol és számítástechnikai tanfolyam (utóbbin 300 résztvevő volt), „Meseparádé”, bűnmegelőzési tájékoztatók. További új programok is születtek, pl. nagyon népszerű a szeniortánc, dalkör, jóga foglalkozások. Az Egyesület támogatásával számos megyei és országos rendezvényen is képviseltetik magukat a veszprémi idősök. Több éves következetes fejlesztésnek köszönhetően új szolgáltatás, hogy az Egyesület kölcsönözni tud a kluboknak különböző technikai eszközöket, pl. laptop, projektor, vetítő vászon, hangosító berendezés, vágógép, fóliázó gép.

Az idősök egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférése

A szociálisan rászorultak részére a személyes gondoskodást az állam, valamint az önkormányzatok biztosítják. A Szt. értelmében a személyes gondoskodás magában foglalja a szociális alapszolgáltatásokat és a szakosított ellátásokat. A rászoruló időskorú személyek szociális biztonságának megteremtését elsősorban az Önkormányzat szociális ellátórendszere: a pénzügyi és

természetbeni ellátások rendszere, valamint a személyes gondoskodást nyújtó szolgáltatások intézményrendszere biztosítja.

64 évnél idősebb népesség nappali ellátásban, valamint időskorúak járadékában részesülő időskorúak száma

év	64 év feletti lakosság száma	nappali ellátásban részesülő időskorúak száma		időskorúak járadékában részesülők száma
	fő	fő	%	
2008	8470	213	3%	11
2009	8792	216	2%	9
2010	9020	210	2%	8
2011	9208	171	2%	11
2012	9522	166	2%	13
2013	9886	158	2%	13
2014	10186	188	2%	15
2015	10506	175	2%	17
2016	10806	206	2%	16

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A fenti táblázat számaiból azt láthatjuk, hogy a szociális alapszolgáltatást nyújtó nappali ellátásban részesülő időskorúak aránya 2009-2017 közötti időszakban 2%-os arányt mutat, ez az arány 2008 évhez képest 1 %-os csökkenést jelent. Viszont a pénzügyi ellátás területén az időskorúak járadékában részesülők számát tekintve 2008 év óta folyamatosan növekedést mutat.

Az Szt. értelmében a szociális rászorultságtól függő pénzügyi ellátások egyik csoportját képezi az időskorúak járadéka, melyre az a személy jogosult, aki

- a reá irányadó nyugdíjkorhatárt betöltötte, és akinek saját és vele együtt lakó házastársa, élettársa jövedelme alapján számított egy főre jutó havi jövedelme nem haladja meg a 24.955,- Ft-ot,
- egyedülálló, a reá irányadó nyugdíjkorhatárt betöltötte, de 75 évesnél fiatalabb, s akinek havi jövedelme nem haladja meg a 29.355,- Ft-ot,
- egyedülálló, 75. életévét betöltötte, s akinek havi jövedelme nem haladja meg a 39.630,- Ft-ot.

A Veszprémi Kistérség Többcélú Társulása Egyesített Szociális Intézménye által nyújtott szociális szolgáltatások formái:

Az Egyesített intézmény **4 szociális alapszolgáltatást** (étkeztetés, házi segítségnyújtás, jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, idősek nappali ellátása) és **2 szakosított ellátást** (ápolást, gondozást biztosító bentlakásos otthon, átmeneti elhelyezést nyújtó intézmény) 8 szervezeti egységben és 5 telephelyen biztosít.

- Szociális étkeztetés: az étkeztetés az étel helyben fogyasztásával, házhozszállításával, elvitelének lehetővé tételével valósul meg naponta. A rászorulóknak szükségleteihez igazodva, lehetőség szerint a kliens lakásához legközelebb eső főzőhelyről történik az étkeztetés.

- Házi segítségnyújtás: házi segítségnyújtásban gondoskodnak azokról – az elsősorban időskorú – személyekről, akik otthonukban önmaguk ellátását saját erőből nem tudják megoldani és róluk nem gondoskodnak, valamint azokról az idősekről, akik bentlakásos intézményi elhelyezésre várakoznak. Mindezeket három gondozási központ látja el. A házi segítségnyújtás gondozotti létszáma lassan növekszik, ennek egyik oka, hogy a jelző rendszer tagjai (pl. egészségügyben dolgozók) szélesebb körben tájékoztatják a velük kapcsolatban álló időseket, akik ezt követően felkeresik intézményünket.
- Jelzőrendszeres házi segítségnyújtás: a jelzőrendszeres házi segítségnyújtás a saját otthonukban élő, egészségi állapotuk és szociális helyzetük miatt rászoruló, a segélyhívó készülék megfelelő használatára képes időskorú vagy fogyatékossgal élő személyek, illetve pszichiátriai betegek részére az önálló életvitel fenntartása mellett felmerülő krízishelyzetek elhárítása céljából nyújtott ellátás.
- A nappali ellátást nyújtó intézmények (idősek klubjai): Veszprémbe négy idősek klubja működik összesen 210 férőhellyel. A klub a saját otthonukban élők részére biztosít lehetőséget a napközbeni tartózkodásra, étkezésre, társas kapcsolatok kialakítására és az alapvető higiéniai szükségletek kielégítésére. A nappali ellátást biztosító intézményekben az ellátást igénybe vevők részére szociális, egészségi, valamint mentális állapotuknak megfelelő napi életritmust biztosító szolgáltatást nyújtanak.
- A bentlakásos intézmények (tartós ápolást, gondozást nyújtó intézmények) az önmaguk ellátására nem, vagy csak folyamatos segítséggel képes személyek napi legalább háromszori étkeztetéséről, szükség szerint ruházattal, illetve textíliával való ellátásáról, mentális gondozásáról, egészségügyi ellátásáról, valamint lakhatásáról gondoskodik. Mindkét bentlakásos intézmény, és az átmeneti szolgáltatást nyújtó intézmény is, lehetőségeihez mérten közel teljes kihasználtsággal működik. Az intézmények mindazokat a szolgáltatásokat nyújtják, amelyeket az 1/2000.(I.7.) SzCsM. rendelet kötelezően előír. A bentlakásos otthonok lakóinak állapota már a beköltözéskor determinálja a koncentrált ápolási és gondozási tevékenységeket. Az átmeneti férőhelyekre beköltözők között is találhatók, akik ápolási osztályról érkeznek, továbbá olyanok, akiknek lakhatása ellehetetlenült, korábbi lakóhelyük leromlott állapota miatt kényszerültek az ellátást igénybe venni.

Szociális alapszolgáltatásokat nyújtó intézmények:

- I. sz. Gondozási Központ és az 1. sz. Idősek Klubja (Veszprém, Völgyikút u. 2.)
- étkeztetés, házi segítségnyújtás, jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, idősek nappali ellátása, demens nappali ellátás
- II. sz. Gondozási Központ és a 3. sz. Idősek Klubja (Veszprém, Hóvirág u. 14.) étkeztetés, házi segítségnyújtás, idősek nappali ellátása
- Kistérségi gondozási központ és a jelzőrendszeres házi segítségnyújtás (Veszprém, Völgyikút u. 2.)
- 2. sz. Idősek Klubja (Veszprém, Szent István u. 48.) Étkeztetés, idősek nappali ellátása, főzőkonyha és tálalókonyha működtetése
- 4. sz. Idősek Klubja (Veszprém, Március 15. u. 1/A) Étkeztetés, idősek nappali ellátása, főzőkonyha és tálalókonyha működtetése

A városban 2017-ben az alábbi egyházi és civil szervezetek nyújtottak szolgáltatást a házi segítségnyújtás területén:

- az Önkormányzattal kötött ellátási szerződéssel a NAPÁVA Szociális Gondozó Nonprofit Kft., amely jelenleg 277 főt gondoz, térítési díjjal.

Egyházi fenntartásban ellátási szerződés nélkül két szolgáltató működik:

- az Árpádházi Szent Piroska Szeretetszolgálat differenciált személyi térítési díj megtartásával és a jogszabályi változások következtében jelentősen csökkent ellátotti körrel (38fő, 2017-ben), valamint
- a Hajmáskér-Sólyi Református Társegyházközség, amely jelenleg 166 főt lát el Veszprém közigazgatási területén, fix. 1000 Ft havi térítési díjjal.

Szakosított szociális ellátások (tartós ápolást, gondozást nyújtó intézmények)

- I. sz. Idősek Otthona (Veszprém, Török Ignác u. 10.)
- II. sz. Idősek Otthona és Időskorúak Gondozóháza (Veszprém, Völgyikút u. 2.)

A városban két civil és egy egyházi fenntartású intézmény működik, amelyekkel ellátási szerződést kötött a VMJV Önkormányzat:

- „Életöröm” Idős Otthon Szociális Ellátó Közhasznú Nonprofit Kft., 145 férőhellyel.
- A bentlakó gondozottak állapotromlásának következtében az Intézmény egy 20 fős Fokozott Ápolási Részleget működtet, amely 2016-tól ápolás, szakápolási engedéllyel is rendelkezik.
- Továbbá új szolgáltatásként jelent meg náluk 2016-tól az 50 férőhelyes Nyugdíjasház, amely piaci elvek alapján működik, és a várokozó lista okozta problémát próbálja kezelni.
- TÁMASZ 2 Idősek Otthona Veszprém Szociálisellátó Nonprofit Kft., amely továbbra is 24 férőhelyet biztosít idős otthoni ellátásra.
- Magyar Máltai Szeretetszolgálat Egyesület / Befogadás Háza/ Hajléktalanok Otthona (8200, Veszprém Jutasi u. 24 – 26.) népkonyha, illetve a hajléktalan időskorúak számára kiterjedt szolgáltatás áll rendelkezésre.

6.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés

Közösségi közlekedés, közszolgáltatásokhoz való hozzájutás

Az időskori aktivitás megtartásának egyik legalapvetőbb követelménye a hozzáférhető és akadálymentes közlekedés, mely magában foglalja a gyalogos- és tömegközlekedés biztonságos feltételeinek kialakítását, a megfelelő menetrend bevezetését, az elvárásoknak megfelelő buszmegállók kialakítását és a tömegközlekedés megfizethetőségét.

Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzatának 2011-14 közötti időszakra vonatkozó Gazdasági Programja alapelveként fogalmazza meg, hogy a közlekedés megtervezésekor a lakosság azon részének igényeit is figyelembe kell venni, akiknek nincs autójuk, vagy nem vezetnek. Külön

célcsoportként említi e tekintetben az idős embereket, a fiatalokat és a mozgásukban korlátozott személyeket.

A programban megfogalmazódik egy következtetés, miszerint az Önkormányzatnak feladata, hogy támogassa a fenti célcsoportba tartozó személyeknek a különféle szolgáltatásokhoz egyenlő eséllyel történő hozzáférését.

A városi tömegközlekedés jelenlegi helyzetéről – az idősödő korosztály igényeit szem előtt tartva – elmondható, hogy a városban valamennyi autóbuszvonalon közlekedik alacsony-padlós gépjármű, mely megkönnyíti a mozgásukban korlátozott és idős személyek utazását, ugyanakkor az is megállapítható, hogy a városban számos olyan öreg busz is közlekedik, melyek nem felelnek meg az esélyegyenlőségi szempontokból fakadó elvárásoknak.

A gyalogos közlekedés feltételei jellemzően jók a városban. A járdák sétára alkalmasak, többnyire biztonságosak. A legforgalmasabb közlekedési csomópontoknál az akadálymentesítés is megoldott, de a régebben épített utak/járdák esetében még előfordul, hogy nincs megteremtve az akadálymentes közlekedés feltétele (pl. Halle utcai orvosi rendelő).

A gyalogos közlekedést korszerűsítette az Önkormányzat. 2009-ben 62 helyszínen történt meg a járdák akadálymentesítése. Az akadálymentesítés során a járda és az útburkolat közé „K” szegély került beépítésre, melyet a mozgásukban korlátozott idős személyek akár kerekesszékekkel, akár járókerettel, vagy egyéb, a járást segítő eszköz használatával is igénybe tudnak venni.

A helyi közösségi közlekedést érintő szabályozás szerint a 65 év feletti lakosok a tömegközlekedési eszközöket ingyen vehetik igénybe, a 65 évnél fiatalabb nyugdíjasok pedig jelentős kedvezménnyel vásárolhatnak nyugdíjas bérleteket a városban.

Információhoz jutás és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés

Az Önkormányzat kiemelt figyelmet fordít idősügyi tevékenységének ellátása során a kellő tájékoztatásra, valamint a város polgáraival való kölcsönös kommunikációra. Az idősek tájékoztatása a Polgármesteri Hivatal Ügyfélszolgálatánál, valamint a Közfélzeti Iroda épületében található szórólapokon, továbbá az Iroda vezetője és/vagy csoportvezetői által tartott előadásokon tájékozódhatnak.

A tájékoztatás kapcsán elmondható, hogy az Önkormányzat heti rendszerességgel megjelenő, ingyenes kiadványában, a „Veszprémi 7 Nap” című hetilapban, valamint a fenntartásában működő „Veszprém TV-ben” minden hónap III. hétfői napján a „TÁMASZ” című időseknek szóló műsorában és az aktuális hírműsorokban, valamint internetes honlapján keresztül folyamatosan tájékoztatja a lakosságot tevékenységéről, meghozott döntéseiről, valamint a célcsoportot érintő szolgáltatásokról és azok igénybevételének feltételeiről. Továbbá a város polgármestere, valamint önkormányzati képviselői is szánnak időt rá, hogy személyes találkozások során tájékoztassák az időseket az őket érintő aktuális kérdésekről.

Az időseket, az életkorral járó sajátos igények kielégítését célzó programok a településen

év	Az idősebb célcsoport igényeit célzó programok száma
2013	210
2014	215
2015	218
2016	225
2017	235

Egyesített Szociális Intézmény (csak az intézményi programok számadata)

A fenti táblázatból kitűnik, hogy a 2013-2017 közötti időszakban egyre inkább bővült az idősebb célcsoport igényeit kielégítő programok száma.

Az Önkormányzat továbbra is 2,5 millió forinttal támogatja a nyugdíjas klubokat, azonban az Érdekvédelmi Szervezet 2017-ben egy javaslatot terjesztett elő az Időügyi Tanács elé, amelyben szerepelt, hogy a városi önkormányzat kiemelt kapcsolatot tart fenn a város nyugdíjas szervezetével, együttműködési szerződés keretében, pályázatok útján rendszeresen támogatja a szervezetek programjait, célkitűzéseit, illetve a programokon az önkormányzat is képviselteti magát.

Az általuk is támogatott aktív idősödés koncepciójában nemcsak arra nyílik lehetőség, hogy a szociális védelmi kiadásokat csökkentsék, és minőséget adjanak az emberi életnek idős korban is, hanem ahhoz is hozzájárul, hogy megoldást találjanak azokra a társadalmi étellel kapcsolatos követelményekre, amelyeket egy idősödő társadalom állít eléjük.²⁸

Az időskorra való felkészülésnek még nem alakultak ki hagyományai. A nyugdíjba vonulás után megmaradó több szabad idő depresszív tünet-együttest generál. A megbirkózási stratégiák megismerésével, mind szélesebb ismeretterjesztő programok keretében kell segítséget adni az időskori problémák megoldására. Éppen ezért szükség van az alábbi gyakorlatok fejlesztésére, erősítésére:

- rendszeres beszélgetések az időseket érintő témákról;
- fiatalokkal való találkozások, közösségi kapcsolatok kialakítása;
- olyan programokba való bevonás, amely a csoportkohéziót erősíti;
- színházi előadások látogatása, illetve kirándulások szervezése;
- klubfoglalkozások, társas programok, képzőművészeti körök szervezése;
- igény szerint mentálhigiéniai gondozás, valamint lelki segélyszolgálat biztosítása.

Ennek formája a támogató kisebb közösségek létrehozása, mely egyben véd az elmagányosodástól, a fölöslegesség érzésétől is. Ebben nagyon nagy szerepet kapnak a különböző civil és karitatív szervezetek, illetve az időseket aktívabb életre készítő programok, melyek egyben alkalmasak a szemléletváltásra a nemzedéki kapcsolattartásban. A tartalmas szabadidő eltöltésének hasznos formája lehet a nem kifejezetten nyugdíjasok számára létrehozott civil szervezetekben történő tevékenykedés.

A városban több ilyen szervezet is működik idős emberek aktív közreműködésével, például a Jeruzsálemhegyi Baráti Kör, az Újtelepi Baráti Kör, az Egry Baráti Kör. A városrészekben szerveződő

²⁸ Szociális Szolgáltatástervezési Koncepció

egyesületek, fórumok (pl. Dózsavárosi Tanács), fontos szerepet töltenek be a helyi identitás kialakításában, ápolásában és a generációk közötti kapcsolat elmélyítésében.

Az idősök életében az önkéntesség nagyon nagy szerepet tölt be. A kulturális intézmények és a nagyközönség számára elérhető épített örökség szakmai irányítással történő bemutatása és fenntartása (pl. egy-egy örökséghelyszín vagy helyi értékek megőrzése, helytörténeti gyűjtemények létrehozása-gondozása, helytörténeti körök működtetése) vagy, kulturális rendezvények megvalósítása potenciális lehetőségeket rejt az idősebb korosztályok bekapcsolására az önkéntesség jegyében. Önkéntes tevékenység keretében az idősök tudásuk és tapasztalataik révén nagy segítséget nyújthatnak a civil szervezetek működéséhez is.

Kulturális, közművelődési szolgáltatásokhoz való hozzáférés

év	Mozielőadás látogatása	Színházelőadás látogatása	Múzeumi kiállítás megtekintése	Könyvtár látogatása	Közművelődési intézmény rendezvényén részvétel	Vallásgyakorlás templomban	Sportrendezvényen részvétel
	alkalom	alkalom	alkalom	alkalom	alkalom	alkalom	alkalom
2013	40 alkalom - 1848 fő	2	n.a	n.a	2951	n.a	n.a
2014	37 alkalom - 1934 fő	2	n.a	n.a	3933	n.a	n.a
2015	45 alkalom - 2082 fő	2	n.a	72 alkalom - 114 fő	3261	n.a	n.a
2016	51 alkalom - 3633 fő	3	n.a	185 alkalom - 990 fő	4458	n.a	n.a
2017	57 alkalom - 4134 fő	3	n.a	128 alkalom - 537 fő	4523	n.a	n.a

Forrás: Helyi adatgyűjtés, VMK

A fenti táblázat alapján 2013-2017 évre vetítve elmondható, hogy egyre többen és gyakrabban vesznek részt kulturális és egyéb közművelődési rendezvényeken. A mozi és könyvtárlátogatás a legkedveltebb szabadidő eltöltési forma. A nyugdíjasklubok is azzal a céllal jöttek létre, hogy a tagok szabadidős, kulturális igényeit kielégítsék, közösséget biztosítsanak. A kluboknak a Városi Művelődési Központ, a fiókkönyvtárak és a volt munkahelyek térítésmentesen biztosítanak helyet. A fiókkönyvtárak ingyenes helyszínt, a VMK pedig kulturális programokat, kikapcsolódási lehetőségeket is nyújt az idős emberek számára ezeken a helyszíneken. A klubok közvetítésével sok idős ember jut el színházba, kiállításokra, múzeumokba, stb. Ugyanakkor közösségként öntevékeny kulturális programokat hoznak létre (vers- és prózamondás, táncverseny, szellemi vetélkedők, zenei összejövetelek, a kórusmozgalom bázisai).

Idősök informatikai jártassága

Az idősök informatikai jártasságát az idősökkel foglalkozó személyek és szervezetek (VKTT Egyesített Szociális Intézmény, Városi Művelődési Központ, valamint Veszprém városának idősügyi referense) az elmúlt évek során figyelemmel kísérte, így viszonylag megbízható adatforrással rendelkezünk ezen a téren²⁹.

²⁹ az alábbi táblázatban csak a VKTT Egyesített Szociális Intézménytől kapott adatok szerepelnek

Érdemes górcső alá venni, hogy az idősök milyen mértékben használják az internetet, ami – mint tudjuk – az egyik legfontosabb kommunikációs csatornává nőtt ki magát az elmúlt években. Napjaink globalizálódott világában, ahol az országok közötti határok eltörlését követően a fiatalok közül egyre többen tanulnak külföldön, vagy vállalnak munkát az ország határain túl, az idősök egyre nagyobb számban maradnak egyedül, segítség, támasz nélkül. Azt ugyan nem állíthatjuk, hogy az internethasználat segítségével valamennyi problémájuk megoldódik, de azt igen, hogy mentálisan nagy segítség számukra, hogy a tér- és időbeli korlátokat le tudják küzdeni, információkhoz jutnak az őket érintő területeken, valamint kapcsolatot tudnak tartani a családtagjaikkal.

Idősök informatikai jártassága

év	Összes megkérdezett	Számítógépet használni tudók száma		Internetet használni tudók száma	
	fő	fő	%	fő	%
2008	1264	124	9,8%	110	8,7%
2009	1284	161	12,5%	137	10,7%
2010	1362	221	16,2%	199	14,6%
2011	1409	290	20,6%	277	19,7%
2012	1465	376	25,7%	355	24,2%
2013	656	44	6,7%	38	5,8%
2014	674	68	10,1%	50	7,4%
2015	632	83	13,1%	78	12,3%
2016	623	82	13,2%	82	13,2%
2017	640	94	14,7%	94	14,7%

Helyi adatgyűjtés (összesen 6 idősök otthonában készült adatgyűjtés.)

A fenti táblázat adatai szerint, míg 2008-ban a megkérdezettek kevesebb, mint 10%-a állította magáról, hogy számítógépet használ, addig 2012-ben már ez az arányszám meghaladta a 25%-ot. Ez gyakorlatilag azt jelenti, hogy minden negyedik nyugdíjas eligazodik a számítógépes ismeretek világában, legalább felhasználói szinten ismeri és használja a számítógépet, valamint az azon futó programokat. 2013-tól azonban csökkenés tapasztalható a számítógép használatában, ennek oka lehet, hogy az idősök más tevékenységgel töltik ki idejüket. Habár 2014-től újabb kismértékű növekedés tapasztalható, ami arra enged következtetni, hogy az érdeklődés az számítógép felhasználói szintű elsajátítása ismételten előtérbe került.

Az internetet használók száma a következőképpen alakult az elmúlt 10 év távlatában: 2008-ban mindössze a megkérdezett idősök 8,7%-a vallotta, hogy eligazodik az internet világában. 2009-ben a megkérdezettek 10,7%-a, 2010-ben 14,6%-a, 2011-ben 19,7%-a, 2012-ben pedig már 24,4%-a állította, hogy sikeresen használja a világhálót. Azonban ez az arányszám 2013-ban drasztikusan lecsökkent, amely arra enged következtetni, hogy egyre kevesebb az internetet használni tudók száma, nincs már olyan érdeklődés ez iránt, inkább más tevékenységek tanulása motiválja a mostani aktív idős generációt, bár 2015-től újabb kismértékű növekedés tapasztalható ezen a téren. Ennek oka lehet, hogy az újabb idős generáció családi kapcsolataiban külföldre vándorlások következtek be, a gyermekeik és unokaik már külföldre költöztek és a kapcsolattartás többnyire csak a világhálón keresztül valósítható meg.

6.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

Az idők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Az idők szociális és egészségügyi ellátását biztosító infrastruktúra nem teljes körűen akadálymentes.	Az egészségben és jó életminőségben eltöltött évek számának növelése az idők szociális és egészségügyi ellátását biztosító infrastruktúrához való egyenlő esélyű hozzáférés biztosítása révén. A háziorvosi szolgálat és az alapellátás preventív szerepének erősítése az EMMI 2015. áprilisi, „Az egészségügyi alapellátás megerősítésének koncepciója” című dokumentumnak megfelelően.
Sok idősnek veszélyeztetett a lakhatása anyagi okok miatt.	Az idők lakhatási körülményeinek javítása a bentlakásos férőhelyek számának növelése által.

7. A fogyatékossgal élők helyzete, esélyegyenlősége

7.1 A településen fogyatékossgal élő személyek főbb jellemzői, sajátos problémái

Az esélyegyenlőség és egyenlő esélyek (méltányosság) fogalomköre abból indul ki, hogy vannak egyenlőtlen helyzetben lévő személyek és csoportok a társadalomban. Az erre vonatkozó összes intézkedés és cselekedet arra irányul, hogy felismerje az egyéni vagy csoportszinten jelentkező hátrányokat és megpróbálja ellensúlyozni. Ez azonban csak akkor lehetséges, ha maga a társadalom befogadóvá (inkluzív) válik. A befogadás (inklúzió) a társadalom egészének oldaláról tekint az egyenlőtlenségi rendszerre egy olyan szemléleti keretet kialakítva, amelyben a társadalmi kizárási, kizáródási kényszerek megszűnnek.

A történelem során eltérő korokban és eltérő helyeken újra és újra előkerült a testi és szellemi hiányokkal, fejlődési elmaradottsággal született emberekkel való foglalkozás kérdésköre. A XIX. század tendenciái újra kedvezni látszanak annak az egyébként több ezer éves gondolatnak, hogy a sérült emberek olyan teljes jogú tagjai a társadalomnak, akik a többségi társadalom tagjainak gondoskodására szorulnak. Emberi méltóságukat mindig, minden körülmények között tiszteletben kell tartani. Nem csak feladatunk, hanem erkölcsi kötelezettségünk felkarolásuk, és a társadalomba való befogadásuk elősegítése (Az Önkormányzat esélyegyenlőségi célcsoportokat is érintő rendeletei³⁰).

A fogyatékossgal élőkre vonatkozóan pontos, értékelhető statisztikai adatok nem állnak rendelkezésre, melynek alapján átfogó képet kaphatnánk a fogyatékossgal élők szociális, egészségügyi, lakhatási és foglalkoztatási helyzetéről.

Veszprém járás települései keresztmetszetén keresztül a fogyatékossgal élők helyzetét vizsgálva az alábbi megállapítások tehetők:

- fizikai környezet teljes körű akadálymentesítésének hiánya nehezíti a társadalmi részvételt (pl.: járdák rossz állapota).
- A közösségi közlekedés sem a városban, sem járási szinten nem akadálymentesített.
- Kevés program áll rendelkezésre a fogyatékossgal élő emberek, és családjaik számára. A kulturális és sportprogramokhoz való hozzáférés nehézkes, nincs elegendő számú program, melynek keretében a lakosság megismerheti a fogyatékossgal élő személyek hétköznapi problémáit. Több érzékenyítő, szemléletformáló programra van szükség a szakmai szervezetek bevonásával.
- A járásban kevés rendezvény, illetve kevés közösségi tér található, és hiányosak a szociális, családi szolgáltatások is.
- Támogató Szolgálat kapacitása kevés, lefedetlen területek vannak.
- Információhiány, és ebből adódó előítéletek nehezítik a fogyatékossgal élők helyzetét.
- Rendkívül kevés adattal rendelkeznek a fogyatékossgal élők számáról, arányáról, fogyatékossguk típusáról, így rendkívül nehéz meghatározni azokat az irányokat, amiket az Önkormányzatnak a jövőben követnie kell.
- Alacsony a fogyatékossgal élő személyek foglalkoztatottsága.
- Számos fogyatékossgal élő (vagy az őt gondozó személy (hozzátartozó) nincs tisztában az igénybe vehető szolgáltatásokkal.

³⁰ Forrás: <http://www.veszprem.hu/veszpremieknak/onkormanyzat/helyi-rendeletek>

- A társadalom kevésbé érzékeny a fogyatékossgal élők helyzetére, életállapotára, problémáira.
- A fogyatékossgal élők legtöbbször saját lakásukba zártan élnek, állapotuk folyamatosan romlik, egészséges társaikkal kerülnek a találkozást, így ők semmit sem tudnak a fogyatékossgal élők életéről.

Az Szt.-ben szabályozottakon kívüli ellátásokat is igénybe vehetnek a megváltozott munkaképességű és egészségkárosodott személyek. Ezek az alábbiak:

- Rokkantsági járadék: rokkantsági járadékra jogosult az a személy, akinek a 25. életéve betöltése előtt keletkezett egészségkárosodása legalább 70%-os mértékű, és nyugellátásban, baleseti nyugellátásban vagy megváltozott munkaképességű személyek ellátásában nem részesül. A rokkantsági járadékra jogosult személy egészségi állapotát a döntésben meghatározott időpontban felül kell vizsgálni. A rokkantsági járadék folyósítása mellett jövedelmi és időbeli korlátozás nélkül lehet kereső tevékenységet folytatni. A rokkantsági járadékban részesülő személy utazási kedvezményre jogosult.

A megváltozott munkaképességű személyek ellátásai

- Rehabilitációs ellátás vagy rokkantsági ellátás, A megváltozott munkaképességű személyek ellátásaira jogosult az a kérelem benyújtásakor 15. életévét betöltött személy, akinek az egészségi állapota a rehabilitációs hatóság komplex minősítése alapján 60 százalékos vagy kisebb mértékű, és aki a kérelem benyújtását megelőző
  - 5 éven belül legalább 1095 napon át,
  - 10 éven belül legalább 2555 napon át vagy
  - 15 éven belül legalább 3650 napon át biztosított volt;
  - keresőtevékenységet nem végez és
  - rendszeres pénzellátásban nem részesül.
- Kivételes rokkantsági ellátás: Különös méltánylást érdemlő körülmények fennállása esetén kivételes rokkantsági ellátás állapítható meg annak a megváltozott munkaképességű személynek,
  - akinek a rehabilitációs hatóság komplex minősítése alapján az egészségi állapota 50 százalékos vagy kisebb mértékű,
  - akinek a rehabilitációs hatóság komplex minősítése alapján a rehabilitációja nem javasolt, vagy rehabilitálható, de a kivételes rokkantsági ellátás iránti kérelem benyújtásának időpontjában az öregségi nyugdíjkorhatár betöltéséig hátralevő időtartam az 5 évet nem haladja meg,
  - akinek a megváltozott munkaképességű személyek ellátása iránti kérelmét a biztosítási idő hiánya miatt elutasító döntés véglegessé vált és e döntésben foglaltak szerint rendelkeznek a szükséges biztosítási idő legalább felével,
  - aki keresőtevékenységet nem végez és
  - aki rendszeres pénzellátásban nem részesül.
- Korábban Vakok személyi járadéka, jelenleg FOT: A 18. évét betöltött erősen látáscsökkent és vak személy, aki látását tartósan (1 év), illetőleg véglegesen elvesztette.
- Súlyos mozgás-korlátozott személyek közlekedési kedvezménye: Közlekedési kedvezményre a súlyos mozgáskorlátozott, illetve az egyéb fogyatékossgal élő személy jogosult.

- Parkolási igazolvány: Parkolási igazolványra jogosult az, aki
  - aki a súlyos mozgáskorlátozott személyek közlekedési kedvezményeiről szóló 102/2011. (VI. 29.) Korm. rendelet értelmében közlekedőképeségében súlyosan akadályozott,
    - aki a súlyos fogyatékoság minősítésének és felülvizsgálatának, valamint a fogyatékosági támogatás folyósításának szabályairól szóló 141/2000. (VIII. 9.) Korm. rendelet értelmében látási fogyatékosnak; értelmi fogyatékosnak; autistának; illetve mozgásszervi fogyatékosnak minősül,
    - akit a vakok személyi járadékának bevezetéséről szóló 1032/1971. (VII. 14.) Korm. határozat végrehajtásáról szóló 6/1971. (XI. 30.) EüM rendelet alapján 2001. július 1-jét megelőzően vaknak minősítettek, vagy
    - aki a magasabb összegű családi pótlékra jogosító betegségekről és fogyatékoságokról szóló 5/2003. (II. 19.) ESzCsM rendelet 1. számú melléklete szerint vaknak vagy gyengénlátónak (K betűjel, 1 számjel), mozgásszervi fogyatékossgal („L” betűjel), értelmi fogyatékossgal élő („M” betűjel) vagy autistának (N betűjel, 1 számjel) minősül
- Fogyatékosági támogatás: Az a 18. életévét betöltött súlyosan fogyatékos személy jogosult, aki
  - látási fogyatékossgal él
  - hallási fogyatékossgal él
  - értelmi fogyatékossgal él
  - mozgásszervi fogyatékossgal él
  - állapota kromoszóma-rendellenesség miatt súlyosnak vagy középsúlyosnak minősíthető
  - autista, illetőleg
  - halmozottan fogyatékossgal él

és állapota tartósan vagy véglegesen fennáll, továbbá önálló életvitelre nem képes vagy mások állandó segítségére szorul.

A városban élő fogyatékossgal rendelkező polgárok számáról a Központi Statisztikai Hivatal, valamint a MOVE Béta Emberiesség Integrált Támogató Szolgálat segítségével jutottunk adatokhoz, bár valószínűnek tartjuk, hogy ezek a számok csak megközelítőleg segítenek meghatározni a városban élő fogyatékossgal rendelkezők tényleges számát.

Megváltozott munkaképességű és egészségkárosodott személyek szociális ellátásaiban részesülők száma

év	megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma	egészségkárosodott személyek szociális ellátásaiban részesülők száma
2008	2011.01.01-től érvényes mutató	305
2009		294
2010		280
2011	1496	2010.12.31-ig érvényes mutató
2012	1432	
2013	1371	
2014	1344	
2015	1258	
2016	1195	

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A fenti táblázat szerint a Statisztikai Hivatal adatai alapján elmondható, hogy egészségkárosodott személyek szociális járadékaiban részesülők száma 2008 évben 305 fő volt, 2009-ben 294 fő, 2010ben pedig 280 fő. A megváltozott munkaképességű személyek adataiban 2011-2016-os viszonylatban csökkenés mutatkozik, melynek oka lehet a megváltozott munkaképességű személyek védett munkahelyeken és a nyílt munkaerő-piacon történő nagyobb arányú foglalkoztatása.

Nappali ellátás

A nappali ellátásban részesülő fogyatékossgal élő személyek számát a folyamatos növekedés jellemezte Magyarországon 2006 és 2013 között. A Közép-dunántúli régióban és Veszprém megyében szintén jelentős mértékben – több mint kétszeresére – emelkedett az ellátott fogyatékossgal élő személyek száma.

A nappali ellátás keretében rehabilitációs foglalkoztatás folyik külső munkáltató irányításával, melynek célja az önálló munkavégzéshez szükséges készségek kialakítása, továbbá felkészíti az ellátottakat a nyílt munkaerő piacon történő elhelyezkedésre. Az intézmény emellett fejlesztő foglalkoztatást is biztosít, bevezetve az iskolapadból kikerült ellátottakat a munka világába.

A foglalkoztatás mellett olyan mentálhigiénés programok és foglalkozások szervezésére is sor kerül, melynek keretében az ellátottak meglévő ismereteiket felfrissíthetik, és érdeklődésüknek megfelelően tanulhatnak, új ismereteket szerezhhetnek a praktikus intelligencia és az alapvető műveltség területén. Lehetőségük van megismerkedni a kertészet és az újságírás világával, valamint a színjátszás rejtelmeivel. A személyiségfejlesztést irányított egyéni, és csoportos beszélgetések biztosítják. A mozgásfejlesztésre tánc, jóga, fitt-ball, kondicionáló torna, lovaglás és úszás keretében kerül sor. A kézügyesség fejlesztését a kézműves tevékenységek, a festő-rajzoló szakkör, a szövőcsoport biztosítja. Az Intézmény az ellátottak integrációja és fejlesztése céljából kapcsolatot tart fenn különböző szervezetekkel, intézményekkel.

Veszprém városban a fogyatékos személyek nappali ellátását a Göllesz Viktor Fogyatékos Személyek Nappali Intézménye biztosítja, amely azon felnőtt korú, értelmileg és tanulásban akadályozott személyek részére biztosít szolgáltatásokat. Széles körű integrációval kívánja az Intézmény elérni azt, hogy az ellátottak társadalmi beilleszkedése minél sikeresebb legyen.

Nappali ellátást keretében elfoglaltságot és munkát biztosít az ellátottak számára, így leveszi a gondoskodás terhének egy részét a családtagok, törvényes képviselők válláról.

A szolgáltatást igénybe veheti az a felnőtt korú, fogyatékossgal élő személy, aki Bánd, Hajmáskér, Hárskút, Herend, Hidegkút, Márkó, Nemesvámos, Sóly, Szentgál, Veszprém, Veszprémfajsz, vagy Tótvázsony közigazgatási területén bejelentett lakcímmel rendelkezik. Férőhelyek száma 60 fő.

Nappali ellátásban részesülő fogyatékossgal élő személyek száma 2008-2016 között

év	Nappali ellátásban részesülő fogyatékos személyek száma		
	önkormányzati fenntartású intézményben	egyházi fenntartású intézményben	civil fenntartású intézményben
2008	52	0	0
2009	57	0	0

év	Nappali ellátásban részesülő fogyatékos személyek száma		
	önkormányzati fenntartású intézményben	egyházi fenntartású intézményben	civil fenntartású intézményben
2010	51	0	0
2011	55	0	0
2012	60	0	0
2013	66	<i>nincs egyházi nappali intézmény</i>	<i>nincs civil nappali intézmény</i>
2014	65		
2015	65		
2016	66		

Forrás: TeIR, KSH Tstar; a központi adatokat célszerű bontani a helyi adatszolgáltatók segítségével

Az táblázatból kitűnik, hogy csak önkormányzati fenntartású nappali intézmény működik Veszprém városban, egyházi és civil fenntartású nincs. A nappali intézmény ellátásaiban részesülő fogyatékossgal élők számát a fenti táblázat foglalja össze.

Az adatok alapján megállapítható, hogy a nappali intézmény kihasználtsága évről-évre növekszik. 2008-ban 52 fő, 2009-ben 57 fő részesült nappali ellátásban. 2010-ben ez az emelkedés megáll, sőt visszafordul, hiszen ebben az évben mindössze 51-en vették igénybe az ellátást, majd 2011-től újabb 5-6 fős emelkedés tapasztalható.

Fogyatékossgal élők foglalkoztatásának lehetőségei, foglalkoztatottsága (pl. védett foglalkoztatás, közfoglalkoztatás)

Az Önkormányzat egyre több esetben szembesül a fogyatékossgal élő emberek elhelyezkedési és megélhetési nehézségével. Tapasztalataik szerint nagyon sok munkáltató fél a fogyatékossgal élő munkatársak foglalkoztatásával járó nehézségektől. Úgy érezték, hogy a városban működő intézményeik is hasonló helyzetben vannak. Azt gondolják, hogy a fogyatékossgal élő emberek foglalkoztatásával járó nehézségek ellensúlyozásaképp nagyon fontos, hogy a munkáltatók megismerjék azokat az előnyöket is, melyeket a megváltozott munkaképességű munkatársak biztosítanak. Ezért nagyon fontosnak tartják az érzékenyítő tréningeket. A foglalkoztatóknak – és nem csak a foglalkoztatóknak, hanem a társadalom tagjainak életkortól és életállapottól függetlenül – szüksége lenne egy olyanfajta érzékenyítő képzésre, akár egyfajta szemléletformáló tréningre, melynek során mindannyian megtanulhatnák, hogy mit is jelent fogyatékossgal élni. Mit jelent autistának lenni, mivel jár, ha valaki nem lát, vagy nem hall, hogyan segíthetünk hatékonyan valakinek, aki nem tud járni, hogyan kommunikáljunk egy értelmi sérült emberrel, és még hosszasan sorolhatnánk azokat a kérdéseket, melyek megválaszolása hozzásegíthetne minket ahhoz, hogy érzékennyé váljunk embertársaink problémái iránt. Mert ez a fajta megismerés az alapja annak, hogy el tudjuk fogadni fogyatékossgukat, az elfogadás pedig annak alapköve, hogy képesek legyünk meglátni a bennük rejlő értékeket.

Az alábbi táblázat is mutatja, hogy a fogyatékossgal élő és megváltozott munkaképességű embereket a közsféra kevésbé foglalkoztatja, mint a nonprofit szervezetek, ugyanis ott nagyobb létszámban foglalkoztatják őket.

Fogyatékos személyek részvétele a foglalkoztatásban

Fogyatékossgal élő személyek részvétele a foglalkoztatásban, a különféle típusú foglalkoztatásban résztvevők száma az alkalmazók szerinti megoszlásban				
2017-es év		Közférában foglalkoztatott (pl. önkormányzat, kormányhivatal, állami vagy önkormányzati fenntartású intézmény)	Non profit szervezet	Gazdasági vállalkozás
Szociális foglalkoztatásban alkalmazottak	fejlesztő-felkészítésben résztvevők száma	n.a	35	n.a
	2017. április 1-jétől fejlesztő foglalkoztatás van		fejlesztő fogl.: 40 fő	
	munka rehabilitációban foglalkoztatottak száma	17	n.a	n.a
	2017. március 31-vel megszűnt			
Védett munkahelyen foglalkoztatottak száma		n.a	n.a	n.a
Támogatott foglalkoztatásban résztvevők száma		n.a	n.a	n.a
Nyílt munkaerő-piaci foglalkoztatásban résztvevő fogyatékossgal élő személyek száma		n.a	n.a	n.a

Forrás: helyi adatgyűjtés több forrás segítségével, Göllesz Viktor Fogyatékos Személyek Nappali Intézménye

7.2 Fogyatékossgal élő személyek pénzbeli és természetbeni ellátása, kedvezményei

Az önkormányzatok 2015. március 1-jétől a települési támogatás keretében az általuk támogatandónak ítélt, rendeletükben szabályozott élethelyzetekre nyújthatnak támogatást. Az önkormányzatok kötelezettsége abban áll, hogy a települési támogatásról rendeletet alkosson. Annak eldöntése, hogy e támogatások keretében milyen célokra, mely feltételek teljesülése esetén milyen összegű támogatást nyújt, teljes mértékben az önkormányzat mérlegelési jogkörébe tartozik. Az Szt. által szabott egyetlen kötelezettség az, hogy a képviselő-testület időszakosan vagy tartósan létfenntartási gonddal küzdő személyek részére rendkívüli támogatást köteles nyújtani. A Szt. 2015. március 1. napjától csak a kötelező ellátásokra vonatkozó szabályokat tartalmazza, az önkormányzatok által biztosított ellátások feltételeit a helyi szociális rendeleteknek kell tartalmazniuk.

A Szt. a települési támogatás keretében biztosítandó juttatások körét csak példálózva sorolja fel. Ez alapján települési támogatás keretében nyújtható támogatás különösen:

- a lakhatáshoz kapcsolódó rendszeres kiadások viseléséhez (korábban lakásfenntartási támogatás),
- gyógyszer-kiadások viseléséhez (korábban méltányossági közgyógyellátás),
- a 18. életévét betöltött tartósan beteg hozzátartozójának az ápolását, gondozását végző személy részére (korábban méltányossági ápolási díj),
- lakhatási kiadásokhoz kapcsolódó hátralékot felhalmozó személyek részére (korábban adósságkezelési szolgáltatás) nyújtható támogatás.

A fentieken túl a képviselő testületek a létfenntartást veszélyeztető rendkívüli élethelyzetbe került, valamint az időszakosan vagy tartósan létfenntartási gonddal küzdő személyek számára rendkívüli települési támogatást köteles nyújtani.

Fogyatékossgal élő személyek pénzbeli és természetbeni ellátása, kedvezmények

1993. évi III. tv. (Szt.) alapján pénzbeli ellátás	Fogyatékos személyek száma
Időskorúak járadéka	19 fő
Aktív korúak ellátása	68 fő (közülük 5 fő, mint fogyatékossgai támogatásban részesülő jogosult az ellátásra)
Rendszeres szociális segély	Ez az ellátási forma 2015. február 28. napjával megszűnt.
Lakásfenntartási támogatás	
Ápolási díj	90 fő
Temetési segély	
Átmeneti segély	
Természetbeni ellátás	
Egészségügyi szolgáltatásra való jogosultság Itt azokra a fogyatékossgal élő személyekre kérdezzük, akik az önkormányzat javaslatára rászorultsági alapon kapnak TAJ kártyát az OEP-től.	810 fő
Közügygyellátás Ez a fogyatékossgal élő személyeknek alanyi jogon jár, nem fogyatékos személyek rászorultsági alapon vehetik igénybe. Mivel a településen élő fogyatékos személyek számának megállapítása nehéz, ez az adat is fontos mutató lehet.	655 fő
Adósságkezelési szolgáltatás	
Energia felhasználási támogatás	
Más jogszabályok alapján nyújtott ellátások	
Fogyatékossgai támogatás	
Rokkantsági járadék	
Személygépkocsi átalakítási támogatás	1 fő
Közlekedési kedvezmény	Ez az ellátási forma 2011. július 2. napjával megszűnt.
Személygépkocsi szerzési kedvezmény	11 fő

Forrás: Helyi adatgyűjtés

7.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés lehetőségei, akadálymentesítés

Az Önkormányzat elkötelezett amellett, hogy erejéhez mérten mindent megtegyen városi szinten úgy a fizikai, mint az infokommunikációs akadálymentesítés terén. Veszprém városában az elmúlt 10 év során kiemelt figyelmet fordítottak az akadálymentesítésre, valamennyi új beruházás során. A közszolgáltatást nyújtó intézmények akadálymentesítése megoldott, és ugyanez mondható el az egyes foglalkoztatók/munkahelyek esetében is. Az egészségügyi, szociális szolgáltatások, a kulturális programokhoz történő hozzáférés fizikai akadálymentesítése sok intézmény esetében megoldott, néhány épületben még megoldásra vár.

A hatályos jogszabályoknak megfelelően új beruházás, felújítás akadálymentesített környezet biztosításával történik. Az akadálymentes intézmények száma, minden területen a jogszabályi előírásnak megfelel. Az Önkormányzat tulajdonában lévő járdák, zöldterületek, játszóterek felújítása során gondoskodnak a hozzáférés akadálymentességének biztosításáról, és ugyanez mondható el a közösségi közlekedés területén is.

Az Önkormányzat fontosnak tartja, hogy az akadálymentesítés valóban megvalósuljon, így a fogyatékossgal élők szolgáltatásokhoz való hozzáférése egyenlő eséllyel legyen biztosított. Az önkormányzat szerződésben áll a jeltolmács szolgálattal. A szerződés lehetővé teszi, hogy a hallássérült emberek hivatali ügyintézéséhez jeltolmács segítségét vegyék igénybe.

A közösségi közlekedés akadálymentesítése kapcsán elmondható, hogy a város számos területén, mintegy 250 helyen - gyalogátkelőknél, közintézmények, orvosi rendelők, és nyugdíjas klubok környékén, a legfontosabb csomópontoknál, majd fokozatosan a város egyéb területein is - megtörtént a járdák akadálymentesítése. Ahogy az önkormányzat anyagi helyzete lehetővé teszi, a felújítási munkálatok tovább folytatódnak. A városlakók kéréseit is igyekszünk figyelembe venni – volt rá példa, hogy telefonos bejelentést követően egy városlakó lakókörnyezetében végeztük el az akadálymentesítést.

7.4 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása

A fogyatékossgal élők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
A fogyatékossgal élő személyek foglalkoztatási rátája rendkívül alacsony, holott egy részük képes és szeretne dolgozni. Elhelyezkedésük saját maguk számára és valamennyi érintett (családtagjaik, munkáltatók) számára, ám a cégek a munkaerőhiány ellenére sem foglalkoztatnak jelentős számban fogyatékossgal élőket.	A fogyatékossgal élők foglalkoztatásának növelése, elsősorban a nyílt munkaerőpiacon történő elhelyezkedés támogatása által. Akkreditált munkahely létrehozásának ösztönzése a nyílt munkaerőpiacon elhelyezkedni (még) nem tudó fogyatékossgal élő munkavállalók számára.
A fogyatékossgal élő (valamint az időskorú és babakocsival közlekedő) utazóközönség a hagyományos, helyi járatos autóbuszokkal való közlekedése nehézségeket okoz. Az utastájékoztatás hiányos, az autóbusz pályaudvar nem teljes körűen akadálymentesített sem a közlekedés sem a tájékoztatás tekintetében.	Egyenlő esélyek biztosítása a közösségi közlekedés valamennyi használója számára. A szolgáltatás fejlesztése az egyes, különleges igényű célcsoportok szükségleteinek figyelembe vételével.
Az intézmény jelenleg rendelkezésre álló helyiségei már nem elegendőek a célcsoport igényelt létszámban és színvonalon történő ellátásához.	Az értelmi fogyatékossgal élők megfelelő színvonalú ellátásának biztosítása.
A lakosok és bizonyos lakossági szolgáltatásokat végző intézmények dolgozóinak egy része nem rendelkezik a fogyatékossgal élők megfelelő kezelésének képességével, illetve ismereteivel. E mellett egy részük nem elég érzékeny a fogyatékossgal élő társaikkal kapcsolatban.	Érzékenyítési programok révén a fogyatékossgal élő, magukat kirekesztettnek érző emberek hatékony integrációja.
Az önkormányzati fenntartású épületek akadálymentesítése nem teljes körűen megoldott.	Egyenlő esélyek biztosítása az önkormányzati fenntartású intézmények szolgáltatásait használók

A fogyatékossgal élők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
	számára, a különleges igényű célcsoportok szükségleteinek figyelembe vételével.
Az Önkormányzat és a fogyatékossgal élőkkel foglalkozó veszprémi intézmények kevés adattal vagy friss információval rendelkeznek a veszprémi fogyatékossgal élők jellemzőiről. Ennek következtében a célcsoport helyzetének javítására irányuló intézkedések nem kellőképpen hatásosak, vagy nem biztos, hogy a valós problémák megoldására irányulnak.	A veszprémi fogyatékossgal élők számának, helyzetének, főbb jellemzőinek és szükségleteinek a megismerése annak érdekében, hogy a megalapozott információk birtokában hatékony és hatásos beavatkozások születhessenek.
Nem teljesen megoldott a felnőtt, fogyatékossgal élő személyek lakhatása. A férőhelyszámok alacsony száma miatt, mind a bentlakásos intézményekben (önálló életvitelre nem képes), mind a támogatott lakhatás (önálló életvitelre képes) terén jelentősek a várólisták. A fogyatékossgal élők lakhatási, elhelyezési problémái jelentős mértékben érintik a városban és a megyében élő fogyatékos családtagot nevelő családokat.	A fogyatékossgal élő felnőttek lakhatási körülményeinek javítása a bentlakásos, valamint a támogatott lakhatás férőhelyei számának növelése által.

8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása

A 3–7. pontban szereplő területeket érintő civil, egyházi szolgáltató és érdekvédelmi szervezetek, önszerveződések feltérképezése (pl. közfeladatot ellátó szervezetek száma közfeladatonként bemutatva, önkéntesek száma, partnerségi megállapodások száma stb.)

A Helyi Esélyegyenlőségi Program elkészítésekor igyekeztünk a városban működő valamennyi olyan szervezetet feltérképezni és megkeresni, amelyik kapcsolatban áll az öt esélyegyenlőségi célcsoport valamelyikével. A helyzetelemzést megelőző adatgyűjtés során felvettük a kapcsolatot civil, egyházi és érdekvédelmi szervezetekkel is. Az egyes szervezetek tevékenységével kapcsolatos tudnivalókat, az adott célcsoportok helyzetét feltáró elemző részben részletesen bemutattuk. A kapcsolatfelvételen és a célcsoportok helyzetelemzéséhez szükséges adategyeztetésen túl számos egyházi, civil és érdekvédelmi szervezetet meghívtunk a március 21-22-én megrendezett HEP Fórumokra, ahol együtt ötleteltünk, hogy milyen intézkedésekkel segíthetnénk elő leginkább a célcsoportok esélyegyenlőségének növelését. Több egyházi és civil szervezettől kaptunk részletesen kimunkált koncepciótervező lapot is, amelyekből több intézkedés is bekerült jelen dokumentum intézkedési tervébe.

Az alábbi civil, egyházi és érdekképviselői szervezetek különösen sokat segítettek ötleteikkel, javaslataikkal, a HEP intézkedési tervének létrejöttében: Veszprémi Fogytékosügyi Kerekasztal (FOKE³¹), a Magyar Máltai Szeretetszolgálat Egyesület Befogadás Háza, a Veszprém Megyei Civil Hálózatért Közhasznú Egyesület (Veszprém Megyei Család, Esélyteremtő és Önkéntes Ház), a Veszprémi Nők Kerekasztala Egyesület (VENŐKE), "Horgony" Pszichiátriai Kiemelten Közhasznú Alapítvány, Alkohol-Drogsegély Ambulancia Egyesület Veszprém, Életet Segítő Alapítvány, Veszprém-Főegyházmegyei Karitás, Magyar Vöröskereszt Veszprém Megyei Szervezete.

Az Önkormányzat a vállalt feladatainak ellátása során számít az egyházi és civil szervezetek közreműködésére. Az Önkormányzat számos területen vonja be partnerként az alábbi szervezeteket feladata ellátásba. A szervezetek bemutatását a végzett feladatok alapján rendszereztük:

Házi segítségnyújtásban szerepet vállaló egyházi és Nonprofit szervezetek

- Árpádházi Szent Piroska Szeretetszolgálat

-
- 31 Veszprém Megyei Civil Hálózatért Közhasznú Egyesület (Veszprém Megyei, Család Esélyteremtő és Önkéntes Ház - korábbi Veszprémi Esélyek Háza-)
  - Mozgássérültek Aktív Egyesülete
  - Vakok és Gyengénlátók Veszprém Megyei Egyesülete
  - „Csend Világ” Alapítvány
  - Kozmutza Flóra, Óvoda, Általános Iskola és EGYMI
  - Siketek és Nagyothallók Országos Szövetségének Veszprém Megyei Jelnyelvi Tolmácsszolgálat
  - Veszprém Megyei ÉFOÉSZ Közhasznú Egyesület Tapolca
  - AutiSpektrum Egyesület a Veszprém Megyei Autista Gyermekekért

- Baptista Szeretetszolgálat Dunántúli Humán Szolgáltató Központ
- Hajmáskér-Sólyi Református Társegyházközség
- NAPÁVA Szociális Gondozó Nonprofit Kft.

Idősgondozásban szerepet vállaló egyházi szervezetek, civilek és érdekvédelmi szervezetek

- A Máltai Szeretetszolgálat Befogadás Házának köszönhetően a hajléktalan időskorúak számára is kiterjedt szolgáltatás áll rendelkezésre.
- Veszprém városában jelenleg 42 nyugdíjas klub működik, közel 2500 taggal. A klubok részben városrészekhez, részben foglalkozásokhoz kötődnek. A nyugdíjasklubok azzal a céllal jöttek létre, hogy a tagok szabadidős, kulturális igényeit kielégítsék, közösséget biztosítsanak. A klubok közvetítésével sok idős ember jut el színházba, kiállításokra, múzeumokba, stb. Ugyanakkor közösségként öntevékeny kulturális programokat hoznak létre (vers- és prózamondás, táncverseny, szellemi vetélkedők, zenei összejövetelek, a kórusmozgalom bázisai).
- A tartalmas szabadidő eltöltésének hasznos formája lehet a nem kifejezetten nyugdíjasok számára létrehozott civil szervezetekben történő tevékenykedés. A városban több ilyen szervezet is működik idős emberek aktív közreműködésével, például a Jeruzsálemhegyi Baráti Kör, az Újtelepi Baráti Kör, az Egry Baráti Kör. A városrészekben szerveződő egyesületek, fórumok (pl. Dózsavárosi Tanács), fontos szerepet töltenek be a helyi identitás kialakításában, ápolásában és a generációk közötti kapcsolat elmélyítésében.
- Veszprém Városi Nyugdíjasok Érdekvédelmi, Érdekképviselői Egyesülete szervezte: idősek informatikai ismereteit bővítő tanfolyamot szervezett.

Fogyatékossgal élőket támogató civil szervezetek, egyházak

- Az Életet Segítő Alapítvány Támogatott Foglalkoztatás Szolgáltatást nyújt a fogyatékossgal élők és a megváltozott munkaképességű emberek részére.
- A „Csend Világa” Alapítvány
- Mozgássérültek Aktív Egyesülete
- Siketek és Nagyothallók Országos Szövetségének Veszprém Megyei Jelnyelvi Tolmácsszolgálat
- Vakok és Gyengénlátók Veszprém Megyei Egyesülete
- Veszprém Megyei Civil Hálózatért Közhasznú Egyesület (Veszprémi Esélyek Háza)
- Egyházi és Nonprofit fenntartású Támogató szolgálatok
- AutiSpektrum Egyesület a Veszprém Megyei Autista Gyermekekért

A támogató szolgálat többek között a különböző közösségi és szabadidős szolgáltatások elérésében (mind szállítás, mind kommunikáció szintjén) ad támogatást, emellett az igénybevevő környezetében, lakásán nyújt fejlesztést, gondozást, segíti az önálló életvitelt, és támogatja az ön-érdekérvényesítést. A támogató szolgálatok által ellátott feladat a személyi segítség, a személyi szállítás és az információnyújtás, tanácsadás is.

Városunkban jelenleg három támogató szolgáltatás működik, mely a fogyatékossgal élők számára nyújt ellátást. Ezek a következők:

- Magyar Máltai Szeretetszolgálat Veszprémi Támogató Szolgálat – az önkormányzattal szerződéses viszonyban áll
- MOVE Béta Emberiesség Integrált Támogató Szolgálat

- Magyar Vöröskereszt Veszprém Megyei Szervezete Fogytékossággal Élők Támogató Szolgálata

Mélyszegénységgel kapcsolatos egyházi és Nonprofit szervezetek által nyújtott szolgáltatások

- Népkyha (a Magyar Máltai Szeretetszolgálat „Befogadás Háza”-ban).
- Utcai szociális munka (Magyar Máltai szeretetszolgálat „Befogadás Háza”)
- Hajléktalanok nappali ellátása (Magyar Máltai Szeretetszolgálat „Befogadás Háza” Nappali Centrum – 100 férőhely)
- Pszichiátriai betegek nappali ellátása („Horgony” Pszichiátriai Betegekért Kiemelten Közhasznú Alapítvány / „Horgony” Pszichiátriai Betegek Nappali Klubja
- Szenvedélybetegek nappali ellátása (Alkohol- Drogsegély Ambulancia Egyesület/Szenvedélybetegek Nappali Ellátó Intézménye)
- Hajléktalanok Otthona (Magyar Máltai Szeretetszolgálat „Befogadás Háza” Hajléktalanok Otthona – 27 férőhely)
- Átmeneti szállás, Rehabilitációs Célú Átmeneti, Éjjeli Menedékhely, Időszakos Férőhely h ajléktalanok számára (Magyar Máltai Szeretetszolgálat „Befogadás Háza” Átmeneti szállás, Rehabilitációs Célú Átmeneti, Éjjeli Menedékhely, Időszakos Férőhely)
- Egyházi és alapítványi fenntartású óvodák, iskolák

Egyházi fenntartású óvodák

- Örömhír Evangélikus Keresztyén Óvoda Veszprém, Aradi Vértanúk u. 2/a
- Szent Margit Római Katolikus Óvoda Veszprém, Dózsa György út 13.

Egyházi fenntartású iskolák

- Padányi Biró Márton Római Katolikus Gimnázium, Szakgimnázium és Általános Iskola és a Veszprémi Érseki Hittudományi Főiskola Gyakorló Iskolája Veszprém, Szeglethy utca 6.
- Szilágyi Erzsébet Keresztény Általános Iskola és Alapfokú Művészetoktatási Intézmény Veszprém, Iskola u. 6.

Alapítványi és egyéb fenntartású iskolák

- Veszprémi SzC Séf Vendéglátóipari és Turisztikai Szakgimnáziuma és Szakközépiskolája Veszprém, Halle u. 3.
- Gastroker Vendéglátóipari, Kereskedelmi és Közgazdasági Szakközép- és Szakiskola Veszprém, Cholnoky J. u. 21.
- City College Üzleti Szakközépiskola Veszprém, Kemecse u. 1.

Pontos adattal nem rendelkezünk arról, hogy a város területén hány egyéb szervezet foglalkoztat önkénteseket, az viszont érezhető, hogy számuk egyre gyarapszik. Az egyházak által fenntartott és egyéb civil szervezetek pl. a Veszprém Főegyházmegyei Karitás, Magyar Máltai Szeretetszolgálat, Baptista Szeretetszolgálat, Magyar Vöröskereszt, a Nagycsaládosok Országos Egyesülete, és még számos kisebb-nagyobb szervezet folyamatosan gondoskodik arról, hogy a helyi közösségi szolidaritás megnyilvánulásai érvényre juthassanak: élelmiszer- és ruhaadományokat gyűjtenek és osztanak, kedvezményes gyermek-és szünidei táborokat, programokat szerveznek, a beteg és idős embereket látogatnak, ápolják-gondozzák, támogatják őket, stb.

Önkormányzati, nemzetiségi önkormányzati, egyházi és civil szektor közötti partnerség bemutatása

Az előző, - 2013-as HEP kidolgozásánál, már kialakult a célcsoportokhoz kapcsolódó szervezetekkel a partnerség és egy nagyon jó együttműködés. Ahogy fentebb kifejtésre került, jelen dokumentum elkészítésekor is már az adatgyűjtés során bevontuk a különféle szektorban tevékenykedő intézményeket. A jó kapcsolatot évek óta fenntartjuk velük, mely a jövőbeli hatékony együttműködést biztosítja. Írásbeli megállapodások ugyan nem születtek, de a kölcsönös partneri viszony, és jelen Program elkészítése során tanúsított intenzív együttműködésre, együtt gondolkozásra való készség és képesség megléte a garanciája a jövőbeli hatékony partnerségnek.

Önkormányzatok közötti, illetve térségi, területi társulásokkal való partnerség

A Helyi Esélyegyenlőségi Programmal kapcsolatban két társulás van, ezek a következők:

- Családsegítő és Gyermekjóléti Alapszolgáltatási Intézményfenntartó Társulás (8200 Veszprém, Óváros tér 9.),
- Veszprémi Kistérség Többcélú Társulás (8200 Veszprém, Óváros tér 9.).

Ezek részletesebben az célcsoportelemzésnél kerültek bemutatásra.

A nemzetiségi önkormányzatok célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége

A Veszprémi Cigány Kisebbségi Önkormányzat az 1989. évi helyi önkormányzati és helyi kisebbségi önkormányzati választások óta működik, 2012. január 1. napjától neve megváltozott. A szervezet új elnevezése: Veszprémi Roma Nemzetiségi Önkormányzat (8200 Veszprém, Szabadság tér 15.). A Nemzetiségi önkormányzat kiemelt célja, hogy a településen élő cigány lakosság életkörülményeit, társadalmi helyzetét javítsa.

Az Önkormányzattal való partnerség a Veszprémi Roma Nemzetiségi Önkormányzat működési feltételeit biztosítja, támogatja a nemzetiséget a pályázati tevékenységében, működéséhez éves szinten önkormányzati támogatást nyújt. Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata 2017. évi költségvetésében 650 ezer forintos támogatást állapított meg a Veszprémi Roma Nemzetiségi Önkormányzat számára.

A Veszprémi Roma Nemzetiségi Önkormányzat szerződéses formában, szorosan és rendszeresen kölcsönösen együttműködik a városi önkormányzattal a romákat érintő kérdésekben.

A Veszprémi Roma Nemzetiségi Önkormányzat szükség szerint, de évente legalább négy alkalommal ülésezik a Szervezeti és Működési Szabályzatában foglaltaknak megfelelően.

A Roma Nemzetiségi Önkormányzat mellett a településen az alábbi Nemzetiségi Önkormányzatok működnek:

- Veszprémi Ukrán Nemzetiségi Önkormányzat (8200 Veszprém, Rózsa u. 48.)
- Veszprémi Német Nemzetiségi Önkormányzat (8200 Veszprém, Thököly u. 11.)
- Veszprémi Örmény Nemzetiségi Önkormányzat (8200 Veszprém, Szeglethy u. 4.)
- Veszprémi Lengyel Nemzetiségi Önkormányzat (8200 Veszprém, Szabadság tér 15.)

Civil szervezetek célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége

A HEP elkészítése során igyekeztünk a lehető legszélesebb körben feltérképezni, és a Program elkészítésébe bevonni azokat a civil szervezeteket, melyeknek tevékenysége kapcsolatban áll az esélyegyenlőségi célcsoportokkal. Az előző bekezdésekben a konkrét esélyegyenlőségi tevékenységük bemutatásra került.

For-profit szereplők részvétele a helyi esélyegyenlőségi feladatok ellátásában.

Az esélyegyenlőségi feladatok ellátásának területén tevékenykedő for-profit szereplőkről nincs tudomásunk.

9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága

A helyzetelemzésben meghatározott esélyegyenlőségi problémák kapcsán érintett nemzetiségi önkormányzatok, egyéb partnerek (állami vagy önkormányzati intézmények, egyházak, civil szervezetek, stb.) bevonásának eszközei és eljárásai a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének folyamatába

A Helyi Esélyegyenlőségi Program elkészítését támogatandó 2018. március 21-én létrehoztuk az un. HEP Fórumot. Március 21-én és a következő napon március 22-én tematikus HEP Fórumokat is tartottunk, széles szakmai közeg bevonásával – amelyek részletei az első fejezetben került bemutatásra. A problémás területek feltárása és az intézkedési területek meghatározása, és a konkrét intézkedések összegyűjtésére ezeken a fórumokon került sor partneri együttműködés keretében. Már a HEP Fórumok előtt megkértük a bevont szakterületek képviselőit, hogy a hozzájuk eljuttatott koncepciótervező lapokon célcsoport specifikusan jelöljék a szakterületükhöz kapcsolódó, tapasztalt problémákat, és a megoldásukra tett intézkedési javaslataikat. Összesen 36 koncepciótervező lapot kaptunk, amelyek jó részét fel is használtuk az intézkedési tervekbe.

A HEP Fórum tagjait még a Fórum megalakulása előtt tájékoztattuk a vonatkozó jogszabályokról, a Program és a jövőben kialakítandó együttműködés céljairól, és annak fontosságáról. A HEP Fórum létrehozásával valamennyien egyetértettek. (A HEP Fórum alakuló ülésének jegyzőkönyvét, valamint a részvételt bizonyító jelenléti ívet jelen dokumentum melléklete tartalmazza.)

Már a HEP Fórum megalakítása előtti hetekben felvettük a kapcsolatot a partnerszervezetekkel és megkezdtük az adatgyűjtést, amiben közel 40 intézmény/szervezet kapcsolódott be adatközlőként.

A kész intézkedési tervek elfogadása, valamint a Helyi Esélyegyenlőségi Program véglegesítése előtt újabb Fórum ülést hívtunk össze 2018. június 7-én, amin megtörtént az elkészült dokumentum validálása.

b) az a) pont szerinti szervezetek és a lakosság végrehajtással kapcsolatos észrevételeinek visszacsatolását szolgáló eszközök bemutatása.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program végrehajtását széles körű nyilvánosság biztosításával végezzük, még a végleges dokumentum elfogadása előtt biztosítottuk a dokumentum társadalmazását (ehhez a veszprem.hu oldalunkon biztosítottunk véleményezési felületet). A HEP végleges változatát elhelyezzük a város honlapján.

A helyi médián keresztül (Veszprém Televízió, veszprem.hu, vehir.hu) tájékoztatjuk a lakosságot az intézkedések megvalósításáról. Annak érdekében, hogy a városi lakosság véleménye és észrevételei is helyt kapjanak a Program megvalósulásának vizsgálata során, biztosítjuk a Polgármesteri Hivatal Zöld számára érkező visszajelzések kivizsgálását.

1. A HEP IT részletei

A helyzetelemzés megállapításainak összegzése

Célcsoport	Következtetések	
	problémák beazonosítása rövid megnevezéssel	fejlesztési lehetőségek meghatározása rövid címmel
Romák és/vagy mélyszegénységben élők	A hajléktalan ellátó egységek (Befogadás Háza éjjeli menedékhely, átmeneti szállás) rossz állapotban vannak. A városban rendelkezésre álló szociális bérlakások száma nem elegendő az igények teljesítéséhez. A lakások jelentős részének állapota leromlott.	A leromlott lakókörnyezetben, mélyszegénységben élő hátrányos helyzetű emberek lakhatási körülményeinek javítása, és ezáltal társadalmi felzárkózásuk segítése. A lakhatási körülmények infrastrukturális javítása.
	A mélyszegénységben élők és a romák társadalmi elfogadottsága nem megfelelő, nincs megfelelő és hatásos fórum a célcsoporttal kapcsolatos problémák átbeszélésének, és az érzékenyítésnek.	A hátrányos helyzetű, és negatív megkülönböztetést elszenvedő célcsoportok (elsősorban, de nem kizárólag a mélyszegénységben élők és romák) iránti elfogadás erősítése.
Gyermekek	Nem működik a Gyvt. 94. § (3) bekezdés b) pont szerint gyermekek átmeneti otthona, miközben a célcsoporttal foglalkozó szakemberek jelzései alapján jelentős számú gyermek szorul rá.	A településen élő, összes gyermek esélyegyenlőtlenségének csökkentése, kiemelten a hátrányos vagy halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek szolgáltatásokhoz való hozzáféréseinek biztosítása gyermekek átmeneti elhelyezésének megoldása révén.
	A bántalmazás vagy egyéb okból menekülő és/vagy hajléktalanná váló gyermeket nevelő szülők elhelyezésének tárgyi körülményei nem megfelelőek a jelenlegi családok átmeneti otthonában. Fogyatékossgal élő felnőttet/gyermeket nem tud fogadni az intézmény.	Színvonalas szolgáltatás nyújtása a családok átmeneti otthonában. Az ellátás hozzáférhetővé tétele minden célcsoport (fogyatékossgal élők, akár gyermek, akár szülő) számára.
	A sajátos nevelési igényű tanulók és a pszichés fejlődési zavarral küzdő gyermekek száma – az egyre kifinomultabb mérési módszerek miatt is – folyamatosan nő. A tanárok, egészségügyi szakemberek és mindazok, akik gyermekekkel foglalkoznak, egy részük nem rendelkezik a hátrányos helyzetű (beleértve többek között az SNI-sek vagy fogyatékossgal élők) tanulók megfelelő kezelésének képességével. A diákok egy része nem elég érzékeny a hátrányos helyzetű társaikkal	Érzékenyítési programok révén a hátrányos helyzetű, magukat kirekesztettnek érző gyerekek hatékony integrációja.

Célcsoport	Következtetések	
	problémák beazonosítása rövid megnevezéssel	fejlesztési lehetőségek meghatározása rövid címmel
	kapcsolatban.	
	A nyári szünidő idején a szülők számára rendkívül megterhelő feladat a gyermekek elhelyezése. Piaci alapon számos szolgáltatás elérhető, azonban éppen a leginkább rászoruló gyerekek e szolgáltatásokból nem részesedhetnek. Az önkormányzat által támogatott napközis táborra nagyobb az igény, mint a rendelkezésre álló férőhely.	A szociálisan rászoruló (halmozottan hátrányos helyzetű, mélyszegénységben élő, családjukat elvesztő, stb.) gyermekek részére ingyenes táboroztatás lehetőségének biztosítása, szociális és tanulási hátrányaik kompenzációja érdekében.
	Nagy eltérés figyelhető meg a diákok és szüleik szociális háttere tekintetében, amit az iskola nem, vagy csak csekély mértékben képes kompenzálni, ahogy a kompetenciamérések eredményei is jelzik. Az eltérő szociális háttér feszültséget generálhat a köznevelési intézményekben.	A generációkon át mélyülő foglalkoztatási, megélhetési, iskolázottsági, közösségi, szociokulturális természetű hátrányokból adódó szociális feszültségek enyhítése.
	A gyermekek szociális és egészségügyi ellátását, valamint nevelését biztosító infrastruktúra nem teljes körűen akadálymentes.	Gyermekek szociális és egészségügyi ellátását, valamint nevelését biztosító infrastruktúrához való egyenlő esélyű hozzáférés biztosítása.
	A szociálisan hátrányos helyzetű gyermekek tanulási felzárkózását visszaveti az otthoni környezet. A tanulási hátrányok kompenzációját segítő, tanórán kívüli programok száma kevés, illetve a fejlesztéshez szükséges infrastruktúra nem korszerű, nem áll teljes körűen rendelkezésre.	A cél, hogy a hátrányos helyzetű gyermekeknek elérhetővé váljon olyan iskolán kívüli, de az iskolai felzárkózást motiváló kulturális környezet, ahol részesülhetnek hátránykompenzáló programokban.
Idősek	Az idősek szociális és egészségügyi ellátását biztosító infrastruktúra nem teljes körűen akadálymentes.	Az egészségben és jó életminőségben eltöltött évek számának növelése az idősek szociális és egészségügyi ellátását biztosító infrastruktúrához való egyenlő esélyű hozzáférés biztosítása révén. A háziorvosi szolgálat és az alapellátás preventív szerepének erősítése az EMMI 2015. áprilisi, „Az egészségügyi alapellátás megerősítésének koncepciója” című dokumentumnak megfelelően.
	Sok idősen veszélyeztetett a lakhatása anyagi okok miatt.	Az idősek lakhatási körülményeinek javítása a bentlakásos férőhelyek számának növelése által.
Nők	A kisgyermekes anyák az új élethelyzetükben könnyebben tudnának újra munkába állni, amennyiben rugalmasabbak lennének a foglalkoztatási körülmények. Ugyanakkor, még a	Nők foglalkoztatási arányának növelése.

Célcsoport	Következtetések	
	problémák beazonosítása rövid megnevezéssel	fejlesztési lehetőségek meghatározása rövid címmel
	<p>munkaerőhiány ellenére sem elég elterjedtek a rugalmas munkavégzési formák a munkáltatók körében. A kisgyermekes anyák foglalkoztatási problémái:</p> <p>1) családbarát munkahelyek hiánya; 2) rugalmas munkaidő hiánya; 3) alternatív munkaerőpiaci eszközök (táv munka, részmunka) hiánya; 4) egyedülálló anyák munkahelyi megbecsültségének hiánya.</p>	
	Nincs elég bölcsődei és óvodai férőhely, ami hozzájárulna a kisgyermekes anyák munkába való visszatérésének megkönnyítéséhez.	Nők foglalkoztatási arányának növelése.
	Az otthoni gyermeknevelésből a munkába visszatérni szándékozó nők sok esetben szakmai kompetenciái, tudása, képzettsége a munkából kiesett, akár több éves időszak miatt aktualizálásra és fejlesztésre szorul. Az ismereteik frissítése nélkül, a nőkkel szembeni munkaerő-piaci diszkrimináció egyéb tényezői miatt (a munkaerőhiány ellenére) még kisebb eséllyel tudnak újra dolgozni.	A foglalkoztatott és az az önfoglalkoztatóvá váló nők számának növelése.
	Nem csökken a testileg, illetve lelkileg bántalmazott nők és gyermekek száma. A jelzőrendszer nem mindig képes megfelelő módon, és megfelelő időben reagálni az esetekre. Az áldozatok nem mindig vannak tisztában a saját jogaikkal, valamint sok esetben nem tudják, hová forduljanak. Mindebből következően akadályoztatva vannak jogaik érvényesítésében.	<p>A gyermekbántalmazás visszaszorítása. Gyermekbántalmazás bekövetkezése esetén a minél gyorsabb és hatékonyabb, szakszerű beavatkozás feltételeinek megteremtése.</p> <p>A gyermekek, fiatalok jogtudatosságának fejlesztése.</p>
Fogyatékossgal élők	A fogyatékossgal élő személyek foglalkoztatási rátája rendkívül alacsony, holott egy részük képes és szeretne dolgozni. Elhelyezkedésük saját maguk számára és valamennyi érintett (családtagjaik, munkáltatók) számára, ám a cégek a munkaerőhiány ellenére sem foglalkoztatnak jelentős számban fogyatékossgal élőket.	A fogyatékossgal élők foglalkoztatásának növelése, elsősorban a nyílt munkaerőpiacon történő elhelyezkedés támogatása által. Akkreditált munkahely létrehozásának ösztönzése a nyílt munkaerőpiacon elhelyezkedni (még) nem tudó fogyatékossgal élő munkavállalók számára.
	A fogyatékossgal élő (valamint az időskorú és babakocsival közlekedő) utazóközönség a hagyományos, helyi járatos autóbusszokkal való közlekedése	Egyenlő esélyek biztosítása a közösségi közlekedés valamennyi használója számára. A szolgáltatás fejlesztése az egyes, különleges igényű célcsoportok

Célcsoport	Következtetések	
	problémák beazonosítása rövid megnevezéssel	fejlesztési lehetőségek meghatározása rövid címmel
	nehézségeket okoz. Az utastájékoztató hiányos, az autóbusz pályaudvar nem teljes körűen akadálymentesített sem a közlekedés sem a tájékoztató tekintetében.	szükségeinek figyelembe vételével.
	Az intézmény jelenleg rendelkezésre álló helyiségei már nem elegendőek a célcsoport igényelt létszámban és színvonalon történő ellátásához.	Az értelmi fogyatékosokkal élő megfelelő színvonalú ellátásának biztosítása.
	A lakosok és bizonyos lakossági szolgáltatásokat végző intézmények dolgozóinak egy része nem rendelkezik a fogyatékosokkal élő megfelelő kezelésének képességével, illetve ismereteivel. E mellett egy részük nem elég érzékeny a fogyatékosokkal élő társaikkal kapcsolatban.	Érzékenyítési programok révén a fogyatékosokkal élő, magukat kirekesztettnek érző emberek hatékony integrációja.
	Az önkormányzati fenntartású épületek akadálymentesítése nem teljes körűen megoldott.	Egyenlő esélyek biztosítása az önkormányzati fenntartású intézmények szolgáltatásait használók számára, a különleges igényű célcsoportok szükségleteinek figyelembe vételével.
	Az Önkormányzat és a fogyatékosokkal élővel foglalkozó veszprémi intézmények kevés adattal vagy friss információval rendelkeznek a veszprémi fogyatékosokkal élő jellemzőiről. Ennek következtében a célcsoport helyzetének javítására irányuló intézkedések nem kellőképpen hatásosak, vagy nem biztos, hogy a valós problémák megoldására irányulnak.	A veszprémi fogyatékosokkal élő számának, helyzetének, főbb jellemzőinek és szükségleteinek a megismerése annak érdekében, hogy a megalapozott információk birtokában hatékony és hatásos beavatkozások születhessenek.
	Nem teljesen megoldott a felnőtt, fogyatékos személyek lakhatása. A férőhelyszámok alacsony száma miatt, mind a bentlakásos intézményekben (önálló életvitelre nem képes), mind a támogatott lakhatás (önálló életvitelre képes) terén jelentősek a várólisták. A fogyatékosokkal élő lakhatási, elhelyezési problémái jelentős mértékben érintik a városban és a megyében élő fogyatékosokkal élő családtagot nevelő családokat.	A fogyatékosokkal élő felnőttek lakhatási körülményeinek javítása a bentlakásos, valamint a támogatott lakhatás férőhelyei számának növelése által.

A beavatkozások megvalósítói

Célcsoport	Következtetésben megjelölt beavatkozási terület, mint intézkedés címe, megnevezése	Az intézkedésbe bevont aktorok és partnerek – kiemelve a felelőst
Romák és/vagy mélyszegénységben élők	Megfelelő lakhatás biztosítása a rászorulóknak számára.	Felelős: Önkormányzat, Magyar Máltai Szeretetszolgálat Egyesület. Partner: Nem releváns
	Civil Fórum szervezése, valamint további közvetett és közvetlen szolgáltatás biztosítása a mélyszegénységben élők és a romák esélyegyenlősége érdekében.	Felelős: Önkormányzat, Veszprém Megyei Civil Hálózatért Közhasznú Egyesület. Partnerek: A célcsoportok ellátásában résztvevő szervezetek, intézmények, civil szervezetek.
Gyermekek	Gyermekek Átmeneti Otthona létrehozásához szükséges feltételek, lehetőségek és források vizsgálata.	Felelős: Önkormányzat. Partner: Veszprémi Családsegítő és Gyermekjóléti Integrált Intézmény
	Családok átmeneti otthonának fejlesztése.	Felelős: Önkormányzat, Családsegítő Szolgálat, Gyermekjóléti Központ és Családok Átmeneti Otthona. Partner: Nem releváns.
	A különleges figyelemre szoruló gyermekek integrációját elősegítő szemlélet széleskörű terjesztése.	Felelős: Önkormányzat, Veszprém Megyei Civil Hálózatért Közhasznú Egyesület, érintett intézmények. Veszprémi Családsegítő és Gyermekjóléti Integrált Intézmény óvodai és iskolai szociális segítő munkával foglalkozó szakmai csoportja. Partner: Tankerület, civil szervezetek.
	Ingyenes nyári tábor rászorultsági alapon.	Felelős: Önkormányzat, Veszprémi Családsegítő és Gyermekjóléti Integrált Intézmény Partner: Iskolák, jelzőrendszer tagjai, civil szervezetek, önkéntes segítők.
	A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók esélyeinek növelése, a társadalmi hátrányok átörökítésének mérséklése.	Felelős: Tankerület. Partner: Önkormányzat, civil szervezetek.
	Gyermekek szociális és egészségügyi ellátását, valamint nevelését biztosító infrastruktúra akadálymentesítése.	Felelős: Önkormányzat, érintett intézmények. Partner: Nem releváns.
	A tanórán kívüli tanulást segítő infrastruktúra fejlesztése.	Felelős: Önkormányzat, Eötvös Károly Megyei Könyvtár.

Célcsoport	Következtetésben megjelölt beavatkozási terület, mint intézkedés címe, megnevezése	Az intézkedésbe bevont aktorok és partnerek – kiemelve a felelőst
		Partner: Oktatási intézmények.
Idősek	Idősek szociális és egészségügyi ellátását biztosító infrastruktúra akadálymentesítése.	Felelős: Önkormányzat, érintett intézmények. Partner: Nem releváns
	Az idősek bentlakásos férőhelyszámának bővítésére irányuló vizsgálat.	Felelős: Önkormányzat. Partner: Civil és egyházi szolgáltatók.
Nők	Kisgyermekes anyák munkaerőpiacra való visszatérésének támogatása - atipikus foglalkoztatási módok elterjesztése.	Felelős: Önkormányzat. Partner: VENŐKE, Veszprém Megyei Kormányhivatal Veszprémi Járási Hivatala Foglalkoztatási Osztálya.
	Kisgyermekes anyák munkaerőpiacra való visszatérésének támogatása - bölcsődei óvodai férőhelyek bővítése.	Felelős: Önkormányzat. Partner: Bölcsődék, óvodák.
	Kisgyermekes anyák munkaerőpiacra való visszatérésének támogatása képzéssel, tanfolyamokkal, érdekvédelmi ismeretekkel.	Felelős: Balaton Nóra Pont. Partner: Önkormányzat.
	Bántalmazott nők és gyermekeik támogatása.	Felelős: Önkormányzat, Veszprémi Családsegítő és Gyermejjóléti Integrált Intézmény Partner: Érintett intézmények: jelzőrendszer, köznevelési, szociális, rendvédelmi, igazságszolgáltatási és civil szervezetek.
Fogyatékossgal élők	Munkalehetőség biztosítása fogyatékossgal élő felnőttek számára.	Felelős: Önkormányzat. Partner: Veszprém Városi Fogyatékosügyi Kerekasztal, SINOSZ, MGVYOSZ, MAE, FOKE, AutiSpektrum, CSEÖH valamint további, fogyatékossgal élőkkel foglalkozó szervezetek.
	Az újonnan beszerzett autóbuszok akadálymentességére való törekvés.	Felelős: Önkormányzat. Partner: Északnyugat-Magyarországi Közlekedési Központ Zrt., civil szervezetek.
	A Göllész Viktor Fogyatékos Személyek Nappali Intézményének kapacitásbővítése.	Felelős: Göllész Viktor Fogyatékos Személyek Nappali Intézménye. Partner: Önkormányzat.
	A fogyatékossgal élők elfogadásának elérése a megfelelő érzékenyítésen keresztül.	Felelős: Önkormányzat, Veszprém Megyei Civil Hálózatért Közhasznú Egyesület, érintett intézmények. Partner: Civil szervezetek, FOKE

Célcsoport	Következtetésben megjelölt beavatkozási terület, mint intézkedés címe, megnevezése	Az intézkedésbe bevont aktorok és partnerek – kiemelve a felelőst
	Az önkormányzati tulajdonú (illetve használatában lévő) épületek minél szélesebb körű akadálymentesítésére való törekvés.	Felelős: Önkormányzat, érintett intézmények. Partner: Nem releváns.
	A fogyatékossgal élők igényeinek felmérése.	Felelős: Önkormányzat. Partner: A célcsoporttal foglalkozó intézmények és civil szervezetek.
	A fogyatékossgal élő felnőttek bentlakásos férőhelyszámának, valamint támogatott lakhatást biztosító férőhelyeinek bővítésére irányuló vizsgálat.	Felelős: Önkormányzat. Partner: Göllész Viktor Fogyatékos Személyek Nappali Intézménye Főkefe Nonprofit Kft. ÉFOÉSZ Veszprém Megyei Szervezete

Jövőképünk

Olyan településen kívánunk élni, ahol a romák a jövőben is a jelenlegi gyakorlatnak megfelelően szegregációmentes körülmények között élhetnek, tanulhatnak és dolgozhatnak.

Fontos számunkra, hogy a mélyszegénységben élők helyzete normalizálódjon, minél nagyobb arányban legyenek képesek bekapcsolódni az aktív munkaerő-piacra, ezáltal a megélhetésüket biztosító jövedelem megszerzésére.

Kiemelt területnek tartjuk a gyerekek életében az állandóság és biztonság megteremtését.

Folyamatosan odafigyelünk az idősek életkori sajátosságaiból fakadó nehézségek kompenzálására, és arra, hogy idős emberként is értékes tagjai lehessenek a társadalomnak.

Elengedhetetlennek tartjuk a nők esetén, hogy anyaságukból származó hátrányaik kompenzálásra kerüljenek.

Különös figyelmet fordítunk a fogyatékossgal élők helyzetének minél jobb megismerésére, és megismertetésére.

Az intézkedési területek részletes kifejtése

Mélyszegénységben élők és romák esélyegyenlősége

Intézkedés címe:	Megfelelő lakhatás biztosítása a rászorulóknak számára (1).
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	A hajléktalan ellátó egységek (Befogadás Háza éjjeli menedékhely, átmeneti szállás) rossz állapotban vannak. A városban rendelkezésre álló szociális bérlakások száma nem elegendő az igények teljesítéséhez. A lakások jelentős részének állapota leromlott.
Célok - Általános megfogalmazása	A leromlott lakókörnyezetben, mélyszegénységben élő hátrányos helyzetű emberek lakhatási körülményeinek javítása, és ezáltal társadalmi felzárkózásuk segítése. A lakhatási körülmények infrastrukturális javítása.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	1) Bérlakások állapotának felmérése, felújítási, korszerűsítési igények vizsgálata (azokban az esetekben, ahol ez még nem történt meg). 2) Költségigény meghatározása, forrásbevonási lehetőségek felmérése. 3) Önkormányzat által éves felújítási keret meghatározása. 4) Lakásfelújítási és -korszerűsítési ütemterv elkészítése. 5) Forrás és egyéb feltételek rendelkezésre állása esetén ütemezett kivitelezés.
Résztvevők és felelős	Önkormányzat, Magyar Máltai Szeretetszolgálat Egyesület.
Partnerek	Nem releváns.
Határidő(k) pontokba szedve	Befogadás háza esetében a felújítás határideje 2019. Szociális bérlakások esetében felmérés elvégzése, ütemterv kidolgozása, és éves keret meghatározása: 2019.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Befogadás Háza: 82 férőhely korszerűsítése. Bérlakás korszerűsítési terv. Legalább 22 darab bérlakás felújítása. Fenntarthatóság: A leendő infrastruktúra állagmegóvása.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Kockázat: forráshiány. Csökkentésére tervezett intézkedés: 1) pályázati források bevonása; 2) beruházás átütemezése; 3) műszaki tartalom csökkentése (beruházással érintett lakóegységek számának csökkentése).
Szükséges erőforrások	1) Műszaki és beruházási szakértelem a felméréshez, tervezéshez és kivitelezéshez. 2) Anyagi források biztosítása: önkormányzati, pályázati. 3) Szakmai koordináció: a célcsoport igényeinek megfelelő tervezés és kivitelezés.

Intézkedés címe:	Civil Fórum szervezése, valamint további közvetett és közvetlen szolgáltatás biztosítása a mélyszegénységben élők és a romák esélyegyenlősége érdekében (2).
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	A mélyszegénységben élők és a romák társadalmi elfogadottsága nem megfelelő, nincs megfelelő és hatásos fórum a célcsoporttal kapcsolatos problémák átbeszélésének, és az érzékenyítésnek.
Célok - Általános megfogalmazása	A hátrányos helyzetű, és negatív megkülönböztetést elszenvedő célcsoportok (elsősorban, de nem kizárólag a mélyszegénységben élők és romák) iránti elfogadás erősítése.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	1) Specifikus érzékenyítő programok kialakítása a különböző csoportok számára (amennyiben nem áll rendelkezésre). 2) A programok lebonyolításához szükséges erőforrások biztosítása. 3) Programok lebonyolítása. 4) Tapasztalatok közös feldolgozása, beépítése a következő tevékenységekbe.
Résztvevők és felelős	Önkormányzat, Veszprém Megyei Civil Hálózatért Közhasznú Egyesület.
Partnerek	A célcsoportok ellátásában résztvevő szervezetek, intézmények, civil szervezetek.
Határidő(k) pontokba szedve	1) Megtartott fórumok száma. 2) Megtartott "Esély órák" és további programok száma. 3) A programokkal elért célcsoporttagok száma.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	1) Megtartott fórumok száma. 2) Megtartott "Esély órák" és további programok száma. 3) A programokkal elért célcsoporttagok száma. Fenntarthatóság: A programok folytatása anyagi és emberi erőforrások biztosítása révén.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Kockázat: anyagi erőforrások szűkössége. Csökkentésre tervezett intézkedés: 1) további források felkutatása; 2) további önkéntesek bevonása.
Szükséges erőforrások	1) Anyagi források biztosítása a szervezéshez, programok kidolgozásához (továbbfejlesztéséhez) és a programok megtartásához: önkormányzati, pályázati, adományok. 2) A működtetés személyi feltételeinek biztosítása: megfelelő szakértelem és kapacitás.

Gyermekek esélyegyenlősége

Intézkedés címe:	Gyermekek Átmeneti Otthona létrehozásához szükséges feltételek, lehetőségek és források vizsgálata (1).
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Nem működik a Gyvt. 94. § (3) bekezdés b) pont szerint gyermekek átmeneti otthona, miközben a célcsoporttal foglalkozó szakemberek jelzései alapján jelentős számú gyermek szorul rá.
Célok - Általános megfogalmazása	A településen élő, összes gyermek esélyegyenlőtlenségének csökkentése, kiemelten a hátrányos vagy halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek szolgáltatásokhoz való hozzáféréseinek biztosítása gyermekek átmeneti elhelyezésének megoldása révén.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	1) Igényfelmérés, férőhelyszám meghatározása. 2) Férőhely-kialakítási lehetőségek vizsgálata: megfelelő helyszín és ingatlan kiválasztása. 3) Társadalmasítás végrehajtása az adott lakókörnyezetben. 4) Forráskeresés férőhelybővítéshez. 5a) Megfelelő forrás rendelkezésre állása esetén tervezés és kivitelezés, dolgozók toborzása, felkészítése, képzése. 6) Működtetés, fenntartás. 5b) Anyagi erőforrás hiányában nem állami vagy egyházi fenntartó által fenntartott gyermekek átmeneti otthona vonatkozásában feladatellátási szerződés megkötése.
Résztvevők és felelős	Önkormányzat.
Partnerek	Veszprémi Családsegítő és Gyermejköléti Integrált Intézmény
Határidő(k) pontokba szedve	1) Helyzetelemzés elvégzése: 2019. 2) Forráskeresés férőhely-kialakításhoz: 2019. 3) Társadalmasítás végrehajtása: 2020. 4) Tervezés, előkészítés: 2020. 5) Kivitelezés: 2021. 6) Működtetés, fenntartás: 2021-től.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Létrehozott és működő Gyermekek Átmeneti Otthona. Átmeneti elhelyezésben részesült gyermekek száma. Fenntarthatóság: A létrehozandó infrastruktúra működtetése és állagmegóvása. A szolgáltatás működtetése anyagi és emberi erőforrások biztosítása révén.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Kockázat: Megfelelő anyagi forrás hiánya esetén az infrastrukturális fejlesztés késlekedése, elmaradása. Csökkentésre tervezett intézkedés: Feladatellátási szerződés megkötése a feladat ellátására, működési engedéllyel és szabad kapacitással rendelkező, egyházi, vagy nem állami fenntartóval.
Szükséges erőforrások	1) Műszaki és beruházási szakértelem a felméréshez, tervezéshez és kivitelezéshez. 2) Anyagi források biztosítása: önkormányzati, pályázati. 3) Szakmai koordináció: a célcsoport igényeinek megfelelő tervezés és kivitelezés. 4) A működtetés személyi feltételeinek biztosítása: megfelelő szakértelem és kapacitás.

Intézkedés címe:	A különleges figyelemre szoruló gyermekek integrációját elősegítő szemlélet széleskörű terjesztése (2).
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	<p>A sajátos nevelési igényű tanulók, és a pszichés fejlődési zavarral küzdő gyermekek száma – az egyre kifinomultabb mérési módszerek miatt is – folyamatosan nő.</p> <p>A tanárok, egészségügyi szakemberek és mindazok, akik gyermekekkel foglalkoznak, egy részük nem rendelkezik a hátrányos helyzetű (beleértve többek között az SNI-sek vagy fogyatékossgal élők) tanulók megfelelő kezelésének képességével.</p> <p>A diákok egy része nem elég érzékeny a hátrányos helyzetű társaikkal kapcsolatban.</p>
Célok - Általános megfogalmazása	Érzékenyítési programok révén a hátrányos helyzetű, magukat kirekesztettnek érző gyerekek hatékony integrációja.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	<p>1) Egyeztetés az érintett szervezetek képviselőivel, az eddigi tapasztalatok megosztása, és a jövőbeni intézkedések kidolgozása érdekében.</p> <p>2) Specifikus érzékenyítő programok kialakítása a különböző csoportok számára.</p> <p>3) A programok lebonyolításához szükséges erőforrások biztosítása.</p> <p>4) Érzékenyítő programok ("Esély órák") megtartása.</p> <p>5) Tapasztalatok közös feldolgozása, beépítése a következő tevékenységekbe.</p>
Résztvevők és felelős	Önkormányzat, Veszprém Megyei Civil Hálózatért Közhasznú Egyesület, érintett intézmények. Veszprémi Családsegítő és Gyermejjóléti Integrált Intézmény óvodai és iskolai szociális segítő munkával foglalkozó szakmai csoportja.
Partnerek	Tankerület, civil szervezetek.
Határidő(k) pontokba szedve	Egyeztetések megtartása (tapasztalat-megosztás és tervezés céljából): évente. Érzékenyítő, szemléletformáló programok, "Esély órák" megtartása éves (tanévi) tervezés alapján.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	<p>Megtartott egyeztetések száma.</p> <p>Megtartott "Esély órák" és további programok száma.</p> <p>A programokkal elért gyermekek, fiatalok és szakemberek száma.</p> <p>Fenntarthatóság:</p> <p>A programok folytatása anyagi és emberi erőforrások biztosítása révén.</p>
Kockázatok és csökkentésük eszközei	<p>Kockázat: anyagi erőforrások szűkössége.</p> <p>Csökkentésre tervezett intézkedés:</p> <p>1) további források felkutatása;</p> <p>2) további önkéntesek bevonása.</p>
Szükséges erőforrások	<p>1) Anyagi források biztosítása a szervezéshez, programok kidolgozásához (továbbfejlesztéséhez) és a programok megtartásához: önkormányzati, pályázati, adományok.</p> <p>2) A működtetés személyi feltételeinek biztosítása: megfelelő szakértelem és kapacitás.</p>

Intézkedés címe:	Ingyenes nyári tábor rászorultsági alapon (3).
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	A nyári szünidő idején a szülők számára rendkívül megterhelő feladat a gyermekek elhelyezése. Piaci alapon számos szolgáltatás elérhető, azonban éppen a leginkább rászoruló gyerekek e szolgáltatásokból nem részesedhetnek. Az önkormányzat által támogatott napközis táborra nagyobb az igény, mint a rendelkezésre álló férőhely.
Célok - Általános megfogalmazása	A szociálisan rászoruló (halmozottan hátrányos helyzetű, mélyszegénységben élő, családjukat elvesztő stb.) gyermekek részére ingyenes táboroztatás lehetőségének biztosítása, szociális és tanulási hátrányaik kompenzációja érdekében.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	1) A tábor célcsoportjába tartozó gyermekek és családok megkeresése, megszólítása. 2) A tábor megszervezése: a) infrastrukturális és materiális feltételek biztosítása; b) személyi feltételek biztosítása; c) pénzügyi forrás biztosítása.
Résztvevők és felelős	Önkormányzat, Veszprémi Családsegítő és Gyermejjóléti Integrált Intézmény
Partnerek	Iskolák, jelzőrendszer tagjai, civil szervezetek, önkéntes segítők.
Határidő(k) pontokba szedve	Tábor megszervezése és lebonyolítása évente.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	1) Megszervezett táborok időtartama. 2) A táborozásban résztvevő gyermekek száma. Fenntarthatóság: A szolgáltatás működtetése anyagi és emberi erőforrások biztosítása révén.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Kockázat: 1) anyagi erőforrások szűkössége; 2) az igény meghaladja a rendelkezésre álló kapacitást. Csökkentésre tervezett intézkedés: 1) további források felkutatása; 2a) önkéntesek bevonása a táboroztatásba; 2b) másik, nagyobb helyszín keresése.
Szükséges erőforrások	1) Anyagi források biztosítása a szervezéshez és működtetéshez: önkormányzati, pályázati, adományok. 2) A működtetés személyi feltételeinek biztosítása: megfelelő szakértelem és kapacitás. 3) A működtetés infrastrukturális és materiális feltételeinek biztosítása: megfelelő ingatlan és eszközök.

Intézkedés címe:	Gyermekek szociális és egészségügyi ellátását, valamint nevelését biztosító infrastruktúra akadálymentesítése (4).
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	A gyermekek szociális és egészségügyi ellátását, valamint nevelését biztosító infrastruktúra nem teljes körűen akadálymentes.
Célok - Általános megfogalmazása	Gyermekek szociális és egészségügyi ellátását, valamint nevelését biztosító infrastruktúrához való egyenlő esélyű hozzáférés biztosítása.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	1) Intézmények (gyermekorvosi rendelő, bölcsőde, óvoda) állapotfelmérése, akadálymentesítési igények és lehetőségek felmérése (azokban az esetekben, ahol ez még nem történt meg). 2) Forrásbevonás. 3) Tervezés. 4) Kivitelezés. 5) Megvalósítás alatt álló fejlesztések folytatása.
Résztevők és felelős	Önkormányzat, érintett intézmények.
Partnerek	Nem releváns.
Határidő(k) pontokba szedve	Aprófalvi Bölcsőde, Hóvirág Bölcsőde, Módszertani Bölcsőde: 2021. Egry úti Óvoda, Gyulafirátóti Óvoda: 2019. Gyermekorvosi rendelő: Cserhát lakótelep (2019.), Jutasi út 59., Ördögárok utca 5., Vilonyai utca 2/B (2018.)
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Akadálymentesen megközelíthető és használható intézmények száma összesen: 9, ebből 3 bölcsőde, 2 óvoda, 4 gyermekorvosi rendelő. Fenntarthatóság: A létrehozandó infrastruktúra állagmegóvása.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Kockázat: 1) forráshiány; 2) nem áll rendelkezésre megfelelő kivitelező, szállító, vagy nem megfelelően teljesítenek. Csökkentésre tervezett intézkedés: 1a) pályázati források bevonása; 1b) műszaki tartalom csökkentése; 1c és 2) beruházás átütemezése.
Szükséges erőforrások	1) Műszaki és beruházási szakértelem a felméréshez, tervezéshez és kivitelezéshez. 2) Anyagi források biztosítása: önkormányzati, pályázati. 3) Szakmai koordináció: a célcsoport igényeinek megfelelő tervezés és kivitelezés.

Intézkedés címe:	A tanórán kívüli tanulást segítő infrastruktúra fejlesztése (5).
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	A szociálisan hátrányos helyzetű gyermekek tanulási felzárkózását, visszaveti az otthoni környezet. A tanulási hátrányok kompenzációját segítő, tanórán kívüli programok száma kevés, illetve a fejlesztéshez szükséges infrastruktúra nem korszerű, nem áll teljes körűen rendelkezésre.
Célok - Általános megfogalmazása	A cél, hogy a hátrányos helyzetű gyermekeknek elérhetővé váljon olyan iskolán kívüli, de az iskolai felzárkózást motiváló kulturális környezet, ahol részesülhetnek hátránykompenzáló programokban.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	1) A könyvtár 8200 Veszprém, Komakút tér 3. szám alatti épületének részleges átalakítása, felújítása. 2) Digitális labor kialakítása, felújítása, akadálymentesítése. 3) Tanulási, kreatív foglalkoztató, oktatási célú helyiség átalakítása, korszerűsítése. 4) Audiovizuális ismeretek tanulását segítő terem kialakítása, eszközvásárlás.
Résztvevők és felelős	Önkormányzat, Eötvös Károly Megyei Könyvtár.
Partnerek	Oktatási intézmények.
Határidő(k) pontokba szedve	A megvalósítás tervezett határideje 2019.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Fejlesztett informális, nem formális tanulást szolgáló terek száma: 3 db. A korszerű kulturális intézményekben informális, nem formális tanulási programban résztvevők száma: 420 fő/év. Fenntarthatósága: 1) A létrehozandó infrastruktúra állagmegóvása. 2) A szolgáltatás működtetése anyagi és emberi erőforrások biztosítása révén. 3) Igény és lehetőség esetén további szolgáltatások elindítása.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Kockázat: nem áll rendelkezésre megfelelő kivitelező, szállító, vagy nem megfelelően teljesítenek. Csökkentésre tervezett intézkedés: 1) beruházás átütemezése.
Szükséges erőforrások	1) Műszaki és beruházási szakértelem a kivitelezéshez. 2) Anyagi források biztosítása (EFOP-4.1.8-16 pályázat). 3) Szakmai koordináció: a célcsoport igényeinek megfelelő kivitelezés.

Intézkedés címe:	Családok átmeneti otthonának fejlesztése (6).
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Nem megfelelőek a családok átmeneti otthonának a körülményei.
Célok - Általános megfogalmazása	Megfelelő színvonalú szolgáltatás és férőhelyszám biztosítása az otthonukat elhagyni kénytelen, krízisben lévő családoknak.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	1) Helyzetfelmérés. 2) Forráskeresés a megfelelő ingatlan biztosítása érdekében. 3) Megfelelő forrás és egyéb feltételek rendelkezésre állása esetén tervezés és kivitelezés. 4) Működtetés, fenntartás.
Résztvevők és felelős	Önkormányzat, Veszprémi Családsegítő és Gyermejkölési Integrált Intézmény
Partnerek	Nem releváns.
Határidő(k) pontokba szedve	1) Helyzetelemzés elvégzése: 2019. 2) Forráskeresés: 2019. 3) Tervezés, előkészítés: 2019. 5) Kivitelezés, a megfelelő ingatlanba történő átköltözés: 2020-2021. 6) Működtetés, fenntartás: 2022-től.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	1) Kialakított, megfelelő színvonalú férőhelyek száma. 2) Ellátotti létszám bővülése. Fenntarthatóság: A létrehozandó infrastruktúra állagmegóvása.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Kockázat: forráshiány. Csökkentésre tervezett intézkedés: 1) pályázati források bevonása; 2) beruházás átütemezése; 3) műszaki tartalom csökkentése.
Szükséges erőforrások	1) Műszaki és beruházási szakértelem a felméréshez, tervezéshez és kivitelezéshez. 2) Anyagi források biztosítása: önkormányzati, pályázati. 3) Szakmai koordináció: a célcsoport igényeinek megfelelő tervezés és kivitelezés.

Intézkedés címe:	A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók esélyeinek növelése, a társadalmi hátrányok átörökítésének mérséklése (7).
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Nagy eltérés figyelhető meg a diákok és szüleik szociális háttere tekintetében, amit az iskola nem, vagy csak csekély mértékben képes kompenzálni, ahogy a kompetenciamérések eredményei is jelzik. Az eltérő szociális háttér feszültséget generálhat a köznevelési intézményekben.
Célok - Általános megfogalmazása	A generációkon át mélyülő foglalkoztatási, megélhetési, iskolázottsági, közösségi, szociokulturális természetű hátrányokból adódó szociális feszültségek enyhítése.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	1) Egyeztetés az érintett szervezetek képviselőivel, az eddigi tapasztalatok megosztása, és a jövőbeni intézkedések kidolgozása érdekében. 2) Specifikus programok kialakítása, beavatkozások kidolgozása. 3) A programok lebonyolításához szükséges erőforrások biztosítása. 4) Programok lebonyolítása, szolgáltatások működtetése. 5) Tapasztalatok közös feldolgozása, beépítése a következő tevékenységekbe.
Résztevők és felelős	Tankerület.
Partnerek	Önkormányzat, civil szervezetek.
Határidő(k) pontokba szedve	Egyeztető fórum lebonyolítása: 2019-ig. A fórum eredményei alapján beavatkozások kidolgozása: 2020. Beavatkozások megvalósítása: 2020-tól.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	1) Megtartott egyeztetések száma. 2) A tevékenységek által elért célcsoporttagok száma. Fenntarthatóság: A szolgáltatás működtetése anyagi és emberi erőforrások biztosítása révén.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Kockázat: 1) az igény meghaladja a rendelkezésre álló kapacitást. Csökkentésre tervezett intézkedés: 1) további források felkutatása; 2) további szakemberek bevonása.
Szükséges erőforrások	1) Anyagi források biztosítása a szervezéshez és működtetéshez. 2) A működtetés személyi feltételeinek biztosítása: megfelelő szakértelem és kapacitás. 3) A működtetés infrastrukturális és materiális feltételeinek biztosítása.

Nők esélyegyenlősége

Intézkedés címe:	Kisgyermekes anyák munkaerőpiacra való visszatérésének támogatása - atipikus foglalkoztatási módok elterjesztése (1).
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	A kisgyermekes anyák az új élethelyzetükben könnyebben tudnának újra munkába állni, amennyiben rugalmasabbak lennének a foglalkoztatási körülmények. Ugyanakkor, még a munkaerőhiány ellenére sem elég elterjedtek a rugalmas munkavégzési formák a munkáltatók körében. A kisgyermekes anyák foglalkoztatási problémái: 1) családbarát munkahelyek hiánya; 2) rugalmas munkaidő hiánya; 3) alternatív munkaerőpiaci eszközök (táv munka, részmunka) hiánya; 4) egyedülálló anyák munkahelyi megbecsültségének hiánya.
Célok - Általános megfogalmazása	Nők foglalkoztatási arányának növelése.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	1) A veszprémi nők foglalkoztatási helyzetének vizsgálata. 2) Konkrét javaslatok, jó gyakorlatok gyűjtése (munkáltatói megoldások, rugalmas munkavégzési formák). 3) A téma külön programelemként történő megjelenítése a 2018. őszi tervezett veszprémi vállalkozói fórumon.
Résztvevők és felelős	Önkormányzat.
Partnerek	VENŐKE, Veszprém Megyei Kormányhivatal Veszprémi Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztálya
Határidő(k) pontokba szedve	1) Felmérés elvégzése: 2018. 2) Vállalkozói fórum: 2018 és a további években. 3) Jó gyakorlatok gyűjtése, tapasztalatcsere: folyamatos.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Vállalkozói fórumon a nők foglalkoztatási helyzetéről szóló program megvalósítása: 1 db. 2) A gyermeknevelésből a munkaerőpiacra visszatérő nők számának növekedése. Fenntarthatóság: 1) Utánkövetéses felmérés elvégzése és a vállalkozói fórum rendszeres megtartása az erőforrások rendelkezésre állásának fényében. 2) Az elért eredmények megosztása és a nyilvánosság biztosítása.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Kockázat: a munkáltatók rugalmatlanságának fennmaradása. Csökkentésre tervezett intézkedés: tájékoztatás, információk, jó gyakorlatok terjesztése, tanácsadás.
Szükséges erőforrások	1) A felméréshez szükséges szakértelem és kapacitás. 2) A vállalkozói fórum megszervezéséhez és lebonyolításához anyagi, infrastrukturális és személyi feltételek.

Intézkedés címe:	Kisgyermekes anyák munkaerőpiacra való visszatérésének támogatása - bölcsődei óvodai férőhelyek bővítése (2).
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Nincs elég bölcsődei és óvodai férőhely, ami hozzájárulna a kisgyermekes anyák munkába való visszatérésének megkönnyítéséhez.
Célok - Általános megfogalmazása	Nők foglalkoztatási arányának növelése.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	1) Bölcsőde, óvoda, családi bölcsőde férőhelyek bővítési lehetőségének vizsgálata, körzethatárok felülvizsgálata. 2) Beavatkozási terv kidolgozása (szükség esetén körzethatárok módosítása). 3) Forráskeresés férőhely-bővítéshez. 4) Tervezés. 5) Kivitelezés. 6) Működtetés, fenntartás.
Résztevők és felelős	Önkormányzat.
Partnerek	Bölcsődék, óvodák.
Határidő(k) pontokba szedve	1) Helyzetelemzés elvégzése: 2018. 2) Forráskeresés férőhely-bővítéshez: 2018. 3) Tervezés, előkészítés: 2019. 4) Kivitelezés: 2020. 5) Működtetés, fenntartás: 2020-tól.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	1) Helyzetelemzés és beavatkozási terv elkészül. 2) A helyzetelemzés eredményétől függő beavatkozás (körzethatárok módosítása és/vagy férőhelybővítési beruházás) megvalósul. Fenntarthatóság: 1) Férőhely igények rendszeres monitorozása, szükség esetén beavatkozás. 2) A létrehozandó infrastruktúra állagmegóvása.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Kockázat: forráshiány. Csökkentésre tervezett intézkedés: 1) pályázati források bevonása; 2) beruházás átütemezése; 3) műszaki tartalom csökkentése (beruházással érintett lakóegységek számának csökkentése).
Szükséges erőforrások	1) A felméréshez szükséges szakértelem és kapacitás. 2) Anyagi források biztosítása: önkormányzati, pályázati. 3) Műszaki és beruházási szakértelem a felméréshez, tervezéshez és kivitelezéshez. 4) Szakmai koordináció: új körzethatárok kidolgozásához, valamint a célcsoport igényeinek megfelelő tervezés és kivitelezés érdekében.

Intézkedés címe:	Kisgyermekes anyák munkaerőpiacra való visszatérésének támogatása képzéssel, tanfolyamokkal, érdekvédelmi ismeretekkel (3).
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Az otthoni gyermeknevelésből a munkába visszatérni szándékozó nők sok esetben szakmai kompetenciái, tudása, képzettsége a munkából kiesett, akár több éves időszak miatt aktualizálásra és fejlesztésre szorul. Az ismereteik frissítése nélkül, a nőkkel szembeni munkaerő-piaci diszkrimináció egyéb tényezői miatt (a munkaerőhiány ellenére) még kisebb eséllyel tudnak újra dolgozni.
Célok - Általános megfogalmazása	A foglalkoztatott és az az önfoglalkoztatóvá váló nők számának növelése.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	1) Család és Karrier Pont létrehozása. 2) Működtetés, szolgáltatás nyújtása. 3) Kommunikációs aktivitások, szemléletformáló tevékenységek megvalósítása munkaadók, szakmai szervezetek, nők részére. 4) Formális, és nem formális képzések, fejlesztések lebonyolítása.
Résztvevők és felelős	Balaton Nóra Pont.
Partnerek	Önkormányzat.
Határidő(k) pontokba szedve	Fejlesztés megvalósítása, és működtetés pályázat keretein belül: 2020-ig. 2020-tól működtetés, szolgáltatások további nyújtása.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	1) Képzéseken, fejlesztéseken, felkészítéseken tervezett résztvevők száma. 2) Kommunikációs és szemléletformáló tevékenységek által elért célcsoporttagok száma. 3) Elért helyi munkaadók száma. Fenntarthatóság: Szolgáltatási, szemléletformálási és kommunikációs tevékenységek biztosítása.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Kockázat: 1) az igény meghaladja a rendelkezésre álló kapacitást. Csökkentésre tervezett intézkedés: 1) további források felkutatása; 2) további szakemberek bevonása.
Szükséges erőforrások	1) A szolgáltatások és a tevékenységek kialakításához szükséges szakértelem és kapacitás. 2) A megvalósításhoz és lebonyolításához anyagi (EFOP-1.2.1-15-2016-00625 pályázat), infrastrukturális és személyi feltételek.

Intézkedés címe:	Bántalmazott nők és gyermekeik támogatása (4).
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Nem csökken a testileg, illetve lelkileg bántalmazott nők és gyermekek száma. A jelzőrendszer nem mindig képes megfelelő módon, és megfelelő időben reagálni az esetekre. Az áldozatok nem mindig vannak tisztában a saját jogaikkal, valamint sok esetben nem tudják, hová forduljanak. Mindebből következően akadályoztatva vannak jogaik érvényesítésében.
Célok - Általános megfogalmazása	A gyermekbántalmazás visszaszorítása. Gyermekbántalmazás bekövetkezése esetén a minél gyorsabb és hatékonyabb, szakszerű beavatkozás feltételeinek megteremtése. A gyermekek, fiatalok jogtudatosságának fejlesztése.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	1) Helyzetfelmérés. 2) Egyeztetések megtartása (tapasztalat-megosztás és tervezés céljából). 3) Beavatkozási lehetőségek meghatározása (tájékoztató anyagok kidolgozása, terjesztése). 4) Forráskeresés. 5) Beavatkozások megvalósítása (a területtel foglalkozó szakemberek rendszeres tapasztalatcseréje, a hálózatosodás elősegítése).
Résztvevők és felelős	Önkormányzat, Veszprémi Családsegítő és Gyermekjóléti Integrált Intézmény
Partnerek	Érintett intézmények: jelzőrendszer, köznevelési, szociális, rendvédelmi, igazságszolgáltatási és civil szervezetek.
Határidő(k) pontokba szedve	1) Helyzetfelmérés: 2018. 2) Egyeztetések megtartása: legalább évente. 3) Beavatkozási lehetőségek meghatározása 2018. 4) Forráskeresés: 2019. 5) Beavatkozások megvalósítása: 2019-től.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	A tevékenységek által elért célcsoporttagok száma. Fenntarthatóság: A szolgáltatás működtetése anyagi és emberi erőforrások biztosítása révén.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Kockázat: 1) anyagi források szűkössége; 2) az igény meghaladja a rendelkezésre álló kapacitást. Csökkentésre tervezett intézkedés: 1) további források felkutatása; 2) további szakemberek bevonása.
Szükséges erőforrások	1) Anyagi források biztosítása a szervezéshez, programok kidolgozásához (továbbfejlesztéséhez) és a programok megtartásához: önkormányzati, pályázati, adományok. 2) A működtetés személyi feltételeinek biztosítása: megfelelő szakértelem és kapacitás.

Idősek esélyegyenlősége

Intézkedés címe:	Idősek szociális és egészségügyi ellátását biztosító infrastruktúra akadálymentesítése (1).
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Az idősek szociális és egészségügyi ellátását biztosító infrastruktúra nem teljes körűen akadálymentes.
Célok - Általános megfogalmazása	Az egészségben és jó életminőségben eltöltött évek számának növelése az idősek szociális és egészségügyi ellátását biztosító infrastruktúrához való egyenlő esélyű hozzáférés biztosítása révén. A háziorvosi szolgálat és az alapellátás preventív szerepének erősítése az EMMI 2015. áprilisi, „Az egészségügyi alapellátás megerősítésének koncepciója” című dokumentumnak megfelelően.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	1) Intézmények (orvosi rendelők, idősothton) állapotfelmérése, akadálymentesítési igények és lehetőségek felmérése (azokban az esetekben, ahol ez még nem történt meg). 2) Forrásbevonás. 3) Tervezés. 4) Kivitelezés. 5) Megvalósítás alatt álló fejlesztések folytatása.
Résztvevők és felelős	Önkormányzat, érintett intézmények.
Partnerek	Nem releváns.
Határidő(k) pontokba szedve	Orvosi rendelők: Március 15 utca 4/B és Gyulafirátót (2018.), Kádárta (2020.), Völgyikút utca 2. idősothton (2018.)
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Akadálymentesen megközelíthető és használható intézmények száma összesen: 4, ebből 3 orvosi rendelő, 1 idősothton. Fenntarthatóság: A létrehozandó infrastruktúra állagmegóvása.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Kockázat: 1) forráshiány; 2) nem áll rendelkezésre megfelelő kivitelező, szállító, vagy nem megfelelően teljesítenek. Csökkentésre tervezett intézkedés: 1a) pályázati források bevonása; 1b) műszaki tartalom csökkentése; 1c és 2) beruházás átütemezése.
Szükséges erőforrások	1) Műszaki és beruházási szakértelem a felméréshez, tervezéshez és kivitelezéshez. 2) Anyagi források biztosítása: önkormányzati, pályázati (TOP-6.6.1-16 pályázatok). 3) Szakmai koordináció: a célcsoport igényeinek megfelelő tervezés és kivitelezés.

Intézkedés címe:	Az idősek bentlakásos férőhelyszámának bővítésére irányuló vizsgálat (2).
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Sok idősen veszélyeztetett a lakhatása anyagi okok miatt.
Célok - Általános megfogalmazása	Az idősek lakhatási körülményeinek javítása a bentlakásos férőhelyek számának növelése által.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	1) Igényfelmérés. 2) Férőhely-bővítési lehetőségek vizsgálata. 3) Forráskeresés férőhelybővítéshez. 4) Tervezés. 5) Kivitelezés. 6) Működtetés, fenntartás.
Részrtvevők és felelős	Önkormányzat.
Partnerek	Civil és egyházi szolgáltatók.
Határidő(k) pontokba szedve	1) Helyzetelemzés elvégzése: 2018. 2) Forráskeresés férőhely-bővítéshez: 2018. 3) Tervezés, előkészítés: 2019. 4) Kivitelezés: 2020. 5) Működtetés, fenntartás: 2021-től.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	1) Igényfelmérés elkészül. 2) Megfelelő forrás és további feltételek rendelkezésre állása esetén a férőhelybővítési beruházás megvalósul. Fenntarthatóság: 1) Férőhely igények rendszeres monitorozása, szükség esetén beavatkozás. 2) A létrehozandó infrastruktúra állagmegóvása.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Kockázat: forráshiány. Csökkentésre tervezett intézkedés: 1) pályázati források bevonása; 2) beruházás átütemezése; 3) műszaki tartalom csökkentése (beruházással érintett lakóegységek számának csökkentése).
Szükséges erőforrások	1) A felméréshez szükséges szakértelem és kapacitás. 2) Műszaki és beruházási szakértelem a felméréshez, tervezéshez és kivitelezéshez. 3) Anyagi források biztosítása: önkormányzati, pályázati. 4) Szakmai koordináció: a célcsoport igényeinek megfelelő tervezés és kivitelezés.

Fogyatékosággal élők esélyegyenlősége

Intézkedés címe:	Munkalehetőség biztosítása fogyatékosággal élő felnőttek számára (1).
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	A fogyatékosággal élő személyek foglalkoztatási rátája rendkívül alacsony, holott egy részük képes és szeretne dolgozni. Elhelyezkedésük saját maguk számára és valamennyi érintett (családtagjaik, munkáltatók) számára, ám a cégek a munkaerőhiány ellenére sem foglalkoztatnak jelentős számban fogyatékosággal élőket.
Célok - Általános megfogalmazása	A fogyatékosággal élők foglalkoztatásának növelése, elsősorban a nyílt munkaerőpiacon történő elhelyezkedés támogatása által. Akkreditált munkahely létrehozásának ösztönzése a nyílt munkaerőpiacon elhelyezkedni (még) nem tudó fogyatékosággal élő munkavállalók számára.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	1) A veszprémi fogyatékkal élők foglalkoztatási helyzetének vizsgálata. 2) Konkrét javaslatok, jó gyakorlatok gyűjtése (munkáltatói megoldások, rugalmas munkavégzési formák). 3) A téma külön programelemként történő megjelenítése a 2018. őszi tervezett veszprémi vállalkozói fórumon.
Résztvevők és felelős	Önkormányzat.
Partnerek	Veszprém Városi Fogyatékosügyi Kerekasztal, SINOSZ, MVGYOSZ, MAE, FOKE, Autispektrum, CSEÖH valamint további, fogyatékosággal élőkkel foglalkozó szervezetek.
Határidő(k) pontokba szedve	1) Felmérés elvégzése: 2018. 2) Vállalkozói fórum: 2018 és a további években. 3) Jó gyakorlatok gyűjtése, tapasztalatcsere: folyamatos.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	1) Vállalkozói fórumon a fogyatékosággal élők foglalkoztatási helyzetéről szóló program megvalósítása: 1 db. 2) Fogyatékosággal élő személyek számának növekedése a veszprémi nyílt munkaerőpiacon. 3) Akkreditált munkahelyek számának növekedése Veszprémben. Fenntarthatóság: 1) Utánkövetéses felmérés elvégzése és a vállalkozói fórum rendszeres megtartása az erőforrások rendelkezésre állásának fényében. 2) Az elért eredmények megosztása és a nyilvánosság biztosítása.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Kockázat: a munkáltatók rugalmatlanságának fennmaradása. Csökkentésre tervezett intézkedés: tájékoztatás, információk, jó gyakorlatok terjesztése, tanácsadás.
Szükséges erőforrások	1) A felméréshez szükséges szakértelem és kapacitás. 2) A vállalkozói fórum megszervezéséhez és lebonyolításához anyagi, infrastrukturális és személyi feltételek.

Intézkedés címe:	Az újonnan beszerzett autóbuszok akadálymentességére való törekvés (2).
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	A fogyatékossgal élő (valamint az időskorú és babakocsival közlekedő) utazóközönség a hagyományos, helyi járatos autóbuszokkal való közlekedése nehézségeket okoz. Az utastájékoztatás hiányos, az autóbusz pályaudvar nem teljes körűen akadálymentesített sem a közlekedés sem a tájékoztatás tekintetében.
Célok - Általános megfogalmazása	Egyenlő esélyek biztosítása a közösségi közlekedés valamennyi használója számára. A szolgáltatás fejlesztése az egyes, különleges igényű célcsoportok szükségleteinek figyelembe vételével.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	1) Egyeztetés kezdeményezése az Északnyugat-Magyarországi Közlekedési Központ Zrt.-vel a helyi járatos autóbusz és a kapcsolódó infrastruktúra akadálymentesítése szempontjából. 2) Együttműködési lehetőségek kialakítása a célcsoportok érdekében.
Részrtvevők és felelős	Önkormányzat.
Partnerek	Északnyugat-Magyarországi Közlekedési Központ Zrt., civil szervezetek.
Határidő(k) pontokba szedve	1) Egyeztetés lebonyolítása: 2019. 2) Beavatkozások megvalósítása a kialakítandó együttműködésnek megfelelően: 2020-tól.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	1) Akadálymentesített autóbuszok száma. 2) Akadálymentesített/intelligens megállók száma. Fenntarthatóság: A létrehozandó infrastruktúra állagmegóvása.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Kockázat: 1) anyagi erőforrások szűkössége. 2) műszaki korlátozottságok a kivitelezésben. Csökkentésre tervezett intézkedés: 1) további források felkutatása; 2) áttervezés, alternatív megoldások megvalósítása.
Szükséges erőforrások	1) Műszaki és beruházási szakértelem a felméréshez, tervezéshez és kivitelezéshez. 2) Anyagi források biztosítása. 3) Szakmai koordináció: a célcsoport igényeinek megfelelő tervezés és kivitelezés.

Intézkedés címe:	A Göllész Viktor Fogytékos Személyek Nappali Intézményének kapacitásbővítése (3).
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Az intézmény jelenleg rendelkezésre álló helyiségei már nem elegendőek a célcsoport igényelt létszámban és színvonalon történő ellátásához.
Célok - Általános megfogalmazása	Az értelmi fogyatékossgal élőknek megfelelő színvonalú ellátás biztosítása.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	1) Felmérés: felújítási, korszerűsítési igények vizsgálata. 2) Költségigény meghatározása, forrásbevonási lehetőségek felmérése. 3) Tervezés. 4) Forrás és egyéb feltételek rendelkezésre állása esetén ütemezett kivitelezés.
Résztvevők és felelős	Göllész Viktor Fogytékos Személyek Nappali Intézménye.
Partnerek	Önkormányzat
Határidő(k) pontokba szedve	1) Helyzetfelmérés elvégzése: 2019. 2) Forráskeresés férőhely-kialakításhoz: 2019. 3) Tervezés, előkészítés: 2019. 4) Kivitelezés: 2019-2020. 5) Működtetés, fenntartás: 2021-től.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	1) Kialakított férőhelyek száma. 2) Ellátotti létszám bővülése. Fenntarthatóság: A létrehozandó infrastruktúra állagmegóvása.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Kockázat: forráshiány. Csökkentésre tervezett intézkedés: 1) pályázati források bevonása; 2) beruházás átütemezése; 3) műszaki tartalom csökkentése (beruházással érintett férőhelyek számának csökkentése).
Szükséges erőforrások	1) Műszaki és beruházási szakértelem a felméréshez, tervezéshez és kivitelezéshez. 2) Anyagi források biztosítása: önkormányzati, pályázati. 3) Szakmai koordináció: a célcsoport igényeinek megfelelő tervezés és kivitelezés.

Intézkedés címe:	A fogyatékossgal élők elfogadásának elérése, a megfelelő érzékenyítésen keresztül (4).
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	A lakosok és bizonyos lakossági szolgáltatásokat végző intézmények dolgozóinak egy része nem rendelkezik a fogyatékossgal élők megfelelő kezelésének képességével, illetve ismereteivel. E mellett egy részük nem elég érzékeny a fogyatékossgal élő társaikkal kapcsolatban.
Célok - Általános megfogalmazása	Érzékenyítési programok révén a fogyatékossgal élő, magukat kirekesztettnek érző emberek hatékony integrációja.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	<ol style="list-style-type: none"> 1) Egyeztetés az érintett szervezetek képviselőivel, az eddigi tapasztalatok megosztása, és a jövőbeni intézkedések kidolgozása érdekében. 2) Specifikus érzékenyítő programok kialakítása a különböző csoportok számára. 3) A programok lebonyolításához szükséges erőforrások biztosítása. 4) Érzékenyítő programok ("Esély órák") megtartása. 5) Tapasztalatok közös feldolgozása, beépítése a következő tevékenységekbe. 6) Annak beépítése az önkormányzati projekttervezési eljárásrendbe, hogy a fogyatékossgal élők érdekei megjelenjenek a projektben - amennyiben a pályázati előírások erre lehetőséget adnak.
Résztvevők és felelős	Önkormányzat, Veszprém Megyei Civil Hálózatért Közhasznú Egyesület, érintett intézmények.
Partnerek	Civil szervezetek, FOKE.
Határidő(k) pontokba szedve	Egyeztetések megtartása (tapasztalat-megosztás és tervezés céljából): évente. Érzékenyítő, szemléletformáló programok, "Esély órák" megtartása éves tervezés alapján.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	<ol style="list-style-type: none"> 1) Megtartott egyeztetések száma. 2) Megtartott "Esély órák" és további programok száma. 3) A programokkal elért felnőttek és szakemberek száma. <p>Fenntarthatóság: A programok folytatása anyagi és emberi erőforrások biztosítása révén.</p>
Kockázatok és csökkentésük eszközei	<p>Kockázat: anyagi erőforrások szűkössége.</p> <p>Csökkentésre tervezett intézkedés:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) további források felkutatása; 2) további önkéntesek bevonása.
Szükséges erőforrások	<ol style="list-style-type: none"> 1) Anyagi források biztosítása a szervezéshez, programok kidolgozásához (továbbfejlesztéséhez) és a programok megtartásához: önkormányzati, pályázati, adományok. 2) A működtetés személyi feltételeinek biztosítása: megfelelő szakértelem és kapacitás.

Intézkedés címe:	Az önkormányzati tulajdonú (illetve használatában lévő) épületek minél szélesebb körű akadálymentesítésére való törekvés (5).
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Az önkormányzati fenntartású épületek akadálymentesítése nem teljes körűen megoldott.
Célok - Általános megfogalmazása	A célkitűzés összhangban van az ITS-ben, az Idősügyi Konceptióban, Veszprém Integrált Területi Programjában, valamint város Szociális Szolgáltatástervezési Konceptiójában megfogalmazott komplex akadálymentesítési törekvésekkel.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	1) Intézmények állapotfelmérése, akadálymentesítési igények és lehetőségek felmérése (azokban az esetekben, ahol ez még nem történt meg). 2) Forrásbevonás. 3) Tervezés. 4) Kivitelezés. 5) Megvalósítás alatt álló fejlesztések folytatása.
Résztvevők és felelős	Önkormányzat, érintett intézmények.
Partnerek	Nem releváns.
Határidő(k) pontokba szedve	1) Helyzetfelmérés elvégzése: 2019. 2) Forráskeresés: 2019. 3) Tervezés, előkészítés: 2019. 4) Kivitelezés: 2019-2020. 5) Működtetés, fenntartás: 2021-től.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Akadálymentesen megközelíthető és használható intézmények száma. Fenntarthatóság: A létrehozandó infrastruktúra állagmegóvása.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Kockázat: 1) forráshiány; 2) nem áll rendelkezésre megfelelő kivitelező, szállító, vagy nem megfelelően teljesítenek. Csökkentésre tervezett intézkedés: 1a) pályázati források bevonása; 1b) műszaki tartalom csökkentése; 1c és 2) beruházás átütemezése.
Szükséges erőforrások	1) Műszaki és beruházási szakértelem a felméréshez, tervezéshez és kivitelezéshez. 2) Anyagi források biztosítása: önkormányzati, pályázati, egyéb. 3) Szakmai koordináció: a célcsoport igényeinek megfelelő tervezés és kivitelezés.

Intézkedés címe:	A fogyatékossgal élők igényeinek felmérése (6).
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Az Önkormányzat és a fogyatékossgal élőkkel foglalkozó veszprémi intézmények kevés adattal vagy friss információval rendelkeznek a veszprémi fogyatékossgal élők jellemzőiről. Ennek következtében a célcsoport helyzetének javítására irányuló intézkedések nem kellőképpen hatásosak, vagy nem biztos, hogy a valós problémák megoldására irányulnak.
Célok - Általános megfogalmazása	A veszprémi fogyatékossgal élők számának, helyzetének, főbb jellemzőinek és szükségleteinek a megismerése annak érdekében, hogy a megalapozott információk birtokában hatékony és hatásos beavatkozások születhessenek.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	1) A felmérés megtervezése. 2) Anyagi források biztosítása. 3) Az adatgyűjtés lebonyolítása. 4) Adatelemzés és kutatási tanulmány elkészítése.
Résztvevők és felelős	Önkormányzat.
Partnerek	A célcsoporttal foglalkozó intézmények és civil szervezetek.
Határidő(k) pontokba szedve	1) A felmérés megtervezése: 2018. 2) Anyagi források biztosítása: 2018-2019. 3) Az adatgyűjtés lebonyolítása: 2019. 4) Adatelemzés és kutatási tanulmány elkészítése: 2019.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Rendelkezésre álló kutatási tanulmány és adatbázis. Fenntarthatóság: A kutatás alapozza majd meg a fogyatékossgal élők helyzetének javítására irányuló további fejlesztéseket.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Kockázat: forráshiány. Csökkentésre tervezett intézkedés: pályázati forrás bevonása.
Szükséges erőforrások	1) A felmérés megtervezéséhez, lebonyolításához és az elemzéshez társadalomtudományi szakértelem. 2) Megfelelő kapacitás a személyes adatfelvételhez. 3) Anyagi források biztosítása: önkormányzati, pályázati. 4) Szakmai koordináció: a célcsoporttal foglalkozó szakemberek bevonása az elemzésbe.

Intézkedés címe:	A fogyatékossgal élő felnőttek bentlakásos férőhelyszámának, valamint támogatott lakhatást biztosító férőhelyeinek bővítésére irányuló vizsgálat (7).
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Nem teljesen megoldott a felnőtt, fogyatékossgal élő személyek lakhatása. A férőhelyszámok alacsony száma miatt, mind a bentlakásos intézményekben (önálló életvitelre nem képes), mind a támogatott lakhatás (önálló életvitelre képes) terén jelentősek a várólisták. A fogyatékossgal élők lakhatási, elhelyezési problémái jelentős mértékben érintik a városban és a megyében élő fogyatékossgal élő családtagot nevelő családokat.
Célok - Általános megfogalmazása	A fogyatékossgal élő felnőttek lakhatási körülményeinek javítása a bentlakásos, valamint a támogatott lakhatás férőhelyei számának növelése által.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	1) A célcsoport igényeinek, szükségleteinek felmérése. 2) Jelenlegi lakhatási lehetőségek felmérése, felújítási, korszerűsítési igények vizsgálata (azokban az esetekben, ahol ez még nem történt meg). 3) Költségigény meghatározása, forrásbevonási lehetőségek felmérése. 4) Tervezés. 5) Forrás és egyéb feltételek rendelkezésre állása esetén ütemezett kivitelezés. 6) Működtetés, fenntartás.
Részrtvevők és felelős	Önkormányzat.
Partnerek	Göllesz Viktor Fogyatékos Személyek Nappali Intézménye Főkefe Nonprofit Kft. ÉFOÉSZ Veszprém Megyei Szervezete
Határidő(k) pontokba szedve	1) Helyzetfelmérés elvégzése: 2019. 2) Forráskeresés: 2019. 3) Tervezés, előkészítés: 2019. 4) Kivitelezés: 2019-2020. 5) Működtetés, fenntartás: 2021-től.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	1) Igényfelmérés elkészül. 2) Megfelelő forrás és további feltételek rendelkezésre állása esetén a férőhelybővítési beruházás megvalósul. 3) Az új egységekben elhelyezett, fogyatékossgal élő felnőttek száma. Fenntarthatóság: 1) Férőhely igények rendszeres monitorozása, szükség esetén beavatkozás. 2) A létrehozandó infrastruktúra állagmegóvása.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Kockázat: forráshiány. Csökkentésre tervezett intézkedés: 1) pályázati források bevonása; 2) beruházás átütemezése; 3) műszaki tartalom csökkentése (beruházással érintett lakóegységek számának csökkentése).
Szükséges erőforrások	1) A felméréshez szükséges szakértelem és kapacitás. 2) Műszaki és beruházási szakértelem a felméréshez, tervezéshez és kivitelezéshez. 3) Anyagi források biztosítása: önkormányzati, pályázati. 4) Szakmai koordináció: a célcsoport igényeinek megfelelő tervezés és kivitelezés.

2. Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

3. melléklet a 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelethez

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága
I. A mélyszegénységben élők és a romák esélyegyenlősége										
1	Megfelelő lakhatás biztosítása a rászorulóknak számára.	A hajléktalan ellátó egységek (Befogadás Háza éjjeli menedékhely, átmeneti szállás) rossz állapotban vannak. A városban rendelkezésre álló szociális bérlakások száma nem elegendő az igények teljesítéséhez. A lakások jelentős részének állapota leromlott.	A leromlott lakókörnyezetben, mélyszegénységben élő hátrányos helyzetű emberek lakhatási körülményeinek javítása, és ezáltal társadalmi felzárkózásuk segítése. A lakhatási körülmények infrastrukturális javítása.	A célkitűzés összhangban van az ITS Antiszegregációs Tervében megfogalmazott, elégtelen lakhatási körülmények felszámolására irányuló törekvésekkel.	1) Bérlakások állapotának felmérése, felújítási, korszerűsítési igények vizsgálata (azokban az esetekben, ahol ez még nem történt meg). 2) Költségigény meghatározása, forrásbevonási lehetőségek felmérése. 3) Önkormányzat által éves felújítási keret meghatározása. 4) Lakásfelújítási és -korszerűsítési ütemterv elkészítése. 5) Forrás és egyéb feltételek rendelkezésre állása esetén ütemezett kivitelezés.	Önkormányzat, Magyar Máltai Szeretetszolgálat Egyesület.	Befogadás háza esetében a felújítás határideje 2019. Szociális bérlakások esetében felmérés elvégzése, ütemterv kidolgozása, és éves keret meghatározása: 2019.	Befogadás Háza: 82 férőhely korszerűsítése. Bérlakáskorszerűsítési terv. Legalább 22 darab bérlakás felújítása.	1) Műszaki és beruházási szakértelem a felméréshez, tervezéshez és kivitelezéshez. 2) Anyagi források biztosítása: önkormányzati, pályázati. 3) Szakmai koordináció: a célcsoport igényeinek megfelelő tervezés és kivitelezés.	A létrehozandó infrastruktúra állagmegóvása.
2	Civil Fórum szervezése, valamint további közvetett és közvetlen szolgáltatás	A mélyszegénységben élők és a romák társadalmi elfogadottsága nem megfelelő, nincs megfelelő és hatásos	A hátrányos helyzetű, és negatív megkülönböztetést elszenvedő célcsoportok	A célkitűzés összhangban van az ITS-ben, valamint a Szociális Szolgáltatástervez	1) Specifikus érzékenyítő programok kialakítása a különböző csoportok	Önkormányzat, Veszprém Megyei Civil Hálózatért Közhatalnok Egyesület.	1) Egyeztetések megtartása (tapasztalat-megosztás és tervezés céljából): évente.	1) Megtartott fórumok száma. 2) Megtartott "Esély órák" és további programok száma.	1) Anyagi források biztosítása a szervezéshez, programok kidolgozásához (továbbfejlesztés	A programok folytatása anyagi és emberi erőforrások biztosítása révén.

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága
	biztosítása a mélyszegénységben élők és a romák esélyegyenlősége érdekében.	forum a célcsoporttal kapcsolatos problémák átbeszélésének, és az érzékenyítésnek.	(elsősorban, de nem kizárólag a mélyszegénységben élők és romák) iránti elfogadás erősítése.	ési koncepcióban megfogalmazott, a mélyszegénységben élők hátrányos megkülönböztetése ellen irányuló törekvésekkel.	számára (amennyiben nem áll rendelkezésre). 2) A programok lebonyolításához szükséges erőforrások biztosítása. 3) Programok lebonyolítása. 4) Tapasztalatok közös feldolgozása, beépítése a következő tevékenységekbe.		2) Érzékenyítő, szemléletformáló programok, "Esély órák" megtartása éves tervezés alapján.	3) A programokkal elért célcsoporttagok száma.	hez) és a programok megtartásához: önkormányzati, pályázati, adományok. 2) A működtetés személyi feltételeinek biztosítása: megfelelő szakértelem és kapacitás.	

II. A gyermekek esélyegyenlősége

1	Gyermekek Átmeneti Otthona létrehozásához szükséges feltételek, lehetőségek és források vizsgálata.	Nem működik a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 94. § (3) bekezdés b) pont szerint gyermekek átmeneti otthona, miközben a célcsoporttal foglalkozó szakemberek jelzései alapján jelentős számú gyermek szorul rá.	A településen élő, összes gyermek esélyegyenlőtlenségének csökkentése, kiemelten a hátrányos vagy halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek szolgáltatásokhoz való hozzáféréseinek biztosítása gyermekek átmeneti elhelyezésének megoldása révén.	A célkitűzés összhangban van az ITS-ben megfogalmazott, a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek szolgáltatásokhoz való hozzáféréseinek biztosítására irányuló törekvésekkel.	1) Igényfelmérés, férőhelyszám meghatározása. 2) Férőhely-kialakítási lehetőségek vizsgálata: megfelelő helyszín és ingatlan kiválasztása. 3) Társadalmi integráció végrehajtása az adott lakókörnyezetben. 4) Forráskeresés férőhelybővítéshez. 5a) Megfelelő forrás rendelkezésre állása esetén tervezés és kivitelezés, dolgozók	Önkormányzat.	1) Helyzetelemzés elvégzése: 2019. 2) Forráskeresés férőhely-kialakításhoz: 2019. 3) Társadalmi integráció végrehajtása: 2020. 4) Tervezés, előkészítés: 2020. 5) Kivitelezés: 2021. 6) Működtetés, fenntartás: 2021-től.	1) Létrehozott és működő Gyermekek Átmeneti Otthona. 2) Átmeneti elhelyezésben részesült gyermekek száma.	1) Műszaki és beruházási szakértelem a felméréshez, tervezéshez és kivitelezéshez. 2) Anyagi források biztosítása: önkormányzati, pályázati. 3) Szakmai koordináció: a célcsoport igényeinek megfelelő tervezés és kivitelezés. 4) A működtetés személyi feltételeinek biztosítása: megfelelő szakértelem és kapacitás.	A létrehozandó infrastruktúra működtetése és állagmegóvása. A szolgáltatás működtetése anyagi és emberi erőforrások biztosítása révén.
---	---	---	--	--	---	---------------	--	--	--	--

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága
					toborzása, felkészítése, képzése. 6) Működtetés, fenntartás. 5b) Anyagi erőforrás hiányában nem állami vagy egyházi fenntartó által fenntartott gyermekek átmeneti otthona vonatkozásában feladatellátási szerződés megkötése.					
2	Családok átmeneti otthonának fejlesztése.	A bántalmazás vagy egyéb okból menekülő és/vagy hajléktalanná váló gyermeket nevelő szülők elhelyezésének tárgyi körülményei nem megfelelőek a jelenlegi családok átmeneti otthonában. Fogytékossággal élő felnőtt/gyermeket nem tud fogadni az intézmény.	Színvonalas szolgáltatás nyújtása a családok átmeneti otthonában. Az ellátás hozzáférhetővé tétele minden célcsoport (fogytékossággal élő, akár gyermek, akár szülő) számára.	A célkitűzés összhangban van a város Szociális Szolgáltatástervezési és Konceptiójában megfogalmazott, a családok átmeneti otthonának minőségi fejlesztésével.	1) Helyzetfelmérés. 2) Forráskeresés férőhelybővítéshez. 3) Megfelelő forrás rendelkezésre állása esetén tervezés és kivitelezés. 4) Működtetés, fenntartás.	Önkormányzat, Veszprémi Családsegítő és Gyermekjóléti Integrált Intézmény	1) Helyzetelemzés elvégzése: 2019. 2) Forráskeresés: 2019. 3) Tervezés, előkészítés: 2019. 5) Kivitelezés: 2020. 6) Működtetés, fenntartás: 2021-től.	1) Kialakított férőhelyek száma. 2) Ellátotti létszám bővülése.	1) Műszaki és beruházási szakértelem a felméréshez, tervezéshez és kivitelezéshez. 2) Anyagi források biztosítása: önkormányzati, pályázati. 3) Szakmai koordináció: a célcsoport igényeinek megfelelő tervezés és kivitelezés.	A létrehozandó infrastruktúra állammegóvása.
3	A különleges figyelemre szoruló gyermekek integrációját elősegítő szemlélet	A sajátos nevelési igényű tanulók, és a pszichés fejlődési zavarral küzdő gyermekek száma – az egyre kifinomultabb mérési módszerek miatt is – folyamatosan nő.	Érzékenyítési programok révén a hátrányos helyzetű, magukat kirekesztettnek érző gyerekek hatékony	A célkitűzés összhangban van az ITS-ben megfogalmazott, a hátrányos és halmozottan hátrányos	1) Egyeztetés az érintett szervezetek képviselőivel, az eddigi tapasztalatok megosztása, és a	Önkormányzat, Veszprém Megyei Civil Hálózatért Közhazsnú Egyesület, érintett intézmények, Veszprémi	1) Egyeztetések megtartása (tapasztalat-megosztás és tervezés céljából): évente. 2) Érzékenyítő,	1) Megtartott egyeztetések száma. 2) Megtartott "Esély órák" és további programok száma.	1) Anyagi források biztosítása a szervezéshez, programok kidolgozásához (továbbfejlesztéshez) és a	A programok folytatása anyagi és emberi erőforrások biztosítása révén.

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága
	széleskörű terjesztése.	A tanárok, egészségügyi szakemberek és mindazok, akik gyermekekkel foglalkoznak, egy részük nem rendelkezik a hátrányos helyzetű (beleértve többek között az SNI-sek vagy fogyatékossgal élők) tanulók megfelelő kezelésének képességével. A diákok egy része nem elég érzékeny a hátrányos helyzetű társaikkal kapcsolatban.	integrációja.	helyzetű gyermekek esélyegyenlőségének biztosítására irányuló törekvésekkel.	jövőbeni intézkedések kidolgozása érdekében. 2) Specifikus érzékenyítő programok kialakítása a különböző csoportok számára. 3) A programok lebonyolításához szükséges erőforrások biztosítása. 4) Érzékenyítő programok ("Esély órák") megtartása. 5) Tapasztalatok közös feldolgozása, beépítése a következő tevékenységekbe.	Családsegítő és Gyermekjóléti Integrált Intézmény óvodai és iskolai szociális segítő munkával foglalkozó szakmai csoportja.	szemléletformáló programok, "Esély órák" megtartása éves (tanévi) tervezés alapján.	3) A programokkal elért gyermekek, fiatalok és szakemberek száma.	programok megtartásához: önkormányzati, pályázati, adományok. 2) A működtetés személyi feltételeinek biztosítása: megfelelő szakértelem és kapacitás.	
4	Ingyenes nyári tábor rászorultsági alapon.	A nyári szünidő idején a szülők számára rendkívül megterhelő feladat a gyermekek elhelyezése. Piaci alapon számos szolgáltatás elérhető, azonban éppen a leginkább rászoruló gyerekek e szolgáltatásokból nem részesedhetnek. Az önkormányzat által támogatott napközis táborra nagyobb az igény, mint a rendelkezésre álló	A szociálisan rászoruló (halmozottan hátrányos helyzetű, mélyszegénységben élő, családjukat elvesztő stb.) gyermekek részére ingyenes táboroztatás lehetőségének biztosítása, szociális és tanulási hátrányaik	A célkitűzés összhangban van az ITS-ben megfogalmazott, a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek esélyegyenlőségének biztosítására irányuló törekvésekkel.	1) A tábor célcsoportjába tartozó gyermekek és családok megkeresése, megszólítása. 2) A tábor megszervezése: a) infrastrukturális és materiális feltételek biztosítása; b) személyi feltételek biztosítása; c) pénzügyi forrás	Önkormányzat, Veszprémi Családsegítő és Gyermekjóléti Integrált Intézmény	Tábor megszervezése és lebonyolítása évente.	1) Megszervezett táborok időtartama. 2) A táborozásban résztvevő gyermekek száma.	1) Anyagi források biztosítása a szervezéshez és működtetéshez: önkormányzati, pályázati, adományok. 2) A működtetés személyi feltételeinek biztosítása: megfelelő szakértelem és kapacitás. 3) A működtetés infrastrukturális és	A szolgáltatás működtetése anyagi és emberi erőforrások biztosítása révén.

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága
		férőhely.	kompenzációja érdekében.		biztosítása.				materiális feltételeinek biztosítása: megfelelő ingatlan és eszközök.	
5	A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók esélyeinek növelése, a társadalmi hátrányok átörökítésének mérséklése.	Nagy eltérés figyelhető meg a diákok és szülei szociális háttere tekintetében, amit az iskola nem, vagy csak csekély mértékben képes kompenzálni, ahogy a kompetenciamérések eredményei is jelzik. Az eltérő szociális háttér feszültséget generálhat a köznevelési intézményekben.	A generációkon át mélyülő foglalkoztatási, megélhetési, iskolázottsági, közösségi, szociokulturális természetű hátrányokból adódó szociális feszültségek enyhítése.	A célkitűzés összhangban van a halmozottan hátrányos helyzetű és hátrányos gyerekek köznevelési esélyegyenlőségének biztosítására irányuló törekvésekkel.	1) Egyeztetés az érintett szervezetek képviselőivel, az eddigi tapasztalatok megosztása, és a jövőbeni intézkedések kidolgozása érdekében. 2) Specifikus programok kialakítása, beavatkozások kidolgozása. 3) A programok lebonyolításához szükséges erőforrások biztosítása. 4) Programok lebonyolítása, szolgáltatások működtetése. 5) Tapasztalatok közös feldolgozása, beépítése a következő tevékenységekbe.	Tankerület.	Egyeztető fórum lebonyolítása: 2019-ig. A fórum eredményei alapján beavatkozások kidolgozása: 2020. Beavatkozások megvalósítása: 2020-tól.	1) Megtartott egyeztetések száma. 2) A tevékenységek által elért célcsoporttagok száma.	1) Anyagi források biztosítása a szervezéshez és működtetéshez. 2) A működtetés személyi feltételeinek biztosítása: megfelelő szakértelem és kapacitás. 3) A működtetés infrastrukturális és materiális feltételeinek biztosítása.	A szolgáltatás működtetése anyagi és emberi erőforrások biztosítása révén.
6	Gyermekek szociális és egészségügyi ellátását, valamint	A gyermekek szociális és egészségügyi ellátását, valamint nevelését biztosító infrastruktúra nem teljes körűen	Gyermekek szociális és egészségügyi ellátását, valamint nevelését biztosító	A célkitűzés összhangban van az ITS-ben megfogalmazott, középületek	1) Intézmények (gyermekorvosi rendelő, bölcsőde, óvoda) állapotfelmérése,	Önkormányzat, érintett intézmények.	Aprófalvi Bölcsőde, Hóvirág Bölcsőde, Módszertani Bölcsőde: 2021.	Akadálymentesen megközelíthető és használható intézmények száma összesen: 9,	1) Műszaki és beruházási szakértelem a felméréshez, tervezéshez és	A létrehozandó infrastruktúra állagmegóvása.

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága
	nevelését biztosító infrastruktúra akadálymentesítése.	akadálymentes.	infrastruktúrához való egyenlő esélyű hozzáférés biztosítása.	akadálymentesítés ére irányuló fejlesztési beavatkozással.	akadálymentesítés i igények és lehetőségek felmérése (azokban az esetekben, ahol ez még nem történt meg). 2) Forrásbevonás. 3) Tervezés. 4) Kivitelezés. 5) Megvalósítás alatt álló fejlesztések folytatása.		Veszprémi Egry Úti Körzeti Óvoda, Gyulafirátóti Veszprémi Kastélykert Körzeti Óvoda: 2019. Gyermekorvosi rendelők: Cserhát lakótelep (2019.), Jutasi út 59., Ördögárok utca 5., Vilonyai utca 2/B (2018..)	ebből 3 bölcsőde, 2 óvoda, 4 gyermekorvosi rendelő.	kivitelezéshez. 2) Anyagi források biztosítása: önkormányzati, pályázati. 3) Szakmai koordináció: a célcsoport igényeinek megfelelő tervezés és kivitelezés.	
7	A tanórán kívüli tanulást segítő infrastruktúra fejlesztése.	A szociálisan hátrányos helyzetű gyermekek tanulási felzárkózását, visszaveti az otthoni környezet. A tanulási hátrányok kompenzációját segítő, tanórán kívüli programok száma kevés, illetve a fejlesztéshez szükséges infrastruktúra nem korszerű, nem áll teljes körűen rendelkezésre.	A cél, hogy a hátrányos helyzetű gyermekeknek elérhetővé váljon olyan iskolán kívüli, de az iskolai felzárkózást motiváló kulturális környezet, ahol részesülhetnek hátránykompenzáló programokban.	A célkitűzés összhangban van a halmozottan hátrányos helyzetű és hátrányos gyerekek köznevelési esélyegyenlőségének biztosítására irányuló törekvésekkel.	1) A könyvtár 8200 Veszprém, Komakút tér 3. szám alatti épületének részleges átalakítása, felújítása. 2) Digitális labor kialakítása, felújítása, akadálymentesítése. 3) Tanulási, kreatív foglalkoztató, oktatási célú helyiség átalakítása, korszerűsítése. 4) Audiovizuális ismeretek tanulását segítő terem kialakítása, eszközvásárlás.	Önkormányzat, Eötvös Károly Megyei Könyvtár.	A megvalósítás tervezett határideje 2019.	Fejlesztett informális, nem formális tanulást szolgáló terek száma: 3 db. A korszerű kulturális intézményekben informális, nem formális tanulási programban résztvevők száma: 420 fő/év.	1) Műszaki és beruházási szakértelem a kivitelezéshez. 2) Anyagi források biztosítása (EFOP-4.1.8-16 pályázat). 3) Szakmai koordináció: a célcsoport igényeinek megfelelő kivitelezés.	1) A létrehozandó infrastruktúra állagmegóvása. 2) A szolgáltatás működtetése anyagi és emberi erőforrások révén. 3) Igény és lehetőség esetén további szolgáltatások elindítása.

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága
III. A nők esélyegyenlősége										
1	Kisgyermekes anyák munkaerőpiacra való visszatérésének támogatása - atipikus foglalkoztatási módok elterjesztése.	A kisgyermekes anyák az új élethelyzetükben könnyebben tudnának újra munkába állni, amennyiben rugalmasabbak lennének a foglalkoztatási körülmények. Ugyanakkor, még a munkaerőhiány ellenére sem elég elterjedtek a rugalmas munkavégzési formák a munkáltatók körében. A kisgyermekes anyák foglalkoztatási problémái: 1) családbarát munkahelyek hiánya; 2) rugalmas munkaidő hiánya; 3) alternatív munkaerőpiaci eszközök (táv munka, részmunka) hiánya; 4) egyedülálló anyák munkahelyi megbecsültségének hiánya.	Nők foglalkoztatási arányának növelése.	A célkitűzés összhangban van az ITS Antiszegregációs Tervében megfogalmazott, a nők foglalkoztatási és társadalmi felzárkózási esélyeinek növelésére irányuló törekvésekkel.	1) A veszprémi nők foglalkoztatási helyzetének vizsgálata. 2) Konkrét javaslatok, jó gyakorlatok gyűjtése (munkáltatói megoldások, rugalmas munkavégzési formák). 3) A téma külön programelemként történő megjelenítése a 2018. őszi tervezett veszprémi vállalkozói fórumon.	Önkormányzat.	1) Felmérés elvégzése: 2018. 2) Vállalkozói fórum: 2018 és a további években. 3) Jó gyakorlatok gyűjtése, tapasztalatcsere: folyamatos.	1) Vállalkozói fórumon a nők foglalkoztatási helyzetéről szóló program megvalósítása: 1 db. 2) A gyermeknevelésről a munkaerőpiacra visszatérő nők számának növekedése Veszprémben.	1) A felméréshez szükséges szakértelem és kapacitás. 2) A vállalkozói fórum megszervezéséhez és lebonyolításához anyagi, infrastrukturális és személyi feltételek.	1) Utánkövetéses felmérés elvégzése és a vállalkozói fórum rendszeres megtartása az erőforrások rendelkezésre állásának fényében. 2) Az elért eredmények megosztása és a nyilvánosság biztosítása.
2	Kisgyermekes anyák munkaerőpiacra való visszatérésének támogatása - bölcsődei óvodai férőhelyek bővítése.	Nincs elég bölcsődei és óvodai férőhely, ami hozzájárulna a kisgyermekes anyák munkába való visszatérésének megkönnyítéséhez.			1) Bölcsőde, óvoda, családi bölcsőde férőhelyek bővítésének lehetőségének vizsgálata, körzethatárok felülvizsgálata. 2) Beavatkozási terv kidolgozása (szükség esetén)	Önkormányzat.	1) Helyzetelemzés elvégzése: 2018. 2) Forráskeresés férőhely-bővítéshez: 2018. 3) Tervezés, előkészítés: 2019. 4) Kivitelezés: 2020. 5) Működtetés, fenntartás: 2021-től.	1) Helyzetelemzés és beavatkozási terv elkészül. 2) A helyzetelemzés eredményétől függő beavatkozás (körzethatárok módosítása és/vagy férőhelybővítési beruházás)	1) A felméréshez szükséges szakértelem és kapacitás. 2) Anyagi források biztosítása: önkormányzati, pályázati. 3) Műszaki és beruházási szakértelem a felméréshez,	1) Férőhely igények rendszeres monitorozása, szükség esetén beavatkozás. 2) A létrehozandó infrastruktúra állagmegóvása.

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága
					körzethatárok módosítása). 3) Forráskeresés férőhely-bővítéshez. 4) Tervezés. 5) Kivitelezés. 6) Működtetés, fenntartás.			megvalósul.	tervezéshez és kivitelezéshez. 4) Szakmai koordináció: új körzethatárok kidolgozásához, valamint a célcsoport igényeinek megfelelő tervezés és kivitelezés érdekében.	
3	Kisgyermekes anyák munkaerőpiacra való visszatérésének támogatása képzéssel, tanfolyamokkal, érdekvédelmi ismeretekkel.	Az otthoni gyermeknevelésből a munkába visszatérni szándékozó nők sok esetben szakmai kompetenciái, tudása, képzettsége a munkából kiesett, akár több éves időszak miatt aktualizálásra és fejlesztésre szorul. Az ismereteik frissítése nélkül, a nőkkel szembeni munkaerőpiaci diszkrimináció egyéb tényezői miatt (a munkaerőhiány ellenére) még kisebb eséllyel tudnak újra dolgozni.	A foglalkoztatott és az az önfoglalkoztatóvá váló nők számának növelése.		1) Család és Karrier Pont létrehozása. 2) Működtetés, szolgáltatás nyújtása. 3) Kommunikációs aktivitások, szemléletformáló tevékenységek megvalósítása munkaadók, szakmai szervezetek, nők részére. 4) Formális, és nem formális képzések, fejlesztések lebonyolítása.	Balaton Nóra Pont.	Fejlesztés megvalósítása, és működtetés pályázat keretein belül: 2020-ig. 2020-tól működtetés, szolgáltatások további nyújtása.	1) Képzéseken, fejlesztéseken, felkészítéseken tervezett résztvevők száma. 2) Kommunikációs és szemléletformáló tevékenységek által elért célcsoporttagok száma. 3) Elért helyi munkaadók száma.	1) A szolgáltatások és a tevékenységek kialakításához szükséges szakértelem és kapacitás. 2) A megvalósításhoz és lebonyolításához anyagi (EFOP-1.2.1-15-2016-00625 pályázat), infrastrukturális és személyi feltételek.	Szolgáltatási, szemléletformálási és kommunikációs tevékenységek biztosítása.
4	Bántalmazott nők és gyermekeik támogatása.	Nem csökken a testileg illetve lelkileg bántalmazott nők és gyermekek száma. A jelzőrendszer nem mindig képes megfelelő módon, és megfelelő időben reagálni az	A gyermekbántalmazás visszaszorítása. Gyermekbántalmazás bekövetkezése esetén a minél gyorsabb és	A célkitűzés összhangban van az ITS-ben megfogalmazott, a nők elleni erőszak visszaszorítására és kezelésére irányuló	1) Helyzetfelmérés. 2) Egyeztetések megtartása (tapasztalat-megosztás és tervezés céljából). 3) Beavatkozási	Önkormányzat, Veszprémi Családsegítő és Gyermekjóléti Integrált Intézmény	1) Helyzetfelmérés: 2018. 2) Egyeztetések megtartása: legalább évente. 3) Beavatkozási lehetőségek	A tevékenységek által elért célcsoporttagok száma.	1) Anyagi források biztosítása a szervezéshez, programok kidolgozásához (további fejlesztéshez) és a programok	A szolgáltatás működtetése anyagi és emberi erőforrások biztosítása révén.

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága
		esetekre. Az áldozatok nem mindig vannak tisztában a saját jogaikkal, valamint sok esetben nem tudják, hová forduljanak. Mindebből következően akadályoztatva vannak jogaik érvényesítésében.	hatékonyabb, szakszerű beavatkozás feltételeinek megteremtése. A gyermekek, fiatalok jogtudatosságának fejlesztése.	törekvésekkel.	lehetőségek meghatározása (tájékoztató anyagok kidolgozása, terjesztése). 4) Forráskeresés. 5) Beavatkozások megvalósítása (a területtel foglalkozó szakemberek rendszeres tapasztalatcseréje, a hálózatosodás elősegítése).		meghatározása 2018. 4) Forráskeresés: 2019. 5) Beavatkozások megvalósítása: 2019-től.		megtartásához: önkormányzati, pályázati, adományok. 2) A működtetés személyi feltételeinek biztosítása: megfelelő szakértelem és kapacitás.	
IV. Az idősek esélyegyenlősége										
1	Idősek szociális és egészségügyi ellátását biztosító infrastruktúra akadálymentesítése.	Az idősek szociális és egészségügyi ellátását biztosító infrastruktúra nem teljes körűen akadálymentes.	Az egészségben és jó életminőségben eltöltött évek számának növelése az idősek szociális és egészségügyi ellátását biztosító infrastruktúrához való egyenlő esélyű hozzáférés biztosítása révén. A háziiorvosi szolgálat és az alapellátás preventív szerepének erősítése az EMMI 2015. áprilisi, „Az egészségügyi alapellátás megerősítésének koncepciója” című dokumentumnak	A célkitűzés összhangban van az ITS-ben és az Idősügyi Koncepcióban megfogalmazott, a háziiorvosi szolgálatok fejlesztésére irányuló törekvésekkel.	1) Intézmények (orvosi rendelők, idősotthon) állapotfelmérése, akadálymentesítés i igények és lehetőségek felmérése (azokban az esetekben, ahol ez még nem történt meg). 2) Forrásbevonás. 3) Tervezés. 4) Kivitelezés. 5) Megvalósítás alatt álló fejlesztések folytatása.	Önkormányzat, érintett intézmények.	Orvosi rendelők: Március 15 utca 4/B és Gyulaírástól (2018.), Kádárta (2020.), Völgyikút utca 2. idősotthon (2018.)	Akadálymentesen megközelíthető és használható intézmények száma összesen: 4, ebből 3 orvosi rendelő, 1 idősotthon.	1) Műszaki és beruházási szakértelem a felméréshez, és tervezéshez és kivitelezéshez. 2) Anyagi források biztosítása: önkormányzati, pályázati (TOP-6.6.1-16 pályázatok). 3) Szakmai koordináció: a célcsoport igényeinek megfelelő tervezés és kivitelezés.	A létrehozandó infrastruktúra állammegóvása.

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága
2	Az idősök bentlakásos férőhelyszámának bővítésére irányuló vizsgálat.	Sok idősnek veszélyeztetett a lakhatása anyagi okok miatt.	Az idősök lakhatási körülményeinek javítása a bentlakásos férőhelyek számának növelése által.	A célkitűzés összhangban van az Időügyi Konceptió problémafelvetésével, mely szerint több mint 1,5 év a várakozási idő a bentlakásos idősotthonokban.	1) Igényfelmérés. 2) Férőhelybővítési lehetőségek vizsgálata. 3) Forráskeresés férőhelybővítéshez. 4) Tervezés. 5) Kivitelezés. 6) Működtetés, fenntartás.	Önkormányzat.	1) Helyzetelemzés elvégzése: 2018. 2) Forráskeresés férőhelybővítéshez: 2018. 3) Tervezés, előkészítés: 2019. 4) Kivitelezés: 2020. 5) Működtetés, fenntartás: 2021-től.	1) Igényfelmérés elkészül. 2) Megfelelő forrás és további feltételek rendelkezésre állása esetén a férőhelybővítési beruházás megvalósul.	1) A felméréshez szükséges szakértelem és kapacitás. 2) Műszaki és beruházási szakértelem a felméréshez, tervezéshez és kivitelezéshez. 3) Anyagi források biztosítása: önkormányzati, pályázati. 4) Szakmai koordináció: a célcsoport igényeinek megfelelő tervezés és kivitelezés.	1) Férőhely igények rendszeres monitorozása, szükség esetén beavatkozás. 2) A létrehozandó infrastruktúra állagmegóvása.

V. A fogyatékossgal élők esélyegyenlősége

1	Munkalehetőség biztosítása fogyatékossgal élő felnőttek számára.	A fogyatékossgal élő személyek foglalkoztatási rátája rendkívül alacsony, holott egy részük képes és szeretne dolgozni. Elhelyezkedésük saját maguk számára és valamennyi érintett (családtagjaik, munkáltatók) számára, ám a cégek a munkaerőhiány ellenére sem foglalkoztatnak jelentős számban fogyatékossgal élőket.	A fogyatékossgal élő foglalkoztatásának növelése, elsősorban a nyílt munkaerőpiacon történő elhelyezkedés támogatása által. Akkreditált munkahely létrehozásának ösztönzése a nyílt munkaerőpiacon elhelyezkedni (még) nem tudó fogyatékossgal	A célkitűzés összhangban van az ITS-ben és a város Szociális Szolgáltatástervezési Konceptiójában megfogalmazott, a fogyatékossgal élő személyek foglalkoztatási lehetőségeinek bővítésével.	1) A veszprémi fogyatékossgal élők foglalkoztatási helyzetének vizsgálata. 2) Konkrét javaslatok, jó gyakorlatok gyűjtése (munkáltatói megoldások, rugalmas munkavégzési formák). 3) A téma külön programelemként történő megjelenítése a	Önkormányzat.	1) Felmérés elvégzése: 2018. 2) Vállalkozói fórum: 2018 és a további években. 3) Jó gyakorlatok gyűjtése, tapasztalatcsere: folyamatos.	1) Vállalkozói fórumon a fogyatékossgal élő foglalkoztatási helyzetéről szóló program megvalósítása: 1 db. 2) Fogyatékossgal élő személyek számának növekedése a veszprémi nyílt munkaerőpiacon. 3) Akkreditált munkahelyek	1) A felméréshez szükséges szakértelem és kapacitás. 2) A vállalkozói fórum megszervezéséhez és lebonyolításához anyagi, infrastrukturális és személyi feltételek.	1) Utánkövetéses felmérés elvégzése és a vállalkozói fórum rendszeres megtartása az erőforrások rendelkezésre állásának fényében. 2) Az elért eredmények megosztása és a nyilvánosság biztosítása.
---	--	--	--	--	---	---------------	---	---	---	---

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága
			élő munkavállalók számára.		2018. őszre tervezett veszteprémi vállalkozói fórumon.			számának növekedése Veszprémben.		
2	Az újonnan beszerzett autóbuszok akadálymentessége való törekvés.	A fogyatékossgal élő (valamint az időskorú és babakocsival közlekedő) utazóközönség a hagyományos, helyi járatos autóbuszokkal való közlekedése nehézségeket okoz. Az utastájékoztató hiányos, az autóbusz pályaudvar nem teljes körűen akadálymentesített sem a közlekedés sem a tájékoztató tekintetében.	Egyenlő esélyek biztosítása a közösségi közlekedés valamennyi használója számára. A szolgáltatás fejlesztése az egyes, különleges igényű célcsoportok szükségleteinek figyelembe vételével.	A célkitűzés összhangban van az ITS-ben és az Időügyi Konceptióban megfogalmazott, a komplex akadálymentesítésre irányuló törekvésekkel.	1) Egyeztetés kezdeményezése az Északnyugat-Magyarországi Közlekedési Központ Zrt.-vel a helyi járatos autóbusz és a kapcsolódó infrastruktúra akadálymentesítésére szempontjából. 2) Együttműködési lehetőségek kialakítása a célcsoportok érdekében.	Önkormányzat.	1) Egyeztetés lebonyolítása: 2019. 2) Beavatkozások megvalósítása a kialakítandó együttműködésnek megfelelően: 2020-tól.	1) Akadálymentesített autóbuszok száma. 2) Akadálymentesített/intelligens megálló száma.	1) Műszaki és beruházási szakértelem a felméréshez, tervezéshez és kivitelezéshez. 2) Anyagi források biztosítása. 3) Szakmai koordináció: a célcsoport igényeinek megfelelő tervezés és kivitelezés.	A létrehozandó infrastruktúra állagmegóvása.
3	A Göllész Viktor Fogyatékos Személyek Nappali Intézményének kapacitásbővítése.	Az intézmény jelenleg rendelkezésre álló helyiségei már nem elegendőek a célcsoport igényelt létszámban és színvonalon történő ellátásához.	Az értelmi fogyatékossgal élőknek megfelelő színvonalú ellátásának biztosítása.	A célkitűzés összhangban van az ITS-ben és a város Szociális Szolgáltatástervezési Konceptiójában megfogalmazott, a kapacitásbővítésre és az ellátási színvonal javítására irányuló törekvésekkel.	1) Felmérés: felújítási, korszerűsítési igények vizsgálata. 2) Költségigény meghatározása, forrásbevonási lehetőségek felmérése. 3) Tervezés. 4) Forrás és egyéb feltételek rendelkezésre állása esetén ütemezett kivitelezés.	Göllész Viktor Fogyatékos Személyek Nappali Intézménye.	1) Helyzetfelmérés elvégzése: 2019. 2) Forráskeresés férőhely-kialakításhoz: 2019. 3) Tervezés, előkészítés: 2019. 4) Kivitelezés: 2019-2020. 5) Működtetés, fenntartás: 2021-től.	1) Kialakított férőhelyek száma. 2) Ellátotti létszám bővülése.	1) Műszaki és beruházási szakértelem a felméréshez, tervezéshez és kivitelezéshez. 2) Anyagi források biztosítása: önkormányzati, pályázati. 3) Szakmai koordináció: a célcsoport igényeinek megfelelő tervezés és kivitelezés.	A létrehozandó infrastruktúra állagmegóvása.
4	A fogyatékossgal	A lakosok és bizonyos lakossági	Érzékenyítési programok révén	A célkitűzés összhangban van	1) Egyeztetés az érintett	Önkormányzat, Veszprém Megyei	Egyeztetések megtartása	1) Megtartott egyeztetések	1) Anyagi források biztosítása a	A programok folytatása anyagi

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága
	élők elfogadásának elérése a megfelelő érzékenyítésen keresztül	szolgáltatásokat végző intézmények dolgozóinak egy része nem rendelkezik a fogyatékossgal élők megfelelő kezelésének képességével illetve ismereteivel. E mellett egy részük nem elég érzékeny a fogyatékossgal élők társaikkal kapcsolatban.	a fogyatékossgal élő, magukat kirekesztettnek érző emberek hatékony integrációja.	az ITS-ben megfogalmazott társadalmi érzékenyítés folytatásával és bővítésével, hogy még több figyelem és megértés forduljon a fogyatékossgal élő helyzetére, életállapotára, problémáira.	szervezetek képviselőivel, az eddigi tapasztalatok megosztása, és a jövőbeni intézkedések kidolgozása érdekében. 2) Specifikus érzékenyítő programok kialakítása a különböző csoportok számára. 3) A programok lebonyolításához szükséges erőforrások biztosítása. 4) Érzékenyítő programok ("Esély órák") megtartása. 5) Tapasztalatok közös feldolgozása, beépítése a következő tevékenységekbe. 6) Annak beépítése az önkormányzati projekttervezési eljárásrendbe, hogy a fogyatékossgal élők érdekei megjelenjenek a projektben - amennyiben a	Civil Hálózatért Közhasznú Egyesület, érintett intézmények.	(tapasztalat-megosztás és tervezés céljából): évente. Érzékenyítő, szemléletformáló programok, "Esély órák" megtartása éves tervezés alapján.	száma. 2) Megtartott "Esély órák" és további programok száma. 3) A programokkal elért felnőttek és szakemberek száma.	szervezéshez, programok kidolgozásához (továbbfejlesztéséhez) és a programok megtartásához: önkormányzati, pályázati, adományok. 2) A működtetés személyi feltételeinek biztosítása: megfelelő szakértelem és kapacitás.	és emberi erőforrások biztosítása révén.

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága
					pályázati előírások erre lehetőséget adnak.					
5	Az önkormányzati tulajdonú (illetve használatában lévő) épületek minél szélesebb körű akadálymentesítésére való törekvés.	Az önkormányzati fenntartású épületek akadálymentesítése nem teljes körűen megoldott.	Egyenlő esélyek biztosítása az önkormányzati fenntartású intézmények szolgáltatásait használók számára, a különleges igényű célcsoportok szükségleteinek figyelembe vételével.	A célkitűzés összhangban van az ITS-ben, az Időügyi Konceptióban, Veszprém Integrált Területi Programjában, valamint város Szociális Szolgáltatástervezési Konceptiójában megfogalmazott komplex akadálymentesítési törekvésekkel.	1) Intézmények állapotfelmérése, akadálymentesítési igények és lehetőségek felmérése (azokban az esetekben, ahol ez még nem történt meg). 2) Forrásbevonás. 3) Tervezés. 4) Kivitelezés. 5) Megvalósítás alatt álló fejlesztések folytatása.	Önkormányzat, érintett intézmények.	1) Helyzetfelmérés elvégzése: 2019. 2) Forráskeresés: 2019. 3) Tervezés, előkészítés: 2019. 4) Kivitelezés: 2019-2020. 5) Működtetés, fenntartás: 2021-től.	Akadálymentesen megközelíthető és használható intézmények száma.	1) Műszaki és beruházási szakértelem a felméréshez, tervezéshez és kivitelezéshez. 2) Anyagi források biztosítása: önkormányzati, pályázati, egyéb. 3) Szakmai koordináció: a célcsoport igényeinek megfelelő tervezés és kivitelezés.	A létrehozandó infrastruktúra állammegóvása.
6	A fogyatékossgal élők igényeinek felmérése.	Az Önkormányzat és a fogyatékossgal élőkkel foglalkozó veszprémi intézmények kevés adattal vagy friss információval rendelkeznek a veszprémi fogyatékossgal élők jellemzőiről. Ennek következtében a célcsoport helyzetének javítására irányuló intézkedések nem kellőképpen hatásosak, vagy nem biztos, hogy a valós problémák megoldására irányulnak.	A veszprémi fogyatékossgal élők számának, helyzetének, főbb jellemzőinek és szükségleteinek a megismerése annak érdekében, hogy a megalapozott információk birtokában hatékony és hatásos beavatkozások születhessenek.	A célkitűzés összhangban van az ITS-ben megfogalmazott, a fogyatékossgal élő személyek adatgyűjtésének módszertani fejlesztésével kapcsolatos törekvésekkel.	1) A felmérés megtervezése. 2) Anyagi források biztosítása. 3) Az adatgyűjtés lebonyolítása. 4) Adatalemzés és tanulmány elkészítése.	Önkormányzat.	1) A felmérés megtervezése: 2018. 2) Anyagi források biztosítása: 2018-2019. 3) Az adatgyűjtés lebonyolítása: 2019. 4) Adatalemzés és kutatási tanulmány elkészítése: 2019.	Rendelkezésre álló kutatási tanulmány és adatbázis.	1) A felmérés megtervezéséhez, lebonyolításához és az elemzéshez társadalomtudományi szakértelem. 2) Megfelelő kapacitás a személyes adatfelvételhez. 3) Anyagi források biztosítása: önkormányzati, pályázati. 4) Szakmai koordináció: a célcsoporttal foglalkozó szakemberek bevonása az elemzésbe.	A kutatás alapozza majd meg a fogyatékossgal élők helyzetének javítására irányuló további fejlesztéseket.

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága
7	A fogyatékossgal élő felnőttek bentlakásos férőhelyszámának, valamint támogatott lakhatást biztosító férőhelyeinek bővítésére irányuló vizsgálat.	Nem teljesen megoldott a felnőtt, fogyatékossgal élő személyek lakhatása. A férőhelyszámok alacsony száma miatt, mind a bentlakásos intézményekben (önálló életvitelre nem képes), mind a támogatott lakhatás (önálló életvitelre képes) terén jelentősek a várólisták. A fogyatékossgal élők lakhatási, elhelyezési problémái jelentős mértékben érintik a városban és a megyében élő fogyatékossgal élő családtagot nevelő családokat.	A fogyatékossgal élő felnőttek lakhatási körülményeinek javítása a bentlakásos, valamint a támogatott lakhatás férőhelyei számának növelése által.	A célkitűzés összhangban van a város Szociális Szolgáltatástervezési Koncepciójában megfogalmazott bentlakásos férőhelyek bővítésére tett törekvésekkel.	1) A célcsoport igényeinek, szükségleteinek felmérése. 2) Jelenlegi lakhatási lehetőségek felmérése, felújítási, korszerűsítési igények vizsgálata (azokban az esetekben, ahol ez még nem történt meg). 3) Költségigény meghatározása, forrásbevonási lehetőségek felmérése. 4) Tervezés. 5) Forrás és egyéb feltételek rendelkezésre állása esetén ütemezett kivitelezés. 6) Működtetés, fenntartás.	Önkormányzat.	1) Helyzetfelmérés elvégzése: 2019. 2) Forráskeresés: 2019. 3) Tervezés, előkészítés: 2019. 4) Kivitelezés: 2019-2020. 5) Működtetés, fenntartás: 2021-től.	1) Igényfelmérés elkészül. 2) Megfelelő forrás és további feltételek rendelkezésre állása esetén a férőhelybővítési beruházás megvalósul. 3) Az új egységekben elhelyezett, fogyatékossgal élő felnőttek száma.	1) A felméréshez szükséges szakértelem és kapacitás. 2) Műszaki és szakértelem a felméréshez, tervezéshez és kivitelezéshez. 3) Anyagi források biztosítása: önkormányzati, pályázati. 4) Szakmai koordináció: a célcsoport igényeinek megfelelő tervezés és kivitelezés.	1) Férőhely igények rendszeres monitorozása, szükség esetén beavatkozás. 2) A létrehozandó infrastruktúra állagmegóvása.

3. Megvalósítás

A megvalósítás előkészítése

Önkormányzatunk az általa fenntartott intézmények vezetői számára feladatul adja és ellenőrzi, a településen működő nem önkormányzati fenntartású intézmények vezetőit pedig partneri viszony során kéri, hogy a Helyi Esélyegyenlőségi Programot valósítsák meg, illetve támogassák.

Önkormányzatunk azt is kéri intézményeitől és partnereitől, hogy vizsgálják meg, és a program elfogadását követően biztosítsák, hogy az intézményük működését érintő, és az esélyegyenlőség szempontjából fontos egyéb közszolgáltatásokat meghatározó stratégiai dokumentumokba és iránymutatásokba épüljenek be és érvényesüljenek az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó azon kötelezettségek, melyek az önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Programjában részletes leírásra kerültek.

Önkormányzatunk elvárja, hogy intézményei a Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Tervében szereplő vállalásokról, az őket érintő konkrét feladatokról intézményi szintű akcióterveket és évente cselekvési ütemterveket készítsenek.

Önkormányzatunk a HEP kidolgozására és megvalósítására, továbbá értékelésére, ellenőrzésére és az ennek során nyert információk visszacsatolására, valamint a programba történő beépítésének garantálására Helyi Esélyegyenlőségi Programért Felelős Fórumot hoz létre és működtet.

A fentiekkel kívánjuk biztosítani, hogy a HEP IT-ben vállalt feladatok településünkön maradéktalanul megvalósuljanak.

A megvalósítás folyamata

A Helyi Esélyegyenlőségi Programban foglaltak végrehajtásának ellenőrzése érdekében HEP Fórumot hozunk létre.

A HEP Fórum feladatai:

- a HEP IT megvalósulásának figyelemmel kísérése, a kötelezettségek teljesítésének nyomon követése, dokumentálása, és mindezekről a település képviselő-testületének rendszeres tájékoztatása,
- annak figyelemmel kísérése, hogy a megelőző időszakban végrehajtott intézkedések elősegítették-e a kitűzött célok megvalósulását, és az ezen tapasztalatok alapján esetleges új beavatkozások meghatározása
- a HEP IT-ben lefektetett célok megvalósulásához szükséges beavatkozások évenkénti felülvizsgálata, a HEP IT aktualizálása,

- az esetleges változások beépítése a HEP IT-be, a módosított HEP IT előkészítése képviselő-testületi döntésre
- az esélyegyenlőséggel összefüggő problémák megvitatása
- a HEP IT és az elért eredmények nyilvánosság elé tárása, kommunikálása

A HEP Fórum működése:

A Fórum legalább évente, de szükség esetén ennél gyakrabban ülésezik.

A Fórum működését megfelelően dokumentálja, üléseiről jegyzőkönyv készül.

A Fórum javaslatot tesz az HEP IT megvalósulásáról készített beszámoló elfogadására, vagy átdolgoztatására, valamint szükség szerinti módosítására.

A HEP Fórum egy-egy beavatkozási terület végrehajtására felelőst jelölhet ki tagjai közül, illetve újabb munkacsoportokat hozhat létre.

Monitoring és visszacsatolás

A Helyi Esélyegyenlőségi Program megvalósulását, végrehajtását a HEP Fórum ellenőrzi, és javaslatot készít a HEP szükség szerinti aktualizálására az egyes beavatkozási területek felelőseinek, illetve a létrehozott munkacsoportok beszámolóinak alapján.

Nyilvánosság

A véleményformálás lehetőségét biztosítja a Helyi Esélyegyenlőségi Program nyilvánosságra hozatala, valamint a megvalósítás folyamatát koordináló HEP Fórum első ülésének mihamarabbi összehívása.

A nyilvánosság folyamatos biztosítására legalább évente tájékoztatjuk a program megvalósításában elért eredményekről, a monitoring eredményeiről a település döntéshozóit, tisztségviselőit, az intézményeket és az együttműködő szakmai és társadalmi partnerek képviselőit.

A HEP Fórum által végzett éves monitoring vizsgálatok eredményeit nyilvánosságra hozzuk a személyes adatok védelmének biztosítása mellett. A nyilvánosság biztosítására az önkormányzat honlapja, a helyi média áll rendelkezésre. Az eredményekre felhívjuk a figyelmet az önkormányzat és intézményeinek különböző rendezvényein, beépítjük kiadványainkba, a tolerancia, a befogadás, a hátrányos helyzetűek támogatásának fontosságát igyekszünk megértetni a lakossággal, a támogató szakmai és társadalmi környezet kialakítása érdekében.

Kötelezettségek és felelősség

Az esélyegyenlőséggel összefüggő feladatokért az alábbi személyek/csoportok felelősek:

A Helyi Esélyegyenlőségi Program végrehajtásáért az önkormányzat részéről a polgármester felel.

- 1.) Az ő feladata és felelőssége a HEP Fórum létrejöttének szervezése, működésének sokoldalú támogatása, az önkormányzat és a HEP Fórum közötti kapcsolat biztosítása.
- 2.) Folyamatosan együttműködik a HEP Fórum vezetőjével.
- 3.) Felelősségi körébe tartozó, az alábbiakban felsorolt tevékenységeit a HEP Fórum vagy annak valamely munkacsoportjának bevonásával és támogatásával végzi.
Így
  - Felel azért, hogy a település minden lakója és az érintett szakmai és társadalmi partnerek számára elérhető legyen a Helyi Esélyegyenlőségi Program.
  - Figyelemmel kíséri azt, hogy az önkormányzat döntéshozói, tisztségviselői és intézményeinek dolgozói megismerik és követik a HEP-ben foglaltakat.
  - Támogatnia kell, hogy az önkormányzat, illetve intézményeinek vezetői minden ponton megkapják a szükséges felkészítést és segítséget a HEP végrehajtásához.
  - Kötelessége az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben megtennie a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményezni, és a jogsértés következményeinek elhárításáról intézkedni.

A HEP Fórum vezetőjének feladata és felelőssége:

- a HEP IT megvalósításának koordinálása (a HEP IT-ben érintett felek tevékenységének összehangolása, instruálása),
- a HEP IT végrehajtásának nyomon követése,
- az esélyegyenlőség sérülésére vonatkozó esetleges panaszok kivizsgálása az önkormányzat felelőssével közösen,
- a HEP Fórum összehívása és működtetése.

A település vezetése, az önkormányzat tisztségviselői és a települési intézmények vezetői

- felelősek azért, hogy ismerjék az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó jogi előírásokat, biztosítsák a diszkriminációmentes intézményi szolgáltatásokat, a befogadó és toleráns légkört, és megragadjanak minden alkalmat, hogy az esélyegyenlőséggel kapcsolatos ismereteiket bővítő képzésen, egyéb programon részt vegyenek.
- Felelősségük továbbá, hogy ismerjék a HEP IT-ben foglaltakat és közreműködjenek annak megvalósításában.

- Az esélyegyenlőség sérülése esetén hivatalosan jelezzék azt a HEP IT kijelölt irányítóinak.
- Az önkormányzati intézmények vezetői intézményi akciótervben gondoskodjanak az Esélyegyenlőségi Programban foglaltaknak az intézményükben történő maradéktalan érvényesüléséről.

Érvényesülés, módosítás

Amennyiben a kétévente előírt – de ennél gyakrabban, pl. évente is elvégezhető – felülvizsgálat során kiderül, hogy a HEP IT-ben vállalt célokat nem sikerül teljesíteni, a HEP Fórum 30 napon belül jelentést kér a beavatkozási terület felelősétől, amelyben bemutatja az indikátorok teljesülése elmaradásának okait, és a beavatkozási tevékenységek korrekciójára, kiegészítésére vonatkozó intézkedési tervjavaslatát annak érdekében, hogy a célok teljesíthetők legyenek. A HEP Fórum a beszámolót a benyújtástól számított 30 napon belül megtárgyalja és javaslatot tesz az Önkormányzat Közgyűlésének a szükséges intézkedésekre.

A program szándékos mulasztásból fakadó nem teljesülése esetén a HEP IT végrehajtásáért felelős személy intézkedik a felelős(ök) meghatározásáról, és – szükség esetén – felelősségre vonásáról.

Az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben a HEP IT végrehajtásáért felelős személy megteszi a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményez, és intézkedik a jogsértés következményeinek elhárításáról.

A HEP IT-et mindenképp módosítani szükséges, ha megállapításaiban lényeges változás következik be, illetve amennyiben a tervezett beavatkozások nem elegendő módon járulnak hozzá a kitűzött célok megvalósításához.

4. Elfogadás módja és dátuma

I. A Veszprém Megyei Jogú Város Helyi Esélyegyenlőségi Programjának szakmai vitája megtörtént. Az itt született észrevételeket a megvitatást követően a HEP Intézkedési Tervébe beépítettük.

II. Ezt követően Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlése a Helyi Esélyegyenlőségi Programot (melynek része az Intézkedési Terv) megvitatta és .../2018. (...) számú határozatával elfogadta.

Mellékletek:

1. számú melléklet – A HEP elkészítéséhez használt források jegyzéke
2. számú melléklet – HEP Fórum, partnerek, jegyzőkönyvek, jelenléti ívek, HEP elkészítési jegyzék

Dátum

Aláírás

Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata Helyi Esélyegyenlőségi Programjának partnerei ismerik a Helyi Esélyegyenlőségi Programot, és annak megvalósításában tevékenyen részt kívánnak venni.

Dátum

Partner aláírás

Dátum

Partner aláírás

Dátum

Partner aláírás

1. számú melléklet – A HEP elkészítéséhez használt források jegyzéke

2011. ÉVI NÉPSZÁMLÁLÁS 3. Területi adatok 3.19. Veszprém megye

http://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/idoszaki/nepsz2011/nepsz_03_19_2011.pdf (utolsó letöltés: 2018.05.17.)

Balogh L-Kádár A. K.-Majtényi B.-Pap A. L. (2010): Antidiszkriminációs és esélyegyenlőségi alapismeretek, L'Harmattan, Budapest.

Cselekvő Közösségek szócikkei

<https://cskwiki.hu/melyszegegyseg-2/> (utolsó letöltés: 2018.05.17.)

Egyre közelebb a teljes foglalkoztatottság, Világgazdaság, 2018.01.30.

<https://www.vg.hu/gazdasag/egyre-kozelebb-teljes-foglalkoztatottsag-769277/> (utolsó letöltés: 2018.05.17.)

Esélyegyenlőségi módszertani útmutató – háttéranyag, „Cselekvő Közösségek – aktív közösségi szerepvállalás” – 2017

https://www.kodolanyi.hu/konyvtar/images/tartalom/File/Kozossegszervezes/csk_utmutato_eselyegyenloseg_20170331.pdf (utolsó letöltés: 2018.05.17.)

Esettanulmányos kutatás: a gazdasági és társadalmi szervezetek bevonása a közfoglalkoztatási programokba, Századvég, 2016

Felnőttoktatás, felnőttképzés, Központi Statisztikai Hivatal, 2014.

<https://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/stattukor/felnottoktatasi13.pdf> (utolsó letöltés: 2018.05.17.)

Időügyi Nemzeti Stratégia, 2009.

<http://docplayer.hu/38471954-Idosugyi-nemzeti-strategia.html> (utolsó elérés: 2018.05.17.)

Jövedelempótló szociális támogatások (2000-), Központi Statisztikai Hivatal

http://www.ksh.hu/docs/hun/xstadat/xstadat_eves/i_fsp010b.html (utolsó letöltés: 2018.05.17.)

Közfoglalkoztatási adatok

<http://kozfoglalkoztatasi.bm.hu/>

Mózer Péter – Tausz Katalin – Varga Attila: A segélyezési rendszer változásai, Esély, 2015/3

http://esely.org/kiadvanyok/2015_3/2015-3_2-1_MozerTauszVarga_Segelyezesi_rendszer.pdf (utolsó letöltés: 2018.05.17.)

Munkaerőpiaci folyamatok, 2017. I-IV. negyedév, Statisztikai Tükör, Központi Statisztikai Hivatal, 2018.03.29.

<http://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/idoszaki/mpf/mpf1712.pdf> (utolsó letöltés: 2018.05.17.)

Országos Területfejlesztési és Területrendezési Információs Rendszer

<https://www.teir.hu/> (utolsó letöltés: 2018.05.17.)

Szabó Andrea: A közfoglalkoztatás jelentősége két gazdasági recesszió tükrében, Esély 2013/4

http://www.esely.org/kiadvanyok/2013_4/szaboa.pdf (utolsó letöltés: 2018.05.17.)

Üzleti fórum 2017. Veszprém

<https://www.veol.hu/vezeto-hirek/uzlet-forum-gazdasag-veszprem-2170813/> (utolsó letöltés: 2018.05.17.)

Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzatának rendeletei

<http://www.veszprem.hu/veszpremieknak/onkormanyzat/helyi-rendeletek>

Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzatának stratégiái, programjai

<http://www.veszprem.hu/veszpremieknak/onkormanyzat/strategiak-programok-koncepcioik>

1. Civil koncepció
2. Fenntartható Városi Mobilitási Terv (2017.)
3. Időügyi koncepció (2012.)
4. Ifjúsági Koncepció (2014.)
5. Integrált Településfejlesztési Stratégia (2014-2020.)
6. Integrált Területi Program (2014-2020.)
7. Integrált Városfejlesztési Stratégia (2008.)
8. Közbiztonsági és Bűnmegelőzési Koncepció (2016-2025.)
9. Kulturális Koncepció (2014-2020.)
10. Kulturális Stratégiája (2018-2030.)
11. Sportfejlesztési koncepció (2013.)
12. Településfejlesztési koncepció (2014.)

Veszprémi Kistérség Többcélú Társulása Egyesített Szociális Intézménye Szervezeti és Működési Szabályzata 2017

http://www.veszprem.hu/veszpremieknak/varosi-koezelet/onkormanyzati-tarsulasok/csaladsegito/jegyzokonyvek/doc_download/6494-jegyzkoenyv-20170626 (utolsó letöltés: 2018.05.17.)

Mellékletek

A Mellékletek c. fejezet az alábbi dokumentumokat tartalmazza:

- HEP Fórum Jegyzőkönyvek
- HEP Fórum jelenléti ívek
- Kivonat Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének 2018. június 27-én megtartott ülésének jegyzőkönyvéből